

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

LETNO POROČILO 2024

Poročilo pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Jezikovni pregled: Mojca Blažej Cirej

Ljubljana, marec 2025

KAZALO

1	UVOD	6
2	ODZIVI: ŠTEVILO, TRENDI IN POSEBNOSTI	8
2.1	ODZIVI V LETU 2024 PO ENOTAH	9
2.2	ODZIVI V LETU 2024 PO VSEBINI	11
2.3	KAJ JE ODZIV, KOLIKO JE OBRAVNAVANIH IN KOLIKO ZAVRŽENIH?	13
2.4	NAČINI ODDAJE IN RAZVRŠČANJE ODZIVOV	14
3	KRONOLOŠKI PREGLED LETA 2024	15
4	PREGLED PO ENOTAH	22
4.1	PPE TV SLOVENIJA	23
4.1.1	INFORMATIVNI PROGRAM	24
4.1.1.1	Preveč, premalo, spregled dogodka: o akademiji SDS, shodih upokojencev, srečanju mladih v Stični in intervjuju, ki ga ni bilo	25
4.1.1.2	Izbor gostov, uravnoteženost sporočanja: Tarča z Jenullom, Tarča s Hojsom, Odmevi o ustavni odločbi o oploditvi z BMP	28
4.1.1.3	Celovitost, povezovalnost, tenkočutnost: Tarča in Tednik o Romih, intervju Cavazza	34
4.1.1.4	Uravnoteženost, nepristranskost: Odmevi o korupciji, Zrcalo tedna o Amsterdamu	40
4.1.1.5	Pravičnost, pravica napadenih do besede: Dnevnik o Milosavljeviću, Koda o Medicorju	44
4.1.1.6	Natančnost, pravičnost, nepristranskost: zavajajoč naslov v Dnevniku, napačne navedbe o stališčih do Gaze v Globusu, napačen zemljevid Ukrajine v Dnevniku	49
4.1.1.7	Evropske volitve in referendum: nepristranskost voditeljev in izbira sodelujočih v soočenjih	55
4.1.1.8	Dialog z občinstvom: Oddaja Marcel brez elektronskega naslova	57
4.1.1.9	Pohvale, kritike, mnenja	58
4.1.2	KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	59
4.1.2.1	Preveč, premalo, spregled dogodka: Male sive celice, prenos iz Stične, bajramska molitev	60
4.1.2.2	Programska shema: Premik termina predvajanja oddaje Kultura	63
4.1.2.3	Izbor gostov, uravnoteženost sporočanja: Putin v reportaži oddaje Obzorja duha	64
4.1.2.4	Natančnost, odgovornost: Predvajana skladba brez navedbe soavtorja	66
4.1.2.5	Pohvale	66
4.1.3	ŠPORTNI PROGRAM	68
4.1.3.1	Premalo: Kvalifikacijske tekme, Liga narodov, EP v nogometu, zatemnjevanje programa	69
4.1.3.2	Preveč, premalo: hokej Dallasa, kolesarska dirka po Italiji, premalo smučanja in hitre hoje	72
4.1.3.3	Programska shema: Načrtovanje prenosov ob prekrivanju športnih dogodkov	74
4.1.3.4	Odgovornost: Komentiranje športnih prenosov	77
4.1.3.5	Pobude, pohvale, kritike	78
4.1.4	RAZVEDRILNI PROGRAM	79
4.1.4.1	Premalo: odsotnost razvedrilnih oddaj januarja in poleti	79
4.1.4.2	Odgovornost: novoletni koncert s pesmijo o Titu, koncert Magnifica o femicidu	80
4.1.4.3	Celovitost, nepristranskost: O komentiranju prenosa predizbora Pesmi Evrovizije 2024	82
4.1.4.4	Pobude, pohvale, kritike	83
4.1.5	TV KOPER IN TV MARIBOR	84
4.1.5.1	Pobuda za oddajo Rojaki in pohvala oddaji Ljudje in zemlja	84
4.1.5.2	Premalo: brez prenosa prireditve Bob leta, ponovitev nadaljevanke Na brazdah ljubezni	85
4.1.6	TELEVIZIJA SPLOŠNO	86

4.1.6.1	Preveč, premalo: ponovitve, ponovitve	86
4.1.6.2	Programska shema: Odstop Bidna, odpoved Marcela in Panoptikuma, športni prenosi	88
4.1.6.3	Označevanje in dostopnost vsebin, neprimernih za otroke, na platformah	91
4.1.6.4	Estetska podoba oddaj, dialog z občinstvom: vizualna podoba Olimpijskega studia	93
4.1.6.5	Napotitev 15 zaposlenih ukinjene oddaje Panorama na čakanje in prepoved vstopa	94
4.1.6.6	Pobude, pohvale, kritike	95
4.2	PPE RADIO SLOVENIJA	98
4.2.1	PRVI	99
4.2.1.1	Premalo premiernih oddaj: nočni progam, Četrtek večer, Duhovna misel	99
4.2.1.2	Premalo, celovitost: Dogodki in odmevi nič o dnevu spomina na totalitarne režime	101
4.2.1.3	Programska shema: Ponovitev oddaje v terminu premiere in obveščanje poslušalcev	102
4.2.1.4	Izbor gostov: Oddaja Aktualna tema o duševnem zdravju moških.....	103
4.2.1.5	Nasprotje interesov: sodelovanje novinarjev pri povezovanju (političnih) dogodkov.....	105
4.2.1.6	Celovitost glasbenega izbora: oddaja V nedeljo zvečer, glasba ob praznikih	106
4.2.1.7	Pobude	108
4.2.2	VAL 202	110
4.2.2.1	Premalo slovenske glasbe v jutranjem pasu	110
4.2.2.2	Dostopnost vsebin, neprimernih za otroke: Besedilo pesmi v jutranjem programu	112
4.2.2.3	Natančnost, nepristranskost: Komentatorska oddaja Petkova centrifuga	112
4.2.2.4	Natančnost: Napačna navedba dovoljene mase tovornih vozil v prometnih informacijah	114
4.2.2.5	Pohvala	115
4.2.3	ARS	115
4.2.3.1	Branje knjig na radiu	115
4.2.4	RADIO KOPER.....	116
4.2.4.1	Preveč, premalo: preveč italijanske in premalo slovenske glasbe.....	116
4.2.4.2	Nepristranskost: izogibanje kandidatom v oddajah pred uradno kampanjo.....	117
4.2.4.3	Pohvale, pobude	118
4.2.5	RADIO MARIBOR.....	118
4.2.5.1	Glasbene oddaje ni v arhivu	119
4.2.6	RADIO SI	119
4.2.7	RADIO SPLOŠNO	119
4.2.7.1	Preveč, premalo: »Zakaj ni radijskega programa, ki bi predvajal samo slovensko glasbo?« ...	119
4.2.7.2	Pohvale in pobude	120
4.3	PPE MMC	121
4.3.1	NOVINARSKE VSEBINE	122
4.3.1.1	Celovitost, nepristranskost: Članek o volitvah v Venezueli	122
4.3.1.2	Natančnost, preverjanje dejstev: Članek o Ronaldovem hotelu	127
4.3.1.3	Navzkrižje interesov, pristranskost: Poročanje novinarke o organizaciji, s katero sodeluje	130
4.3.1.4	Odgovornost, transparentnost: Podpisovanje novinarjev pri člankih	134
4.3.1.5	Odgovornost, natančnost, celovitost: Neprimeren izbor in podpisovanje fotografij	134
4.3.1.6	Pravičnost, tenkočutnost: Objava neprimerne fotografije pri novinarskem besedilu.....	137
4.3.2	UPORABNIŠKE VSEBINE	138
4.3.2.1	Mnenja in vprašanja o moderiranju komentarjev.....	138
4.3.2.2	Sistem obveščanja o odgovorih na komentarje	141
4.3.2.3	Spoštovanje pravil komuniciranja	142

4.3.3	STORITVE	143
4.3.3.1	Spremljanje geoblokiranih vsebin iz tujine.....	143
4.3.3.2	Dostopanje do vsebin zamejskih Slovencev v Italiji?	144
4.3.3.3	Dostopnost radijskih iger za otroke	144
4.3.3.4	Oglasi in nedostopnost ogleda prispevka.....	145
4.3.3.5	Pobuda: Televizijske oddaje kot podkasti	145
4.4	RTV PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI.....	146
4.4.1.1	Pohvala oddaji v italijanskem programu TV Koper – Capodistria s slovenskimi podnapisi.....	146
4.4.1.2	Pohvala komentatorju poslovilne tekme košarkarja Gorana Dragića.....	146
4.5	RTV SLOVENIJA.....	147
4.5.1	JEZIKOVNA IN GOVORNA KULTURA	149
4.5.1.1	Dosledno prevajanje v slovenščino: prevodi govorcev, prevodi napisov	149
4.5.1.2	Spolno občutljiva raba jezika	150
4.5.1.3	Točnost izražanja: o pomenu besed.....	153
4.5.1.4	Pravilna uporaba izrazov: Paralimpijski komite in paraolimpijske igre	156
4.5.1.5	Podomačena oblika zapisa tujih krajev: Čikago ali Chicago, Skader ali Škodra.....	157
4.5.1.6	Pravila pozdravljanja v različnih letnih časih	158
4.5.1.7	Naslavljanje oseb z akademskimi nazivi	159
4.5.1.8	Govorna kultura: napake pri izgovorjavi	159
4.5.1.9	Popravljanje napak in dialog z občinstvom	163
4.5.2	DOSTOPNOST	164
4.5.2.1	Podnapisi za gluhe in naglušne: (Pre)majhno število oddaj s podnapisi	164
4.5.2.2	Podnapisi za gluhe in naglušne: Premierno predvajanje oddaje Tednik	172
4.5.2.3	Podnapisi za gluhe in naglušne: Predvajanje oddaj v živo	173
4.5.2.4	Samodejno »strojno« podnaslavljanje oddaj	174
4.5.2.5	Otvoritev paralimpijskih iger Pariz 2024 brez podnapisov za gluhe in naglušne	176
4.5.2.6	Napake pri podnaslavljanju oddaj	177
4.5.2.7	Tolmač za znakovni jezik na TV Maribor ostaja	179
4.5.2.8	Dostopnost za slepe in slabovidne: (ne)delovanje e-bralca	180
4.5.2.9	Nepristranskost, natančnost, pravičnost: Oddaja Prislunimo tišini.....	181
4.5.2.10	Pobudi	185
4.5.3	TEHNIČNE ZADEVE.....	186
4.5.3.1	(Pre)pogoste napake ob uvedbi novega programske-produkcijskega sistema	187
4.5.3.2	Nepredvajanje Primorske kronike v programu TV Koper – Capodistria	191
4.5.3.3	Odpoved predvajalnega programa na božični večer.....	193
4.5.3.4	Zatamnitev prenosov športnih dogodkov	194
4.5.3.5	Prenehanje upravljanja Multipleksa C.....	195
4.5.3.6	Podlaga/Oblika podnapisov	195
4.5.3.7	Preglasna glasbena podlaga v pogovorni oddaji	196
4.5.3.8	Zvoki iz ozadja	197
4.5.4	OGLAŠEVANJE IN FINANCIRANJE RTV SLOVENIJA.....	197
4.5.4.1	Oglasne oddaje na TV Slovenija: preveč, neprimerne za javno TV	198
4.5.4.2	Pobuda za stalni termin TV-prodajnega okna	202
4.5.4.3	O slabem označevanju oglasnih oddaj na radiu	202
4.5.4.4	Označevanje oglasov na teletekstu	203

4.5.4.5	Oglasna sporočila (advertorial oglaševanje) na MMC-ju.....	204
4.5.4.6	»Ciljano« (addressable) oglaševanje: oglas za alkohol med predvajanjem otroških vsebin	207
4.5.4.7	Promocijsko umeščanje izdelkov ali prikrito oglaševanje?.....	208
4.5.4.8	RTV prispevek: mnenja o zvišanju prispevka.....	210
4.5.5	SVET, VARUHIJA	211
4.5.6	RTV SPLOŠNO: TO IN ONO O JAVNEM MEDIJU	211
4.5.6.1	Premalo premiernih oddaj na radiu, premalo novih filmov	211
4.5.6.2	Odgovornost, tenkočutnost: Medijsko poročanje o medvrstniškem nasilju	212
4.5.6.3	Projekt Prvič.....	213
4.5.6.4	Pobude, pohvale	214
5	PREMIKI LETA 2024.....	216
5.1	PREMIKI NA PODLAGI PRIPOROČIL VARUHIJE VODSTVU IN UREDNIŠTVOM RTV SLOVENIJA.....	216
5.2	PREMIKI NA PODLAGI PRIPOROČIL VARUHIJE ZA PPN 2025.....	221
6	DELOVANJE VARUHIJE	225
6.1	KLJUČNI CILJI IN IZZIVI	225
6.2	STIKI Z OBČINSTVOM: DOSTOPNOST, ZAUPNOST IN JAVNOST DELOVANJA	226
6.3	SODELOVANJE S STROKOVNIMI JAVNOSTMI	227
6.4	SODELOVANJE Z VODSTVOM IN PROGRAMSKIMI USTVARJALCI	228
6.5	SODELOVANJE S SVETOM, NJEGOVIMI KOMISIJAMI IN ODBORI	229
7	ZAKLJUČEK IN POGLED NAPREJ	231

Spletna stran Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev

Letna in mesečna poročila Varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev

LEGENDA GRAFIČNIH OZNAK	LEGENDA KRATIC
 MNENJE varuhinje	PPN – programsko produkcijski načrt
 PRIPOROČILO varuhinje	PPE – programsko produkcijska enota
 POJASNILO / ODGOVOR varuhinje	UPE – uredniško producentska enota
 POHVALA varuhinje	

1 UVOD

V leto 2024 je RTV Slovenija vstopila z grožnjo hudih finančnih težav in krčenja programov, kar se je odrazilo tudi v odzivih občinstva varuhinji njegovih pravic. Med letom se je finančno stanje RTV Slovenija nekoliko izboljšalo in med drugim gledalci niso ostali brez olimpijskih iger, evropskega prvenstva v nogometu in filmov v drugi polovici leta, TV Slovenija je prenašala tudi paraolimpijske igre. Kljub temu je občinstvo zaznalo nekoliko okrnjen televizijski in radijski program. Varuhinji je poslalo kar **2490 odzivov**.

Foto: Mateja Jordovič Potočnik

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev Marica Uršič Zupan

V njih je med drugim zaznala:

- **Preveč** TV prodaje, oglasov, ponovitev oddaj na TV poleti in januarja, ponovitev oddaj na radiu, zlasti poleti.
- **Premalo** tekem državnih reprezentanc (kvalifikacijskih, v Ligi narodov), premiernih oddaj (filmov, razvedrilnih na TV, pogovornih, kulturnih na radiu), poročil s shodov upokojencev.
- **Pozitivno** se je odzvalo na prenos EP v nogometu, OL, paraolimpijske igre, uvedbo samodejnega podnaslavljanja za oddaje v živo na TV Slovenija konec leta, na številne dobro pripravljene oddaje in voditelje.
- **Negativno** se je odzvalo na številne izpade podnapisov v dnevnoinformativnih oddajah, tehnične in jezikovne napake.
- **Pozorno** je spremljalo izbiro sogovornikov v oddajah, celovitost, uravnoteženost in nepristranskost informativnih oddaj in člankov na spletni strani, točnost navedenih dejstev, omogočanje napadenim, da se branijo.

V poglavju 2 je zgoščen prikaz odzivov po enotah in vsebini, v poglavju 3 pa po mesecih.

V osrednjem delu, **poglavju 4**, so zajeti vsi **najpomembnejših odzivi**, ki:

- so vzorčni ali tipični primeri določene težave, kršitve ali odmika od standardov,
- imajo širšo družbeno težo ali dolgoročnejše posledice,
- so zanimivi ali pomembni za večje število ljudi,
- so prinesli sistemske spremembe v delovanju RTV Slovenija.

Pri vseh je dodan hiter **spletni dostop do mesečnih poročil**, v katerih je bil odziv celovito obravnavan, pa tudi **spletni dostop do oddaje ali prispevka, na katerega se nanaša**. To omogoča celovitejšo sliko o povodu za odziv in odgovoru nanj in je povedno ne samo za tistega, ki je odziv poslal, temveč za vsakogar, ki ga določena problematika zanima.

Za večjo preglednost je večina odzivov in odgovorov nanje predstavljena zgoščeno, z bistvenimi poudarki. V primerih, ko je bilo odzivov na eno vsebino več, je v poročilu predstavljen samo en najbolj tipičen primer (redko dva ali več).

Novost letošnjega poročila je poglavje 5 – Premiki leta, v katerem so povzetki najpomembnejših **izboljšav in sistemskih ukrepov**, ki so bili izvedeni na priporočila varuhinje ali vsaj posredno povezani z njimi. To je neke vrste slika odzivnosti RTV Slovenija na pripombe občinstva. Varuhinja sicer poudarjam, da to ne predstavlja mnenja slovenske javnosti, kljub temu pa so ti odzivi eden od pokazateljev, ali RTV Slovenija uresničuje naloge javne službe, ki ji je zaupana z Zakonom o RTV Slovenija in ali jo opravlja skladno s programskimi standardi.

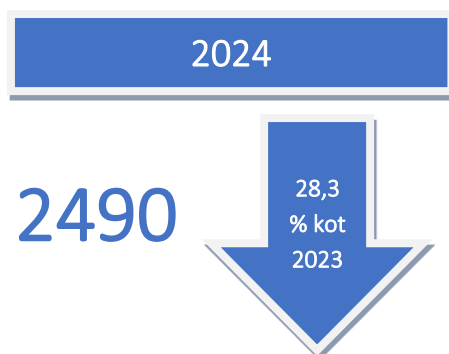
Varuhinja sem pri tem most med obema stranema. Pri občinstvu poskušam s poglobljenimi in strokovnimi pojasnili doseči, da razume zakonitosti delovanja medija, pri programskih ustvarjalcih pa, da slišijo pripombe, mnenje in kritike občinstva in jih jemljejo kot koristen pripomoček pri odpravljanju napak in doslednejšem spoštovanju programskih standardov.

Marica Uršič Zupan

Varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija

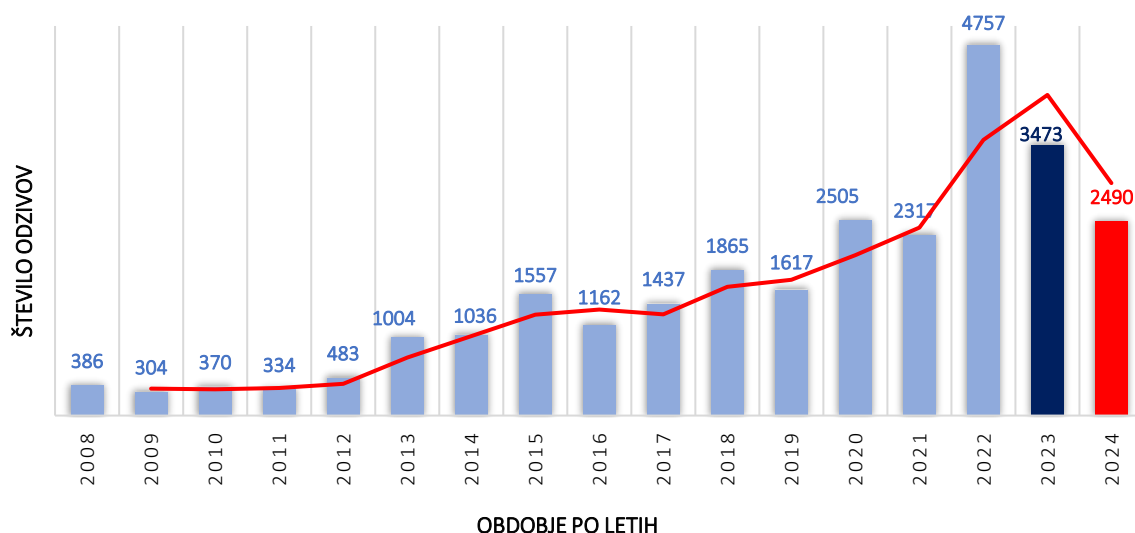
2 ODZIVI: ŠTEVILO, TRENDI IN POSEBNOSTI

Leta 2024 je varuhinja prejela **2490** odzivov gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija. To je za 28,3 % manj kot leto prej in le dobra polovica rekordnega števila odzivov v najbrž neponovljivem letu 2022, ki so ga zaznamovali množični odzivi ob ukinitvi oddaj Zvezdana in Studio City ter na volilne in referendumске oddaje.

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
386	304	370	334	483	1004	1036	1557	1162	1437	1865	1617	2505	2317	4757	3473	2490

2008–2024: ŠTEVILO ODZIVOV

Iz tabele in grafa je razvidno, da so v 17 letih delovanja (2008–2024) gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki vsebin RTV Slovenija poslali varuhu skupaj 27.097 odzivov, kar je v povprečju 1594 na leto.

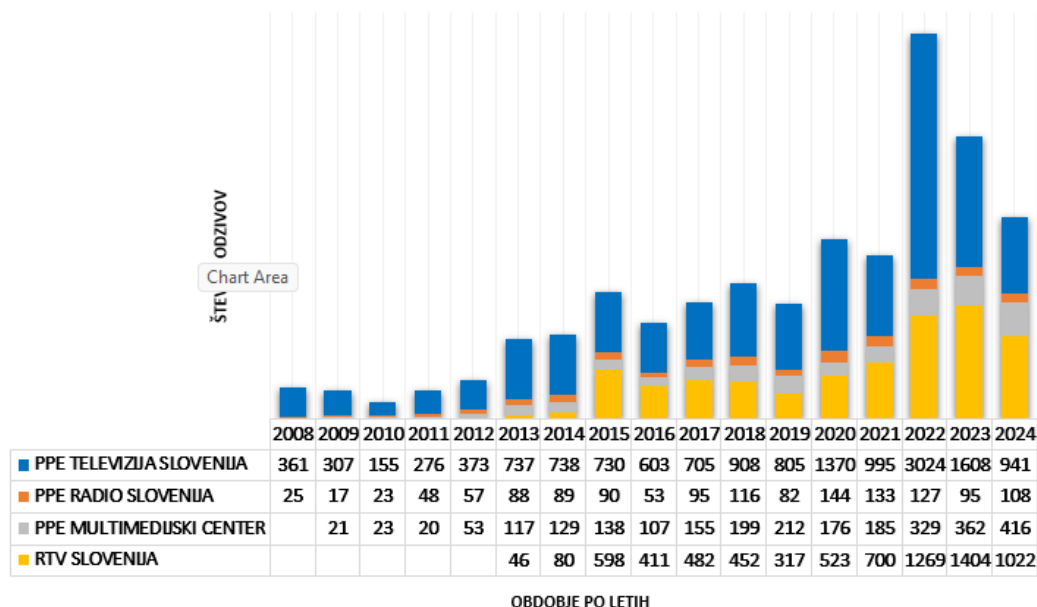
2490 odzivov v letu 2024 je nad tem povprečjem in nakazuje na »običajno« število odzivov v letih po covidu. Pred njim je bilo število odzivov vedno pod 2000 na leto.

2.1 Odzivi v letu 2024 po enotah

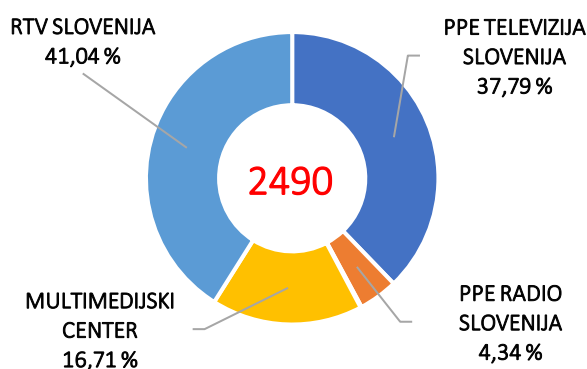
Leta 2024 ni bilo nobenega množičnega odzivanja občinstva z več sto odzivi na eno oddajo ali temo, kakršna so bila značilna za leti 2022 in 2023. Najvišjo številko so dosegli odzivi (38) na komentiranje smučarskih poletov iz Kulma. Sicer pa so prevladovala posamične pripombe občinstva na zelo različne teme, na skoraj vse programe in vsebine.

2008-2024: ODZIVI PO ENOTAH

Odzivi so se v letu 2024 še bolj enakomerno razdelili na vse enote, Televizija Slovenija pa je po 17 letih izgubila prvo mesto v številu odzivov. **Tokrat se je prvič v zgodovini varuha največ odzivov nanašalo na skupne zadeve RTV Slovenija**, kamor se uvrščajo odzivi na oglaševanje, RTV-prispevek, tehnične zadeve, jezik, dostopnost vsebin in splošni odzivi na delovanje zavoda. Teh je bilo leta 2024 kar **1022** oziroma **41,04 %** (leto prej 40,43 %), na Televizijo Slovenija pa **941** oziroma **37,79 %** (leto prej 46,3 %, leta 2022 kar 63,68 %).

LETO 2024: ODZIVI PO ENOTAH

Na tretjem mestu se je še okrepil MMC s **416** odzivi oziroma **16,71 %** vseh odzivov (leta 2023 je bilo na MMC 362 oziroma z 10,42 % odzivov).

Nekoliko se je povečalo tudi število odzivov na radio (s 95 leta 2023 na **108** v letu 2024, kar je delež teh odzivov dvignilo z 2,6 % na **4,34 %**, vendar ostajajo številke majhne in na ravni večletnega povprečja).

Glavni razlog za manjše število odzivov na televizijo je **občutno zmanjšanje števila odzivov na Informativni program** TV Slovenija, bilo jih je le **490** ali **62 %** manj kot leto prej. Manj je bilo očitkov o neuravnoteženosti in neprimerni sestavi gostov v studijskih oddajah (Tarča, Odmevi, Politično), nadaljevali pa so se očitki, da je

nekatero dogodke ali teme TV Slovenija v informativnih oddajah povsem spregledala ali jim namenila premalo pozornosti (tu so izstopali odzivi ob štirih shodih upokojencev), da so nekateri voditelji pristranski, novinarski prispevki pa neceloviti. Posebno pozornost so gledalci izkazali do tenkočutnosti obravnave težav v romskih skupnostih, do pravice napadenih v prispevkih, da odgovorijo na očitke, in do natančnosti. Zaznali so precej vsebinskih napak in zelo veliko manjkajočih ali napačnih podnapisov.

Kulturni in umetniški program TV Slovenija je prejel **90** odzivov. Med njimi je bila skoraj tretjina pohval, s čimer je **ostal vodilni po deležu prejetih pohval**. Med kritičnimi odzivi so izstopale pripombe zaradi premika oddaje Kultura s termina po Dnevniku na čas po Odmevih in želje po ohranitvi števila oddaj Male sive celice (ki so se uresničile v drugi polovici leta).

Športni program je s **127** odzivi dosegel drugo največje število odzivov po rekordnem letu 2014, ko jih je bilo 158. Visoko številko je povzročilo 33 odzivov na komentiranje smučarskih poletov v Kulmu, pa tudi številni odzivi ob evropskem prvenstvu v nogometu in olimpijskih igrah. Vse leto so se vrstili tudi odzivi ob tekmah državnih reprezentanc, ki jih TV Slovenija ni prenašala, ker zanje ni imela TV-pravic: prijateljske nogometne tekme s Portugalsko, ženskih tekem v rokometu, tekem v odbojki za moške v Ligi narodov, nogometa v Ligi narodov.

Med sezono zimskih športov, evropskim prvenstvom v nogometu in olimpijskimi igrami, ko je bilo hkrati na sporedu več tekem, TV Slovenija pa je v neposrednem prenosu prenašala samo eno, je prišlo več pobud za **prilagoditev programske sheme** – da bi tekme prenašali tudi na TV SLO 1 in TV SLO 3. Ob pomembnih tekmah se je to tudi zgodilo, ne pa ob vseh, saj mora TV Slovenija predvajati program tudi za tiste, ki jih šport ne zanima.

Odzivov na **Razvedrilni program** je bilo nekoliko manj kot pretekla leta, **92**, med njimi je bilo največ drobnih pripomb na program ali voditelje, nekaj pritožb, največ pa kritik zaradi odsotnosti razvedrilnih oddaj v januarju in med poletjem.

Poleg razvedrilnih oddaj so poleti gledalci pogrešali tudi druge oddaje, **pritožb, da so poleti na sporedu TV Slovenija samo ponovitve, je bilo veliko**.

Novost leta 2024 pa je, da **so se nad številnimi ponovitvami začeli pritoževati tudi radijski poslušalci**, tako zaradi okrnjenega nočnega programa, kot tudi ponovitev čez dan, kjer so med drugim opozorili na ponovitve oddaj Prvaki tedna, Duhovna misel in Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Pri radiu so se nadaljevali odzivi glede slovenske glasbe: **za več slovenske glasbe** v jutranjem času se je zavzel poslušalec Vala 202, poslušalci Radia Koper so pohvalili predvajanje izključno slovenske glasbe na slovenski kulturni praznik, poslušalec s Štajerske je vprašal, ali bi lahko en radijski program predvajal samo slovensko glasbo. Z glasbo so bili povezani tudi odzivi o podkastih, kjer pa je s poslušanjem glasbe nekaj težav. **Odzivov na novinarske vsebine na radiu je bilo malo**, nanašali so se na pristransko poročanje, neprimerne sogovornike, neporočanje o aktualnih dogodkih in neprimerno komentiranje.

Med odzivi je bil tudi upravičen očitek navzkrižja interesov radijski novinarki, ki je vodila javni dogodek zunaj radia, čeprav je bil ta povezan z njenim delom.

Podobno navzkrižje interesov je bilo zaznано tudi pri novinarki MMC-ja, ki je poročala o organizaciji, s katero je poslovno sodelovala. **Na MMC je v letu 2024 prišlo kar 416 odzivov**, ki

so tako dosegli **že 16,71 % vseh**. Za razliko od televizije in radia, ki sta bila deležna tudi pohval, teh na MMC ni bilo. Novinarskim besedilom so bralci očitali napake, pristranskost, zavajanje, opuščanje preverjanja dejstev in neprimerno izbiranje in podpisovanje fotografij. Vsi očitki pa se niso izkazali za upravičene.

Število **odzivov na splošne in skupne zadeve RTV Slovenija (1022)** se je najbolj povečalo na račun podvojenega števila odzivov na jezikovno kulturo in oglaševanje. **Velika pozornost zgledni rabi jezika ostaja stalnica** odzivov, ki se z leti le krepi, tudi zato, ker občinstvo zaznava, da pripombe niso zamen. Tudi zelo številni odzivi na **oglaševanje, zlasti na TV-prodajo**, so obrodili sadove, saj je v začetku leta 2025 TV Slovenija ukinila TV-prodajo na TV SLO 2, na TV SLO 1 pa jo je zmanjšala. Zmanjšanja in preoblikovanja tega načina oglaševanja so se lotili tudi na radiu, MMC pa je po pritožbi zaradi občutno nezadostne označitve oglasnih besedil (»advertorialov«) te jasneje označil.

Tudi odzivov na **dostopnost vsebin za ljudi z oviranostmi (57)** je bilo v letu 2024 največ doslej, vendar število ne kaže na slabo stanje na tem področju, temveč na veliko zavzetost posameznikov za izboljšanje dostopnosti. Že konec leta 2023 so s pismi varuhinji opozarjali na nedostopnost oddaje Tednik s podnapisi ob premiernem predvajanju in v začetku leta 2024 so bili podnapisi uvedeni. Poleti so dosegli prenos paraolimpijskih iger, a ostali brez podnaslovljene otvoritvene slovesnosti, dočakali so jih šele ob zaključni slovesnosti. Med letom so opozarjali na veliko število oddaj brez podnapisov za gluhe in naglušne in največji premik na tem področju dočakali decembra, ko je TV Slovenija uvedla samodejno podnaslavljanje za vse oddaje, ki potekajo v živo.

Tudi število odzivov na **tehnične zadeve (75)** je bilo največje v zadnjih letih. Največ so jih spodbudili manjkajoči ali napačni podnapisi tujejezičnih govorcev v informativnih oddajah TV Slovenija. Dva odziva sta opozorila na napaki, zaradi katerih dvakrat ni bila predvajana oddaja Primorska kronika na TV Koper – Capodistria, dva pa na enourni izpad predvajanja na vseh treh programih televizije na božični večer.

2.2 Odzivi v letu 2024 po vsebini

Za lažji in hitrejši vpogled v najpomembnejše odzive občinstva navajamo v nadaljevanju zgoščen pregled odzivov glede na vsebino pritožbe ali pripombe občinstva.

PREVEČ:

- oglasov, še posebej TV-prodaje,
- ponovitev na TV Slovenija, še posebej v poletnih mesecih in januarja,
- ponovitev oddaj na Prvem: Četrtek večer domačih pesmi in napevov, Duhovna misel, oddaje v nočnem programu ...

PREMALO:

- o shodih upokojencev, shodu mladih v Stični,
- ni bilo prenosa 53. tabora slovenskih pevskih zborov v Stični,
- krčenje števila oddaj Male sive celice,
- premalo novih dokumentarcev in filmov,

- ni bilo tekem slovenskih reprezentanc (rokomet ženske, odbojka, nogomet v Ligi narodov, samo del tekem na EP v nogometu),
- ni bilo prenosa kolesarske Dirke po Italiji,
- zakaj januarja ni oddaje Kaj dogaja?,
- ni bilo prenosa Boba leta.

OBČUTLJIVOST NA SPREMEMBE PROGRAMSKE SHEME:

- kritike premiku oddaje Kultura na čas po Odmevih,
- kritike ob nenapovedanih spremembah športnih prenosov,
- sprememba programske sheme ob odstopu Bidna od kandidature,
- odpoved oddaje Marcel in premik ponovitve oddaje Panoptikum za en teden,
- netočen spored na TV SLO 3,
- v terminu Prvakov tedna na Prvem ponovitev dveh starih oddaj in slaba označitev ponovitve.

IZBIRA GOSTOV:

- Tarča z Jenullom, Tarča s Hojsom, Odmevi o oplojevanju z biomedicinsko pomočjo,
- neprimerna vključitev Putina v oddaji Obzorja duha,
- Aktualna tema na Prvem o psihičnem zdravju moških.

CELOVITOST, NEPRISTRANSKOST, PRAVIČNOST, TENKOČUTNOST POROČANJA:

- Tarča in Tednik o Romih,
- Intervju z Borisom Cavazzo,
- Zrcalo tedna o nasilju v Amsterdamu, Slovenska kronika o medvedih,
- Dnevnik o Milosavljeviću, Koda o Medicorju,
- evropske volitve in referendumi: vprašanja o pristranskem vodenju oddaj in neuravnoteženi izbiri gostujočih kandidatov,
- komentiranje predizbora Pesmi Evrovizije ob nastopu izraelske predstavnice,
- članek o volitvah v Venezueli na MMC-ju,
- neprimerna objava fotografije redovnice na MMC-ju.

NATANČNOST, PREVERJANJE DEJSTEV:

- napačne informacije o stališčih do Gaze v Globusu, napačen in dvoumen zemljevid Ukrajine, zavajajoč naslov v Dnevniku,
- več napačnih navedb v članku o Ronaldovem hotelu na MMC-ju,
- neprimeren izbor in podpisovanje fotografij v več člankih na MMC-ju.

ODGOVORNOST, ETIČNA IN ESTETSKA MERILA, TRANSPARENTNOST:

- kritike zaradi pesmi o Titu v novoletnem programu TV Slovenija in o pesmi s femicidnim sporočilom na koncertu Magnifica,
- dostopnost vsebin, neprimernih za otroke, na aplikacijah,
- kritike vizualne podobe olimpijskega studia,
- kritike premalo označenim oglasnim oddajam na radiu in oglasnemu besedilu na MMC-ju, ki je preveč podoben novinarskim besedilom.

RAZNOVRSTNOST GLASBENEGA IZBORA:

- preozek izbor glasbe v oddaji V nedeljo zvečer na Prvem,
- premalo praznične glasbe ob verskih in drugih praznikih na Prvem,
- premalo slovenske glasbe v jutranjem pasu na Valu 202,
- preveč italijanske in premalo slovenske glasbe na Radiu Koper.

NAVZKRIŽJE INTERESOV:

- sodelovanje novinarke Prvega pri povezovanju (političnega) dogodka,
- sodelovanje novinarke MMC-ja pri poročanju o ŠOU, s katerim sodeluje.

POBUDE:

- ob več tekmah hkrati (zimski športi, Olimpijske igre) vključiti v prenos tudi TV SLO 3 in TV SLO 1,
- za predvajanje več različnih kvizov ali zabavnih iger,
- za več oddaj s pozitivno vsebino,
- ponovitev Dnevnika ponoči ali naslednji dan,
- branje knjig (romanov, biografij) v radijskih oddajah,
- za radijski program, ki bi predvajal samo slovensko glasbo.

JEZIK

- dosledno prevajanje v slovenščino,
- spolno občutljiva raba jezika: označevanje nebinarnih oseb, sklanjanje priimkov žensk, enakost ali enakopravnost spolov,
- točnost izražanja, pomen besed Rimska cesta, atentat, repešaž, blesavost,
- Paralimpijski komite in paraolimpijske igre,
- do kdaj je poleti primeren pozdrav Dober dan in kdaj Dober večer,
- naslavljanje gostov z akademskimi nazivi,
- podomačena imena tujih krajev: Čikago ali Chicago, Skader ali Škodra,
- napake pri izgovorjavi tujih krajevnih imen, priimkov in kratic na TV Slovenija.

2.3 Kaj je odziv, koliko je obravnavanih in koliko zavrženih?

Odziv je **vsako posamično pismo, e-sporočilo ali klic v novi zadevi**, ne pa dopolnitev odziva, odgovora na odgovor ali nadaljnje dopisovanje v isti zadevi. Tudi odziv, v katerem je predstavljenih več pripomb ali mnenj na več različnih področij, šteje kot en odziv in se vsebinsko zabeleži v tisto področje ali enoto, na katero se nanaša glavna vsebina.

Varuhinja je v letu 2024 obravnavala **2490** odzivov. Vse je prebrala ali poslušala, jih po potrebi posredovala v odziv pristojnemu uredniku, vodji, službi, avtorju ali drugi osebi, poiskala podatke ali pojasnila, si ogledala ali poslušala oddajo, prebrala besedilo ali komentar na spletnem mestu rtslo.si, preverila spoštovanje Zakona o RTV Slovenija, Programskih standardov, Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija ter pripravila odgovor. V več primerih je pošiljatelje prosila za dopolnitev.

504 odzive je zavrnila. Nekatere zato, ker so se ponavljali ali se niso nanašali na objavljeno programsko vsebino, precej je bilo žaljivih ali nespoštljivih. Pri teh je varuhinja nekoliko zaostрила

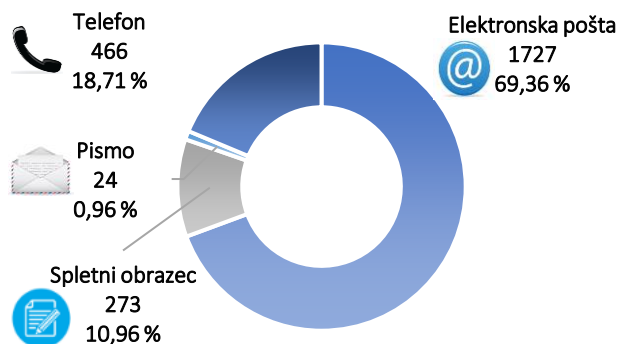
merila, zato je bil tudi delež zavrženih odzivov v letu 2024 kar visok, 20-odstotni, kar je za odstotek več kot leto prej. Vse leto je pojasnjevala, da so zelo dobrodošli vsi odzivi, tudi zelo kritični, vendar je vztrajala, da morajo biti napisani ali izrečeni spoštljivo.

2.4 Načini oddaje in razvrščanje odzivov

Tudi leta 2024 je varuhinja največ odzivov prejela po elektronski pošti (69 %, leto prej 78 %). Povečal se je delež odzivov prek obrazca na spletni strani varuhinje (11 %, leto prej 7 %), najbolj pa telefonskih (466 oziroma 19 %, leto prej 14 %, dve leti prej 10 %). Število pisem je ostalo na skromnem enem odstotku, bilo jih je le 24.

Vsak odziv se uvrsti v eno od šestih kategorij.

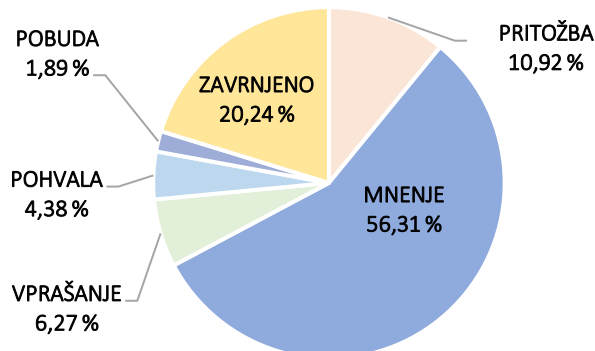
LETO 2024: Načini oddaje odziva

Pritožba je odziv na konkretno programsko

vsebino ali storitev, v kateri pritožnik nedvoumno navede, nad čim se pritožuje ali kakšno kršitev ji očita. V teh primerih je varuhinja pridobila odziv odgovornega, opravila presojo, napisala mnenje in v primeru kršitve ali odstopanja od programskih standardov ali poklicnih meril tudi priporočilo uredništvu ali drugi odgovorni osebi. **Pobude** je posredovala programskim ustvarjalcem v odziv, **mnenja** in **pohvale** pa kot koristen napotek pri nadaljnjem delu. Če je v mnenjih zaznala nejasnosti ali programske zdrse, je odgovorila s pojasnilom ali mnenjem. Podobno je storila z **vprašanji**.

LETO 2024: Vrsta odzivov

Odzivi 2024 po vsebini

PRITOŽBA	272
MNENJE	1402
VPRAŠANJE	156
POHVALA	109
POBUDA	47
ZAVRNJENO	504

V letu 2024 so med odzivi prevladovala **mnenja**, vendar jih je bilo manj (56 %) kot leta 2023 (63 %). **Povečal se je delež pritožb**, znašal je 11 %, in se tako po enoletnem padcu spet približal deležu iz leta 2022. Na raven iz leta 2022 se je vrnil tudi delež vprašanj (6 %), **izrazit je bil padec deleža pohval**, s 13 % v letu 2023 na 5 % v letu 2024.

3 KRONOLOŠKI PREGLED LETA 2024

IZSTOPAJOČI ODZIVI

JANUAR: 35 odzivov na komentiranje smučarskih poletov v Kulmu

JUNIJ: 20 odzivov na EP v nogometu

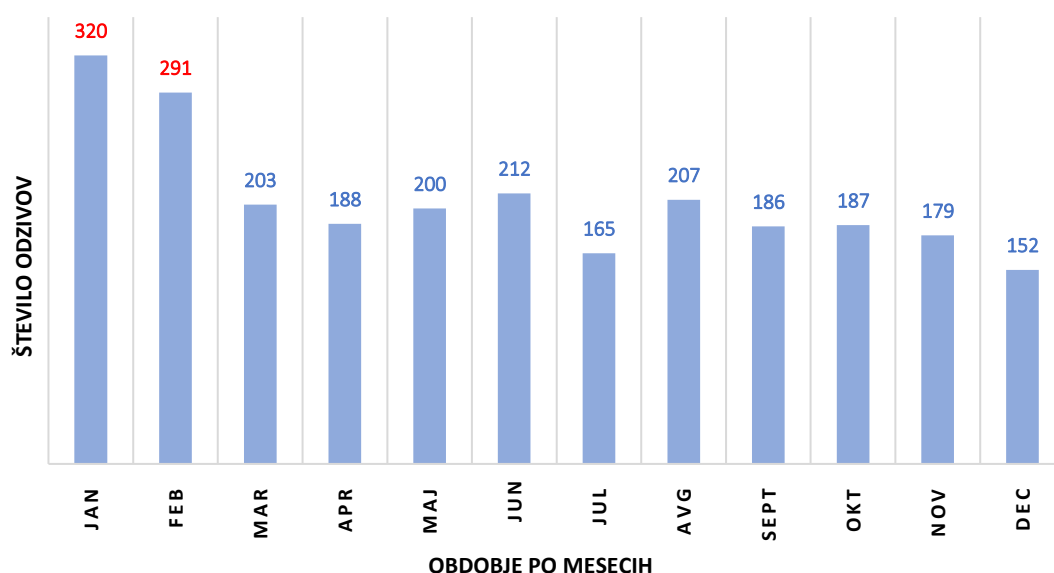
OKTOBER: 28 odzivov na odpoved intervjuja z U. Cankar Soares

NOVEMBER: 33 odzivov na Zrcalo tedna o neredih v Amsterdamu

V primerjavi z letom 2023, ko je število odzivov po mesecih zelo nihalo, od 132 do 787, se je leta 2024 umirilo: največ odzivov, **320**, je prišlo januarja, najmanj, **152**, pa decembra. Vmes so številke razmeroma enakomerno padale, v povprečju je na mesec varuhinja prejela **207** odzivov.

Za razliko od let 2022 in 2023, ko so mesečne rekorde sprožali verižni odzivi na eno samo oddajo (od 339 do 535), v letu 2024 tako množičnih odzivov ni bilo. Ustavili so se pri številki **35**, toliko gledalcev se je januarja odzvalo na komentiranje smučarskih poletov v Kulmu. **33** verižnih odzivov je novembra prejelo Zrcalo tedna o neredih v Amsterdamu, **28** oktobra odpoved intervjuja z Uršo Cankar Soares. Junija se je **20** gledalcev pritožilo, ker TV Slovenija ni prenašala vseh tekem EP v nogometu, avgusta so odzive sprožile Olimpijske igre, februarja pa je bilo 12 gledalcev nezadovoljnih zaradi neporočanja s shoda upokojencev in s projektom Prvič.

ŠTEVILO ODZIVOV PO MESECIH

JANUAR

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Januarja je varuhinja prejela 320 odzivov, kar je največje mesečno število v letu 2024. Na Informativni program TV Slovenija jih je bilo neobičajno malo, samo 50, zelo veliko (44) pa na Športni program, največ (35) na komentiranje smučarskih poletov v Kulmu. Neobičajno veliko (25) je bilo tudi odzivov na Razvedrilni program: 6 kritičnih do predvajanja pesmi o Titu v posnetku koncerta Samo milijon nas še živi, 4 do decembrske oddaje Poglej in zadeni – 25 let.

JANUAR 2024

35 ODZIVOV NA KOMENTIRANJE SMUČARSKIH POLETOV V KULMU

6 KRITIK ZARADI PESMI O TITU V POSNETKU KONCERTA SAMO MILIJON NAS ŠE ŽIVI

4 KRITIKE ODDAJE POGLEJ IN ZADENI – 25 LET
KRITIKE ZARADI PREMIKA ODDAJE KULTURA NA ČAS PO ODMEVIH

ODZIVI V PODORO ODDAJI MALE SIVE CELICE
KRITIKE ZARADI PONOVIJE ODDAJ

Tudi Kulturni in umetniški program je pritegnil nadpovprečno veliko pozornosti občinstva, največ zaradi premika oddaje Kultura s termina po Dnevniku na čas po Odmevih in zaradi ogroženosti oddaje Male sive celice. Več gledalcev je izrazilo nezadovoljstvo zaradi velikega števila ponovitev oddaj. Tudi med 12 odzivi na radio so bile v središču kulturne vsebine: poslušalka je predlagala branje knjig, poslušalca Vala 202 je zmotilo besedilo tuje skladbe. MMC je pritegnil le 18 odzivov, večinoma na komentiranje.

FEBRUAR

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Od 291 odzivov jih je varuhinja kar tretjino (101) zavrnila, ker se niso nanašali na vsebine RTV Slovenija, temveč na dve komercialni televiziji, ki sta se umaknili z multipleksa C in tako postali mnogim gledalcem nedostopni. Med obravnavanimi odzivi je izstopalo 14 odzivov na skromno poročanje o shodu upokojencev v Dnevniku in 12 kritičnih odzivov na projekt Prvič. Na Informativni program TV Slovenija je prišlo več pripomb na novinarske prispevke, med njimi dve

FEBRUAR 2024

VELIKO ZAVRNJENIH ODZIVOV OB PRENEHANJU UPRAVLJANJA MULTIPLEKSA C
NEPOROČANJE O SHODU UPOKOJENCEV
KRITIČNI ODZIVI NA PROJEKT PRVIČ

POHVALE ZA PROGRAM NA KULTURNI PRAZNIK TV SLO IN RADIU KOPER, KI JE VRTEL SAMO SLOVENSKO GLASBO

POBUDA, DA BI BILE TV ODDAJE INTERVJU NA VOLJO TUDI KOT PODKASTI

pritožbi na poročanje o napadih na profesorja novinarstva, pohvale pa oddajam Marcel, Intervju in Male sive celice, programu TV Slovenija na kulturni praznik, Radiu Koper, ker je ta dan vrtel izključno slovensko glasbo, voditeljici Lidiji Hartman za zborni izreko in dopisniku Andreju Stoparju za poglobljene komentarje. MMC je prejel več pripomb na novinarske članke, pobudo, da bi bile TV-oddaje Intervju na voljo tudi kot podkasti in pritožbo zaradi utripajočega oglasa. Oglas so popravili, prav tako oglas za avtomobil na TV z nasilnim prizorom.

MAREC

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
203	181	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Po rekordnih marčnih odzivih v letih 2020–2023 (331, 309, 1064, 787) je bil marec 2024 z 203 odzivi povprečen. Na TV Slovenija se je nanašalo 87 odzivov, od teh 44 na Informativni program, kjer so prevladovala mnenja o oddajah Tarča (zaradi gosta Jaša Jenulla), Marcel, Utrip in

MAREC 2024

OČITKI IZBORU GOSTA V ODDAJI TARČA

NEPRENAŠANJE NOGOMETNE TEKME SLOVENIJA – PORTUGALSKA

NEPRIMERNA FOTOGRAFIJA V ČLANKU O SPOLNIH ZLOBABAH V CERKVI

TEHNIČNE TEŽAVE OB UVEDBI NOVEGA PRODUKCIJSKEGA SISTEMA NA TV SLOVENIJA

NEPREDVAJANJE PRIMORSKE KRONIKE

POHVALA ZA PODNAPISE V ODDAJI TEDNIK ŽE OB PREMIERNEM PREDVAJANJU

Intervju. Sedem kritik je prejel Športni program, ker ni prenašal reprezentančne nogometne tekme s Portugalsko. Na radio je prišlo 11 odzivov, največ pohval, na MMC 5 pripomb na novinarske vsebine in pritožba zaradi neprimerne fotografije. Ob kritikah nedostopnosti programov za gluhe in naglušne sta bili tudi pohvali za samodejne podnapise v oddaji Dobro jutro in podnapise v Tedniku že ob premieri. Tehnične težave so nastale po uvedbi novega produkcijskega sistema na TV Slovenija in pri prenosu Primorske kronike.

APRIL

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
203	181	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Med 188 aprilskimi odzivi sta bila dva na prvoaprilsko šalo v Dnevniku o načrtovanju spomenika prvemu predsedniku Milanu Kučanu. Dve (neupravičeni) pritožbi sta se nanašali na prispevka o obdukciji in drogah v Tedniku, trije gledalci so bili kritični do skopega poročanja o shodu upokojencev. Kulturni in umetniški program je prejel 10 odzivov: tri pritožbe na prenos bajramske molitve, eno na domnevno cenzuro prispevka v oddaji Obzorja duha (vse so se

APRIL 2024

TEDNIK O OBDUKCIJI IN DROGAH

OBZORJA DUHA: REPORTAŽA O FESTIVALU MLADIH V SOČIJU S PUTINOM

IZBOR GLASBE V JUTRANJEM PROGRAMU VALA 202

RADIO KOPER: POROČANJE S SPOMINSKE SLOVESNOSTI NA NANOSU

7. APRILA NI BILO NEDELJSKEGA BOGOSLUŽJA NI BILO PODNAPISOV ZA GLUHE V TEDNIKU, 6. APRILA, IN V ODDAJI DOBRO JUTRO, 25. APRILA VEČ ODZIVOV ZARADI OGLASOV IN TV-PRODAJE

izkazale za neupravičene) in dve upravičeni na reportažo o festivalu mladih v Sočiju v oddaji Obzorja duha, v katero je avtorica neumestno vključila ruskega predsednika Putina. Dva kritična odziva sta bila na izbor glasbe v jutranjem programu Vala 202, neupravičena pritožba na poročanje Radia Koper s slovesnosti na Nanosu. Veliko je bilo odzivov piscev komentarjev na spletni strani rtvslo.si, ki pa so večinoma prejeli primerna pojasnila. Trije gledalci so opozorili, da 7. aprila ni bilo prenosa nedeljskega bogoslužja. Dan prej ni bilo podnapisov za gluhe in naglušne v Tedniku, 25. aprila pa v oddaji Dobro jutro. Več gledalcev je izrazilo nezadovoljstvo zaradi oglasov in TV-prodaje.

MAJ

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

V središču 200 majskih odzivov je bila TV Slovenija z 90 odzivi. Največ (10) jih je bilo na volilne in referendumске oddaje, zlasti vprašanj, zakaj ločeno soočenje parlamentarnih in neparlamentarnih strank in zakaj je bilo pri referendumskih soočenjih več predstavnikov ene strani. Dva gledalca je zmotil prispevek o odstrelu medvedov v Slovenski kroniki, gledalko risanka Zdravnica Mica, športni navdušenci so pogrešali prenos kolesarske dirke po Italiji in

MAJ 2024

10 ODZIVOV NA VOLILNE IN REFERENDUMSKE
ODDAJE

OČITKA PRISPEVKU O Odstrelu medvedov v
SLOVENSKI KRONIKI

BREZ PRENOSOV KOLESARSKE DIRKE PO ITALIJI
IN TEKME SLOVENSKE REPREZENTANCE V
ODBOJKI

POMANJKLJIVO PODPISOVANJE FOTOGRAFIJ
NA MMC-JU

KONFLIKT INTERESOV NOVINARKE PRVEGA PRI
VODENJU JAVNE PRIREDITVE

tekme slovenske reprezentance v odbojki. Večina od 32 pritožb je bila neupravičenih, pri nekaterih je varuhinja ugotovila manjše odmike od programskih standardov, kršitev pa pri neprimernih in pomanjkljivih podpisih fotografij na MMC-ju ter nasprotje interesov pri novinarki Prvega ob vodenju javne prireditve. Gledalka je opozorila na predvajanje oglasa za alkohol med risanko, ki pa ga ni zakrivila TV Slovenija, zato je varuhinja pritožbo odstopila Akosu. Na MMC je bilo kar 45 odzivov, 31 na komentiranje, več kritik pa na prispevek o albumu s podobo Marije s podgano v naročju.

JUNIJ

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Med 212 odzivi jih je junija nadpovprečno, 20, prejel Športni program TV Slovenija, predvsem zaradi Evropskega prvenstva v nogometu. Gledalci so pričakovali, da bo TV Slovenija prenašala vse tekme, prenašala pa je samo tekme slovenske reprezentance in po eno tekmo na dan. Veliko kritičnih odzivov je bilo na TV-prodajo in na radijske oglasne oddaje. Med 12 pohvalami jih je bilo kar 5 za Kulturni in umetniški program TV Slovenija, tokrat za prenos koncerta Praške

JUNIJ 2024

NEPRENAŠANJE VSEH TEKEM EP V NOGOMETU
KRITIKE NA TV-PRODAJO IN RADIJSKE OGLASNE
ODDAJE

POHVALE ZA PRENOS KONCERTA PRAŠKE
FILHARMONIJE IN ODDAJI PANIKA VZHODA
OČITKI ODDAJI KODA O ZDRAVNIŠKIH
NAPAKAH

KRŠITVE V ČLANKU O ŠOU NA MMC-JU
MANJKAJOČI PODNAPISI IN NAPAČNA
VREMENSKA SLIKA NA TV SLOVENIJA

filharmonije. Dve pohvali je prejela Petra Marc za oddajo Panika vzhoda na TV Slovenija. Pritožb je bilo 33. Varuhinja je večino zavrnila, kot utemeljene pa je potrdila očitke oddaji Koda o zdravniških napakah, ker uredništvo na šest hudih očitkov ni pridobilo odziva Medicorja, očitke novinarki MMC-ja zaradi konflikta interesov pri prispevku o Radiu Študent, več pritožb zaradi manjkajočih podnapisov in eno zaradi napačne vremenske slike na TV Slovenija.

JULIJ

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Med 165 julijskimi odzivi jih je bilo samo 40 na TV Slovenija, med njimi 16 na Informativni program. Dve pritožbi, o poročanju o toči v Slovenski Bistrici in o pohodu veteranskih organizacij na Triglav, sta se izkazali kot neupravičeni. Kulturni in umetniški program je prejel pohvali za oddajo Zgodbe s prepaha in za prenos poletnega koncerta iz Schönbrunn. Več odzivov je bilo na Športni program, predvsem zaradi TV-prodaje med prenosi olimpijskih iger. Največ kritičnih

JULIJ 2024

POHVALI ODDAJI ZGODBE S PREPIHA IN
PRENOSU KONCERTA IZ SCHÖNBRUNNA
PREVELIK OBSEG TV-PRODAJE, ZLASTI MED OI
PREVEČ PONOVIJEV ODDAJ NA TV IN RADIU
O PROGRAMU, KI BI PREDVAJAL SAMO
SLOVENSKO GLASBO
O IZRazu »PARALIMPIJSKE IGRE«
POHVALA PREDVAJANJU ODDAJE ISTRIA E
DINTORNI (ISTRA Z OKOLICO) NA TV SLO 1

odzivov je bilo na velik delež ponovitev oddaj, tako na Televiziji kot na Radiu Slovenija. Na vprašanje o radijskem programu, ki bi vrtel samo slovensko glasbo, je poslušalec prejel odgovor, da to ni nemogoče. Odzivov na MMC je bilo kar 41, neobičajno veliko na novinarske vsebine in slabo podpisovanje fotografij. Veliko odzivov je bilo na manjkajoče podnapise na TV SLO 1. Pri izrazu »paralimpijske igre« se je pokazalo, da še ni udomačen. Pohvalili so predvajanje oddaje Istria e dintorni (Istra z okolico) na TV SLO 1.

AVGUST

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Avгust je prinesel 207 odzivov, kar je za poletje veliko. Veliko se jih je nanašalo na Olimpijske igre: tri na podobo olimpijskega studia, nekaj na komentatorje, največ pa na TV-prodajna okna med prenosi. Na TV-prodajo sta prišla še dva sklopa odzivov: eden v povezavi z dvigom RTV-prispevka, drugi na njeno domnevno zavajajočo vsebino. Upravičeni sta bili pritožbi zaradi

AVGUST 2024

PRITOŽBE NA TV-PRODAJO MED OLIMP. IGRAMI
TV: MOTEČA PODOBA OLIMPIJSKEGA STUDIA
PARAOLIMPOJSKE IGRE BREZ PODNAPISOV ZA
GLUHE IN NAGLUŠNE
PRVI: NEPOROČANJE O DNEVU SPOMINA NA ŽRTVE
VSEH TOTALITARNIH IN AVTORITARNIH REŽIMOV
MMC: ZAVAJAJOČ ČLANEK O VOLITVAH V
VENEZUELI
PARALIMPIJSKI ALI PARAOLIMPIJSKI?
POHVALA VARUHIJE KUP-U ZA DOSLEDNO
URESNIČEVANJE PROGRAMSKIH STANDARDOV

neporočanja o dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov v osrednjih informativnih oddajah na Prvem ter na necelovit in zavajajoč članek o volitvah v Venezueli na MMC-ju. Kot pomanjkljiv je varuhinja ocenila odgovor TV Slovenija na očitke o neprimerni podobi olimpijskega studia. Pritrdila je očitkom gledalcev, da bi morale biti paraolimpijske igre s tolmači ali podnapisi dostopne tudi gluhi in naglušnim gledalcem in pojasnila rabo besed paralimpijski in paraolimpijski. Ob številnih kritikah je prejela tudi vrsto pohval, predvsem za prenose in spremljanje olimpijskih iger.

SEPTEMBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

September je prinesel skupno 186 odzivov. Kar 72 odzivov je bilo na TV Slovenija, od tega 42 na Informativni program: o obravnavi Romov v oddajah Tarča, Tednik in Marcel, o neporočanju s

SEPTEMBER 2024

ODDAJE TEDNIK, TARČA IN MARCEL O ROMIH
 NIČ O SREČANJU MLADIH V STIČNI V DNEVNIKU
 PRESTAVITEV PONOVITVE ODDAJE
 PANOPTIKUM
 NEPRENOS TEKEM LIGE NARODOV
 KONCERT MAGNIFICA: PESEM S FEMICIDNO
 VSEBINO
 ODSOTNOST SLOVENSkih PODNAPISOV
 ODDAJE POLETNI VEČER, NEDELJSKO
 POPOLDNE IN PARAOLIMPIJSKE IGRE BREZ
 PODNAPISOV ZA GLUHE

srečanja mladih v Stični v Dnevniku. Prestavitev ponovitve oddaje Panoptikum zaradi prenosa paralokostrelstva je sprožila osem verižnih odzivov. Ljubitelji nogometa so se pritožili, ker ni bilo prenosa tekem Lige narodov, gledalko koncerta Magnifica je zmotila pesem Ubiču te ja s femicidno vsebino, več gledalcev TV-prodaja, tri oglase trgovine s pohištvo. Veliko je bilo pritožb zaradi odsotnosti slovenskih prevodov tujejezičnih govorcev v dnevnoinformativnih oddajah in podnapisov za gluhe in naglušne pri oddajah Poletni večer, Nedeljsko popoldne ter pri prenosih paraolimpijskih iger.

OKTOBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Tudi oktobra je bilo veliko odzivov na TV Slovenija (71 od skupno 187) in njen Informativni program (60). Kar 28 jih je sprožila oddaja, ki je ni bilo – načrtovani Intervju z Uršo Cankar Soares. Dva odziva je sprožil intervju z Borisom Cavazzo, ki sta mu gledalki očitali, da je gosta predstavil »na način, ki je prizadel njegovo dostojanstvo«. Po pridobljenih odgovorih in strokovnem mnenju psihologov je varuhinja zapisala, da razlogov za odpoved intervjuja ni bilo; pod vprašaj pa je postavila izbiro žanra in hkrati opozorila na pomembno vlogo medijev pri

OKTOBER 2024

NAČRTOVAN INTERVJU Z URŠO CANKAR
 SOARES, KI NI BIL PREDVAJAN
 INTERVJU Z BORISOM CAVAZZO
 MMC: SPORNI »ADVERTORIAL« — OGLAS V
 OBLIKI NOVINARSKEGA BESEDILA
 NEPRIMEREN PREVOD SHKODRA ZA SKADER
 KRITIKE ZARADI ODSOTNOSTI PREVODOV
 TUJEJEZIČNIH GOVORCEV

vključevanju starejših oseb. Potrdila pa je večino očitkov bralke MMC-ju, da je »advertorial« (oglasno sporočilo) preveč podoben novinarskim besedilom in zato zavajajoč. Na TV Slovenija je prišlo več kritik zaradi odsotnosti slovenskih podnapisov, napačne izgovorjave tujih kratic in imen, in eden zaradi imena Shkodra namesto poslovenjenega Skader. Poslušalka Radia Maribor pa je pogrešala oddaje Čestitke v arhivu.

NOVEMBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

Novembra je med 179 odzivi izstopalo 33 odzivov na Zrcalo tedna o protestih pred nogometno tekmo v Amsterdamu. Več odzivov je bilo tudi na poročanje s shoda upokojencev v Mariboru in s shoda pred sodiščem v Celju. Pritožba na Odmeve o ustavni presoji zakona o oploditvi z biomedicinsko pomočjo se je izkazala kot neutemeljena, prav tako na promocijsko umeščanje izdelkov v oddajah Nedeljsko popoldne in Ambienti, saj je bilo ustrezno označeno. Upravičeni pa so bili očitki bralca MMC-ja besedilu o Ronaldovem hotelu v Madridu, v katerem je bilo veliko

NOVEMBER 2024

[ZRCALO TEDNA O PROTESTIH V AMSTERDAMU](#)

[PRVI: AKTUALNA TEMA O DUŠEVNEM ZDRAVJU MOŠKIH](#)

[MMC: VEČ NAPAK V ČLANKU O RONALDOVEM HOTELU](#)

[PONOVIITVE ODDAJ ČETRTOV VEČER](#)

[NAPAČNO NAGLAŠEVANJE KRAJA ZAVRŠNICA](#)

[ODPOVED ODDAJE MARCEL](#)

novinarskih napak. Prvemu programu Radia Slovenija je poslušalec očital, da v terminu oddaje Četrtoev večer domačih pesmi in napevov prevečkrat ponavlja stare oddaje, drugi je v arhivu zaman iskal oddajo Prvaki tedna z gostjo Bredo Jelen Sobočan, več se jih je odzvalo na oddajo Aktualna tema o duševnem zdravju moških. Tri pritožbe so se nanašale na oddajo Tempo o športu invalidov, ker je bila brez podnapisov za gluhe, ena pa na odpoved oddaje Marcel.

DECEMBER

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
320	291	203	188	200	212	165	207	186	187	179	152

152 decembrskih odzivov je najmanjše mesečno število v letu 2024. Tri pritožbe so prišle zaradi enourne zmede na zaslonu TV SLO 1 na božični večer, ko je odpovedal predvajalni sistem in je po Dnevniku potekal le okrnjen program. Med 64 odzivi na TV Slovenija jih je bilo 32 na Informativni program: več pohval in ena pritožba na oddajo Tarča, dve pritožbi zaradi napačnega zemljevida Krma v Prvem dnevniku in Dnevniku, ena pritožba na prispevek o

DECEMBER 2024

[TEHIČNE TEŽAVE NA BOŽIČNI VEČER](#)

[SLOVENSKA KRONIKA: O ŠPORTNEM RIBOLOVU NA VELIKE RIBE](#)

[PRVI DNEVNIK IN DNEVNIK: PRITOŽBI NA NAPAČEN ZEMLJEVID KRIMA](#)

[POHVALE ZA SAMODEJNO PODNASLAVLJANJE ODDAJ V ŽIVO](#)

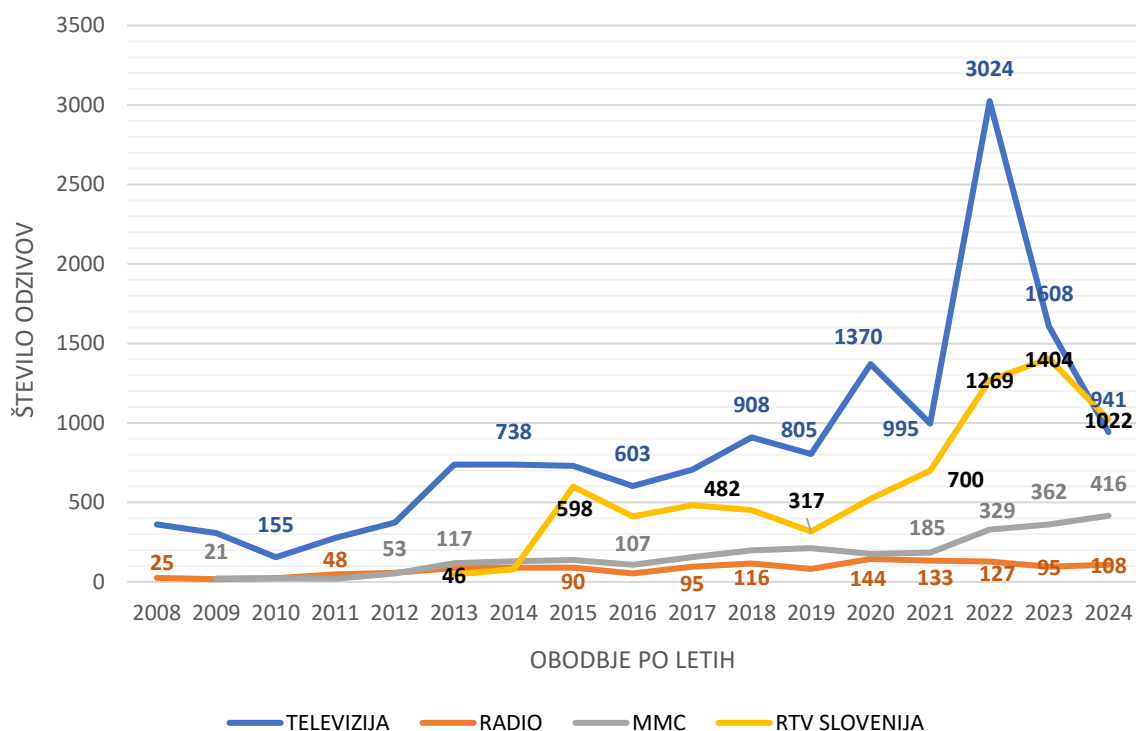
športnem ribolovu na velike ribe v Slovenski kroniki. Športni program je prejel očitka zaradi zamude pri prenosu smučanja in zaradi navajanja držav pri udeležencih SP v plavanju, ki nastopajo pod nevtrarno oznako. MMC je prejel kar 9 odzivov na novinarska besedila in podpisovanje fotografij. Več pritožb je bilo na neosvežene sporede na TV SLO 3, več pohval pa na uvedbo samodejnega podnaslavljanja oddaj, ki potekajo v živo.

4 PREGLED PO ENOTAH

LETO 2024 PO ENOTAH

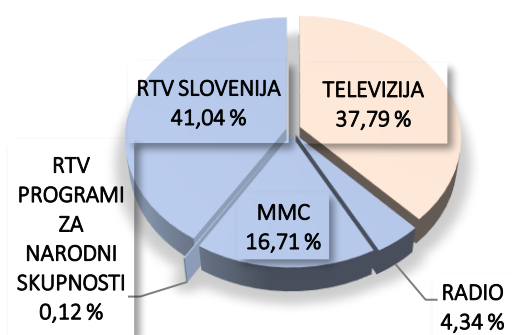
MANJ ODZIVOV NA TV
VEČ ODZIVOV NA MMC
VEČ ODZIVOV NA VSE
ENOTE IN SKUPNE ZADEVE:
OGLAŠEVANJE, JEZIKOVNO
KULTURO, DOSTOPNOST ...
NIČ ZAVRNJENIH ODZIVOV

Značilnosti leta 2024 sta enakomernejša razporeditev odzivov na vse enote in zamenjava na prvem mestu. Tu so vsa leta vodili odzivi na Televizijo Slovenija, leta 2024 pa so jo izrinili odzivi na skupne zadeve RTV Slovenija, ki jih je bilo kar **1022** oziroma **41,04 %** (leto prej 40,43 %). K njihovem povečanju so prispevali številčnejši odzivi na oglaševanje, jezikovno kulturo, dostopnost vsebin, tehnične zadeve in RTV-prispevek ter vse enote. Število odzivov na Televizijo Slovenija je padlo na **941** oziroma **37,79 %** (leto prej 46,3 %, leta 2022 63,68 %). Na tretjem mestu se je okrepil MMC s **416** odzivi in **16,71 %** odzivov (leta 2023 10,42 %). Na četrtem mestu je ostal radio s **108** odzivi in **4,34 %** vseh odzivov.

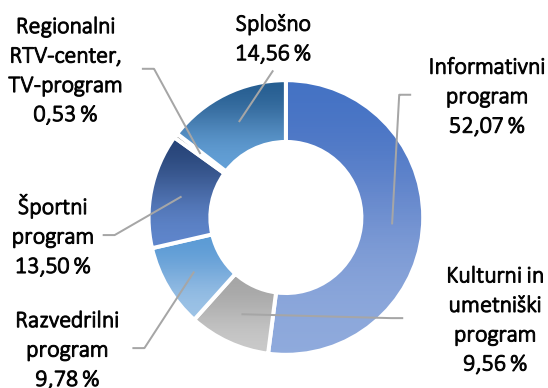
4.1 PPE TV SLOVENIJA

Število odzivov na TV Slovenija se je leta 2024 ustavilo na številki **941**, kar je le 58,5 % odzivov leta 2023 in tretjina odzivov leta 2022. Glavni razlog za manjše število je **odsotnost verižnih odzivov**, ki so v letih 2022 in 2023 ustvarili rekorde s 300 in celo 535 odzivi na eno oddajo. Leta 2024 takšnih števil ni bilo, najvišja je bila 35 odzivov na komentiranje smučarskih poletov v Kulmu.

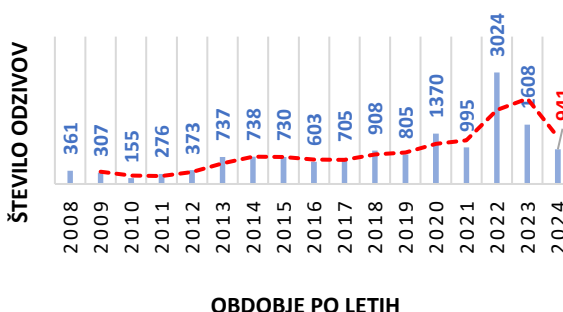

K padcu števila odzivov na televizijo je največ prispevalo občutno zmanjšanje števila odzivov na Informativni program TV Slovenija. Teh je bilo le 490 ali 62 % manj kot leto prej. Se je pa v primerjavi s predhodnim letom kar **potrojilo število odzivov na Športni program**, bilo jih je 127. Za tretjino se je povečalo število odzivov na Kulturni in umetniški program in na splošne televizijske zadeve, drugi so ostali enaki ali bili manjši.

LETO 2024: PPE TV Slovenija

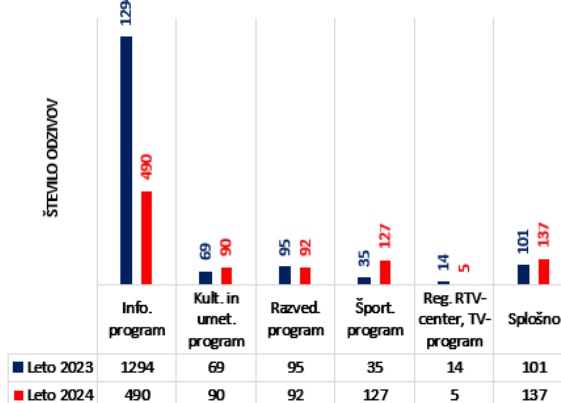

2008-2024: PPE TV SLOVENIJA

Z zmanjšanjem števila je padel tudi delež odzivov na televizijo, ki je prvič po letu 2008 zasedel šele drugo mesto. Znašal je le **37,79 %**, leto prej 46,3 %, leta 2022 rekordnih 63,68 %, leta 2021 49 %, v koronskem letu 2020 pa 54,69 %.

2023-2024: PPE TV SLOVENIJA

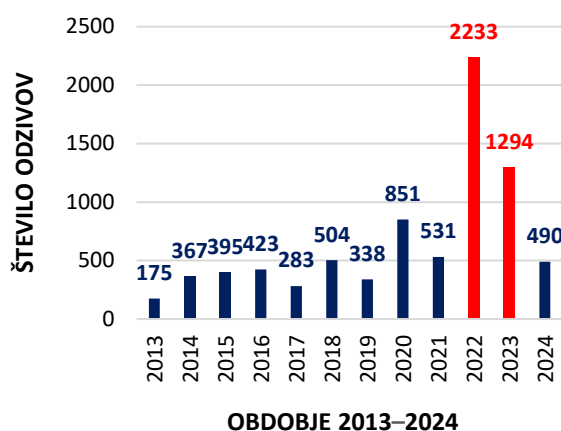

Zato so se spremenili tudi deleži odzivov na posamezne programe. V primerjavi z letom 2023 se je **najbolj zmanjšal delež** odzivov na Informativni program, s 73,65 % na 52,07 %. Zelo so se **povečali** deleži odzivov na TV-splošno, s 6,28 % na 14,56 %, na Športni program z 2,18 % na 13,5 % in na Kulturni in umetniški program s 4,29 % na 9,56 %. Odzivi na Razvedrilni program so ostali pod 10 %, na TV Koper in TV Maribor pa zelo skromni.

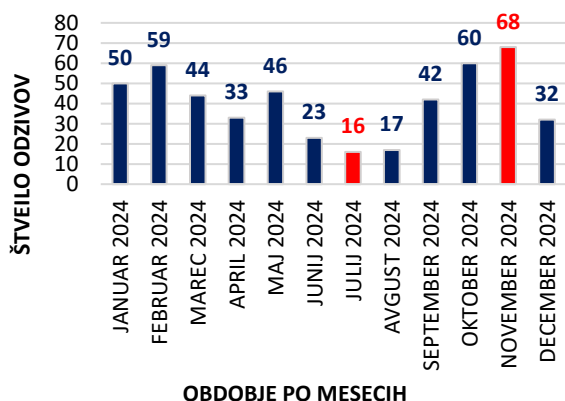
4.1.1 INFORMATIVNI PROGRAM

Informativni program TV Slovenija je že leta najbolj pod drobnogledom občinstva RTV Slovenija, število odzivov nanj pa daleč največje in tudi najbolj nihajoče. V zadnjih 12 letih se je tako gibalo od 175 leta 2013 do rekordnih 2.233 leta 2022. Visoko je bilo tudi leta 2023, ko je doseglo številko 1.294 in v letu 2020 (851). Vse visoke številke so bile posledica množičnih odzivov, ko je na eno oddajo prišlo po 400 ali celo 535 odzivov. Leta 2024 je bila najvišja številka 33 odzivov novembra na Zrcalo tedna o neredih v Amsterdamu.

Odzivi na UPE Informativni program TV Slovenija po letih

Število odzivov 2024: UPE Informativni program TV Slovenija

To je tudi razlog za najvišje mesečno število odzivov (68) v novembru. Drugi je bil oktober, k čemur je največ prispevalo 28 odzivov na načrtovano, a ne izvedeno oddajo Intervju z Uršo Cankar Soares. K tretjemu mestu februarja je prispevalo 14 odzivov zaradi skromnega poročanja o shodu upokojencev in 12 odzivov na projekt Prvič. V ostalih mesecih so prevladovali posamični odzivi na zelo različne oddaje ali prispevke.

Če poskušamo 490 odzivov v letu 2024 razvrstiti po vsebini in jih primerjati s

preteklimi leti, ugotovimo kar nekaj značilnosti. Nadaljevali so se očitki gledalcev, da je nekatere dogodke ali teme TV Slovenija v informativnih oddajah povsem spregledala ali jim dala premalo pozornosti (tu so izstopali odzivi ob štirih shodih upokojencev), da so nekateri voditelji pristranski, novinarski prispevki pa neceloviti. Nekoliko manj je bilo očitkov o neuravnoteženosti in neprimerni sestavi gostov v studijskih oddajah (Tarča, Odmevi, Politično). Posebno pozornost so gledalci izkazali do tenkočutnosti obravnave težav v romskih skupnostih in do pravice napadenih v prispevkih, da odgovorijo na očitke. Vse leto so opozarjali tudi na številne majhne in velike napake.

V nadaljevanju podrobneje navajamo samo pritožbe, pri katerih je varuhinja ugotovila kršitve ali odmike od programskih standardov in nekaj zanimivejših in pomembnejših odzivov, pri katerih so se očitki izkazali za neutemeljene. Nekatere pa le omenjamo in prilagamo povezavo na javno objavljena mesečna poročila, kjer so podrobno obdelani.

4.1.1.1 Preveč, premalo, spregled dogodka: o akademiji SDS, shodih upokojencev, srečanju mladih v Stični in intervjuju, ki ga ni bilo

Zelo malo gledalcev je povedalo, da je poročanja o čem odveč. V letu 2024 je bil tak primer, ko je gledalca zmotilo poročanje o slavnostni akademiji stranke SDS. Mnogo več je bilo pripomb, da TV Slovenija o nečem sploh ni poročala ali da je poročala premalo. Glede tega so izstopali odzivi na poročanje o srečanju mladih v Stični in o štirih srečanjih upokojencev. Na zadnje je varuhinja prejela 23 odzivov, objavljamo le nekaj tipičnih primerov.

[FEBRUAR](#), str. 6: Dnevnik in Poročila, 17. 2.: Slavnostna akademija SDS-a (1 odziv)

»Protestiram: S kakšno pravico delate na RTV SLO reklamo stranki SDS in njeni slavnostni akademiji, stranki, ki je pred dvema letoma uničevala RTV in STA, zdaj ji pa dajete odmeven prostor v vaših elitnih terminih.« (T. G.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Hvala za vaš odziv. Uredniška in novinarska presoja je bila, da je dogodek, ki ga je pripravila največja opozicijska stranka, treba uvrstiti v poročanje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Iz odgovora izhaja, da **ne gre za zdrs, niti za reklamo, temveč za avtonomno uredniško odločitev**. Ta je tudi skladna s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki v poglavju o spremljanju političnega življenja določa: *»RTV Slovenija sproti poročila o delovanju političnih strank, pri čemer ji narava javnega zavoda narekuje enak odnos do vseh parlamentarnih strank.«*

[SEPTEMBER](#), str. 5: Dnevnik, 21. 9.: »Včeraj se je v Stični zbralo 5.300 mladih, osrednji Dnevnik ni poročal o dogodku ničesar.« (3 odzivi)

»Prosim vas za pojasnilo, zakaj javna RTV v osrednji večerni dnevnoinformativni oddaji, 21. 9., niti z besedo ne omenja shoda 5.000 mladih v Stični.« (D. M.)

Dnevna urednica, 21. 9., Tadeja Anžlovar

Hvala za vaš odziv. Naše vodilo je sporočati gledalcem o dogodkih in vsebinah, ki so pomembne, mednje sodi tudi Srečanje mladih v Stični, imamo pa čez dan več informativnih oddaj. V vse seveda ne moremo umestiti vseh novic, saj je dolžina omejena. Novico o dogodku v Stični smo objavili v Prvem dnevniku in večernih poročilih.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednica je pojasnila, zakaj novice o srečanju v Stični niso uvrstili v Dnevnik, so pa o dogodku poročali v [Prvem dnevniku](#), kjer so objavili 1' 8" dolg prispevek z napovedjo srečanja in izjavami štirih udeleženk, kaj jim srečanje pomeni, in v [Poročilih ob 22 h](#), kjer je bil minuto dolg prispevek s povzetki nagovorov predsednice države in ljubljanskega nadškofa ter izjavami udeležencev. Menim, da je TV Slovenija namenila srečanju mladih v obeh oddajah primerno dolžino, fokus in

žanr. Tudi umestitev v Prvi dnevnik in zadnja poročila je primerna. Razumem pa vaše razočaranje, da o njem ni poročala tudi v osrednji informativni oddaji, ker se je podobno zgodilo že lani.

FEBRUAR, str. 5: Dnevnik, 16. 2.: »Nič ne poročate o shodu upokojencev.« (14 odzivov)

»V Ljubljani je shod upokojencev, vi pa nič ne poročate o shodu.« (F. Z.)

»V Dnevniku ni bilo nobenega poročanja o protestu upokojencev.« (A. D.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Polona Fijavž

Trditev, da o shodu upokojencev v Informativnem programu Televizije Slovenija nismo poročali, ne drži. Po uredniški presoji je bil dogodek pomemben z vidika interesa in informiranosti javnosti, zato smo ga uvrstili v program v obliki vesti v [Poročilih ob petih](#). Uredniška presoja o umestitvi je temeljila tudi na dejstvu, da je šlo za ponavljajoč dogodek na dan, ki je postregel z vrsto odmevnih domačih in tujih dogodkov. O shodu smo poročali tudi naslednji dan po obvestilu policije, da po dogodku obravnava več sumov storitve kaznivega dejanja poškodovanja tuje stvari.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je odgovorna urednica primerno odgovorila na vaše pripombe. Pojasnila je kompleksnost uredniškega odločanja o uvrstitvi poročanja o posameznem dogodku, ki mora med drugim upoštevati število in pomen dogodkov, pa tudi njihovo vsebinsko novost. Osrednja informativna oddaja TV Slovenija je časovno omejena, zato je v dneh, ko se zgodi veliko pomembnih dogodkov, za vse težko zagotoviti primeren čas.

Kljub temu menim, da bi glede na število udeležencev in vsebino dogodka vest o njem sodila v Dnevnik. Res pa je tudi, da so organizatorji pred dogodkom medije pozivali, naj se dogodka ne udeležijo, vodstvo in zaposlene na RTV Slovenija pa, naj ostanejo v svojih prostorih in se izogibajo stiku z udeleženci shoda. Ob takih pozivih pa je tudi poročanje o dogodku oteženo.

APRIL, str. 9: »Ostro protestiram zaradi medijske blokade protesta upokojencev.« (3 odzivi)

»Ostro protestiram zaradi medijske blokade protesta upokojencev. Ste javna TV.« (B. Š.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

O protestih upokojencev smo poročali v skladu z uredniško odločitvijo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

TV Slovenija je o shodu upokojencev poročala v Dnevniku, 25. aprila. To je osrednja in najpomembnejša informativna oddaja TV Slovenija. Zato v tem primeru nikakor ne moremo govoriti o medijski blokadi ali o spregledu dogodka. O shodu je objavila 20 sekund dolgo poročilo, v katerem je povzela bistvene vsebine dogajanja na Kongresnem trgu in pred stavbo RTV Slovenija.

OKTOBER, str. 5: »V Dnevniku ni bilo niti besede o protestih upokojencev.« (4 odzivi)

»Kako je mogoče, da je nacionalka pred zadnjimi parlamentarnimi volitvami v najbolj gledanem terminu ob 19 h redno poročala o petkovih kolesarjih, ki jih je bila le peščica, v istem terminu pa včeraj ni poročala o veliki množici nezadovoljnih ljudi? Takšno poročanje se mi zdi zelo nekorektno in neprofesionalno in mislim, da je vsakemu razmišljujočemu posamezniku jasno, da je politično in ideološko obarvano. /.../ Kot reden gledalec nacionalke in domoljub si želim bolj pluralne nacionalke.« (S. B.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Polona Fijavž

Vest o zboru upokojencev smo objavili v prvi informativni oddaji takoj po dogodku, v Poročilih ob 17 h: <https://365.rtvsl.si/arhiv/porocila/175076140>. Hvala, ker nas spremljate.

 ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Poročilo o shodu, vključno z 10 fotografijami, je objavil MMC in si ga lahko preberete [tukaj](#). Uredništva se o tem, kdaj in kako obsežno objaviti vest ali poročilo o dogodku, odločajo na podlagi več meril, med drugim upoštevajo pomembnost, aktualnost in zanimivost dogodka, število in pomembnost drugih dogodkov na isti dan. Večina medijev je shod upokojencev, ki sta ga organizirala Inštitut 1. oktober in Glas upokojencev, zabeležila vsaj z vestjo, nekateri tudi z daljšim poročilom. Objava v Poročilih ob 17 h, prvi informativni oddaji po koncu dogodka, je bila primerna, primerni sta bili tudi dolžina in vsebina vesti. Vendar je objava v Poročilih ob 17 h le delno nadomestilo za objavo v osrednji informativni oddaji, Dnevniku, ki jo spremlja širši krog občinstva in v njej pričakuje poročanje o vseh pomembnih dogodkih dneva.

NOVEMBER, str. 5: Dnevnik, 13. 11.: (Ne)poročanje o shodu upokojencev v Mariboru (1 odziv)

»Kot upokojenka z zelo nizko pokojnino sem zaman čakala, da bi objavili proteste upokojencev v Mariboru, ki se zavzemajo za božičnico, s tem bi si lahko malo pomagali pri kurjavi in plačilu položnic. Ko so v Ljubljani kolesarili in protestirali proti vladi Janše, ste pa kar naprej poročali in to v živo /.../. Ne morem povedati, kako sem ogorčena zaradi tega.« (E. J.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

O shodu upokojencev v Mariboru smo imeli novico v Poročilih ob 17 h isti dan.

 DODATNO POJASNILO VARUHNJE

V vesti o shodu upokojencev v Mariboru, ki so jo objavili v [Poročilih ob petih](#), so povedali, da so na shodu izrazili nezadovoljstvo, ker upokojenci letos ne bodo prejeli zimskega dodatka. O shodu upokojencev v Mariboru je poročal tudi MMC [tukaj](#).

[OKTOBER](#), str. 9 in str. 51: Odsotnosti načrtovane oddaje Intervju z gostjo Uršo Cankar Soares, 20. 10., in ponovitev Intervjuja z Melom Kovicem v tem terminu. (28 odzivov)

Varuhinja je oktobra prejela 28 odzivov, ki jih je sprožila informacija o odsotnosti načrtovane oddaje Intervju z Uršo Cankar Soares; oddaja bi morala biti na sporedu 20. oktobra. Pritožniki so izrazili protest proti takšni odločitvi in pričakovanje, da bo intervju izveden in predvajan.

Eden od gledalcev je pritožbo hkrati poslal tudi odgovorni urednici Informativnega programa TV Slovenija, ki mu je odgovorila, da vabljen posameznik ne izpolnjuje kriterijev za gostovanje v oddaji Intervju, ker tema zelo polarizira javnost in tak format oddaje zanj ni primeren.

Varuhinja je vsem pritožnikom odgovorila, da **odzivov ne more obravnavati, ker po Pravilniku o delovanju varuhinje lahko obravnava samo vloge, ki se nanašajo na že objavljene programske vsebine.**

Iz skopih in deloma tudi nasprotujočih si odgovorov odgovorne urednice in urednika oddaje pa je zaznala, da v posvetovanju urednika in odgovorne urednice niso bile dovolj podrobno in utemeljeno razjasnjene vse okoliščine in posledice izvedbe in neizvedbe intervjuja ter možne kršitve programskih standardov, poklicnih meril in etičnih načel programov RTV Slovenija v enem in drugem primeru. Pomanjkanje teh utemeljitev pa pušča možnosti za zelo različne interpretacije. Zato je uredništvu **priporočila notranjo razpravo o tem, kako v prihodnje zagotoviti temeljitejšo, odprto in argumentirano razpravo o gostih oddaje Intervju na način, da bodo spoštovani tako novinarska avtonomija kot uredniška odgovornost, ustavno zagotovljene pravice, programski standardi ter poklicna in etična merila in da bo o morebitnih razhajanjih, ki lahko v javnosti sprožijo različne interpretacije, javnost obveščena na primeren način.**

4.1.1.2 Izbor gostov, uravnoteženost sporočanja: Tarča z Jenullom, Tarča s Hojsom, Odmevi o ustavni odločbi o oploditvi z BMP

[MAREC](#), str. 5: Tarča, 29. 2.: »Prav bi bilo, da bi ob takih nastopih pojasnili, koga predstavlja Jenull.« (13 odzivov)

Od 29. februarja do 3. marca je varuhinja prejela 13 odzivov na oddajo [Tarča: Več denarja, več zdravja?](#) V oddaji so gostovali: ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel, zdravnica Tina Bregant, onkolog in vodja Strateškega sveta za zdravstvo Erik Breclj ter Jaša Jenull iz civilne iniciative Glas ljudstva. Gledalke in gledalce je "zmotil" predvsem izbor Jaša Jenulla.

»Tarčo sem gledala: dva zdravnika sta sodelovala v njej, in gospa ministrica. Ob njih pa Jaša Jenull, ki ni ne zdravnik ne strokovnjak s področja zdravstva. Ki ni še nobenega življenja rešil. To je popolnoma nesprejemljivo, da javna TV vabi v goste ljudi, ki niso kompetentni za neko področje.« (C. Ž.)

Urednik oddaje Tarča Boštjan Kogovšek

Vabljenje gostov je stvar uredniške presoje, prepovedanih gostov pa na naši televiziji ni.

DODATNO POJASNILO VARUHNJE

Pojasnilu dodajam, da uredništvo izbira goste glede na pomembnost in aktualnost teme, ki jo v oddaji osvetlijo, in tako, da z izbiro gostov osvetlijo temo z več vidikov.

DECEMBER, str. 10: Tarča, 19. 12.: »Da gospa Žnidaršič v oddajo s tako temo povabi g. Hojsa...« (en odziv)

»Da gospa Žnidaršič v oddajo s tako temo povabi g. Hojsa, je pa ironija brez primere! Tako se strinjam z gospo Sukič, zakaj niso prišli v to oddajo. Prepričana sem, da nisem edina, ki se oglašam na to temo.« (V. S.)

Urednik oddaje Tarča Boštjan Kogovšek

Glede na to, da smo ob odsotnosti ključnih gostov, generalnega direktorja Policije in ministra, ki sta že drugič zavrnila sodelovanje v oddaji, povabili predstavnike strank, so se v strankah sami odločili, kdo jih bo zastopal v oddaji. Iz Levice pa so nam samo pojasnili, da v oddajo ne morejo poslati nikogar, ker imajo vsi vnaprej dogovorjene druge dogodke.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednik je pojasnil, da **so v goste povabili** aktualnega ministra za notranje zadeve in generalnega direktorja Policije. Oba bi bila **najprimernejša sogovornika za vsebino, kot je bila predvidena v vsebinski zasnovi oddaje** Tarča, 19. 12. Kot izhaja iz odgovora urednika, **pa se** ne minister ne generalni direktor Policije povabilu v oddajo **nista odzvala**.

Voditeljica je o odsotnosti vseh ključnih vabljenih v oddajo primerno seznanila gledalke in gledalce pred začetkom pogovora v studiu.

Tudi iz poznejšega naslavljanja gostov je bilo razvidno, da **so v oddajo poleg ministra in direktorja policije povabili predstavnike vseh parlamentarnih strank in nepovezano poslanko. To je bilo razvidno tudi iz podpisov gostov**, le pri g. Hojsu je bila poleg stranke pripisana še funkcija nekdanjega ministra za notranje zadeve. **To je skladno s Poklicnimi merili, ki v točki 9.3 o predstavitvi sodelujočih** v oddaji med drugim navaja:

»Poslušalcem in gledalcem je treba predstaviti vse pomembne podatke o komentatorju, da bodo lahko oblikovali svoje mnenje o njegovih stališčih in mnenjih.

Poleg tega točka 9.3 o gostujočih komentatorjih navaja še:

»Gostujoči komentatorji že po definiciji predstavljajo svoje sodbe (stališča, mnenja) o javnih zadevah. Glede na njihovo vlogo RTV Slovenija kot ustanova javnega servisa ne bo vedno soglašala z mnenji teh komentatorjev. Hkrati pa se bo trudila, da z njihovim izborom zagotovi najširšo predstavitev pluralnih mnenj o še tako spornih dogodkih ali temah.«

Načrtovana izbira gostov v oddaji je bila torej primerna in skladna s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija, prav tako s Programskimi standardi.

Na oddajo Tarča, ki je bila na sporedu 19. 12., sem prejela dva odziva: vašo kritiko in eno pohvalo.

[NOVEMBER, str. 9: Odmevi, 26. 11., o odločitvi Ustavnega sodišča glede oploditve z biomedicinsko pomočjo: »Mislim, da del oddaje krši standarde profesionalnega dela.«](#)

»/.../ V studio sta bila vabljeni dva akterja, ki sta z vidika obravnavane teme nerelevantna, voditeljica je pogovor uvedla z napačno informacijo, med pogovorom ni reagirala na neresnične in diskriminatorne izjave enega od gostov, celo več, med pogovorom je spodbujala sogovornika k izjavam v smeri nespoštovanja odločitev ustavnega sodišča, ki je v ustavni demokraciji vrhovni varuh pravne države, ustavnosti in človekovih pravic.

»1. Oddaja Odmevi kot strankofilska miselna utrdba

/.../ V času referendumu o oploditvi samskih žensk leta 2001 se je oblikoval Odbor za svobodno odločanje, ki je vključeval številne aktivistke, zagovornice človekovih pravic in druge /.../ Vabilo v oddajo politikom na dan dolgo pričakovane zmage civilnodružbenih prizadevanj na področju reproduktivnih pravic žensk je do teh prizadevanj najmanj ignorantsko, če ne žaljivo. Je izraz omejenega, strankarskopoličnega razumevanja javne sfere, ki nasprotuje demokraciji kot vladavini ljudstva, ki se ne izraža zgolj prek političnih strank, ampak tudi prek neposredne participacije prebivalcev v zadevah skupnega pomena. TV Slovenija se je ponovno izkazala kot strankofilska miselna utrdba, ki goji odpor, če ne celo prezir do zgodovine, znanja, civilne družbe, žensk in ženskih gibanj. Ponovno je zamudila priložnost izkazati se kot moderna, razmišljujoča platforma širokih obzorij, s svojim nenehnim vsiljevanjem strankarskopolične polarizacije pa je ponovno pokazala, da same sebe ne razume kot javne televizije, ampak kot državno. /.../

3. Nereagiranje voditeljice na neresnične in diskriminatorne izjave enega od gostov

Voditeljica oddaje ni reagirala na neresnične in diskriminatorne izjave gosta, poslanca Cigler Kralja, ki je med drugim trdil, da je večina na ustavnem sodišču dala prednost željam odraslih pred največjo koristjo otroka in da »otrok naenkrat postane blago, ki si ga zaželiš, v trgovini kupiš, izbereš in imaš«. Izjava je sama po sebi absurda, če pa aludira na možnost nadomestnega materinstva, je tudi napačna, saj se skladno s slovensko zakonodajo kaznuje z zapornom do treh let, kdor opravi postopek oploditve z biomedicinsko pomočjo zaradi nadomestnega materinstva. Na neresnično trditev, da se otroci najbolje razvijajo v družinah, kjer sta prisotna oče in mati, je voditeljica celo odgovorila »Vas razumem, ampak sprašujem, ali je za vas ta tema politično zaprta.« Na nedokazanost trditev o apriorni superiornosti posameznih družinskih oblik je izrecno opozorilo ustavno sodišče pri odločanju o posvojitvah v istospolnih partnerstvih v zadevi U-I91/21-19, Up-675/19-32 /.../ Gledalci in gledalke javne RTV imajo razumno pričakovanje, da oddaje o zahtevnih temah, ki se tičejo velikega števila ljudi in lahko prizadenejo odrasle, zlasti pa njihove otroke, vodijo voditelji_ice, ki so o temi poučen_e, imajo znanje in kompetence za sledenje vsebini pogovora in so sposobni_e oblikovati primerne reakcije na lažne in zavajajoče izjave sogovornikov. Priprava na oddajo mora biti toliko bolj temeljita, kadar so v studio vabljene osebe, od katerih je tovrstne izjave mogoče z gotovostjo vnaprej pričakovati.

4. Voditeljica je gosta spodbujala k razmisleku o preprečevanju uresničevanja ustavne odločbe
Voditeljica je gosta dvakrat v zelo kratkem času spodbudila k razmisleku o aktivnostih, ki bi

nasprotovale uresničitvi ustavne odločbe, kar je v ustavni demokraciji nesprejemljivo. Ni prvič, ne zadnjič, da volja ljudi nasprotuje odločitvam ustavnega sodišča ali celo odločitvi evropskega sodišča za človekove pravice (v primeru izbrisanih). Osnovni aksiom mirnega sobivanja v ustavnih demokracijah je spoštovanje odločitev vseh sodišč, zlasti ustavnega sodišča. Pri tem si je težko predstavljati, da voditeljica ne bi bila seznanjena s tem, da proti odločbi ustavnega sodišča ne obstaja pritožba in bi bilo vprašanje zastavljeno iz gole radovednosti. Vprašanje »Je za desni pol ta zgodba zdaj končana, ali razmišljate, da bi kako drugače obrnili stvari, se pritožili, kakorkoli?« je mogoče razumeti kot napeljevanje, spodbujanje k političnemu delovanju, ki bi vsaj delegitimiralo odločitev ustavnega sodišča, če ne že preprečilo njeno uresničitev. /.../« (B. R. v imenu Zavoda za kulturo raznolikosti Open)

Urednik Odmevov, 26. 11., Aleš Malerič

Najprej hvala za vaš odziv. Kritika je vedno dobrodošla, se pa z veliko večino zapisanega ne strinjam.

I. Trditi, da sta vabljeni gosta nerelevantna, je smešno, saj Ustavno sodišče v svoji odločitvi zakonodajalcu nalaga, da v roku enega leta odpravi ugotovljeno neustavnost. Zakonodajalec v Republiki Sloveniji je v skladu z načelom delitve oblasti Državni zbor in ne Ustavno sodišče. To je le ugotovilo ustavno neskladnost, o odpravi neustavnosti, do katere mora priti, pa odloča zakonodajalec: torej ti isti poslanci koalicijskih strank, poslanci opozicijskih strank in poslanca ustavno priznanih manjšin v RS. Ti bodo odločili, kako bodo odpravili neustavnost v pozitivnem pravu, kakšno ureditev s pogoji vred bodo sprejeli, zato je njihov odziv na odločitev Ustavnega sodišča relevanten. Odziv vseh, ne le enih. Morda bodo še enkrat sprejeli neustavno ureditev, kdo ve? Poleg tega ti sicer neodvisni poslanci z reprezentativnim mandatom zastopajo glas tistih, ki so jih izvolili, in odločitev volivcev na referendumu junija 2001 jasno kaže, da je bila javnost glede tega vprašanja takrat zelo razdeljena, takratna referendumsko večina pa proti takšni odločitvi. Odzivi javnosti ne kažejo, da se je odnos do ureditve tega vprašanja kljub drugačni odločitvi Ustavnega sodišča bistveno nagnil le v eno smer. Gre za globoko občutljivo vprašanje, o katerem ima javnost zelo nasprotujoče si mnenje. V skladu s tem ni nobene potrebe, da mnenje dela javnosti, ki se z odločitvijo vsebinsko ne strinja, ignoriramo. V vsakem primeru bo odločitev Ustavnega sodišča in ugotovljeno neustavnost treba odpraviti in že to je uspeh zagovornikov takšne odločitve Ustavnega sodišča.

Da, seveda bi lahko povabili tudi drugačno kombinacijo gostov. Ne nujno le zagovornike takšne odločitve Ustavnega sodišča kot – tako se mi zdi – namigujete. Kdo pa pravi, da bi smeli vabiti le zagovornike takšne odločitve, sploh ob očitni razdeljenosti javnosti. Bi vas ob nasprotni odločitvi Ustavnega sodišča motilo, če bi povabili tudi zagovornike oploditve samskih in istospolnih žensk z biomedicinsko pomočjo in ne le tistih proti? Je pa tako, da o izbiri gostov odločamo uredniki in ne zainteresirana javnost. Gostje v oddaji so odvisni tudi od tega, kdo pristane na povabilo, kako nam uspe pokriti dnevne dogodke in sestaviti oddajo ob upoštevanju časovnih omejitev, ki jih prepogosto prekoračimo. Kot ste verjetno opazili, sta vabljeni gosta odgovarjala na več dnevniških tem in oddajo lahko, ne da bi pri tem kršili standarde svojega dela, izpeljemo tudi tako. In če povabimo tiste, ki bodo o odpravi neustavnosti z glasovanjem v Državnem zboru odločali, še nismo strankofilna miselna utrdba, kot nas žaljivo imenujete,

predvsem pa nismo državna televizija samo zato, ker niso gostje v skladu z vašimi željami in interesi. /.../

III. Da voditeljica ni reagirala na neresnične in diskriminatorne izjave enega od gostov, je samo vaša interpretacija. Gosta imata pravico do svojega mnenja, tudi do tega, da ocenita, da je »večina na sodišču dala prednost željam odraslih pred največjo koristjo otroka« ali obratno. Voditelj sprašuje, usmerja, dvomi, ni pa v vlogi mnenjskega voditelja, tudi, če se katera od vpletenih skupin ob takšni izjavi čuti užaljena ali diskriminirana, za kar nam je iskreno žal. Voditelj seveda kdaj podvomi v izjave gostov, navede nasprotno dejstvo, že zaradi časovnih omejitev pogovora pa se ne more vtakniti v vsako besedo. Tudi o tem, na kaj naj bi izjava gosta namigovala, samo ugibate.

Glede navedbe o tem, v kakšnih skupnostih naj bi otrok bolje odraščal, je Ustavno sodišče pri svoji obrazložitvi odločbe s 16. 6. 2022 v prvi vrsti ocenjevalo, ali je takratna vlada ustrezno argumentirala oziroma podprla svojo navedbo; kratka, gre za oceno, ali je izpolnila svoje dokazno breme v konkretnem postopku in ocena Ustavnega sodišča je bila, da je ni, da torej ni predložila dovolj dokazov za svojo trditev. Ne gre za absolutno resnico, ampak za presojo dokazov v konkretnem primeru, v katerem Ustavno sodišče presoja argumente, ki jih navedejo stranke, in je potem to del obrazložitve oziroma argumentacije ustavne odločbe, ki jo je treba uresničiti. Imajo pa ljudje še naprej lahko drugačna mnenja, kljub temu da odločitev, ko je enkrat uresničena, postane del pravnega reda.

Izjava voditeljice, da »gosta razume«, še ne pomeni, da se z njim strinja. To je samo vaša interpretacija. Voditelj mora zaradi omejitve časa za pogovor na različne načine gosta ustaviti in preiti na naslednje vprašanje in vprašanje o nadaljnjih potezah strani, ki se z odločitvijo Ustavnega sodišča ne strinja, je – kljub temu da je odločitev treba uresničiti – vsekakor smiselno, saj po primerih v drugih državah po svetu vidimo, da se nasprotniki določene ureditve ne vdajo tudi nekaj desetletij kasneje ne. Naj samo navedem razveljavitev primera Roe vs. Wade v Združenih državah Amerike, kjer je ameriško Vrhovno sodišče žal – z uporabo besede žal sem izrazil svoje osebno mnenje oziroma bolje prepričanje – razveljavilo pravico do splava na zvezni ravni in jo prepustilo ureditvi zveznih držav ter s tem znižalo nivo varnosti žensk v ZDA. Interpretacija ameriškega primera je, kot rečeno, moje osebno mnenje.

IV. Trditev, da je voditeljica »gosta spodbujala k razmisleku o preprečevanju uresničevanja ustavne odločbe«, je globoko zmotna. Znova gre samo za vašo interpretacijo. Glede na prepričanja katoliške strani in tudi glede na okrepljene aktivnosti slovenskega katoliškega tabora za »pravico do življenja, klasično družino in podobno« v zadnjem času, je vrtanje v gosta celo utemeljeno. Že pri prejšnji točki sem spomnil na primer Roe vs. Wade, ki dokazuje, da presoje v praksi niso večne in dokončne, da se sodna praksa sčasoma tudi spreminja. Kot je na Vrhovnem sodišču ZDA padel primer Roe vs. Wade, je na Ustavnem sodišču RS padla tudi referendumski odločitev, ki je samskim ženskam in istospolnim ženskim parom leta preprečevala oploditev z biomedicinsko pomočjo. Včasih se sodišče nagne v to, včasih v drugo smer in vedno poražena stran ni zadovoljna z odločitvijo. Vrtanje voditeljev z vprašanji zato ni nekaj prepovedanega. Bi vas motilo, če bi ob nasprotni odločitvi Ustavnega sodišča voditeljica

z vprašanji vrtala v gosta z druge strani, če bodo na drug način vendarle poskušali doseči pravico samskih in istospolnih žensk do oploditve z biomedicinsko pomočjo?

Voditeljica Odmevov, 26. 11., Rosvita Pesek

Ad.1. Odločitev o gostih Odmevov je v pristojnosti urednikov oddaje, ne voditeljev. Na izbor gostov v oddaji 26. novembra sicer nisem imela nobenih pomislekov.

Ad.3. Pritožnica mi očita, da se nisem odzivala na očitke poslanca iz vrst NSi. Namen soočenj v Odmevih je, da argumente izmenjata gosta, ne pa, da voditelj izmenjuje argumente z enim od gostov, medtem ko druga gostja, poslanka iz vrst Svobode, čaka na svoj pičlo odmerjen čas. In poslanka se je odzvala.

Ad.4. Pritožnica mi očita, da sem poslanca s ponovitvijo vprašanja napeljevala k nespoštovanju odločbe US. Vprašanja voditelja, kot so »kaj bo naredila opozicija, kako se bo odzvala na odločbo US«, sodijo v železni repertoar novinarskih vprašanj. Izkušenj z nespoštovanjem odločb US oz. njihovim oviranjem imamo v naši mladi demokraciji kar precej, ena izmed njih je 7-letna neizpolnitev odločbe US o financiranju javno veljavnih programov osnovnošolskega izobraževanja v zasebnih šolah. Zato očitek pritožnice o neprimernosti mojega vprašanja zavračam.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da sta urednik in voditeljica Odmevov s podrobnima pojasniloma odgovorila na večino vaših pripomb in očitkov glede kršenja programskih standardov in poklicnih meril RTV Slovenija. **Glede izbire gostov je urednik pojasnil, da so želeli z njo osvetliti predvsem uresničitev ustavne odločitve**, torej uskladitev Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo z odločbo Ustavnega sodišča. **To je v pristojnosti Državnega zbora, zato je bila izbira dveh poslancev, predstavnikov zakonodajne veje oblasti, glede na vsebinsko zasnovu oddaje, primerna.**

Glede vodenja oddaje Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 9.1 določajo: *»Voditelji oddaj se morajo do drugih sodelujočih vesti vljudno in spoštljivo. Ne smejo biti kritični ali zahtevni do enih, do drugih pa spravljivi in njim naklonjeni. Bistveno je tudi, da ohranijo svojo verodostojnost, tako da se izogibajo izražanju svojih osebnih stališč pri vodenju pogovorov ali okroglih miz in pristranskosti pri izbiri vprašanj.«*

Menim, da se je voditeljica do obeh sogovornikov vedla vljudno in spoštljivo in bila enako zahtevna do obeh, med pogovorom ni izražala osebnih stališč, pri izbiri vprašanj ni izkazovala pristranskosti.

Poklicna merila podrobneje določajo vodenje intervjuja v točki 5.6, kjer med drugim piše: *»Ko sogovornik izrazi polemična stališča, jih je treba med pogovorom razjasniti. Nosilci javnih funkcij ali tisti, ki si to prizadevajo postati, ali tisti, ki zagovarjajo ali kritizirajo neko politiko, morajo biti nagovorjeni spoštljivo in z ustreznim profesionalnim tonom. Novinarji RTV Slovenija morajo delovati profesionalno: iskati odgovore, razmejiti razne dileme. Neprijazno nastopanje in vidna čustvena navezanost na eno stran v pogovoru ni znamenje profesionalnosti.«*

Te določbe so namenjene predvsem intervjuju z eno osebo. Ko voditelj sočasno sprašuje dva sogovornika, lahko odziv na polemično stališče prepusti drugemu sogovorniku, saj je v primerih polemičnih soočenj mnenj ali osvetlitve določene vsebine z več zornih kotov naloga voditelja predvsem zastavljanje vprašanj na način, da lahko oba sogovornika izrazita vsa bistvena stališča. Voditelj je dolžan poseči, ko sogovornik izrazi očitno napačno dejstvo, ne pa, ko izrazi mnenje. Zato **menim, da v oddaji niso bili kršeni ne Programski standardi RTV Slovenija ne Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.**

4.1.1.3 Celovitost, povezovalnost, tenkočutnost: Tarča in Tednik o Romih, intervju Cavazza

SEPTEMBER, str. 6: Tarča: Romi pred zakonom in ustavo?: »Pomanjkanje celovitosti in tankočutnosti pri obravnavi teme.«

»Na vas se obračam s pritožbo in prošnjo, da podate mnenje, ali so v oddaji Tarča z naslovom »Romi pred zakonom in ustavo?«, ki je bila predvajana na prvem programu TV Slovenija, 29. avgusta 2024, ustvarjalci oddaje upoštevali poklicna merila in načela novinarske etike, ki veljajo za programe RTV Slovenija.

V mislih imam načela, ki govorijo: a) o obsegu mnenj in zahtevi, da so programi celoviti ter da morajo biti predstavitev različnih stališč in mnenj poglobljene, ter zajemati vse njihove razsežnosti in odtenke, b) o uravnoteženosti mnenj in zahtevi, da programi o vprašanih javnega interesa, o katerih obstajajo v javnosti različna stališča, zagotovijo enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi, c) o verodostojnosti in zahtevi, da informativne vsebine poslušalcem in gledalcem ponudijo dovolj vsestranskih informacij o nekem dogodku ali temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled na določeno zadevo, d) o pridobivanju podatkov in zahtevi, da RTV Slovenija objavlja samo preverjene informacije, ne pa govoric, natolcevanj in podobnega itd.

Prvo vprašanje, ki bi ga izpostavila, je, ali je format polemične oddaje z vabljenimi sogovorniki, ki so skoraj v celoti iz vrst politikov na državni in lokalni ravni, ustrezen za celovito in verodostojno informiranje občanov in občanov o tako kompleksni in občutljivi temi, kot je položaj romske manjšinske skupnosti in razmere, s katerimi se soočajo v krajih, kjer prebivajo pripadniki romske manjšinske skupnosti.

Drugi sogovorniki iz vrst socialnih in izobraževalnih ustanov, prostovoljcev ter same romske skupnosti, ki so še najbolj prispevali k boljšem vpogledu v večplastnost vzrokov in posledic sedanjih razmer, so bili vključeni v prispevke, brez možnosti, da enakopravno sodelujejo v razpravi v živo ter soočijo mnenja z vabljenimi sogovorniki v oddaji.

Menim, da sestava sogovornikov, vabljenih v živo v oddajo z možnostjo neposrednega in obširnega vključevanja v razpravo, zaradi sorodnih pogledov na temo pri večini teh sogovornikov ne zadosti etičnim načelom o obsegu mnenj, uravnoteženosti mnenj in verodostojnosti. Hkrati kot sporno v smislu načel novinarske etike ocenjujem novinarsko in voditeljsko uporabo sugestivnih vprašanj. To je, na primer, novinarkino vprašanje sogovorniku v prispevku: »Je nevarno ponoči hoditi po Kočevju?« (sogovornik odgovori, da nima takšnega občutka). Voditeljica pa drugega sogovornika, povabljenega v oddajo, vpraša: »Ali se bojite, da bodo ljudje

stvari vzeli v svoje roke?«. Novinarji in voditeljica ter vabljeni sogovorniki velikokrat z besedami in besednimi zvezami izpostavljajo kriminaliteto, voditeljica v istem stavku niza besede »vlomi«, »pretepi«, »streljanja« itd. Takšni medijski prijemi in retorika, ki se pri obravnavi kompleksnih tem, kot je položaj manjšinske skupnosti, osredotočijo na kriminaliteto ter pripadnike te skupnosti, predstavljajo predvsem kot grožnjo, s tem pa pri gledalcih ustvarjajo in spodbujajo nemir, strah, jezo in sovraštvo do te skupine, niso novi. Zelo prispevajo tudi h gledanosti tovrstnih vsebin, so pa etično sporni, zlasti na javni radioteleviziji, ki je zavezana k celovitemu, verodostojnemu in tankočutnemu obravnavanju kompleksnih družbenih tem.

V tem smislu je sporen tudi sam naslov oddaje.

V oddaji je bila predvajana informacija, da so se v policijski postaji zaklenili pred oboroženimi Romi, kar je policija v odzivu po nadaljnjem širjenju te in drugih dezinformacij pozneje demantirala.

Številke, ki govorijo o denarju (socialnih prejemkih Romov, sredstvih, ki jih država namenja za vključevanje Romov itd.), so bile osrednja nit oddaje, niso pa v oddaji omenili števil, ki jih je TV Slovenija predstavila v drugi informativni oddaji, ki pa govorijo o veliko krajši življenjski dobi Romov, o slabem zdravju Romov in visoki umrljivosti dojenčkov pri Romih, o zelo visokem odstotku romskih otrok v šolah za otroke s posebnimi potrebami itd. Čeprav je ena izmed sogovornic v prispevku iz vrst romske skupnosti omenila, da zaradi slabih življenjskih razmer (brez elektrike ali vode) zbolevalo ... Tudi vprašanje diskriminacije Romov pri zaposlovanju in na drugih področjih je ostalo ob strani kot le mimogrede omenjeno v prispevku.

V prispevku je bil predvajan govor sogovornika, ki je bil tudi gost v studiu, ki v vlogi lokalnega oblastnika uporablja retoriko pogojevanja dostopa do vode z discipliniranjem Romov, da prej uredijo razmere v naselju, v katerem živijo. Takšna retorika je v oddaji normalizirana in je voditeljica z ničemer ni obravnavala kot sporno. Čeprav so z odtegotovanjem dostopa do vode oškodovani tudi otroci, na primer. Povsem nekritično se v težkih razmerah, kjer ni le enega krivca in enostavne rešitve, legitimira zaničevanje človekovih pravic kot odvečnih in škodljivih.

S temi primeri želim izpostaviti manko celovitosti in tankočutnosti pri obravnavi teme v oddaji Tarča. Razmer za življenje Romov v Sloveniji in razmer v krajih, kjer živijo Romi, etično novinarstvo v osrednjih informativnih vsebinah javne televizije ne bi smelo obravnavati le ekscesno, brez poglobljenega in celovitega poznavanja in predstavljanja teme, brez stalnega vlaganja v lastno znanje in stike z raznovrstnimi viri, brez razvijanja senzibilitete novinarjev za tovrstne teme ter brez prepoznavanja in naslavljanja etičnih izzivov. V nekaterih oddajah, kot je Tednik, so takšna prizadevanja vendarle opazna. /.../« (B. P.)

Urednik oddaje Tarča Boštjan Kogovšek

Občutljive teme, ki je bila posledica dogodkov in razmer v občinah z romskim prebivalstvom, smo se že ob zasnovi lotili zelo rahločutno, z namenom iskanja rešitev, ki so vsekakor v rokah politike. Naše poročanje, tudi o dogajanju s policisti, temelji na preverjenem pričevanju verodostojnih prič.

Urednik je v razmeroma skopem odgovoru deloma pojasnil izbiro sogovornikov: da jih je pri tem vodilo predvsem iskanje rešitev. Minister za notranje zadeve, poslanec vladne stranke, župan občine z romskimi prebivalci, predstavnik Romov z območja, kjer so Romi v desetletjih sodelovanja z občino dosegli urejene razmere za bivanje, in po Skypu minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti **so bili za temo, ki je bila vsebina oddaje, primerni gostje**. V odgovorih so tudi nanizali kar nekaj možnih rešitev za izboljšanje položaja Romov in za sobivanje Romov in večinskega prebivalstva.

Urednik je kratko odgovoril tudi na očitke o objavi nepreverjenih informacij in govoric v zvezi z dogajanjem na policijski postaji, kar naj bi policija pozneje demantirala.

Glede tega je bilo v oddaji Tarča povedano: /.../

Iz navedenega ne moremo trditi, da je Tarča objavila nepreverjene informacije, res pa je, da jih je vir opisal nekoliko po svoje. To, kar je Policija opisala kot »dodatnim osebam, ki so prišle nekaj minut pozneje, vstop ni bil dovoljen«, je opisal kot »so /.../ želeli nasilno vstopiti v policijsko postajo, kar pa jim ni uspelo«.

Način sporočanja v tem primeru, pa tudi ponekod drugod v oddaji, ni odražal tenkočutne obravnave občutljive tematike. Ne moremo pa oddaji očitati, da ni spoštovala točke 1.3 Poklicnih meril o preverjanju dejstev. Vir navedb glede dogajanja na policijski postaji ima značilnosti kredibilnega vira in je v oddaji tudi nastopil, njegove navedbe pa se, razen v niansah in interpretacijah, ne razlikujejo od navedb Policije.

Glede očitkov o zagotavljanju zadostnega obsega mnenj in celovitosti ter uravnoteženosti, kot določajo Poklicna merila in načela novinarske etike v točkah 2.2 (obseg mnenj) in 2.3 (uravnoteženost sporočanja), sem najprej presojala vsebinsko zasnovo in fokus oddaje Tarča glede na ostale oddaje in prispevke, ki so se v dneh pred oddajo ukvarjali z isto temo. Tako obseg mnenj in zadostno celovitost kot tudi uravnoteženost sporočanja je namreč zaželeno doseči v vsaki oddaji ali prispevku; če to v enem prispevku ali oddaji ni mogoče, pa je to treba zagotoviti v nizu prispevkov ali oddaj. Pomembno je, da se gledalke ali gledalci seznanijo z vsemi razsežnostmi tematike in z vsemi bistvenimi dejstvi in mnenji. **V drugi polovici avgusta in v začetku septembra letos je TV Slovenija temam, povezanim z Romi, posvetila več deset novinarskih prispevkov v dnevnoinformativnih oddajah, več daljših pogovorov in soočenj mnenj v Odmevih (med drugim 16. 8., 19. 8., 21. 8., 23. 8.), daljše pogovore in soočenja mnenj v dveh oddajah Marcel (26. 8., 2. 9.) in daljši tematski prispevek v oddaji Tednik (2. 9.).**

Če bi šlo za edino oddajo na to temo v tistih dneh, bi od nje pričakovali večjo celovitost, tako pa bi bilo nesmiselno v oddaji ponavljati vsebine, ki so jih že obravnavale druge oddaje. Zato je oddaja Tarča lahko osredotočila vsebino oddaje na eno glavno temo z nekaj podtemami, povezanimi s tedaj aktualnimi zaostrenimi razmerami na jugovzhodu države. V napovedniku so temo uokvirili tako: *»Kaj je šlo narobe, da so se razmere med romsko manjšino in večinskim prebivalstvom na jugovzhodu tako zaostrele? Zaradi neučinkovitosti institucij pri odzivu na vlome, rope, nasilje in črne gradnje so župani in prebivalci čedalje bolj jezni. Kam so šli vsi milijoni, ki jih država deli na vse konce za večjo vključenost, zaposlenost in šolanje Romov?«*

Napovednik je torej prst uperil proti pristojnim javnim institucijam in napovedal iskanje razlogov za njihovo neučinkovitost. Glede na takšno vsebinsko zasnovo je bila primerna tudi izbira sogovornikov v studiu, kjer so nastopili: minister za notranje zadeve, poslanec vladne stranke, župan občine z romskimi prebivalci, predstavnik Romov z območja, kjer so v desetletjih dosegli urejene razmere za bivanje Romov ter (po Skypu) minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. S terena so se v oddajo oglašali župani, v prispevkih pa so svoje življenje, težave, s katerimi se srečujejo, in tudi svoja mnenja predstavili mnogi Romi.

Zato menim, da je oddaja spoštovala tudi točki 2.2 in 2.3 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Odmik od Poklicnih meril pa predstavlja naslov oddaje "Romi pred zakonom in ustavo?" Res ima na koncu vprašaj, ki izraža dvom v zapisano trditev, vendar **že z zapisom daje romski skupnosti negativno konotacijo**, pri čemer je najbolj sporno to, da posamično dejanje posploši na celotno etnično skupnost.

Poklicna merila v točki 12, kjer opredeljujejo odnos do nekaterih posebnih skupin poslušalcev in gledalcev, med drugim jasno pišejo:

»/.../ Programi RTV Slovenija naj ne razglashajo Romov za kriminalce, žensk za gospodinje, pogrešanih ljudi za žrtve /.../. Ljudje naj nastopajo v vseh možnih vlogah, ki odsevajo realnost.«

Tudi Programski standardi v točki 1 RTV Slovenija zavezujejo:

»Med ljudmi z različnimi življenjskimi zgodbami in pogledi na prihodnost opravlja povezovalno vlogo ter deluje kot gradnik sodelujoče in vključujoče družbe.«

Oddaja Tarča je polemična oddaja, v kateri je težje zagotavljati rahločutno obdelavo občutljivih družbenih tem. Oddaja Tednik, ki jo omenjate, je zaradi drugačne vsebinske zasnove za te namene primernejša. Je pa tudi oddaja Tarča, čeprav ponekod nekoliko grobo, odstrla veliko napak in slabega delovanja javnih institucij, kar bo, upajmo, vendarle prispevalo tudi k izboljšanju življenjskih razmer Romov in tudi do boljšega sobivanja Romov in vseh drugih prebivalcev. Priročnik, ki ste ga pripeli, sem posredovala uredništvu Informativnega programa TV Slovenija in drugim uredništvom. Priporočila sem, da ga skrbno preučijo, saj jim je lahko v veliko pomoč pri snovanju nadaljnjih oddaj in vsebin o Romih in drugih zapostavljenih skupinah.

SEPTEMBER, str. 13: Tednik, 2. 9., prispevek o življenju Romov: »Vsi otroci imajo pravico do zasebnosti«

»Prispevek novinark Anke Pirš se je gotovo dotaknil vseh gledalcev, ki imajo vsaj malo empatije in spoštovanja do sočloveka. Življenje naših Romov je precej drugačno, za mnoge nesprejemljivo in nerazumljeno, je pa njihovo, kajti le takšnega poznajo. Verjamem, da je novinarka Anka Pirš želela gledalcem predstaviti življenje Romov v Dobruški vasi in Kerinovem Grmu čim bolj nazorno, kar je v prispevku vidno. Žal pa je pozabila na otroke in njihove pravice. Na posnetku vidimo otroke, ki so pomanjkljivo oblečeni in tekajo po naselju. Zelo se me je dotaknil posnetek otroka, ki gol sedi na stolu, roke ima prekrižane pred genitalijami in se smehlja v kamero, to je zame nesprejemljivo in nespoštljivo. Žiga, ki ga je izpostavila novinarka, res ne pozna besede

poklic, je pa otrok s čustvi, ki je javno izpostavljen, da ne razume slovenskega jezika in je v zelo težkem položaju, saj bo doživel stigmatizacijo pri sošolcih, seveda, če se bo odpravil v šolo.

Postavljajo se mi vprašanja: Zakaj je prišlo do takšnih posnetkov otrok? Kako bodo ti posnetki vplivali na otroke in širšo skupnost? Ali bodo povzročili še več nestrpnosti, nerazumevanja? Zakaj niso prekrili obrazov otrok? Vsi otroci imajo pravico do zasebnosti in spoštovanja, ko se njihove zgodbe predstavljajo v javnih medijih, zato ni vseeno, kako jih novinarji predstavijo.» (J. K.)

Urednik oddaje Tednik Dejan Ladika

Kolegica Anka Pirš podrobno spremlja to tematiko že vrsto let in se je z vso skrbnostjo lotila tudi tega zahtevnega prispevka sredi zelo razgrete javne debate, ko smo skušali v Tedniku dati besedo predvsem Romom, da slišimo njihovo razmišljanje, kaj in kje so po njihovem mnenju glavne težave, ki se že vrsto let kopičijo, zlasti pri vključevanju Romov v družbo. Izkazalo se je, da so med glavnimi težavami odsotnost predšolske vzgoje, (ne)znanje slovenskega jezika, najstniška nosečnost, mladoletne družine. Teh vidikov je bilo v medijih in javnosti zelo malo. Nikakor nismo hoteli škodovati komurkoli, je bilo pa zelo pomembno, da smo pri obravnavi teh težav avtentični, realni, da smo lahko videli obraze ljudi, njihove reakcije, in slišali njihovo razmišljanje in tudi nerazumevanje. Taka je realnost. Vsi otroci so bili oblečeni, čeprav lahko da pomanjkljivo, brez dovoljenja staršev nismo snemali nobenega otroka. Zgodba fanta Žiga je bila učinkovita prav zato, ker smo pokazali, s kakšnimi problemi se sooča, da ne razume jezika in da to nikakor ni njegova krivda. To nikakor ni bilo nespoštljivo do pogumnega fanta, ampak smo skušali zelo jasno pokazati, da romski otroci večinoma ne razumejo slovenskega jezika in da je prav zato izobraževanje ključnega pomena. V uredništvu vedno skrbno tehtamo, ko gre za obravnavo otrok ali drugih ranljivih skupin, da ne bi posegli v njihovo dostojanstvo. Zavedamo se, da je za našo oddajo nujno, da nam ljudje zaupajo svoje zgodbe, da jih povedo v kamero, da se potem lahko dotaknejo drugih in se tako povečujeta tudi empatija in solidarnost v družbi. Se pa lahko vsekakor strinjam z vami, da so razmere, v katerih nekateri živijo pri nas, nedostojne, in da bi tukaj družba in država morali storiti več, da bi to odpravili.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednik je podrobno pojasnil, kako so pristopili k snemanju v romskih naseljih in zakaj so se odločili, da v prispevek vključijo tudi otroke.

Otroci so posebej ranljiva skupina, ki ji posebno varstvo in skrb zagotavljajo Ustava RS, mnogi zakoni, mednarodne konvencije in številne smernice in priporočila, tudi glede njihovega izpostavljanja v medijih. RTV Slovenija je poleg vsega tega dolžna pri vključevanju otrok v svoje oddaje spoštovati tudi 13. točko [Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija](#), kjer med drugim piše:

»Sodelovanje otrok v programu terja zelo skrben odnos do njih. /.../

Za njihovo identifikacijo mora obstajati oprijemljiv javni interes. Dolgoročno je v otrokovo korist, da ostane anonimen. Programski delavci morajo obvestiti nadrejene, ko so v dvomih, kako uravnovesiti interese. Privolitev staršev ne more biti zadosten razlog, da razkrijemo otrokovo identiteto, če je za otrokovo prihodnost dolgoročno bolje, da ostane anonimen. /.../«

V primeru prispevka v Tedniku je ključno prav tehtanje dolgoročnih koristi vključenih otrok. Bi bile njihove dolgoročne koristi večje, če v oddaji ne bi nastopili? Ali bo njihova vključitev prispevala k temu, da se bodo življenjske razmere za Rome – in s tem tudi zanje – dolgoročno izboljšale? Odgovor na to vprašanje ni enostaven. Ustvarjalci prispevka so ocenili, da osebne zgodbe, tudi otrok, povečajo empatijo in solidarnost v družbi, s tem pa tudi pritisk na odločevalce, ki lahko vplivajo na izboljšanje razmer. Vsekakor pa je pomembno, da tudi v primerih, ko ustvarjalci ocenijo, da dolgoročne koristi otrok odtehtajo njihovo vključitev v poročanje, to storijo s kar največjo mero občutljivosti. V primeru Tednika smo jo lahko zaznali v znatni meri, ne pa v največji možni. Zato bom uredništvu priporočila ponovno preučitev vseh smernic za poročanje o otrocih, tudi priporočil posveta [Otrokova pravica do zasebnosti v medijih](#).

OKTOBER, str. 8 in 43: [Intervju, 13. 10.](#): Boris Cavazza – je intervju posegel v dostojanstvo intervjuvanca?

Intervju z Ježkovim nagrajencem Borisom Cavazzo, ki je bil na sporedu 13. oktobra, je sprožil v javnosti precej odzivov. Varuhinja je prejela pritožbi dveh gledalk, ki sta menili, da je bil gost prikazan »na način, ki je prizadel njegovo dostojanstvo«.

Za odziv je prosila urednika oddaje Intervju, odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija in avtorja oddaje. Ob tem je izpostavila **dve dilemi**, in sicer:

- ali je intervju primeren žanr za osebe, ki jih želimo predstaviti kot pomembne osebnosti z bogatim življenjskim in delovnim opusom, a jim že peša spomin in zato lahko s tem prizadenemo njihovo dostojanstvo;
- ali v medijih in javnosti predstavljamo samo "popolne" ljudi brez napak in spominskih vrzeli ali pa je ena pomembnih nalog medijev detabuizacija staranja in graditev vključujoče družbe, odprte za vse, saj je bogastvo družbe prav raznovrstnost in sprejemanje ljudi z vsemi njihovimi tegobami in pomanjkljivostmi.

Ker bosta dilemi s staranjem družbe čedalje pogostejši in se bodo z njimi vse pogostejše srečevali tudi novinarji in uredniki, je za strokovno mnenje zaprosila še Društvo psihologov Slovenije.

Po pridobljenih odzivih je varuhinja v presoji ugotovila, da **so se avtor, urednik in odgovorna urednica odločili za intervju zavestno in z zavedanjem, da mora biti izpeljan tenkočutno in tako, da ne bo prizadel dostojanstva intervjuvanca**. Iz odgovora avtorja je tudi razvidno, da je intervjuvanec videl intervju pred objavo, prav tako njegovi najbližji, vsi so se z objavo strinjali. Zato razlogov za odpoved intervjuja ni bilo.

Bolj vprašljiva pa je izbira žanra intervju, ki razgali mnoge šibkosti intervjuvanca. V tem primeru bi bila boljša izbira portret ali drug podoben žanr ali format, v katerem bi se izrisali vsi dosežki in mnenja portretiranca, težave intervjuvanca pa ne bi prišle do izraza. Zato je varuhinja uredništvu zapisala priporočilo za dva razmisleka:

- o skrbnejši izbiri gostov za oddajo Intervju;

- o morebitni širitvi žanrov Informativnega programa, saj to ni prvi primer, ko se je izkazalo, da za izbranega gosta ali temo Informativni program v ustaljenih oddajah nima na voljo ustreznega žanra.

Kljub temu pa se Informativni program ne bi smel odreči uporabi manj primernih žanrov v primerih, ko lahko prav (ali samo) z njimi prispeva k senzibiliziranju občinstva za vsebine, ki bi sicer ostale spregledane ali tabuizirane. Vendar mora to izvesti na način, da je občinstvu jasen namen takšnega odmika.

Celotno poročilo z odzivoma gledalk, odgovori avtorja, urednika oddaje in odgovorne urednice, mnenjem Društva psihologov Slovenije ter mnenjem varuhinje je objavljeno kot **priloga 1** na str. 43.

4.1.1.4 Uravnoveženost, nepristranskost: Odmevi o korupciji, Zrcalo tedna o Amsterdamu

FEBRUAR, str. 15: Odmevi, 21. 2.: »Voditeljici ni uspelo prikriti navijaškosti.« (2 odziva)

»Včeraj, 21. 2. 2024, je bila v Državnem zboru vroča razprava o korupciji v Sloveniji. Kot odmev na razpravo je voditeljica Odmevov gospa Rosvita Pesek povabila v oddajo poslanca Zvoneta Černača iz SDS in poslanko Leno Grgurevič iz Gibanja Svoboda. Tudi tokrat voditeljici ni uspelo prikriti navijaškosti in neizmerne pripadnosti stranki SDS. Medtem ko je poslancu Černaču dovolila uvodni, dolgovezni monolog, je poslanki Leni Grgurevič omejila, z neprestanimi vmešavanji pa tako rekoč onemogočala povedati svoja stališča.« (R. K.)

Voditeljica Odmevov Rosvita Pesek

Za začetek bi popravila dve trditvi oz. zmoti iz pritožbe.

1. Voditelj Odmevov ne vabi gostov v oddajo in jih ne izbira. To je naloga urednika Odmevov.
2. Zdaj pa k bistvu očitkov – da sem dovolila poslancu SDS dolgovezni uvod, poslanko pa sem omejevala z vprašanji: oba sem omejevala z vprašanji, včasih uspešno, večkrat pa povsem neuspešno. Oba sem opozarjala na to, kar je bilo vprašano in oba sta odgovor razvlekla daleč v historiat korupcijskih očitkov in »sodne palače«.

Žal je tako, da gostje večkrat pridejo povedat svoje stališče in svoj pogled – direktnim odgovorom na zastavljena vprašanja voditeljev oddaje pa se izogibajo. Ali, kot sem očitala poslanski GS, iščejo obvoje. Poslanka je mimogrede obračunavala še s stališči v prispevku, ki so jih izrekli poslanci, ne gost ali jaz.

Od obeh sem poskušala dobiti odgovor na vprašanje – kakšna je (ne)posredna strankarska vloga pri korupciji, bodisi pri premierju, ki je kljub škodljivemu nakupu stavbe ministrico še ohranjal na položaju, bodisi pri vodji službe za nepremičnine pravosodnega ministrstva, ki je bil pred sedmimi leti še član SDS. In oba sem opozorila, da smo prekoračili čas.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Najprej sem preverila čas obeh gostov. To sicer ni edino in najbolj merodajno merilo, osnovno informacijo o vsaj približni časovni izenačenosti pa vendarle da. Zanešati se samo na vtis o časovni neizenačenosti je namreč zelo varljivo, saj smo gledalci pogosto bolj naklonjeni enemu

sogovorniku in je zato dojemanje časa, ki ga ima na voljo »naš« gost, drugačno od dojemanja časa drugega sogovornika. Ker bi radi, da bi »naš gost« povedal čim več, se nam pogosto zazdi, da je bil pri času prikrajšan.

Natančen popis govora gostov kaže, da je poslanka Gibanja Svoboda je govorila 3 minute in 22 sekund, poslanec SDS pa 3 minute in 56 sekund, torej **sta bila poslanca v času nastopanja skoraj izravnana**.

Še pomembnejše je pri presoji o nepristranskosti spoštovanje Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Ta v členu 1.2 navajajo: *»Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščenost novinarja. Uravnoteženo je treba sporočiti ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohraniti nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov.«* V členu 2.3.1 o uravnoteženosti sporočanja v posamezni oddaji pa: *»V posamezni oddaji, ki obravnava za večino sporno temo, je treba predstaviti najširši možen obseg stališč in mnenj o tej temi. Z nepristransko držo novinarja/voditelja je treba poslušalcem in gledalcem omogočiti, da si o zadevi sami oblikujejo sodbo, ki bo temeljila na predstavljenih dejstvih.«*

Voditeljica je imela do obeh gostov primerljivo nepristransko držo, do obeh je bila precej kritična in ostra, ko nista odgovarjala na vprašanje, temveč razlagala druge stvari. Ne drži, da: »Medtem ko je poslancu Černaču dovolila uvodni, dolgovezni, monolog, je poslanki Leni Grgurevič omejila, z neprestanimi vmešavanji pa tako rekoč onemogočala povedati svoja stališča«. Pri prvem odgovoru je poslanca enkrat prekinila, večkrat pa ga zelo nazorno poskušala prekiniti. Pri drugem odgovoru mu je segla v besedo s podvprašanjem (očitkom), naj pojasni vlogo Simona Starčka, nato ga je dvakrat opomnila, naj odgovori na vprašanje in naj ne govori o drugih rečeh, najmanj petkrat ga je vidno poskušala prekiniti. Tudi zadnji odgovor Černača, ki je bil že po preteku časa, je prekinila in dovolila L. Grgurevič, da je končala svojo misel. Zato **menim, da voditeljici ne moremo očitati pristranskosti v korist enega sogovornika**.

MAJ, str. 7: Slovenska kronika, 29. 4.: **»Oddaja je prikazovala samo en pogled na medvede.«** (1 odziv)

»V oddaji je bil med drugim tudi prispevek z naslovom Dovoljen odstrel 176 medvedov. Oddaja nas je presenetila v negativnem smislu, saj je bila enostranska. Prikazovala je samo en pogled na medvede, in sicer tisti, ki je proti njim – tega namreč izraža država in seveda lovci ter se izraža v pomoru teh čutečih bitij. Glede na Zakon o RTV Slovenija pa bi morala oddaja prikazati oba pola problematike odstrela in ne samo enega. Oddaja bi morala prikazati tudi mnenja o odstrelu medvedov tistih, ki so proti odstrelu.« (Koalicija proti lovu, ribolovu, mesu in mleku (zanjo V. B.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Novinarka je v prispevku imela predstavnika Zavoda za gozdove in predstavnika Lovski družine. Seveda je pogledov na to temo lahko več, je pa o odstrelu medvedov odločalo pristojno ministrstvo in ob tem veljajo določeni pogoji. Novinarki smo prenesli vaše mnenje in pomisleke.

Novinarka Erika Pečnik Ladika

Ko sem pripravljala prispevek, sem imela v mislih tudi nasprotno misleče, o katerih mediji velikokrat poročamo. Ker pa je odstrel v tem trenutku dejstvo in ne šele debata o njem, sem se osredotočila na drug, prav tako pomemben vidik, da je čas odstrela neprimeren. Ker smo omejeni z minutažo, vseh pogledov ne moremo vključiti, zato se mi je zdel omenjeni pogled v danem trenutku bolj pomemben.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Vaše mnenje temelji na predpostavki, da mora RTV Slovenija predstavljati mnenja za in proti o vsaki vsebini ali dogodku. Vendar to ne drži. To velja za vsebine, o katerih teče javna razprava in o katerih obstajajo v javnosti različna stališča. V takih primerih morajo novinarji spoštovati točko 2.3 Poklicnih meril in zagotoviti »enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi«.

V tem primeru pa je bila povod za prispevek odločba Ministrstva za naravne vire o odstrelu medvedov v letu 2024, ki je veljavna, in jo je, skladno z načeli pravne države treba spoštovati. Nasprotniki lova lahko izražajo mnenje ob sprejemanju zakonov in podzakonskih aktov, ki urejajo to področje, tudi sam postopek sprejemanja odločbe predvideva možnost pritožbe. Ko pa je odločba o odstrelu sprejeta, ni več vprašanje odstrel da ali ne, temveč samo način izvajanja te odločbe.

Vse te okoliščine je novinarka navedla v napovedi prispevka, kjer je voditeljica poudarila, da je »rjavi medved zavarovana živalska vrsta, zato je poseg v njegovo populacijo dovoljen le ob izpolnjevanju treh pogojev: ko ni druge zadovoljive možnosti, ko se ne škoduje ohranitvi vrste ter da se zavaruje premoženje, prepreči resna gmotna škoda in zagotovita zdravje in varnost ljudi«.

V prispevku je dala besedo tako Zavodu za gozdove, ki je pripravil strokovno podlago glede odvzema medvedov, kot tudi predstavniku lovcev, ki morajo odločbo izvesti. Predstavnik lovcev je ob tem opozoril tudi na možne negativne vidike poznega sprejemanja odločbe, ki lahko pripelje do nehotenega odstrela medvedke z mladiči. Lovci zagovarjajo stališče, da je primerneje odstrel opraviti pozimi, ko ostanejo zunaj prav tisti medvedi, ki povzročajo največ konfliktov, kar je eden od razlogov za zmanjševanje njihove populacije.

Menim, da prispevek ni kršil 4. in 5. člena Zakona o RTV Slovenija, niti drugih členov zakona. Spoštoval je tudi Programske standarde RTV Slovenija ter Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki še podrobneje določajo izvajanje Zakona o RTV Slovenija.

Zagotovo pa bo RTV Slovenija pripravila še veliko oddaj tudi o odstrelu medvedov in lovu nasploh in v njih boste besedo zagotovo dobili tudi nasprotniki lova in odstrela medvedov.

NOVEMBER, str. 15: [Zrcalo tedna, 10. 11.:](#) »Enostransko poročanje o nasilju v Amsterdamu ob nogometni tekmi Maccabija in Ajaxa.« (33 odzivov, večina verižnih)

»V oddaji Zrcalo tedna, ki se je na RTV Slovenija predvajala 10. 11. 2024, se je povsem enostransko poročalo o nasilju v Amsterdamu ob tekmi izraelskega NK Maccabi in nizozemskega NK Ajax.« (M. Š.)

Zrcalo tedna je komentatorska oddaja zunanjepolitičnega uredništva, avtor oddaje je tudi podpisan kot komentator dogodkov v svetu. V oddaji, ki jo omenjate, se je avtor Edvard Žitnik, kot je pisno pojasnil, zanašal na posnetke, ki so jih do takrat poslale agencije, verificirani posnetki z družbenih omrežij so prek agencij prišli po tem, ko je redakcijo oddaje v soboto popoldne zaključil.

Posnetke in izjave, ki so razsvetlili tudi večji del ozadja dogajanja v Amsterdamu, smo objavili v več dnevnoinformativnih oddajah – dan po nočnem razgrajanju, v petek, 8. 11. 2024, ko že v napovedi jasno piše: »Pet poškodovanih v bolnišnici, deset aretiranih v priporu. Tak je povzetek noči v Amsterdamu, ko so po nogometni tekmi med domačim in izraelskim klubom izbruhnili nasilni obračuni med izraelskimi navijači in protestniki, podporniki Palestincev.« Že v napovedi piše, da ena stran dogodek opisuje kot antisemitizem, druga pa pravi, da so Izraelci oskrunili palestinske simbole, torej zastavo.

Prispevek o dogajanju po tekmi in protestih, ki so sledili, smo obdelali še v ponedeljek, 11. 11., v Dnevniku, temo pa celovito dopolnili in obdelali v Odmevih, 13. 11., ko je bila gostja dr. Alenka Zupančič s Filozofskega inštituta ZRC SAZU. Zapleteno problematiko smo gledalcem predstavili v najširšem možnem kontekstu.

Prispevek v Dnevniku smo imeli tudi v četrtek, 14. 11., saj so se na mogoče izgrede pripravljali tudi v Parizu pred tekmo med Francijo in Izraelom. V petek, 15. 11., smo v Dnevniku nato objavili tudi vest o incidentu.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Iz odgovora je razvidno ključno dejstvo, da je bila oddaja Zrcalo tedna končana v soboto popoldne, ko informacij, na katere se sklicujete, še ni bilo v verodostojnih virih, ki jih uporablja RTV Slovenija. Posnetki neznanih posameznikov na družbenih omrežjih niso viri, na katerih bi novinarji RTV Slovenija lahko utemeljevali svoja poročila in komentarje. Včasih se izkažejo kot primerni, vedno pa ne, zato je za javni medij primerno, da jih pred objavo preveri. /.../

Verodostojne in preverjene informacije o dogajanju v Amsterdamu so prihajale v medije postopoma. Kot izhaja iz odgovora in iz ogleda oddaj v arhivu rtvslo.si, je uredništvo takoj, ko so verodostojni viri navedli tudi drugačne podatke o dogajanju v Amsterdamu, te objavilo v dnevnoinformativnih oddajah.

Zato **menim, da je TV Slovenija v nizu več oddaj in prispevkov, v katerih je več dni poročala o dogajanju v Amsterdamu in dogajanje tudi komentirala, predstavila vse bistvene informacije o dogajanju ter ga osvetlila z vseh zornih kotov in v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija.** Oddaja Zrcalo tedna pa je predstavila dogajanje, kot je bilo znano do zaključka redakcije oddaje.

FEBRUAR, str. 8: Dnevnik, 22. 2.: »DNS in FDV v bran Milosavljeviću« (2 odziva)

»TV Slovenija je v oddaji [Dnevnik, dne 22. 2. 2024](#), objavila prispevek, v katerem napada novinarje Panorame in »brani« dobro ime predavatelja na Fakulteti za družbene vede dr. Marka Milosavljevića. Milosavljević je v svoji [izjavi za Voice of Amerika](#) grobo napadel čast in dobro ime novinarjev javne televizije, ki so sodelovali pri pripravi oddaje Panorama.

Milosavljević je njihovo delo in zaposlitev ocenil kot politično in zaradi tega smo novinarji oddaje Panorama zoper takšne izjave ostro protestirali. Nihče od novinarjev Panorame namreč ni nikoli deloval politično, ni propagiral nobenih političnih stališč ne znotraj ne zunaj programov TV Slovenija, noben od novinarjev Panorame se ni udeleževal kakršnihkoli političnih akcij in manifestacij (za razliko od nekaterih prepoznavnih imen informativnega programa TV Slovenija). Politično etiketiranje novinarjev, ki so profesionalno in v skladu z vsemi novinarskimi merili in standardi pripravljali dnevnoinformativno-magazinsko oddajo, je zavržno samo po sebi, še bolj pa je nesprejemljivo, da takšno etiketiranje uporabi predavatelj novinarstva na fakulteti, ki bi moral mlade novinarje poučevati o nepristranskosti in etični drži novinarstva in novinarjev. /.../

Tudi izjave dr. Milosavljevića bi lahko ocenili kot nedopusten pritisk na novinarje javne RTV in blatenje njihovega dobrega imena in profesionalnega dela. Zato smo na njegove izjave reagirali. Protestiramo pa zaradi neobjektivnega poročanja v Dnevniku, ko je novinar(ka) povzela izjave vseh, razen zaposlenih na Panoramah, ki so bili z oceno dr. Milosavljevića direktno napadeni. Osnova novinarskega dela, meril in kodeksa je pridobivanje informacij vseh vpletenih, o katerih poročamo. Z grobo kršitvijo kodeksa novinarjev je bila zaposlenim na RTV, ki so žrtve neupravičenega etiketiranja, povzročena še dodatna moralna škoda. /.../« (v imenu zaposlenih v Informativnem programu 2. programa TV Slovenija odgovorni urednik 2. programa in parlamentarnega programa TV Slovenija **R. G.**)

Pomočnica odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Jasmina Jamnik

Prispevek, objavljen v TV Dnevniku 22. 2. 2024, smo v uredništvu predvideli in objavili, ker so se v zvezi s poročanjem v nekaterih medijih o delu in stališčih profesorja Fakultete za družbene vede Marka Milosavljevića, odzvali pristojna Katedra za novinarstvo skupaj s fakulteto, Društvo novinarjev Slovenije in Sindikat novinarjev Slovenije. V uredništvu smo ocenili, da so njihove izjave pomembne za javnost, zato smo prispevek o tem uvrstili med aktualne dogodke TV Dnevnika tisti dan.

V prispevku sta bila tako predstavljena odziva tako katedre kot novinarskih organizacij, hkrati je dogajanje komentiral Boris Vezjak z mariborske Filozofske fakultete, ki redno spremlja in analizira razmere v medijih pri nas. V uvodnem delu prispevka pa je pojasnjen tudi kontekst. Omenjeni prispevek tako ne govori o oddaji Panorama, ampak niza odzive za javnost pomembnih deležnikov na aktualno dogajanje, povezano z rednim profesorjem in medijskim strokovnjakom na Fakulteti za družbene vede.

Iz pritožbe, ki ste mi jo posredovali, ni razvidno, kaj prijavitelj pravzaprav očita omenjenemu prispevku. Trditev iz pritožbe, da gre za prispevek, ki »napada novinarje Panorame« in »brani

dobro ime predavatelja na Fakulteti za družbene vede«, ne drži, kar smo pojasnili zgoraj. Pritožba namreč v nadaljevanju navaja članek, objavljen v Voice of America, in torej ne prispevka iz TV Dnevnika, in polemizira z zapisanim v članku, toda ta ni produkt javne radiotelevizije s sedežem v Ljubljani. V nadaljevanju je v pritožbi navedena izjava predsednika vlade in ob tem citiran člen iz Kazenskega zakonika, kar se prav tako ne nanaša na vsebino prispevka iz TV Dnevnika.

Edini očitek, ki ga je mogoče razbrati iz pritožbe in ki se nanaša na prispevek v TV Dnevniku, je domnevno »neobjektivno poročanje« in »groba kršitev kodeksa novinarjev«, toda nič od tega v pritožbi ni pojasnjeno, tudi ni razvidno, kateri člen Kodeksa novinarjev Slovenije naj bi bil kršen. Potem avtor v pritožbi navaja »enostranskost« prispevka, kar prav tako ni pojasnjeno, zato na to tudi ni mogoče odgovoriti. Iz pritožbe namreč ni razvidno, kateri člen Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija naj bi bil kršen in kako.

V zvezi z vprašanjem varuhinje o določitvi novinarke, ki je pripravila prispevek, pa pojasnujem, da prispevek ni govoril o oddaji Panorama. Sicer pa poudarjam, da je novinar/ka, ne glede na to, za kateri program/oddajo znotraj javne radiotelevizije dela, zavezan/a nepristranskosti. Kot namreč izhaja iz točke 1.2 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, je nepristranskost namreč temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija. V isti točki tudi piše, da nepristranskosti v informativnih programih »ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se sleherno stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim, marveč celovita predstavitev okoliščin, v katerih so ta stališča nastala«.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM UREDNIŠTVU

Odločitev za prispevek v Dnevniku je bila primerna: vsebina prispevka je družbeno pomembna, vključene osebe in ustanove imajo vpliv v javnosti in novinarstvu, ki sta gradnika demokracije. Obtožbe so dali v javnost novinarji javne televizije, ki ima(jo) v družbi pomembno vlogo, dogajanje je sprožilo številne odzive. Uredništvo je torej z odločitvijo o pripravi prispevka spoštovalo zahtevo 1.5 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki pravi: *»V programih RTV Slovenija poročamo o vsem dogajanju doma in na tujem, ki je pomembno za javnost.«*

Za sporočanje izbrane vsebine je bil izbran primeren žanr, večinoma je bil ustrezen tudi fokus prispevka, do odmikov od Poklicnih meril pa je prišlo pri izbiri soavtorice (nekdanje novinarke Panorame) in sogovornikov, do kršitev pa pri spoštovanju načela, da morajo novinarji napadenim omogočiti odgovor.

Fokus prispevka so bili odzivi več ustanov in društev (RTV, FDV, DNS) in medijskega strokovnjaka na obtožbe novinarjev Panorame na račun profesorja Marka Milosavljevića, da je v izjavi za Voice of America izrekel laži, ko je dejal, da se je več novinarjev na RTV Slovenija, tudi v oddaji Panorama, zaposlilo zato, da bi poročali v korist takratni desnosedinski vladi.

Avtorja prispevka Ž. Podkrižnik in A. Kasjak Gutman sta v prispevku korektno dala besedo sogovornikom, ki so se odzvali na obtožbe profesorja in komentirali ozadje obtožb. Nista pa dala besede napadenemu profesorju, niti nista pojasnila, ali sta njegov odziv poskušala pridobiti.

Prav tako nista dala besede v prispevku napadenim avtorjem obtožb. Uredništvo Informativnega programa v odgovoru sicer navaja, da prispevek ne govori o oddaji Panorama. To drži, ne drži pa, da ne govori o novinarjih oddaje Panorama. Prispevek namreč navaja: *»Marko Milosavljević je za Voice of Amerika dejal, da se je v času nekdanjega vodstva RTV Slovenija zaposlilo več novinarjev za delo v različnih programih, tudi v nekdanji oddaji Panorama na drugem programu Televizije Slovenija, da bi poročali v korist takratni desnosredinski vladi. Avtorji, ki so se podpisali kot novinarji nekdanje Panoramе, so namreč nekatere njegove besede označili za laži.«* Čeprav je bil fokus prispevka odziv več ustanov in združenj na poročanje medijev, pa so bili novinarji Panoramе sestavni del konteksta tega dogajanja, saj so bili vir in sprožilec medijskih poročanj, o katerih TV Slovenija pred tem ni poročala. Za celovitost in uravnoteženost poročanja bi morala avtorja prispevka dosledneje spoštovati točko 2.3 Poklicnih meril, ki pravi: *»Če je le mogoče, mora novinar za določen prispevek ali oddajo najti predstavnike vseh vpletenih (prizadetih) strani ali nazorov. Če tega ne more, mora to poslušalcem in gledalcem sporočiti na preprost in neposreden način.«*

Tega novinarja nista storila. A ker ne profesor ne novinarji Panoramе niso bili glavni fokus prispevka, gre pri tem le za manjši odmik od spoštovanja točke 2.3.

Huje so bila Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenije kršena v točki 1.8, ki govori o pravičnosti: *»Osebam, ki so bile v naših programih osebno napadene ali kritizirane, je treba v najkrajšem možnem času oz. v naslednji oddaji omogočiti odgovor.«* Avtorji Panoramе so bili neposredno napadeni dvakrat. Prvič v napovedi prispevka, ko je voditelj povzel odziv Društva novinarjev Slovenije, ki je medijske navedbe o profesorju Milosavljeviću označilo za grobe poskuse osebnega in profesionalnega diskreditiranja. Iz nadaljevanja prispevka je jasno razvidno, da ne gre za navedbe medijev, temveč novinarjev nekdanje Panoramе in da so torej oni avtorji *»grobih poskusov osebnega in profesionalnega diskreditiranja«*. Drugič sta jih napadla avtorja prispevka, ko sta njihove medijske navedbe označila kot zlonamerne v stavku *»Zlonamerne trditve (op. a.: novinarjev Panoramе) so zavrnil tudi v Katedri za novinarstvo, ...«* Novinarji Panoramе v prispevku niso dobili možnosti odgovora, s čimer sta avtorja kršila točko 1.8. Poklicnih meril.

Manjša kršitev oziroma zdrs se je avtorjema zgodil tudi pri spoštovanju točke 5.5 Poklicnih meril, ki opredeljuje zakonitosti žanra poročilo in določa: *»V poročilih ne sme biti elementov komentarja.«* Označba trditev novinarjev Panoramе za zlonamerne je tipičen element komentarja, ki novinarju v poročilu ni dovoljen. Gre sicer samo za en komentatorski element, zato ne moremo govoriti o hujši kršitvi, temveč le o manjšem zdrs.

Ker sta avtorja prispevka mlajša novinarja, nosi del odgovornosti za te zdrse in kršitve tudi uredništvo. Za razmeroma zahtevno nalogo je določilo novinarja s skromnimi terenskimi izkušnjami in novinko, ki je bila še nedolgo nazaj sodelavka novinarjev Panoramе in zato podvrževa tveganju za pristranskost in videz pristranskosti. Uredništvo ni storilo vsega, da bi se izognilo potencialni pristranskosti in videzu pristranskosti soavtorice prispevka. Na RTV Slovenija se temu vedno ni mogoče izogniti, ko pa uredništvo ima to možnost, mora vedno izbrati novinarja, ki je čim manj povezan z dogajanjem in vpletenimi. V tem primeru je ta

možnost obstajala, saj je v Informativnem programu TV Slovenija veliko novinarjev, ki niso bili sodelavci novinarjev Panorame, in le peščica tistih, ki so bili.

Zato uredništvu priporočam notranjo razpravo o tem, kako za poročanje o RTV Slovenija izbrati novinarje, ki so z izbrano temo ali vpletenimi osebami čim manj povezani, in o točki 1.8 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, zlasti v delu, ki poudarja, da morajo vsi, ki so v prispevku napadeni, dobiti možnost odgovora.

Pritožba odgovornega urednika 2. programa se v marsičem ne nanaša na prispevek, zato je v tistem delu nisem presojala. V delu, ki se nanaša na vsebino prispevka, je upravičen očitke, da napadeni novinarji Panorame niso dobili možnosti odgovora in da prispevek ni bil pripravljen po vseh profesionalnih standardih.

JUNIJ, str. 5: Koda: Zdravniške napake, 22. 6.: »Pričakoval bi še mnenje obtožene strani, česar ni bilo.«

»Prvi del oddaje, ki je govorila o zdravniških napakah, je bil vnovič namenjen očitkom na rovaš MC Medicor in njegovega vodstva. V bistvu so bile ponovljene domneve, o katerih je že pred časom po prijavi v dnevnoinformativnih oddajah poročala tudi TV Slovenija. Pravzaprav čisto ponavljanje domnev, nič novega, razen dodatnih novih dvomov oz. obtožb nekdanje uslužbenke MC Medicor o domnevnih napakah, ki naj bi jih vodstvo ustanove skrivalo (več bolnikov kot postelj, 12 operacij na dan, zavajanje Zdravstvene zavarovalnice z napačnimi podatki, delo sester brez licenc in celo oseb, ki naj bi bile po poklicu natakarice in šivilje ...). Zelo težke besede. Kot bolnik in v tem primeru tudi gledalec, bi pri tem pričakoval še mnenje obtožene strani, torej vodstva MC Medicor, česar ni bilo. V nadaljevanju so sicer bili zgolj objavljeni deli oz. odlomki iz oddaje Intervju, v katerem je gostovala akad. prof. dr. Marjeta Zorc, izvršna direktorica MC Medicor. To je bilo edino novinarsko uredniško korektno in objektivno, ostali del oddaje pa zelo, zelo enostranski in neuravnotežen. Slišali oz. videli smo zgolj eno plat medalje /.../, naj se v bodoče pri tako občutljivih temah, kot so zdravniške napake, objektivno in argumentirano prikažeta obe plati medalje. Tega res ni bilo. Tudi ne sprejemam navedb, da nekdo ne želi biti imenovan – zakaj ne, če ima za obtožbe v rokah argumente, se mu ni treba ničesar bati in se skrivati v anonimnosti. To delajo slabiči. Če pa želi nagajati, po krivem obtoževati ali se celo maščevati zaradi lastnih napak in nepravilnosti, pa je zavržno dejanje.« (M. T.)

Urednica oddaje Ines Kočar

Oddajo Koda, ki je bila na sporedu 22. 6., smo namenili domnevnim zdravniškim napakam in primeru smrti bolnice v Medicorju, ker smo pridobili kar nekaj novih informacij o opravljenem nadzoru Zbornice zdravstvene in babiške nege, o odločitvi ministrstva, da vendarle odredi sistemski nadzor, predvsem pa pričanje zaposlene o številnih nepravilnostih v Medicorjevih zdravstvenih centrih. Ne gre le za iskanje bližnjic pri popolnjenju velike kadrovske stiske, s katero se ubadajo vse zdravstvene ustanove v državi, temveč tudi za obtožbe, ki med drugim nakazujejo na zlorabo proračunskih sredstev. Res je, zaposlena se zaradi strahu pred povračilnimi ukrepi ni želela izpostaviti pred kamero. Da stoji za svojimi besedami, pa priča dejstvo, da je osebno pričala na Komisiji za preprečevanje korupcije, o domnevnih

nepravilnostih, ki jih je navedla, jo je že zaslišala tudi policija. Seveda smo v oddaji, v kateri si vedno prizadevamo prikazati obe plati medalje, dali možnost, da se o obtožbah izjasni tudi profesorica Zorc ali drugi predstavniki Medicorja, pa te možnosti niso izkoristili. V njihovem imenu je z nami komunicirala odvetnica, njena pojasnila pa smo obširno vključili v prispevek. Zato zavračam kritike, da je bil prispevek oziroma celotna oddaja nekorektna in neobjektivna. Sam Medicor pa ima številne možnosti pritožbe. Doslej se na uredništvo oddaje ni obrnil.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM UREDNIŠTVU

Urednica oddaje je primerno utemeljila povod, zaradi katerega je posvetila 10 minut dolg prispevek izolskemu centru Medicor. Povod za oddajo je bil izredni nadzor, ki so ga v tednu pred oddajo v Medicorju opravili predstavniki zbornice zdravstvene in babiške nege. Vendar je bilo nadzoru in zbornici namenjenih le nekaj sekund prispevka, glavnina pa je bila namenjena očitkom glede dela Medicorja. Prve, javnosti že znane, je nanizala ena od dveh hčera pokojnice, ki je pred časom umrla v Medicorju, druge pa nekdanja zaposlena. **Glede očitkov hčera je urednica oddaje pridobila in objavila odzive Medicorja (večinoma prek odvetnice, nekaj tudi iz izjav prof. dr. Metke Zorc v oddaji Intervju).**

Ni pa pridobila odziva Medicorja glede v oddaji objavljenih šestih hudih očitkov nekdanje zaposlene: da bolnika operira en kirurg, podpisan pa je drugi; da uradno pri bolniku opravijo ene preiskave, zdravstveni zavarovalnici pa zaračunavajo druge, dražje; da ponoči včasih prenoči več bolnikov, kot je postelj; da zahtevne obremenitvene teste srca opravljajo ljudje, ki imajo inšpekcijsko odločbo o prepovedi samostojnega dela; da dela medicinske sestre opravljajo natararica, šivilja in trgovka ter da ne operirajo preveč rizičnih in prestarih pacientov, da ne bi imeli slabih rezultatov. **V oddaji je bil sicer odziv odvetnice na očitek nekdanje zaposlene, vendar na nek drug očitek, ne pa na teh novih šest očitkov.**

S tem je urednica kršila Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah:

1.3 Preverjanje dejstev v delu, ki pravi: *»Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo spoštovati temeljno profesionalno pravilo, da je treba vse podatke pred objavo preveriti«;*

1.8 Pravičnost v delu, ki pravi: *»Osebam, ki so bile v naših programih osebno napadene ali kritizirane, je treba v najkrajšem možnem času oz. v naslednji oddaji omogočiti odgovor«;*

2.3 Uravnoteženost sporočanja v delu: *»Če je le mogoče, mora novinar za določen prispevek ali oddajo najti predstavnike vseh vpletenih (prizadetih) strani ali nazorov. Če tega ne more, mora to poslušalcem in gledalcem sporočiti na preprost in neposreden način.«*

Uredništvu **priporočam razpravo o doslednejšem spoštovanju navedenih točk Poklicnih meril.**

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Polone Fijavž** na priporočilo varuhinje

O konkretnem primeru smo se v uredništvu tedenskih oddaj pogovorili takoj po objavi prispevka. Ugotovili smo, da so v Medicorju imeli možnost podati svoj pogled na izražene očitke, ki je niso izkoristili, da je voditeljica in urednica oddaje postopala skladno s Poklicnimi merili in

načeli novinarske etike in kršitev sami nismo zaznali. Hkrati je bila to priložnost za pogovor o interesih javnosti in pravici do obveščenosti.

4.1.1.6 Natančnost, pravičnost, nepristranskost: zavajajoč naslov v Dnevniku, napačne navedbe o stališčih do Gaze v Globusu, napačen zemljevid Ukrajine v Dnevniku

Gledalci so v letu 2024 pogosto opozarjali na ne(točnosti) in napake, tudi manjše. Programski ustvarjalci so jih večinoma priznali in se zanje opravičili. Primera: napačna letnica ustanovitve mesta Solkan v [prispevku Slovenske kronike, 15. julija \(JULIJ, str. 5\)](#), napačna navedba izida volitev v Romuniji v [Dnevniku, 25. novembra \(NOVEMBER, str. 5\)](#). Pritožbe o večjih napakah navajamo v nadaljevanju.

FEBRUAR, str. 7: [Dnevnik, 19. 2.:](#) »Neutemeljen in zavajajoč naslov prispevka«

»Pišem vam glede članka, objavljenega 19. 2. 2024: »V zadnjih letih več večjih napak zdravnikov, pot do odškodnine je težka.« Naslov je neutemeljen in zavajajoč. Statistično trditev ni podprta, v članku pa navaja le eno dokazano napako zdravnikov, medtem ko je omenjena smrt dveh bolnikov v Šempetru (kjer je bila dokazana napaka gradbenikov, česar članek ne poudari, in posledično posredno navaja smrt bolnikov v Šempetru kot zdravniško napako) in zamenjava vzorcev pacientov (kjer še ni znano, kje se je napaka storila). Članek je nekvaliteten, meji na raven rumenega tiska, nestrokoven in zavajajoč. Prosim vas za uredniško bolj regulirane članke, s preverjenimi informacijami, kot si to želimo od javnih medijev.« (J. H.)

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Najlepša hvala za vaše argumentirano in konstruktivno mnenje. V uredništvu smo o tem že opravili razpravo. Vedno se trudimo delovati v skladu z novinarskim kodeksom in po najvišjih profesionalnih merilih, ki se, kot ste zapisali sami, spodobijo za javni medij in si jih naše občinstvo zasluži.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Res je, naslov članka je bil zavajajoč, saj je govoril o napakah, ki so jih v zdravstvu v zadnjih letih storili različni poklici, ne samo zdravniki. V Šempetru niti ne zaposleni v zdravstvu, temveč zunanji izvajalci investicije. Nikjer v besedilu naslov ni bil utemeljen. Naslov torej krši načelo natančnosti iz točke 1.1 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Krši tudi načelo nepristranskosti iz točke 1.2 teh pravil. Naslov deluje pristransko predvsem zaradi časovnega konteksta: ker trenutno poteka stavka zdravnikov in takšni naslovi lahko še dodatno ustvarjajo pri gledalcih in bralcih vtis, da delajo zdravniki zelo veliko napak; pa tudi, da novinarji pristransko poročajo v škodo zdravnikom; in ker je na njihovi nasprotni strani vlada, s tem posredno v korist vladi.

Naslov krši tudi načelo 1.8 Poklicnih meril, ki govori o pravičnosti in navaja: *»Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če /.../ nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce.«*

Kot izhaja iz odgovora, so v uredništvu te zdrse že zaznali in o njih opravili razpravo, da bi se jim v prihodnje izognili. Zato nadaljnja priporočila uredništvu niso (več) potrebna.

»V torek, 3. 9. 2024, je Petra Marc v informativni oddaji Globus, ki je bila posvečena dogajanju na Blejskem strateškem forumu, posredovala javnosti dezinformacijo, da Kitajska pri vojnem obleganju Gaze podpira Izrael! Obstajajo drobne napake in zmote, ki se lahko zgodijo vsakemu novinarju. Obstajajo pa nedopustne napake, ki pričajo o osnovnem nepoznavanju področja ali pa namernem zavajanju javnosti! /.../ Kitajska je med velesilami ne le jasno izpričana podpornica Palestinev, ampak je celo država, ki Hamasa ne uvršča med teroristične skupine in ga priznava kot legitimno in legalno oblast v Gazi. V ZN je Kitajska že leta 2016 zavzela jasno stališče z obsodbo Izraela zaradi naseljevanja na Zahodnem bregu in izganjanja Palestinev v Gazo. Kitajska podpira suverenost in priznanje Palestine z mejami iz leta 1967 in rešitev dveh držav. Kitajska podpira Palestino tudi s humanitarno pomočjo v milijonih, Izrael pa Kitajski očita domnevno oboroževanje Hezbolaha in Hamasa. 23. julija 2024 je Kitajska v Pekingu gostila palestinske politične strukture - Hamas in Fatah - z namenom vzpostavitve močne narodne enotnosti na palestinskem območju! /.../ Petra Marc za svojo nenavadno trditev ni navedla nobenega argumenta. /.../ Kitajska seveda gospodarsko nemoteno sodeluje tudi z Izraelom in nima v odnosih z Izraelom nobenih posebnih odprtih konfliktnih vprašanj, razen okupacije in vojne v Gazi.

Petra Marc je tudi Indijo umestila med podpornice Izraela, čeprav Indija v resnici diplomatsko sedi na dveh stolih. Obsoja Hamas kot teroristično organizacijo in napad Hamasa na Izrael 23. oktobra 2023, hkrati pa podpira rešitev dveh držav in obsoja vojni masaker v Gazi. Brez dvoma je Indija politično bistveno bolj v sozvočju z Ameriko in EU kot Kitajska, vendar pa je Petra Marc celo ZDA in EU označila z dodanim vprašajem na projekciji za osnovnošolsko občinstvo, kot da gre za države z dvoumnim stališčem. Kar je spet nedopustna manipulacija, saj je znano, da ZDA bogato oborožujejo Izrael v vojni v Gazi in tudi politično izražajo neizpodbitno podporo Izraelu /.../ Po kakšni logiki je Petra Marc umestila celo Kitajsko na spisek bolj neizpodbitnih držav podpornic Izraela od ZDA in EU, si je težko predstavljati.« (S. R.)

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

V omenjeni rubriki Sinteza v oddaji Globus smo želeli v zelo kratkem času predstaviti zelo kompleksno in obširno tematiko zaveznikov in nasprotnikov vojne na Bližnjem vzhodu. Novinarka Petra Marc se je glede Indije in Kitajske izrazila, da ju ima Izrael »za sabo«, a s tem gledalcem nikakor nismo želeli sporočiti, da podpirata le Izrael. Kitajska je največja vzhodnoazijska trgovinska partnerica Izraela, državi nimata nobenih odprtih vprašanj. V Varnostnem svetu Združenih narodov je Kitajska tudi vložila veto na predlog o ustavitvi ognja v Gazi. Vsekakor bi morali, kot tudi sami ugotavljate, dodati, da se državi razhajata v pogledu na trenutno vojno in Kitajsko (z vprašajem) dodati tudi na stran podpornikov Palestine. Zaradi pomanjkanja časa avtorica kompleksnosti vprašanja ni uspela obširneje razložiti.

Ko gre za Indijo, je avtorica državo uvrstila na stran Izraela, ker je tudi ta nasprotovala resoluciji Varnostnega sveta o prekinitvi ognja v Gazi. Indija je zanimiva tudi, ker se je njen pogled na palestinsko-izraelski spor skozi leta zelo spremenil; nekateri analitiki navajajo, da je to posledica

vzpona hindujskega nacionalizma z Narendro Modijem in posledično željo po nadvladi hinduizma nad muslimani.

Petra Marc je vprašaj, ki je nakazoval nejasnost stališč, zapisala pri EU in ZDA, ko gre za podporo Palestincem in ne Izraelcem, kot sami trdite. Da ZDA stojijo za Izraelom, avtorica ni postavljala pod vprašaj. Grafične podobe, ki jih prikazujemo v televizijskem mediju, so gledalcem na voljo le nekaj sekund, zato morajo biti jasne in hitro razumljive. Strinjamo se, da so kompleksne teme, ki zahtevajo posebej poglobljen in močno kontekstualiziran pristop, manj primerne za televizijske žanre, ki temeljijo na jasnih in hitro razumljivih grafičnih podobah. Dokaz tega je tudi kritično pismo gledalke. Ob tokratni Sintezi smo zagotovo naredili napako z izborom novinarskega žanra za tako kompleksno vsebino, naš namen pa nikakor ni bil zavajanje ali širjenje dezinformacij.

V eni od prihodnjih oddaj Odmevi bomo tematiko zaveznikov na Bližnjem vzhodu ponovno osvetlili in bolje pojasnili kompleksna stališča Indije in Kitajske.

Odziv gledalke na odgovor Uredništva Informativnega programa TV Slovenija:

»Hvala za odgovor. Ampak! Graf in retorika Petre Marc sta jasno sporočala, da Kitajska podpira Izrael, brez besede o podpori Palestini. V kolikor res niste želeli tega sporočiti gledalcem, imate bistveno večji problem od samo izbire žanra! Če ste - kot pojasnujete - Kitajsko označili za neizpodbitno podpornico Izraela, ker je država v Varnostnem svetu vložila veto na predlog o ustavitvi ognja v Gazi, sem pa osupla še bolj! Ne upam niti pomisliti, da novinarji na javni nacionalni televiziji ne bi vedeli in razumeli, da je šlo za predlog ZDA o začasni ustavitvi ognja, ki je za razliko od Kitajske in Rusije neizpodbitna podpornica interesov Izraela! Predlog o začasni ustavitvi ognja je bil sestavljen s temu primernimi pogoji o izpustitvi talcev Hamasa in nedoločnim jezikom v zvezi z operacijami Izraela itd. Poleg tega je jasno, da Rusija in Kitajska iz principa nikoli ne bosta podprli predloga ZDA, ampak sta podpirali druge predloge o ustavitvi ognja v Gazi, z drugačno retoriko, pri čemer je v teh primerih enako predvidljivo ZDA kar trikrat vložila veto proti vsem drugim predlogom o ustavitvi ognja v Gazi! Vojna interesov in diplomacija velesil v Varnostnem svetu s pravico do veta žal ni indikator politične podpore Izraelu ali Palestincem, ampak odraža odnos med velesilami. /.../

Nikjer nisem trdila, da je Petra Marc zapisala v primeru EU in ZDA vprašaj na grafu pod Izraelom, ampak sem pojasnila, kar je iz prispevka očitno, da je z vprašajem v primeru Palestine predstavila ZDA in EU kot subjekta, ki delno (?) ali verjetno podpirata tudi Palestino, ne le Izrael. Vprašaj predstavlja dvom, možnost, delnost. Za razliko od Kitajske, ki je bila neizpodbitno, brez dvoma, brez vprašaja umeščena v stolpec podpornice Izraela, čeprav podpornica Izraela sploh ni!

Sprejemam spoznanje, da izbor žanra morda ni bil najbolj ustrezen, a to definitivno ni ključen problem. Vztrajam, da je bila storjena zelo očitna in povsem nepotrebna napaka tudi v okviru žanra.»

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Uredništvo je v odgovoru navedlo, da bo tematiko zaveznikov na Bližnjem vzhodu ponovno osvetlilo in **bolje pojasnilo kompleksnost stališč Indije in Kitajske v eni od prihodnjih oddaj Odmevi**, uredništvo zato prosim za odgovor, ali so to že storili.

V odgovoru je uredništvo priznalo napako pri izbiri žanra za predstavitev kompleksne vsebine. Žanr je v govornem delu dopuščal kompleksnejšo razlago, dopušča pa tudi kompleksne grafične prikaze, za kar ima rubrika Sinteza na voljo tudi dovolj časa. **Bolj kot izbor žanra je bil problematičen zelo poenostavljen grafični prikaz podpornikov in nasprotnikov Izraela in Palestine ter izenačevanje posameznih oboroženih skupin (hutijevci, Hezbolah) z državami** (kar je bilo v besednem delu sicer jasno ločeno).

Zato uredništvu priporočam razpravo o grafičnih prikazih, primernih za kompleksne vsebine.

ODZIVNO POROČILO uredništva Informativnega programa TV Slovenija na priporočilo varuhinje

Tematiko zaveznikov v konfliktu na Bližnjem vzhodu smo – kot smo napovedali v našem odgovoru na opozorilo gledalke – ponovno osvetlili v prispevku novinarke Petre Marc v Odmevih, 8. oktobra. Prav tako 8. oktobra smo v Globusu podrobneje pojasnili zaveznike Irana v kontekstu sedanjega konflikta.

Razpravo o grafičnih prikazih smo opravili v okviru analize oddaje Globus – to je pomembna tema, o kateri tudi sicer redno govorimo, saj so grafični prikazi del vsake oddaje Globus. Z letošnjo sezono smo rubriko Sinteza prestavili na večji wall, ki omogoča nekoliko bolj pregledne grafične prikaze, prav tako smo nekoliko izpopolnili pisanje scenarijev in komunikacijo z mojstrom grafike.

[NOVEMBER, str. 7: Prvi dnevnik, 26. 11.: »Le 20 ljudi naj bi se zbralo v Celju?«](#)

»Ne znajo šteti? Objava, 26. 11. Le 20 ljudi naj bi se zbralo v Celju?« (K. E.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Velik shod je bil popoldne, ko smo tudi navajali podatke policije o tem, koliko ljudi se je zbralo. Novinarka je bila ves dan na terenu, dopoldne, ob prihodu g. Janše, je bila tam manjša skupina ljudi, kar je vidno tudi s posnetkov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

V prispevku v [Dnevniku, 26. 11.](#), je bilo v napovedi prispevka in v prispevku povedano:

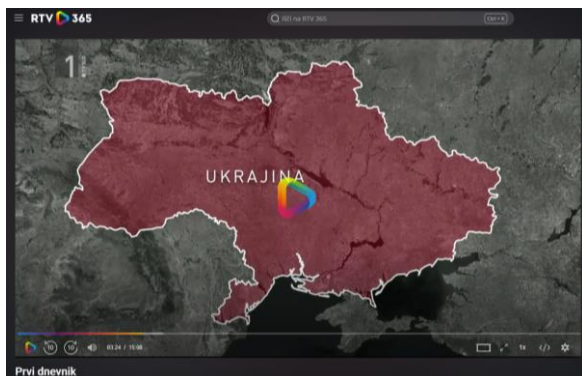
»Z zaslišanjem dveh prič se je v Celju nadaljevalo sojenje predsedniku SDS-a Janezu Janši v zadevi Trenta. **Že pred obravnavo** je opozicijskega prvaka prišlo podpret kakih **20 ljudi, po koncu pa** se je pred sodiščem zbralo **več sto njegovih podpornikov**, ki jih je Janez Janša tudi nagovoril. Več Barbara Štor.

Skupaj s soobtoženima Janezu Janši v Celju trenutno sodijo zaradi domnevno spornih poslov z zemljišči v Trenti. Janša danes znova: Dejstvo je, da bomo danes ponovno izgubljali čas na slovenskih sodiščih, ki pomagajo režimu oziroma oblastnikom. Da je slovensko sodstvo

skorumpirano, so prepričani tudi njegovi privrženci, ki so popoldne napolnili ulico pred sodiščem. Po oceni policije se jih je zbralo kakih 500.«

Menim, da je pojasnilo primerno in da so bile v [Prvem dnevniku](#) in v Dnevniku povedane pravilne številke (krepko označeni deli).

[DECEMBER](#), str. 5: [Prvi dnevnik](#), 2. 12.: »Zemljevid Ukrajine brez Krima!?«

»V prispevku v današnjem Prvem dnevniku ob 13. uri je bil objavljen prispevek o vojni v Ukrajini, med drugim tudi zemljevid Ukrajine brez Krima!? Kolikor mi je znano, Slovenija ni priznala priključitve Krima Rusiji. Res da je RTV po "depolitizaciji" postala skrajno levo usmerjeno /.../, vsega pa si vendarle ne morete in ne smete privoščiti. Pričakujem(o), da se gledalcem opravičite in objavite popravek v naslednjih poročilih ob 17. uri ali pa v Dnevniku ob 19. uri.« (G. K.)

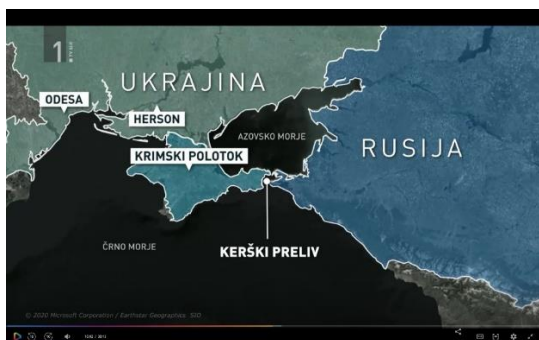
Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**

Napaka je nastala v grafiki, žal je ni nihče opazil. Se opravičujemo in smo se tudi pogovorili. Hvala za opozorilo; v naslednjih oddajah smo popravili.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Kot je razvidno iz odgovora, so napako v naslednjih oddajah odpravili in objavili pravi zemljevid ter se za napako tudi primerno opravičili.

[DECEMBER](#), str. 6: [Dnevnik](#), 18. 12.: »Zemljevid Ukrajine brez polotoka Krim, ki je bil enako obarvan kot Rusija«

»V današnjem Dnevniku ob 19. uri ste ponovno objavili zemljevid Ukrajine brez polotoka Krim, ki je bil enako obarvan kot Rusija. Krim je Ukrajina, ne Rusija! In prosim, ne se spet izgovarjat na

"grafiko", za tako napako bi morala /.../. Vsaj na resni nacionalni televiziji. Prosim, da tokrat objavite popravek in opravičilo gledalcem v jutrišnjem Dnevniku, to zahteva tudi novinarski kodeks. Smatram, da si to zasluži tudi ukrajinski narod, ki trpi pod rusko agresijo!" (G. K.)

Urednica Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija **Marta Razboršek**

Z zemljevidom, ki smo ga uporabili pri vesti: »V Rusiji poteka odstranjevanje olja, ki se je v Črno morje izlilo po nedeljski nesreči dveh ruskih tankerjev v Kêrškem prelivu. 3000 ton kurilnega olja je onesnažilo okoli 50 kilometrov plaž. V obmorskem letališču Anápa so zaradi izlitja razglasili izredne razmere. Do zdaj so prostovoljci in reševalci očistili več kot osem kilometrov obale«, nikakor nismo odvezemali ozemlja Ukrajini.

Krimski polotok, ki je tudi geografski pojem, si je Rusija pripojila že leta 2014 po referendumu, zato ga vse grafike prikazujejo nekoliko drugače kot ozemlje Ukrajine. Včasih je barva Ukrajine s Krimom enaka, a je zarisana črtkana meja med območjema, včasih je meja barvna. V zadnjem primeru, 18. 12. 2024 v oddaji Dnevnik, kjer smo skušali pokazati, kje se je kurilno olje razlilo, je bila razlika barvna – ozemlje Krima, ki si ga torej lasti tudi Rusija, čeprav je mednarodnopravno del Ukrajine, pa je bilo vmesne barve, s čimer smo prikazali tudi politična razmerja med Rusko federacijo in Ukrajino.

Menimo, da je zemljevid razumljiv in želimo, da gledalec sprejme naše pojasnilo. Nikakor se ne opredeljujemo do ozemelj, grafično pa skušamo prikazati z barvami, črticami, mejami ..., katera ozemlja so tudi v ukrajinskem primeru trenutno pod ruskim nadzorom.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Iz odgovora uredništva je razvidno, zakaj v včerajšnjem Dnevniku niso objavili popravka – menijo namreč, da je zemljevid primeren.

V vesti o odstranjevanju olja v Kerškem prelivu v Dnevniku, 18. 12., je res, kot navaja uredništvo, barva Krima drugačna od barve Rusije, a tudi precej drugačna od barve Ukrajine. Ob običajnem ogledu posnetka zemljevida, ki je na zaslonu prisoten samo 4 sekunde, gledalec težko zazna razliko v barvi Rusije in Krima, še posebej zato, ker je nad Krimom še bel napis, ki še dodatno okrepi ločnico med Ukrajino in Krimom. Uredništvo je s tako podrobno razdelanim zemljevidom sicer poskušalo celovito obvestiti javnost o dejanskem stanju na mejnem območju med Ukrajino in Rusijo, **menim pa, da iz objavljenega zemljevida ni razvidno, da je Krim mednarodnopravno še vedno del Ukrajine.** Glavni razlog za to je črta med Ukrajino in Krimom, ki je povsem enaka kot črta med Rusijo in Krimom, skupaj z vmesno barvo pa takšen zemljevid dopušča možnost, da gledalke in gledalci s povsem enako verjetnostjo Krim pripišejo Ukrajini ali Rusiji. Iz zemljevida torej ni razvidno, da je Krim del Ukrajine, čeprav je pod nadzorom Rusije. To pomeni odmik od Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki od programskih ustvarjalcev v točki 1.1 zahtevajo natančnost: *»Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično.«*

Ker gre v primeru Ukrajine in Krima tudi za občutljivo politično vprašanje in spoštovanje mednarodnega prava, je potrebna v teh primerih še posebna previdnost.

Zato **priporočam uredništvu Informativnega programa, da pri pripravi zemljevida Krima in drugih zasedenih delov Ukrajine te pripravlja še posebej skrbno: v vseh primerih, ko bi občinstvo**

lahko zemljevid razumelo na več načinov, pa s spremljajočo razlago ali kontekstom, da bo gledalkam in gledalcem vedno nedvoumno jasno, kakšno je uradno mednarodnopravno stanje določenih ozemelj in kakšno dejansko stanje glede izvajanja nadzora teh ozemelj ali drugih konkretnih dejanj na terenu.

ODZIVNO POROČILO urednice Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija Marte Razboršek na priporočilo varuhinje

Spoštovana varuhinja, vaše priporočilo skušamo vsekakor upoštevati. Vsi so zato zelo pazljivi in preverjajo v grafiki pripravljene zemljevide, saj očitno predloge Krima več ne pripisujejo Ukrajini. V najboljšem primeru je to sporno območje, ki si ga lastita dve državi. Glede na zadnje izjave nove ameriške administracije, ki želi s pogajanji poseči v spor, pa se nam zelo verjetno obetajo novi zemljevidi.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Polone Fijavž na priporočilo varuhinje

Dodajam, da smo po opozorilih gledalcev opravili vrsto pogovorov in vzpostavili dodatne mehanizme, da se napake ne bi več ponovile. Kot je zapisala urednica Zunanjepolitične redakcije, smo grafike pazljivo preverjali že prej, zavedanje o občutljivosti tematike je v zunanjepolitični redakciji izjemno visoko in vseprisotno. Prepričana sem, da se napake z dodatnimi varnostnimi mehanizmi ne bi smele ponoviti.

4.1.1.7 Evropske volitve in referendum: nepristranskost voditeljev in izbira sodelujočih v soočenjih

MAJ, str. 14: [Evropske volitve 2024: Soočenje neparlamentarnih strank](#), 27. 5.: očitki o vodenju in pravilih

»Današnje (ponedeljek, 27. 5. 2024) soočenje predstavnikov izvenparlamentarnih strank na TV SLO 1 ob 20.00 je pokazalo zanimiva stališča kandidatov za Evropski parlament. Potekalo je na strokovnem in kulturnem nivoju, razen dveh nepotrebnih zadev. Tudi časovni okvir je bil spoštovan.

Vseeno bi rad opozoril, da ni umestno, da voditeljica Katarina Golob Veselič že na začetku s komentiranim »vprašanjem« dr. Urošu Lipuščku, da mu »ankete ne kažejo dobro« »svojega« bivšega stanovskega kolega postavlja v bolj neugoden položaj kot ostale. Zakaj le se mora (v imenu RTV?!) opredeljevati do anket? Zakaj mora tako vplivati na gledalce? Namenoma?

Prav tako bi se tudi dr. Vladimir Prebilič lahko izognil omalovaževanju sogovorcev z opredelitvijo o »amaterstvu«. /.../ Kdaj voditelj(ica) lahko poseže, ko gre za odgovore »ad personam in ne ad rem«? In z argumenti. Zakaj ne opozori tistega, ki žali sogovornika? Večvrednostno profesorsko, politično, položajno oz. funkcijsko ali kakršnokoli drugo ocenjevanje drugih oz. njihovih izjav ne paše v oddajo in nikomur ne sme dajati 'prednostni' položaj glede na ostale sogovorce!

In na koncu: zakaj so sploh izvenparlamentarni kandidati posebej? Ali je to enakopravna predstavitev? Ali ne bi bilo zanimivo videti tudi stališča in soočenja parlamentarnih in izvenparlamentarnih kandidatov skupaj?» (M. Š.)

Vodja projekta Evropske volitve v Informativnem programu TV Slovenija Nataša Rijavec Bartha Vprašanje glede javnomnenjske podpore in candidature je povsem legitimno vprašanje, ki so ga zastavljali številni, tudi gledalci v komentarjih. Podobna vprašanja smo zastavljali tudi drugim kandidatom, tudi v drugih soočenjih in pogovorih.

Za odgovore drugih kandidatov, še posebej, če gre za splošne ocene, voditelj ne more odgovarjati, imajo pa drugi kandidati v soočenjih vedno možnost ugovora oziroma replike. Tretja pripomba pa se nanaša na zakonodajno materijo, saj Zakon o RTV Slovenija v svojem 12. členu neparlamentarnim strankam zagotavlja, da dobijo del programskega časa ločeno od parlamentarnih strank.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Vodja projekta Evropske volitve je primerno pojasnila način vodenja soočenja in razlog za ločeno soočenje neparlamentarnih strank. Temu dodajam še nekaj podrobnosti. Temeljna pravila za predstavitev kandidatov za evropski parlament na RTV Slovenija določata Zakon o volilni in referendumski kampanji (dostopen je [tukaj](#)) in Zakon o RTV Slovenija. Ta med drugim v 12. členu navaja: *»(3) **Politične stranke in neodvisni kandidati, ki niso zastopani v državnem zboru oziroma v Evropskem parlamentu, morajo imeti skupaj na razpolago eno tretjino skupnega časa, ki ga RTV Slovenija določi za vse politične stranke in kandidate, ki sodelujejo na volitvah. RTV Slovenija tem strankam oziroma kandidatom omogoči predstavitev v okviru njim namenjenih posebnih predvolilnih predstavitev v od oddaj iz prejšnjega odstavka ločenih terminih, tako, da je vsaki od teh strank oziroma vsakemu od neodvisnih kandidatov omogočena medsebojno enakopravna predstavitev.**«*

TV Slovenija je torej z ločenim soočenjem neparlamentarnih strank dosledno spoštovala zakon in Poklicna merila.

Poklicna merila določajo tudi, da **morajo biti voditelji soočenj nepristranski usmerjevalci razprave**, kar pomeni, da z ničemer ne smejo dajati prednosti enemu ali samo nekaterim kandidatom. To pomeni, da morajo biti do vseh kandidatov enako nevtralni ali imeti za vse podobna vsebinska vprašanja. V prvem primeru je nevtralnost jasnejša, v drugem primeru pa so odgovori kandidatov bolj vsebinski, gledalci dobijo več informacij o razlikah v njihovih stališčih in se zato na volitvah lažje in bolje odločajo. To pa je, ne nazadnje, tudi namen javne RTV Slovenija. V oddaji, ki jo omenjate, je voditeljica vsem kandidatom zastavljala podobna vsebinska vprašanja in ni izkazovala pristranskosti do katerega od kandidatov.

[MAJ, str. 13: Referendum 2024: Pravica do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja, 22. 5.:](#)
»Kandidati so številčno neuravnoteženi, voditelj bi moral biti nepristranski.«

»Gledam soočenje kandidatov glede referenduma pomoč pri samomoru in evtanaziji. Kandidati so številčno neuravnoteženi, 9 proti 7. Pristranskost voditelja Igorja Berganta, ki kaže svoje

nestrinjanje in stalno skače v besedo le desnim kandidatom. Voditelj bi moral biti nepristranski. Opozarja starejšo gospo, Metko Zevnik, da je neprimerno, da se evtanazijo primerja z nacistično Nemčijo.» (N. M.)

Vodja referendumskega projekta v Informativnem programu TV Slovenija Nataša Rijavec Bartha Skladno z veljavno zakonodajo in [Pravili o izrabi programskega časa v času kampanje](#) imajo v referendumski oddaji pravico sodelovati vsi uradni organizatorji referendumske kampanje (seznam je objavljen na spletni strani Državne volilne komisije), ki so, skladno s Pravili, izrazili pisni interes za sodelovanje v naših referendumskih oddajah. V oddaji enako količino časa namenimo zagovornikom in enako nasprotnikom referendumskega vprašanja. Predstavniki organizatorjev kampanje se opredelijo, ali so za ali proti, in tako jih potem v oddaji tudi razdelimo. Znotraj obeh sklopov pa udeležencem zagotovimo enakopravno obravnavo. Vse to zagotavljamo s kumulativnim merjenjem časa za obe strani in merjenjem časa za vsakega posameznika, ki nastopa v oddaji.

ODGOVOR VARUHA INJE Z MNENJEM

Pravila o sodelovanju gostov v volilnih in referendumskih soočenjih določa [Zakon o volilni in referendumski kampanji](#), podrobneje [Zakon o RTV Slovenija](#), zlasti v 12. členu, še podrobneje [Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija](#).

Čas ni bil razporejen glede na število gostov, ker bi bilo to izrazito v prid tisti strani, ki bi imela v referendumsko kampanjo prijavljenih več oseb ali organizacij, temveč je bil enako odmerjen zagovornikom in nasprotnikom zakona. Za referendum o pravici do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja se je na strani za referendumsko vprašanje v volilno kampanjo in na soočenje prijavilo devet gostov, na strani proti sedem. Zato je imel vsak od teh sedmih gostov več časa za odgovore kot vsak od devetih, skupni čas za argumente ene in druge strani pa je bil enak.

Glede skakanja v besedo: voditelj je spoštoval čas, namenjen vsakemu gostu, med odgovori posameznikov se ni oglašal do izteka časa, temveč je pustil, da so gostje povedali, kar so želeli, nato pa brez komentarja dal besedo naslednjemu. Med redkimi izjemami kratkih posegov ali komentarjev voditelja sta bili dve – ena pri gospe Zevnik in ena po koncu odgovora predstavnice Gibanja Svoboda Katarine Novak. Pripombi je imel torej na strani za in proti, zato iz teh dveh skupih komentarjev ne moremo sklepati, da je bil voditelj pristranski v korist eni strani.

4.1.1.8 Dialog z občinstvom: Oddaja Marcel brez elektronskega naslova

[DECEMBER](#), str. 11: Oddaja Marcel brez elektronskega naslova

»Pred časom sem vam pisal, da oddaja Marcel nima elektronskega naslova. Do danes se ni spremenilo nič. Ste preverili, zakaj je tako?« (P. K.)

Urednik tedenskih oddaj Dejan Ladika

Oddaja Marcel še nima svojega poštnega predala. Ko ga bomo vzpostavili, bomo o tem obvestili gledalce. Če ima gledalec kakšno konkretno vprašanje, se lahko obrne tudi name in mu z veseljem odgovorim.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Vsekakor je primerno, da je vsaka oddaja dosegljiva gledalkam in gledalcem tudi prek elektronske pošte. Programski standardi RTV Slovenija v točki 3 navajajo: *»Kot javni medij stopa v korak s časom, je odprt za nove zamisli in nove talente ter deluje kot vodilna, inovativna in kreativna medijska sila. Spodbuja javnost k sodelovanju pri soustvarjanju vsebin.«* Če oddaja nima niti elektronskega naslova ali drugih komunikacijskih kanalov, namenjenih najširšemu občinstvu, gledalke in gledalci težko sodelujejo z mnenji in predlogi pri ustvarjanju vsebin.

Zato **priporočam uredništvu Informativnega programa, da preveri obstoječe načine komuniciranja posameznih oddaj ali uredništev z občinstvom, jih morda revidira, poenoti ... in prosim za kratko odzivno poročilo.**

ODZIVNO POROČILO urednika tedenskih oddaj Informativnega programa TV Slovenija Dejana Ladike na priporočilo varuhinje

Odpri smo elektronski naslov za oddajo Marcel (marcel@rtvslo.si), ki je bil objavljen tudi v končni špici včerajšnje oddaje in bo odslej tudi v vseh prihodnjih, tako da bodo lahko gledalci tudi na tak sporočali svoja mnenja, kritike, vprašanja v zvezi z oddajo.

4.1.1.9 Pohvale, kritike, mnenja

Med 490 odzivi na Informativni program je bilo veliko mnenj, pohval in kritik. 46 najbolj tipičnih, vsebinskih ali zanimivih smo objavili v mesečnih poročilih. Dobra polovica je bila pohval, največ oddaji Intervju in Tarča, dve je prejela Petra Marc za oddajo Mednarodna obzorja: Panika vzhoda, 13. 6., eno dopisnik Boštjan Anžin. Največ **kritik** se je nanašalo na oddaji Marcel in Intervju. **Mnenja** so bila razpršena. Navajamo nekaj primerov:

[FEBRUAR, str. 17: Pohvala oddaji Intervju, 11. 2., in voditelju; JULIJ, str. 7: Pohvala oddaji Intervju, 30. 6., in voditelju Jožetu Možini](#)

»Intervju, ki ste ga imeli z g. Tonetom Kuntnerjem, je bil res izjemen /.../. Še veliko takih oddaj in vztrajnosti na vašem delovnem mestu.« (L. R.)

»Danes popoldne sem iz arhiva gledal Vaše sinočnje srečanje z gospodom profesorjem Milčkom Komeljem. Veliki hvala in priklon Vam in gostu, ki me je navdušil s svojo intelektualno odličnostjo, duhovno etično senzibilnostjo do vrednot slovenske kulture, likovnega in estetskega izražanja Parnasa vsega slovenskega zapisanega z besedo, čopičem, svinčnikom ali kakorkoli, kar je izrazila sveta slovenska duša, jezik, roka.« (D. V.)

[OKTOBER, str. 10: Pohvali oddajama Tarča o JEK 2, 10. 10., in Forum o JEK-u 2, 17. 10.](#)

»Pišem vam v zvezi z včerajšnjo Tarčo na temo JEK2. /.../ Po dolgem času sem lahko spremljala vsebinsko, poglobljeno, koherentno oddajo, v kateri je do izraza prišlo tudi raziskovalno novinarsko znanje sodelavcev in sodelavk. Zelo me veseli, da je bila tako pomembna tema predstavljena na primeren način in upam, da bo tako kakovostnih oddaj še veliko.« (K. R.)

»Pohvalil bom. Oddajo Tarča, TVS, 17. 10.« (K. E.)

Kritik je bilo približno toliko kot mnenj, največ na oddaji Marcel in Intervju, posamične so prišle tudi na Odmeve, Tarčo in Utrip. Navajamo nekaj primerov kritik:

[SEPTEMBER, str. 23: Kritika voditelju in oddaji Marcel](#); [OKTOBER, str. 12: Kritika oddaji Marcel in voditelju](#)

»/.../ absolutno prehitro govori, preveč skače gostom v besedo, ne pusti jim, da povedo do konca niti ene misli, že jim skoči v besedo. Res je to neprimerno. Sedaj, ko ni več Studio City, ampak ima sam celo oddajo, je vse še hujše. /.../ Javna TV mora poskrbeti, da voditelji omogočijo gostom, da povedo, kar mislijo.« (M. C.)

»Sem ena tistih, ki smo komaj čakali, da se vrne Studio City, pa se je vrnil samo Marcel. Še vedno rada preberem kakšno Štefančičevo modrovanje, največ v Mladini, sem pa tako kot moji znanci razočarana nad novo oddajo. Ne toliko zaradi vsebine, kot zaradi voditeljevega agresivnega poseganja v besede vabljenih. Preden vabljeni lahko sploh razvije svoj odgovor, ga že prekinja, bombardira s podvprašanji, z drugimi vprašanji ali odgovori kar sam. Vse izpade nestrpnost, histerično, kaotično in zato slabo gledljivo.« (P. J.)

[MAJ, str. 17, 18: Kritiki oddaji Intervju, 19. 5.](#)

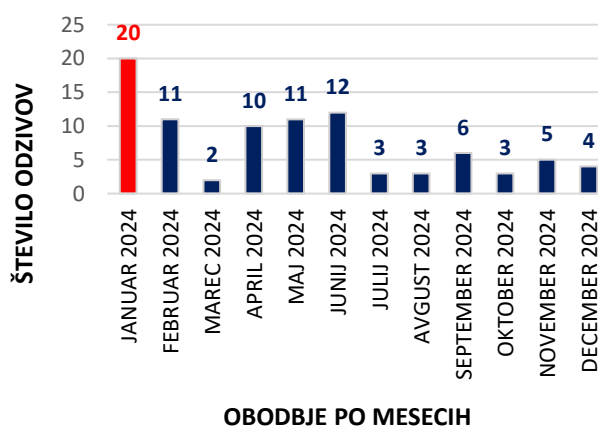
»Žal se moram spet oglasiti v zvezi z zadnjo oddajo [Intervju](#), kjer se je dr. Možina pogovarjal z dr. Kuštrinom. Nerada gledam oddaje, ki jih vodi on, ker vabi skrajne desničarje, ki znajo sicer v celofan zaviti svoj cinizem, voditelj pa jim pri tem pomaga s postavljanjem provokativnih vprašanj. Da ne bo pomote, desni in levi imajo pravico do svojega mnenja o vladi, tudi o RTV, skratka, o vseh stvareh, toda komunikacija mora biti spoštljiva.« (V. P. F.)

4.1.2 KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Na Kulturni in umetniški program TV Slovenija (KUP) je v letu 2024 prišlo 90 odzivov. Tako po številu kot deležu (9,78 % odzivov na televizijo) so se povsem izenačili z letom 2021. V letih 2022 in 2023 so bile številke manjše, leta 2020 in prej pa so presegle 100 odzivov na leto. Vedno so k visokim številkam prispevali množični odzivi na eno temo ali vsebino (denimo 52 odzivov leta 2015 proti krčenju oddaje Infodrom ali 34 leta 2017 na PPN in spremembo termina oddaje Kultura po Odmevih. V letu 2024 tako

množičnih odzivov ni bilo. Najvišjo številko je dosegla oddaja Male sive celice, ki je s PPN-jem za leto 2024 izgubila precej denarja in posledično tretjino oddaj, zato se je osem gledalcev

Število odzivov 2024: UPE Kulturni in umetniški program TV Slovenija

zavzelo za ohranitev vseh 32 oddaj. Njihove želje so se uresničile v drugi polovici leta, ko je RTV Slovenija pridobila dodatna sredstva.

Prav ti odzivi so, skupaj s petimi pritožbami zaradi premika oddaje Kultura s termina po Dnevniku na čas po Odmevih, prispevali k temu, da je imel januar najvišje število odzivov. V ostalih mesecih so bili razporejeni razmeroma enakomerno. Kar petina med njimi je bilo pohval, zato je tudi v letu 2024 KUP ostal program z največjim deležem pohval. Gledalci so pohvalili dokumentarne filme in oddaje, izbor tujih dokumentarcev, otroški in mladinski program, prenose koncertov klasične glasbe ter oddaje Spomini, Pričevalci in Ah, ta leta! Med pritožbami velja poleg omenjenih (na krčenje programa) omeniti upravičen očitke o kršenju poklicnih meril v oddaji Obzorja duha. Kot neupravičena pa sta se izkazala očitka risankama Dunja in Zdravnica Mica, ki da sta zaradi tem o begunstvu in boleznih neprimerni za majhne otroke, vendar je varuhinja pritrdila pojasnilu uredništva, da so risanke, ki na razumljiv in starosti prilagojen način predstavijo življenjske vsebine, primerne.

4.1.2.1 Preveč, premalo, spregled dogodka: Male sive celice, prenos iz Stične, bajramska molitev

[APRIL, str. 14: Odzivi na prenos Molitve ob ramazanskem bajramu, 10. 4.](#) (3 odzivi)

»Bil sem zgrožen nad TV-programom, ker se je predvajala molitev bajram na TV SLO 2, zbudlo me je še posebej zato, ker nogometne tekme Slovenija : Portugalska ni prenašala.« (Ž. J.)

»Cerkve je ločena od države, lastnica RTV je država. Zakaj ste predvajali bajramsko molitev?« (M. G.)

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

V skladu s Programsko-produkcijskim načrtom za leto 2024, ki ga je potrdil Svet RTV Slovenija, je TV SLO prenašala molitev ob začetku ramazanskega bajrama iz Muslimanskega kulturnega centra v Ljubljani. V Uredništvu verskih oddaj v skladu s PPN v letu 2024 pripravljamo tudi prenose nedeljskih bogoslužij in prazničnih bogoslužij iz katoliških in evangeličanskih cerkva.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Res je, da Ustava Republike Slovenija v 7. členu določa: »Država in verske skupnosti so ločene.« Toda v istem členu določa tudi: »Verske skupnosti so enakopravne; njihovo delovanje je svobodno.« Poleg ustave mora TV Slovenija spoštovati tudi Zakon o RTV Slovenija, v katerem piše, da »posebno pozornost posveča položaju in delovanju registriranih verskih skupnosti«. To že vrsto let počne z več oddajami o veri in verujočih, pa tudi s prenosi bogoslužij, ki so namenjeni predvsem tistim, ki se jih zaradi različnih razlogov ne morejo osebno udeležiti. Za leto 2024 je TV Slovenija v Programsko-produkcijskem načrtu (PPN) poleg prenosov katoliških in evangeličanskih bogoslužij predvidela tudi prenos molitve ob ramazanskem bajramu.

Ta prenos ni vplival na prenos nogometne tekme, niti na poročanje s shoda upokojencev, saj te vsebine nastajajo v različnih uredništvih. Deleži vsebin po posameznih uredništvih oziroma

vsebinah so določeni vnaprej, z letnim PPN-jem. Prenosi mednarodnih nogometnih tekem so povezani tudi z odkupom TV-pravic za predvajanje in z visokimi stroški.

JANUAR, str. 19: Ponavljanje filmov in dokumentarcev

»Zavedam se, da je finančno stanje RTV-ja slabo, a na ta način bo RTV izgubila še več gledalcev. V zimskem času, ko smo več doma in več gledamo televizijo, se predvajajo filmi in dokumentarci, ki so že bili predvajani. Potem se ista oddaja predvaja na TV SLO 2 in naslednji dan na TV SLO 1 ali obratno. To res ni gledalcem prijazno.« (I. C.)

Urednica Uredništva tujih oddaj na TV Slovenija Neli Vozelj Aberšek

V letu 2023 smo predvajali 222 novih dokumentarnih filmov, kar je več kot v letu prej, ko smo gledalcem TV Slovenija lahko ponudili 193 novih naslovov. Kot vse televizije tega sveta pa seveda oddaje, ki jih odkupimo (še pred predvajanjem prevedemo in zvočno obdelamo), tudi ponavljamo. Običajno imamo pravico do dveh ponovitev oziroma dodatno dveh hitrih ponovitev (v roku 168 ur). Številni gledalci povprašujejo po ponovitvah oddaj tudi še po tem, ko se že izteče licenčno obdobje pravice do predvajanja (ta je običajno 3 leta).

Žal pa nam finančna situacija ne omogoča, da bi lahko kupili vse, kar bi radi prikazali na naši televiziji, saj se je tovrstna produkcija v zadnjih letih zelo razvila, tako po kakovosti kot številu. Kljub temu tudi za leto 2024 pripravljamo kar nekaj različnih dokumentarnih naslovov – v prvih mesecih npr. dokumentarec o vlogi umetne inteligence pri sodobnem vojskovanju, dokumentarni film o pesnici in pisateljici Edith Bruck (eni od zadnjih preživelih holokavsta), zgodbo o češkem preiskovalcu balkanskih zločinov, potopisne zgodbe o Japonski, Šrilanki, Gangesu, neverjetnih potovanjih z vlakom, serijo dokumentarnih filmov o digitalni odvisnosti (ob dnevu varnosti na internetu), o Satoshiju (izumitelju bitcoina), glasbena dokumentarca o Dolly Parton in Miuchi, dokumentarec o Boeingu in še nekatere druge.«

JANUAR, str. 13: Podpore in pohvale oddaji Male sive celice in FEBRUAR, str. 20: Male sive celice: podpora in zahvala oddaji (8 odzivov)

»Pišem vam kot eden izmed mentorjev. /.../ Oddaja po našem mnenju razvija zdravo tekmovalnost med najstniki, hkrati pa jih vzpodbuja, da se preizkusijo na različnih področjih. Format oddaje v zdajšnji obliki se nam zdi zelo posrečen, saj oddaja z regijskim zastopanjem omogoča enakopravno udeležbo vsem osnovnim šolam v Sloveniji. Če bo prišlo do krčenja obsega oddaj, bo glede na število sodelujočih šol še težje priti v oddajo.« (M. M.)

Urednica Uredništva otroškega in mladinskega programa TV Slovenija Martina Peštaj

Oddaji Male sive celice se v letu 2024 obeta manj finančnih sredstev, podobno kot vsem oddajam Uredništva otroških in mladinskih oddaj. Število oddaj smo morali skrbno skrčiti, zaradi logike tekmovanja smo se odločili, da letos namesto 32 oddaj pripravimo 23. Ker se v uredništvu zavedamo, da bo z zmanjšanjem števila oddaj imelo manj osnovnih šol možnost, da se uvrstijo v televizijski del kviza, smo se odločili, da poskusimo pridobiti dodatna sredstva za oddajo na različnih razpisih in z vsebinsko neodvisnimi donatorji. Veseli nas, da se na naše tekmovanje vsako leto prijavi rekordno število šol. Na predtekmovanja za oddajo se običajno prijavi okrog

300 ekip iz vse Slovenije, do sedaj smo jih izbrali 32, upamo, da jih bomo v prihodnji sezoni vsaj 24. Iz vseh omenjenih razlogov bomo primorani tudi skrajšati oddajo in verjetno nekatere vsebine prilagoditi novi situaciji. Urednica uredništva, urednica oddaje in novinarki se zavedamo, kako dragocena je oddaja, zato bomo osebno in profesionalno naredile vse, da se oddaja ohrani na tem kakovostnem nivoju tudi v prihodnje.

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija **Andraž Pöschl**

Termin je dober in se veselimo refleksij tudi v prihodnje. Hkrati bomo tudi sami na vodstvo naslovili prošnjo, da produkcijsko oddajo okrepimo s še več premierami.

Direktorica TV Slovenija **Ksenija Horvat**

Programsko-produkcijske načrte pripravlja direktor na predlog odgovornega urednika in tudi urednika oddaj. Direktor določi splošne smernice programa za prihodnje leto, urednik in odgovorni urednik pa razporejata sredstva med oddajami.

Kot veste, je bil posebej proračun KUP letos močno okleščen, kar pomeni, da je bil odgovorni urednik prisiljen krčiti program, pri čemer je najmanj finančno skrčil proračun, namenjen oddajam za otroke in mladino.

Naj vas spomnim, da RTV-prispevek že od leta 2012 ostaja nespremenjen, ter da so v tem času vsesplošne podražitve in inflacija močno znižali realno vrednost sredstev, ki jih imamo na voljo za pripravo programa. Letos mora TV Slovenija v skladu z zahtevami javnosti, Sveta RTV, pa tudi programskimi standardi zagotavljati pokrivanje velikih športnih dogodkov na področju kolesarstva, nogometa in olimpijske igre.

Tako ustvarjalci oddaje kot vodstvo TVS si želimo, da bi uveljavljena in dragocena oddaja, kot je oddaja Male sive celice, nastajala s čim manj omejitvami. To pa lahko zagotovi samo stabilno financiranje RTV Slovenija, kar je v pristojnosti ustanovitelja javnega zavoda.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednica, odgovorni urednik in direktorica TV Slovenija so vsak s svojega zornega kota pojasnili, zakaj bo TV Slovenija letos prisiljena pripraviti manj oddaj Male Sive celice kot pretekla leta. Tudi uredništvo mladinskih oddaj deli usodo realno manjšega proračuna RTV Slovenija. /.../ Letos so bili zato vsa uredništva primorana zmanjšati stroške, žal se to pozna tudi pri mladinskih oddajah, čeprav so te dejansko naložba v prihodnost.

JUNIJ, str. 7: Zakaj ni bilo prenosa 53. tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični? (3 odzivi)

»Zanima me, zakaj letos ni bilo prenosa tabora slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični? O sobotni paradi ponosa en kup video prispevkov. O taboru slovenskih in zamejskih zborov pa niti enega video prispevka.« (S. K.)

V. d. urednika Uredništva glasbenih in baletnih oddaj TV Slovenija Daniel Celarec

Letošnjega Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični žal res nismo prenašali, in sicer zaradi finančnih omejitev, s katerimi se soočamo letos. Na taboru smo posneli reportažo, ki bo na sporedu v nedeljo, 30. junija, ob 13.25 na prvem programu TV Slovenija.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

V. d. urednika uredništva je pojasnil razloge in napovedal reportažo, kar pa seveda nikakor ni isto kot neposredni prenos. Kot razberem iz [arhiva](#) rtvslo.si, je RTV Slovenija pripravila prenos tabora vsako leto od leta 2014 dalje. Letos ga žal ni. /.../ Varuhinja bom za pripravo PPN 2025 zapisala **priporočilo, da Kulturni in umetniški program poskuša uvrstiti med snemanja tudi tabor pevskih zborov in druge dogodke s področja domače glasbene ustvarjalnosti.**

4.1.2.2 Programska shema: Premik termina predvajanja oddaje Kultura

JANUAR, str. 15: O premiku oddaje Kultura (5 odzivov)

»Z ženo sva si že dolga leta prizadevala za to, da bi bile novice o kulturi v osrednjem Dnevniku in to udarne. Tako bi imela kultura enak pomen kot politika, svetovni dogodki in šport. /.../ Pod prejšnjo vlado, ki je nismo marali, se je zgodil preskok in Kultura je bila vsak večer na sporedu takoj po Športu. Odlično in za mali narod še kako pomembno. Po menjavi vlade in vodstva RTV SLO so bili najprej ukinjeni napovedniki za Kulturo, nato so jo prestavili v pozne ure, ko vsi že spijo. Tako, kot je že bilo. Torej nam novo vodstvo krati pravico do kulture. Grozen je občutek, da to počne nacionalna RTV, ki po vseh pravilih sodi v okrilje Ministrstva za kulturo. Ker je kultura še edini gradnik narodne identitete v današnjem povsem globaliziranem svetu, izražam glasen protest in zahtevam vračilo Kulture nazaj v stari termin. Ni potrebno spremeniti vsega, kar je naredil nekdo pred vami, ker vse le ni bilo tako slabo.« (M. P.)

Direktorica TV Slovenija Ksenija Horvat

Popolnoma se strinjamo s pripombo gledalca, da novice o kulturi sodijo v osrednji televizijski Dnevnik. Do zdaj so bile novice o kulturi tja uvrščene samo občasno in nesistematično, v rubriki Kultura pa getoizirane. Z novo shemo, ki je stopila v veljavo 8. januarja letos, to korigiramo, saj menimo, da je mesto kulture v vseh osrednjih dnevnoinformativnih oddajah. Z novo programsko shemo smo se zavezali, da bo tako v Dnevniku kot tudi v Slovenski kroniki vsak dan vsaj en prispevek, namenjen kulturnim vsebinam. V Dnevnik uvrščamo pretežno kulturne vsebine nacionalnega pomena, v Slovenski kroniki pokrivamo regionalno in lokalno kulturno dogajanje ter področje ljubiteljske kulture. Zato oddajo Kultura vračamo v termin po Odmevih, kjer je imela svoje mesto že desetletja. S tem omogočamo, da bo v oddaji že aktualno večerno dogajanje s področja kulture. Poleg tega smo prvič po 11 letih v osrednji programski čas (ob 21.40 na TV SLO 1), v odličen termin med pogovorno oddajo Marcel in Odmeve, vrnili tudi tedensko oddajo Osmi dan, ki je bila prej na sporedu v poznovečernem terminu (22.50). Prve meritve gledanosti kažejo, da je oddaja Osmi dan, ki sledi oddaji Marcel, svojo gledanost v primerjavi s prejšnjim terminom skoraj početverila. Prvič po dvajsetih letih dobivajo ustrezen, reden tedenski termin, tudi koncerti klasične glasbe, ki jim gledalci lahko prisluhneta ob

ponedeljkih ob 22.00 na 2. programu TV Slovenija. Naj dodamo še, da smo letos programsko shemo prilagodili osrednjemu kulturnemu prazniku, tako boste 8. februarja (poleg ostalih kulturnih vsebin) na prvem programu Televizije Slovenija po dolgem času spet lahko spremljali neposreden prenos 38. recitala Prešernove poezije s Prešernovega trga; eno najbolj gledanih informativnih oddaj naše televizije, Tarčo pa bomo ob kulturnem dnevu nadomestili s posebno oddajo o kulturi s portreti Prešernovih nagajencev.

ODGOVOR VARUHINJE

Glede na odgovor direktorice TV Slovenija dvomim, da se bo oddaja Kultura vrnila v termin pred 20. uro. Ob sprejemanju novega Programsko-produkcijskega načrta v decembru 2023 je bilo o tem kar precej opozoril: da je bil termin pred 20. uro boljši, so opozarjale ustvarjalke oddaje, na seji Sveta RTV Slovenija je na to opozoril eden od članov.

Res je oddajo Kultura v terminu po Dnevniku videlo več ljudi, kot jo vidi sedaj in kot jo je videlo v letu 2021, ko je bila prav tako po Odmevih. S premikom predvajanja z roba osrednjega programskega časa v osrednji programski čas se je njena gledanost povečala za četrtnino, s povprečne 9-odstotne gledanosti v letu 2021 na povprečno 12-odstotno gledanost (merjeno v deležu gledalcev, ki so takrat pred zasloni). Ker je gledalcev pred TV-zasloni med 19. in 20. uro več, je razlika v absolutnih številkah še večja.

Res pa je zaradi umestitve Kulture v osrednji informativni blok med 19. in 20. uro »zmanjkalo« časa za vse oddaje. Z umestitvijo Kulture v ta termin se je Dnevnik skrajšal na 23 minut, Slovenska kronika se je premaknila na zgodnejši čas. V Dnevniku je sedaj več časa za prispevke o kulturi in res je sedaj vsak dan v Dnevniku tudi prispevek s tega področja. To je dobrodošlo in primerno, saj je pomembno, da so vsebine o kulturi vključene tudi v splošne informativne oddaje. Samo tako dosežejo najširši krog občinstva, kar je namen javnega medija.

4.1.2.3 Izbor gostov, uravnoteženost sporočanja: Putin v reportaži oddaje Obzorja duha

[APRIL, str. 11: Obzorja duha: \(Po\)velikonočni mozaik, 7. 4.: »Gre za zlorabo verske oddaje za propagandne namene«](#) (2 odziva)

»Zakaj je bila v izključno verski oddaji Obzorja Duha to nedeljo, 7. 4. 2024, objavljena povsem neprikrita politična podpora predsedniku agresorske države Putinu? Zadeva je namreč povsem neprimerna. Prispevek novinarka Vratuša Globočnik je bil grob tujek v tej oddaji, saj vsebina njenega prispevka nikakor ni bila verske narave.« (M. P.)

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

V oddaji Obzorja duha, 7. 4. 2024, je bila objavljena reportaža o srečanju mladih v Sočiju. Srečanja se je udeležilo več kot dvajset tisoč mladih, predvsem iz Azije. Osnovna tema prispevka je bil odnos do družine in tradicionalnih vrednot. To je bilo predstavljeno z izjavami mladih udeležencev, posnetih na terenu. Predstavljena je bila zgodovina teh srečanj, kar je omogočilo gledalcem vrednotenje dogodka. V prispevek je bil vključen tudi kratek izsek iz Putinovega nagovora mladim na srečanju. Govora namenoma nismo povzemali, da smo se izognili očitkom

o manipulaciji. Jasno in celovito je bilo predstavljeno dovolj informacij, da si je gledalec oblikoval mnenje o dogodku.

V oddaji Obzorja duha redno objavljamo reportaže o dogodkih, kjer so tema vrednote.

MNENJE IN PRIPOROČILO VARUHNJE

Reportaža o srečanju mladih v Sočiju je bila del oddaje Obzorja duha, ki je »oddaja o veri in verujočih. V njej spremljamo dogodke v velikih verstvih doma in po svetu. /.../ Z različnimi prispevki spregovorimo o družbeni in socialni razsežnosti vernosti ter spremljamo dialog med religijami, pozorni smo na etična vprašanja in področje človekovih pravic. /.../«

Oddaja 7. aprila je trajala 33' 48", reportaža o srečanju mladih v Sočiju pa 5' 42". **Srečanje mladih ni bilo verske narave.** Je pa urednik primerno pojasnil umestitev reportaže v oddajo s pojasnilom, da vanjo večkrat uvrščajo tudi reportaže z dogodkov, ki so posvečeni vrednotam. To je tudi skladno z vsebinsko zasnovo oddaje, ki se posveča tudi etičnim vprašanjem.

Iz reportaže pa ni razvidno, kdo je bil organizator srečanja, kar je osnovna informacija, ki jo mora posredovati vsak novinarski prispevek, tudi reportaža. Tu se je avtorici zgodil prvi odmik od točke 1.8 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki navaja:

»Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:

- a. ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev;
- b. vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;
- c. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce;
- d. poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.«

Če gre pri opustitvi navedbe organizatorja le za manjši odmik od podtočke a, pa gre v primeru vključitve nagovora ruskega predsednika Putina za kršitev podtočk b in c.

Nagovor ruskega predsednika je dolg 45". To v celotnem prispevku (5' 42") res ni zelo veliko, pa tudi ne malo. A dolžina v tem primeru sploh ni pomembna. **Glede na vsebinsko zasnovo oddaje in te reportaže je bil namreč ves nagovor ruskega predsednika povsem odveč (kršitev podtočke b).** Izbor predsednika kot sodelujočega v reportaži je bil povsem napačen. Če so vsebinski poudarek oddaje in reportaže poleg verskih vsebin tudi vrednote, predsednik agresorske države vsekakor ni primerna oseba za izražanje vrednot.

V kontekstu reportaže je bil poleg tega predsednik agresorske države prikazan kot zagovornik pozitivnih vrednot, kar lahko štejemo kot zavajajoče poročanje (kršitev podtočke c).

Zato uredništvu priporočam notranjo razpravo o Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, zlasti o vključevanju primernih sogovornikov, upošteva pri tem tudi njihovo širše družbeno ozadje, pa tudi o vključevanju vsebin, ki so lahko zavajajoče in nepošteno in ki pri gledalcih upravičeno lahko zbudijo dvom v nepristranskost avtorja.

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija **Andraža Pöschla** na priporočilo varuhinje

Sporočam vam, da smo v Uredništvu verskih oddaj UPE Kulturni in umetniški program na rednem tedenskem kolegiju uredništva opravili razpravo o Poklicnih merilih in načelih

novinarske etike s potrebno pozornostjo do ugotovljenih odmikov in kršitev meril in načel, ki so opredeljena v točki 1.8.

4.1.2.4 Natančnost, odgovornost: Predvajana skladba brez navedbe soavtorja

SEPTEMBER, str. 24: Glasbeni večer, 9. 9.: Skladba Vstajenje Primorske brez navedbe soavtorja

»Sem vnuk skladatelja Frana Venturinja, ki je med drugim uglasbil pesem Mi smo ubežnik, kasneje preimenovana v Bazoviška. Včeraj zvečer sem poslušal na TV SLO 2 prenos koncerta PPZ ob njihovi osemdesetletnici obstoja. Kot zaključek so predvajali pesem Vstajenje Primorske. V najavi je bil naveden avtor skladbe Rado Simoniti in ostali, bil pa je izpuščen soavtor Fran Venturini. Že nekako osem let velja, da sta avtorja te kompozicije dva, in to Rado Simoniti in Fran Venturini, kajti udarni del te kompozicije je tisti, ko zbor zapoje "vstala Primorska ...," ki je del skladbe Bazoviška. Tedaj občinstvo vstane in tudi včeraj je bilo tako, ko so vsi v CD vstali s predsednico republike in aplavdirali. Kar nekaj let sem si prizadeval za priznanje soavtorstva Frana Venturinja in to pravno tudi dosegel. To velja nekako osem let. Sedaj pa se zgodi ob tako imenitnem dogodku ta šlamparija. Vstane predsednica republike, odgovorni pa nima toliko spoštovanja do avtorja tega dela kompozicije, da ga imenuje.« (D. V.)

V. d. urednika Uredništva glasbenih in baletnih oddaj TV Slovenija Daniel Celarec

Hvala za sporočilo in opozorilo, za nepopoln zapis avtorjev se vam opravičujemo. Popolnoma razumem vaše neprijetne občutke, ki ste jih doživeli ob ogledu posnetka koncerta, ko ste opazili nepopoln zapis avtorjev skladbe Vstajenje Primorske. Grafični opis skladbe bomo v kratkem dopolnili in nov, pravilen zapis dodali v oddajo, tako v spletni arhiv na spletni strani www.rtv slo.si, kot tudi za njeno ponovitev v prihodnje. Prav tako bomo o pravilnem zapisu avtorjev skladbe obvestili Partizanski pevski zbor, da prave avtorje skladbe Vstajenje Primorske v prihodnje zapiše v koncertne liste svojih nastopov.

ODGOVOR VARUHIJNE Z MNENJEM

Menim, da se je v. d. urednika zelo hitro in primerno odzval, pojasnil, da se je zgodila nenamerna in neljuba napaka, za katero se je opravičil. Napovedal je, da bodo za ogled koncerta v arhivu TV Slovenija grafični zapis dopolnili tako, da bo pravilen, o neljubi napaki pa obvestili tudi Partizanski pevski zbor. Nikakor torej nihče od pristojnih za izvedbo koncerta ni nalašč izpustil soavtorja Frana Venturinja. Glede na to, da je soavtorstvo skladbe Vstajenje Primorske v veljavi šele zadnjih osem let, se kaj hitro lahko pripeti, da kdaj nehote izpade. Pomembno je, da je RTV Slovenija storila vse, da bo v prihodnje zapisano.

4.1.2.5 Pohvale

Kulturni in umetniški program, ki je bil deležen 90 odzivov, ostaja tudi v letu 2024 program z največ pohvalami, saj te predstavljajo skoraj tretjino vseh odzivov. K temu je največ pripomoglo osem odzivov podpore za ohranitev oddaj Male sive celice, pet pohval za junijski prenos koncerta Praške filharmonije, dve sinhronizirani dokumentarni seriji Ustvarjeni za preživetje,

dve filmu Prijatelji mladih – 70 let ZPMS, ena filmu Dvojezičnost v Prekmurju. Veliko pohval je prejel izbor igranih in dokumentarnih filmov. Navajamo nekaj primerov pohval.

APRIL, str. 15: Pohvala ustvarjalcem oddaje Male sive celice

»Vsebine oddaje so meni osebno in mojim sodelavcem zelo dobrodošle in uporabne kot popestritev učnega procesa. Velikokrat razlago vprašanja vključim v sam pouk. Kot udeleženci snemanja pa so učenci pridobili ogromno življenjskih izkušenj, ki jim bodo pomagale pri soočanju z marsikaterim izzivom v prihodnosti (premagovanje stresa, improvizacija, soočanje s porazom ...). Hkrati učence obveščamo, da so na RTV zelo dobre izobraževalne vsebine, ki jim pomagajo pri učenju. Zelo bi bila vesela, če bi s tako odlično oddajo v takšnem obsegu, kot je bil do sedaj, tudi nadaljevali.« (B. R.)

JUNIJ, str. 10: Pohvale za prenos koncerta Praške filharmonije, 7. 6. (5 odzivov)

»Sem ravnateljica ene od zasebnih glasbenih šol, vpisanih v razvid MIZŠ. V petek sem si ogledala koncert Zlatega abonmaja CD, saj trenutno zaradi porodniške odsotnosti na koncerte "v živo" ne morem. Na tej točki bi se rada posebej zahvalila in pozdravila tovrstne iniciative! Koncert je bil predvajan odlično (vem, da so tudi s tehničnega vidika koncerti klasične glasbe izredno zahtevni za predvajanje v živo), komentatorka strokovna; super scenarij, ki glasbo še bolj približa občinstvu (razlaga solista, kaj bomo poslušali) in video vložki Vltave so celoten koncert še nadgradili. Sami smo novico o koncertu z veseljem delili med starše vseh naših otrok (cca 400 staršev) in z veseljem bomo takšne projekte podpirali tudi v prihodnje! Hvala za korak v smeri, kako približati klasično glasbo širšemu občinstvu!« (L. P.)

»Moram čestitati TV Slovenija za prekrasen prenos in ponovitev prenosa koncerta Praške filharmonije. Čudovit prenos, obenem zelo dober dokumentarec in lep preplet zgodb in glasbe. Še več tovrstnih oddaj si želim, res užitek za oči in ušesa. Hvala vsem ustvarjalcem.« (K. G.)

SEPTEMBER, str. 25: Pohvala sinhronizirani dokumentarni seriji Ustvarjeni za preživetje

»Sem mama dveh otrok (4,5 leta in 8 let) in resnično moram pohvaliti oddajo o živalih Ustvarjeni za preživetje (predvajala se je v okviru nedeljskega Živ-žav programa). /.../Če pogledate razne druge dokumentarne oddaje (tudi te, ki so ustvarjene za otroke), so velikokrat negledljive. Prvič, ker imajo podnapise, ki jih majhni otroci ne zmorejo sploh ali tako hitro brati, velikokrat pa se slika prehitro menjava, vse kar nekam šviga, imajo glasne vložke, tako da na koncu ne vemo, kaj smo sploh gledali. Nato smo pogledali prvo oddajo Ustvarjeni za preživetje in bili enostavno navdušeni. Celotna oddaja je sinhronizirana, kar pomeni, da sta lahko otroka celo oddajo pogledala, ne da bi jima bilo treba brati. Oddaja je imela normalen tempo in vsi smo brez težav sledili vsebini - tudi najmlajši. Dejansko sva oddajo gledala tudi z možem, ker je prijetna (ni bombastičnih zvokov, šviganja kamere, dodatnih pretiranih animacij).« (D. C.)

MAJ, str. 21: Pohvala in zahvala za dokumentarni film Prijatelji mladih – 70 let ZPMS

»Rada bi se zahvalila RTV za izjemen dokumentaren film na prazničen 2. maj 2024, ki je bil posvečen 70-letnici ZPMS.« (K. P.)

MAJ, str. 20: Pohvala oddaji Ah, ta leta!

»Sem redna gledalka vaše oddaje Ah, ta leta! Sobotna oddaja z naslovom »Manj je več« mi je bila izjemno všeč, predvsem me je navdušil g. Dan Podjed, ki je res slikovito in z odličnimi primeri in podatki pokazal, kam 'rinemo' s tem našim potrošništvom. Dalo mi je misliti! Nasploh v vseh oddajah dobim veliko koristnih informacij – koliko sem se naučila iz oddaje! /.../Čestitke urednici, gospe Novljan, in prijetni voditeljici ter celotni novinarski ekipi! Delajte dobro še naprej!« (A. K.)

JULIJ, str. 8: Pohvala ustvarjalcem Zgodb s prepiha

»Vse pohvale ustvarjalcem Zgodb s prepiha! Odlično zamišljeno in izvedeno, z veseljem sem jih gledala. In bi še :) Zelo podpiram javno RTV in držim pesti za dvig RTV-prispevka!« (K. B.)

DECEMBER, str. 14: Pohvala izobraževalno-dokumentarnemu filmu Znanost, umetnost, družba – ZRC SAZU v ponovitvi, 18. 12.

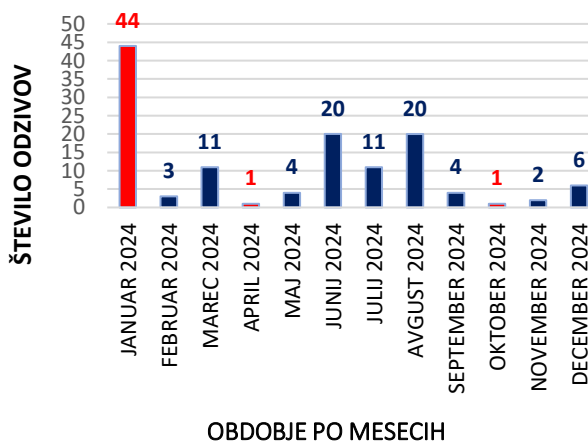
»18. 12. 2024 sem na sporedu opazil zanimiv naslov dokumentarne oddaje in si jo zvečer ogledal z zamikom: Znanost, umetnost, družba – ZRC SAZU. Film me je prijetno presenetil, zato bi rad pohvalil odlično obdelano temo na izviren način in da ste o ZRC SAZU razmišljali v širšem kontekstu doprinosa k družbi. Pohvale tudi sogovornikom, ki so lepo razvijali misli in povedali res tehtne misli. Še najbolj me je navdušil črno-bel posnetek prof. Župančiča, ki je lepo povedal, kakšne so lahko posledice naših nespametnih ravnanj. Film je ponudil globok razmislek o tem, kam gremo kot družba in kaj je pomembno za naše prihodnje rodove. Vse čestitke ustvarjalcem in upam na še več takšnih vsebin, ki dajejo misliti..« (R. B.)

4.1.3 ŠPORTNI PROGRAM

Leta 2024 je bilo na Športni program **127 odzivov**, kar je drugo največje število odzivov po rekordnem letu 2014, ko jih je bilo 158. V ostalih letih jih je bilo manj kot sto. Leta 2024 je k visoki številki največ prispevalo 33 odzivov na komentiranje smučarskih poletov v Kulmu v januarju, precej tudi junijski odzivi gledalcev, ki so ob evropskem prvenstvu v nogometu pričakovali vse tekme, dobili pa le vse slovenske in izbor ostalih, in avgustovski odzivi na olimpijske igre. Nadaljevali so se tudi odzivi, ko TV Slovenija ni prenašala tekem državnih reprezentanc: prijateljske

nogometne tekme s Portugalsko, ženskih tekem v rokometu, tekem v odbojki za moške v Ligi narodov, nogometa v Ligi narodov. Za vse te ni imela TV-pravic, niti niso bile na vladnem

Število odzivov 2024: UPE Športni program TV Slovenija

seznamu tekem, ki morajo biti dostopne vsaj 75 odstotkom prebivalcev Slovenije. Nekaj odzivov je bilo tudi na športne komentatorje in na pozornost, ki jo TV Slovenija namenja manj znanim športom.

4.1.3.1 Premalo: Kvalifikacijske tekme, Liga narodov, EP v nogometu, zatemnjevanje programa

[MAREC](#), str. 12: Neprenos nogometne tekme med Slovenijo in Portugalsko, 26. 3. (7 odzivov)

»Plačujemo prispevek za nacionalno televizijo zato, da ne moremo gledati prenosa naše reprezentance na programu nacionalne televizije.« (M. S. K.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Tekme nismo prenašali, ker za prijateljske tekme slovenske reprezentance nimamo pravic. Na naših programih jo boste znova lahko spremljali na evropskem prvenstvu.

Prijateljskih tekem ni na seznamu vlade.

DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

Prenosi mednarodnih tekem državnih reprezentanc so že nekaj let velik problem. V Sloveniji se je težava zaostila leta 2022, ko sem kot varuhinja opozorila, da gledalci javne RTV, ki plačujejo RTV-prispevek, kot davkoplačevalci pa posredno deloma tudi šport, upravičeno pričakujejo, da na javni TV lahko gledajo vse pomembne tekme nacionalnih reprezentanc. RTV Slovenija je od takrat sprejela kar nekaj ukrepov, tudi prijavila predvajalca športnih prenosov pristojni Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS). Vendar izid ni bil v prid gledalcem RTV Slovenija, ker seznam tekem državnih reprezentanc, ki morajo biti dostopne na 75 % ozemlja Slovenije, ni bil objavljen tudi v Uradnem listu EU, da bi veljal za vse ponudnike prenosov. Nekaj ukrepov v tej smeri je naredila tudi EU s sprejemom akta, ki pa še ni dobro zaživel v praksi. /.../ Morda bodo pritožbe gledalcev prispevale k temu, da bo vlada uvrstila na seznam tudi prijateljske tekme.

[APRIL](#), str. 16: Odsotnost prenosov ženske rokometne reprezentance

»Vrh podcenjevanja, če ne že kar ponižanja, pa je odsotnost prenosov ženske rokometne reprezentance, ki odhaja na olimpijske igre. Prosim za več odgovornosti na tem področju, saj smo, žal, Slovenci lahko ponosni predvsem na naše športnike. V premislek!« (T. Š.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Če želimo pridobiti pravice za športne prenose, potrebujemo finančna sredstva, da se zanje lahko potegujemo in jih tudi plačamo. Plačati je treba pravice za predvajanje in tehnične (satelitske) stroške za prenos signala. Če sredstev nimamo, tako kot v primeru rokometnih kvalifikacij, potem jih ne moremo zagotoviti. Finančno stanje RTV je poznano.

Nismo imeli kvalifikacij za olimpijske igre, bomo pa prenašali olimpijske igre, vključno s tekmami naše reprezentance. Zato menim, da je TV Slovenija za 2024 zagotovila pravice za večino najpomembnejših športnih dogodkov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Strinjam se z vami, da so dosežki naših športnikov res takšni, da smo nanje lahko ponosni, in da združujejo tako velik del Slovenk in Slovencev, kot le malokatera stvar. Zato sem ob predstavitvi Letnega poročila 2023 na seji Sveta RTV Slovenija, pa tudi drugod, opozorila, da slovenski državljani, plačniki RTV-prispevka, od javne RTV Slovenija upravičeno pričakujejo, da bo prenašala vse pomembne tekme državnih reprezentanc. Vendar to ni odvisno samo od TV Slovenija. Več bi lahko storile država (Vlada RS, ki sprejema seznam pomembnih tekem, ki morajo biti dostopne na 75 % ozemlja Slovenije), verjetno tudi mednarodne športne zveze, ki prodajo pravice tistemu, ki več plača, čeprav se ponašajo tudi z družbeno odgovornim ravnanjem, in evropske javne RTV-hiše.

MAJ, str. 27: »Ali ni pravilo, da morajo TV-hiše oziroma ponudniki zagotoviti prenos tekme, kjer nastopa reprezentanca?«

»V teh dneh igra slovenska reprezentanca odbojko. Ali ni pravilo, da morajo TV-hiše oziroma ponudniki zagotoviti prenos tekme, kjer nastopa reprezentanca? In to, čeprav gledalec nima zakupljenega ne vem kakšnega paketa?« (A. G.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Tekme lige narodov v odbojki niso na seznamu dogodkov za prenos, ki morajo biti dostopni na programih z vsaj 75 % pokritostjo in predvajane na programih, ki niso plačljivi. Zato Sportklub, ki je pridobil pravice za to tekmovanje, tekme Slovenije lahko prenaša na svojih programih.

JUNIJ, str. 12: Evropsko prvenstvo v nogometu: »Štiri leta se čaka in vi predvajate samo eno tekmo na dan.« (9 odzivov)

»Kot strastni oboževalec nogometa sem ogorčen nad vašim programom na programu TV SLO 2. Štiri leta se čaka na evropsko prvenstvo in vi predvajate samo eno tekmo na dan. Pa to je katastrofa. Prosim predvajajte vse tekme na evropskem prvenstvu in mi polepšajte to nogometno evforijo.« (L. G.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

RTV Slovenija se je potegovala za pridobitev pravic vseh tekem EP, a naša ponudba, pripravljena v skladu s finančnimi zmogljivostmi RTV Slovenija, za to ni bila dovolj visoka. Glede na naše finančne zmogljivosti smo na koncu izpogajali eno tekmo na dan. Vrednost pravic EP v nogometu je izjemno visoka, vrednost je višja od vseh ostalih.

Seznam pomembnih dogodkov

Seznam vsebuje športne dogodke, ki morajo biti dostopni na neplačljivih programih, ki morajo hkrati imeti dovolj veliko pokritost, dosegati morajo vsaj 75 % prebivalcev.

V primeru EP v nogometu seznam predvideva manj tekem, kot jih za Euro 2024 zagotavljajo pravice TV Slovenija, saj so na seznamu v primeru evropskega prvenstva v nogometu vse tekme slovenske reprezentance, oziroma 10 tekem po izbiri, če Slovenija ni na tekmovanju. TV Slovenija ima pravice za prenos ene tekme dnevno, skupaj pa za 22 tekem.

Vsak večer ob približno 23.15 pa so na sporedu TV Slovenija še vrhunci vseh tekem dneva.

Zatemnjevanje programa

RTV Slovenija pravice za prenose športnih dogodkov pridobiva za področje Slovenije in s tem tudi obveznost, da omeji prenašanje tekem na svojih programih v tujini, kjer imajo ekskluzivne pravice druge televizije, ki so jih pridobile za tisto državo. Enako velja za tuje televizije, ki svoje programe oddajajo pri nas, a nimajo pridobljenih pravic za Slovenijo. O tem morajo obvestiti operaterje, ki v svojih sistemih oddajajo njihove programe, in zahtevati, da jih v času tekem zatemnijo. **RTV Slovenija ne zatemnjuje ostalih programov, niti nima dostopa do njih.**

Programe Radia in Televizije Slovenija pa lahko poslušalci in gledalci spremljajo tudi izven Slovenije, znotraj meja Evropske unije, in sicer na računalnikih, tablicah in telefonih, prek naše spletne aplikacije RTV 365, potrebna je samo registracija na naši spletni strani.

Tako lahko gledalci spremljajo tudi vsebine evropskega prvenstva v nogometu, kolesarske dirke po Franciji in olimpijske igre, za katere imamo sicer pravice samo za Slovenijo, a jih je z registracijo na naši spletni strani mogoče spremljati tudi v tujini na območju EU.

Nekaj dodatnih pojasnil je na spletni strani [rtvslo.si tukaj](https://rtvslo.si/tukaj).

Dodatna pojasnila najdete tudi v pogovoru v Odmevih, dostopen je [tukaj](#).

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je odgovorni urednik podrobno pojasnil razloge za omejeno število prenosov, pa tudi pravila, zaradi katerih so nekateri tuji programi zatemnjeni.

Kot varuhinja na težave s športnimi prenosi opozarjam že dve leti. Vendar je težava širša in je ne more rešiti sama RTV Slovenija. Menim, da je potreben širši angažma, morda tudi pri mednarodnih športnih zvezah, ki prodajajo pravice za TV-prenose. Te večkrat govorijo o svoji družbeni odgovornosti, pri prodaji TV-pravic pa je zadnja leta vse bolj v ospredju denarni iztržek, saj cene TV-pravic skokovito naraščajo.

SEPTEMBER, str. 29: »Ali ni pravilo, da morajo biti reprezentančne tekme na voljo vsem gledalcem?« (2 odziva)

»Stara zgodba se ponavlja. Ponovno prenaša tekme nogometne reprezentance Slovenije samo Šport TV z omejeno dostopnostjo. Ali ni pravilo, da morajo biti reprezentančne tekme na voljo vsem, saj stroške državne reprezentance pokrivamo vsi davkoplačevalci?« (A. G.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peterneš**

Gre za tekme Lige narodov v nogometu. Tega tekmovanja ni na seznamu pomembnih dogodkov za prenos, saj ga tedaj, ko se je pripravljala še vedno aktualni seznam, še ni bilo.

DODATNO POJASNILO VARUHNJE Z MNENJEM

Seznam pomembnih dogodkov za prenos je s [sklepom](#) sprejela Vlada RS septembra 2022, v priponki ima seznam, na katerem glede nogometa piše, da vključuje tekme:

- svetovno in evropsko prvenstvo – vse tekme slovenske reprezentance (oziroma deset tekem po izboru, če Slovenija ne sodeluje), otvoritvena tekma, polfinale, tekma za tretje mesto ter finale
- kvalifikacijske tekme slovenske reprezentance za vsa prvenstva
- finale pokala.

/.../ Pomembnejše športne dogodke lahko tako prenaša RTV Slovenija ali druga televizija, če jo lahko spremlja vsaj 75 odstotkov prebivalcev Slovenije. Kateri so ti dogodki, določa ta seznam. Pravice za vse tekme, ki niso na seznamu, lahko TV-hiše kupujejo na trgu, kjer so se cene v zadnjih 20 letih več kot podeseterile, javne RTV-hiše in EBU pa niso več konkurenčne. Če vas zanima glede tega še kaj podrobnosti, je zanimivo branje [magistrsko delo](#) (iz leta 2017).

Lahko se pritožite (vprašate) na Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve, ki je nadzorni organ za Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah.

4.1.3.2 *Preveč, premalo: hokej Dallasa, kolesarska dirka po Italiji, premalo smučanja in hitre hoje*

Nekaj gledalcev je menilo, da TV Slovenija namenja nekaterim športom preveč vsebin ([MAJ, str. 26: »Zakaj je za gledalce TVS tako pomembno, kako so igrali hokejisti Dallasa v Teksasu?«](#)), več gledalcev pa se je oglasilo zaradi domnevne zapostavljenosti njim ljubelega športa:

[MAJ, str. 28: »Zakaj se niste odločili za prenos kolesarske dirke po Italiji?«](#)

»Zakaj se niste odločili za prenos kolesarske dirke po Italiji, kjer nadvse uspešno nastopa naš kolesar, g. Pogačar, in raje prenašate svet. hokejsko prvenstvo?« (D. K.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Petercel

Pravice za prenose večjih tekmovanj se prodajajo za daljše obdobje in več let vnaprej. Navadno na ekskluzivni ravni, kar na primeru Gira pomeni, da v Sloveniji dirko lahko prenaša samo Eurosport. Ta je pravice za 4-letno obdobje pridobil pred cca 6 leti, ko pa zanimanje za kolesarstvo v Sloveniji ni bilo niti približno na taki ravni. Jasno, ker še ni bilo uspehov, kot so sedaj. Kaj odloča o pridobitvi pravic? Denar, tisti ki ponudi največ, ta dobi pravice.

Če pravice pridobi druga televizija, kot v primeru Gira, smo odvisni od njihove volje, da nam prodajo t. i. sublicenco za predvajanje. Eurosport je našo ponudbo vsako leto zavrnil, saj so pravice za predvajanje pridobili zato, da se program gleda pri njih.

DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

Odgovoru dodajam, da je nakup TV-pravic iz leta v leto težji, ker se na trgi pojavljajo veliki mednarodni kupci. Zato sem že predlagala razmislek o povezovanju javnih RTV-hiš, pa tudi o pritisku na organizatorje športnih dogodkov, da imajo v mislih tudi gledalce, ne samo denar.

DECEMBER, str. 17: »Prenosi smučanja se vse bolj umikajo na stranski tir.«

»Želel bi izraziti razočaranje nad dejstvom, da se prenosi smučanja vse bolj umikajo na stranski tir. Že nekaj let se daje prednost drugim športom; včeraj so ženski slalom zamenjali oglasi čez celoten termin tekme.« (P. P.)

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija Tomaž Hudomalj

1. 12. 2024 sta bili hkrati na sporedu ženska tekma v alpskem smučanju v Killingtonu in moška tekma v smučarskih skokih v Ruki. Prednost smo dali skokom, ker je bila v ženskem smučanju na sporedu prva vožnja, pri skokih pa v planu že druga serija. Prvo vožnjo ženskega slaloma smo v živo prenašali na MMC TV (na spletni strani rtslo.si), drugo vožnjo pa v celoti v živo na TV SLO 2. V letošnji sezoni načrtujemo prenose 70 tekem svetovnega pokala v alpskem smučanju in vse tekme svetovnega prvenstva v alpskem smučanju. Tri tekme svetovnega pokala bomo pokazali v posnetkih (ker se pokrivajo z drugimi športnimi dogodki), pri nekaj tekmah v tehničnih disciplinah pa bomo prvo vožnjo pokazali v posnetku. Vse te tekme si bo mogoče v živo ogledati na MMC TV.

Verjetno ste opazili, da je program zimskih svetovnih pokalov izjemno bogat, mnogokrat se dogodki med seboj prepletajo in pokrivajo. Trudimo se, da bi našim cenjenim gledalcem pokazali kar se le da veliko dogajanja v živo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Upam, da ste z odgovorom zadovoljni, saj, kot lahko razberem iz njega, TV Slovenija ne potiska prenosov smučanja na stranski tir. Morda ste tak vtis dobili po prvih dneh, ko se je nekaj dogodkov prekrivalo in ni bilo prenosa v živo ravno tistega, kar je vam najbolj pri srcu.

JUNIJ, str. 14: »Izogibanje hitri hoji v programih TV Slovenija«

»Kolikor vem, je med prvimi nalogami zavoda RTV Slovenija tudi izobraževanje gledalcev, pa čeprav o manj komercialnih vsebinah. TV Slovenija kar dobro pokriva atletske dogodke, kar se tiče velikih tekmovanj, tako tudi trenutno prvenstvo v Rimu. A glej ga, na sporedu je bilo eno redkih final prvega dneva, in reporterji so spet večurno tekmovanje deklet v hitri hoji odpravili z zdrdranjem prvih treh mest.« (D. K.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Petercel

Naš prvi cilj na igrah je v živo ali z najmanjšim zamikom pokazati vse slovenske nastope. Olimpijske igre so tudi promocija športa, zato želimo gledalcem v prenosih in posnetkih ponuditi čim več različnih športnih panog. Odločitev zanje je v naši uredniški presoji. Vidim pa, da je v sporedu 1. avgusta ob 7:25 tudi hoja.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovori urednik je pojasnil, da je pri mednarodnih športnih dogodkih, kjer je hkrati na sporedu več disciplin, pri odločanju o tem, kateri disciplini dati prednost, pomembno merilo nastop slovenskih športnikov. Za nacionalno TV je to primerno merilo.

4.1.3.3 Programska shema: Načrtovanje prenosov ob prekrivanju športnih dogodkov

Precej odzivov se je nanašalo na spored prenosov in posnetkov tekem v dneh, ko je bilo hkrati na sporedu več tekem in je zato TV Slovenija nekatere tekme prenašala z zamikom (posnetkom), v nekaterih primerih pa na MMC TV, TV SLO 3 ali TV SLO 1. Odzvali so se predvsem gledalci, ki niso imeli na voljo svojega najljubšega športa v neposrednem prenosu.

JANUAR, str. 25: »Zakaj tekme, ki ste jo že tako in tako začeli prenašati z zamudo, niste prenašali do začetka moškega smuka?«

»Kaj se je danes dogajalo z veleslalomsko tekmo za ženske v Jasni? Pred začetkom smo dobili obilno porcijo reklam. V prenosu smo videli prvih sedem tekmovalk in kot 21. Ano Bucik, potem se je prenos končal nekje okrog 11. ure. In potem je zopet sledilo pol ure reklam. Zanima ne, zakaj tekme, ki ste jo že tako in tako začeli prenašati z zamudo, niste prenašali do začetka moškega smuka? Takšni odnosi do gledalcev vam ne bodo dvignili gledanosti.« (O. R.)

Vodja Službe za Programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Sobota, 20. 1. 2024, TV Slovenija 2

8.25 Nordijsko smučanje – svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), tekma dvojic, prenos iz Zaa

10.30 Alpsko smučanje – svetovni pokal: veleslalom (Ž), 1. vožnja, posnetek iz Jasne

11.25 Alpsko smučanje – svetovni pokal: smuk (M), prenos iz Kitzbühla

Prenos veleslaloma, 1. vožnjo, smo predvajali neposredno na MMC TV od 9.25 dalje. O prenosu veleslaloma smo obveščali gledalce med prenosom ženskih smučarskih skokov.

Na TV SLO 1 smo zaradi sočasnih prenosov predvajali prenos skokov, ki mu je sledil posnetek veleslaloma iz Jasne. Po prenosu skokov so sledili oglasi naših naročnikov in TV-prodaja, v vmesnem času so kolegi iz športnega uredništva pripravljali posnetek.

Posnetek smo pripravili v krajši različici, v dolžini 18 minut 33 sekund, to je tudi razlog, zakaj so bile v uvodu predstavljene prve tekmovalke in nato le še naša slovenska predstavnica. Posnetku je sledil prenos smuka.

2. vožnjo veleslaloma smo predvajali v neposrednem prenosu.

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

V Športnem programu imamo za vsak šport oziroma disciplino normativ, v skladu s katerim načrtujemo dolžino prenosa. Temu se potem dodajo oglasni bloki in sedaj tudi TV-prodaje. Včasih se po potrebi korigirajo dolžine oglasnih blokov, ko je to mogoče, tudi dolžine prenosov. Ko je programa veliko, tako, kot je to ob koncu tedna, je program zelo napet in ker poteka v živo, se prehodi vedno ne izidejo idealno in zahtevajo nove posege – v program ali v oglasne bloke. Ali pa zamudimo v naslednji prenos. Pod pritiskom je tudi realizator, ki opravlja prehode iz prenosa na prenos (in vmes na reklame). V celodnevem živem programu, kjer si sledi 10 prenosov, 100-odstotna realizacija ni vedno izvedljiva.

ODGOVOR VARUHNJE

Menim, da sta vodja službe za programsko načrtovanje in odgovorni urednik primerno pojasnila kompleksno in težavno načrtovanje prenosov ob prekrivanju več dogodkov. 26. januarja so podoben problem rešili tako, da so rokometno tekmo slovenske reprezentance v Nemčiji izjemoma prenašali na TV SLO 1, smučarske polete pa na TV SLO 2.

JANUAR, str. 28: Pobuda gledalke v primerih sočasnih športnih tekmovanj

»Včeraj (op. a.: 21. 1.) me je razjezilo, ko ste prenašali rokomet namesto skokov. Obe tekmi sta bili istočasno, zato bi eno lahko prenašali na tretjem programu. Vem, da je to parlamentarni program, ga gledam večkrat med tednom. /.../ Toda ob vikendih ni sej in na tem programu samo ponavljate seje odborov, ki so bile med tednom. Poleg tega ponavljate tudi druge oddaje, Pričevalce, Spomine in druge, torej bi lahko predvajali tudi športne prenose v primerih, ko poteka več tekem istočasno.« (J. K.)

Direktorica TV Slovenija Ksenija Horvat

V primerih sočasnih športnih tekmovanj nameravamo tekme predvajati še kdaj na obeh programih. Ampak v izjemnih situacijah. Predvajati športni dogodek na obeh programih namreč ni v skladu s programsko politiko, ki mora gledalcem ponujati čim bolj različne vsebine. Na TV SLO 3 športne vsebine niso predvidene.

AVGUST, str. 14: Prekinjen prenos tekme v odbojki med Poljsko in ZDA, 7. 8. (2 odziva)

»Prenos odbojarske tekme med Poljsko in ZDA, ki je bil na RTV 2, je bil prekinjen, potem ko je tekma šla v 5. niz. Namesto tega raje predvajate vaš studio in prispevke o rokometu, ki bo v živo šele čez tri ure.« (N. K.)

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija Tomaž Hudomalj

Dopuščam možnost, da bi lahko reagirali drugače. Dejstvo pa je, da je večer ponujal dva vrhunska slovenska športna dogodka, dve možnosti za (boj za) medaljo. Zato smo ocenili, da je prav, da o tem spregovorimo nekaj več. Pripravili smo zanimive vsebine, imeli gosta. Zato smo posnetek odbojarske tekme pokazali pozneje na TV SLO 2.

ODGOVOR VARUHNJE

Olimpijske igre so glede prenosov zelo zahtevne, ker je večkrat hkrati potekalo več zanimivih tekmovanj, tako z našimi športniki kot tudi zanimive predstave vrhunskih športnikov v športih, kjer naši športniki niso več tekmovali. Športni program TV Slovenija je zato v nekaterih primerih predvajal po dve tekmi hkrati in za to izjemoma uporabil tudi TV SLO 3 ali TV SLO 1. Obenem je naloga javne televizije ne samo predvajati prenose, temveč tudi novinarsko spremljati prireditve, torej predstaviti ozadje, tekmovalce, možnosti, kombinacije in druge podrobnosti, ki jih gledalci ne poznamo. Zato je kombinacija prenosov in studijskega programa primerna. Ali so bile kombinacije vse dni najboljše možne ali ne, je odvisno tudi od pričakovanj in želja vsakega

gledalca posebej. Enim je bolj pri srcu rokomet, drugim odbojka, tretji so pogrešali lokostrelstvo, četrti pomembne košarkarske tekme, čeprav v njih Slovenija ni nastopala.

AVGUST, str. 16: »45-minutni prenos ženskega golfa; dejansko je bil prenos omejen na 10 minut.« (3 odzivi)

»Danes, 9. 8. 2024, je bil na TV SLO 2 napovedan ob 13.30 45-minutni prenos ženskega golfa. Dejansko je bil prenos omejen na 10 min, preostali čas pa je TV SLO 2 predvajala prodajni program za tablete za hujšanje in za prostatato. To je nesprejemljivo.« (T. J.)

VPRAŠANJE VARUHNJE PRISTOJNIM ZA PREDVAJANJE PROGRAMA NA TV SLOVENIJA

TV-prodajno okno je vpisano v spored na TV SLO 1, na TV SLO 2 pa ne. Pred časom ste že odgovorili, da je vpisovanje TV-prodajnih oken v spored TV SLO 2 nemogoče zaradi spremenljivih športnih prenosov. Glede na več pripomb gledalcev sprašujem, ali je možno na TV SLO 2 vpisati v spored TV-prodajo vsaj pri predvidljivem trajanju športnih prenosov.

Skupen odziv Službe za komuniciranje in Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov

TV-prodajna okna nikoli niso bila objavljena v sporedu TV SLO 2, objavljamo jih na TV SLO 1, kjer je shema fiksna. Menimo namreč, da bi ob terminskih spremembah živih športnih prenosov, do katerih prihaja vsak dan, z objavami TV-prodaj v sporedih pri gledalcih ustvarili še večjo zmedo, kar bi še povečalo število pritožb. Vsak zamik/premik športnega prenosa namreč pomeni, da se shema "podre" in nobena od napovedanih ur več ne drži.

ODGOVOR VARUHNJE

Odgovor pristojnih ne kaže na spremembe. Bom pa o tem z njimi še razpravljala in jim priporočila ponovni razmislek o vpisovanju TV-prodaje v spored na TV SLO 2 vsaj v dnevno osvežen spored in pri vnaprej znanih dolžinah prenosov.

AVGUST, str. 17: »Ogorčenje nad neprofesionalnim pokrivanjem letošnjih OI v Parizu«

»/.../ Slabo pokrivanje slovenskih športnikov. Mislim, da bi lahko na svojih programih SLO 2, SLO 3 in tudi SLO 1 pokrili vse slovenske nastope, tako v kvalifikacijah kot v finalih. Tega niste naredili. Tako smo nekatere športnike lahko gledali v celoti, za nekatere pa sploh niste vedeli, da nastopajo ali pa ste jih začeli spremljati potem, ko so se začeli kazati dobri rezultati (golf, kite). /.../ Dejansko bi lahko uporabili TV SLO 3 za spremljanje OI celoten čas. Tudi če bi bili kaki prenosi brez komentarja. Mogoče na SLO 2 nastopi naših, prenosi kvalifikacij in final bolj gledanih športov (plavanje, atletika, gimnastika), na SLO 3 pa prenosi drugih športov, ki bi gledalce tudi zanimali. Pa mogoče več zanimivih tekem ekipnih športov. Tako pa ste večinoma na SLO 3 predvajali posnetke političnih dogodkov iz parlamenta, kateri večine ljudi niti malo ne zanimajo. Tudi SLO 1 bi lahko več uporabili.« (D. G.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Pravice nam omogočajo prenose na enem programu, TV SLO 2, podobno kot tudi ostalim javnim televizijam v Evropi. Vsaj kolikor poznam njihov program ali iz pogovorov z njihovimi uredniki, HRT, RTS, ARD/ZDR, mislim, da tudi ORF. Vsi imamo podobne pogoje, pravice smo pridobili od izvirnega lastnika Discoveryja, ki ščiti svoj interes, saj igre prenaša na številnih programih Eurosporta, pa tudi sicer so igre s spremljevalnim lastnim programom tudi za ostale javne televizije dovolj velik zalogaj že s predvajanjem na enem programu.

Imamo pa pravico, da v primeru dveh sočasnih dogodkov s slovensko udeležbo drugega predvajamo na TV SLO 1 ali TV SLO 3, in to smo letos precej koristili. Da gledalcem omogočimo ogled nastopa našega/naših športnikov, gledalci pa se sami odločijo, kaj bodo gledali. Zgodilo se je celo, da smo imeli hkrati aktivne vse tri programe: slalom na divjih vodah na TV SLO 1, rokomet na TV SLO 2 in namizni tenis na TV SLO 3.

Naš cilj je bil, da v živo ali z najmanjšim zamikom pokažemo nastope vseh slovenskih športnikov. In temu smo sledili, saj soustvarjamo pogoje za razvoj slovenskega športa. Je pa dejstvo, da kakor koli obrnemo, ne moremo zadovoljiti želja vseh gledalcev.

In količina programa, skoraj 300 ur premiernega programa, je maksimum dela, ki ga ekipa Športnega programa z nekaj zunanjimi sodelavci lahko pripravi.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

TV SLO 3 je z Zakonom o RTV Slovenija ustanovljen kot parlamentarni kanal, za prenos sej Državnega zbora in njegovih delovnih teles. Na srečo so OI padle ravno v čas poletnih počitnic DZ, ko TV SLO 3 predvaja samo ponovitve starih sej. Toda uradno je namenjen parlamentu. Poleg tega mora RTV Slovenija upoštevati, da imajo gledalke in gledalci različne želje in potrebe in jim mora na treh TV programih ponuditi raznovrsten program. Sočasno predvajanje športa na vseh treh programih je odmik od tega, zato je lahko le izjema, nikakor pa ne pravilo. Del gledalcev šport sploh ne zanima in imajo pravico, da imajo na voljo na TV Slovenija druge vsebine.

4.1.3.4 Odgovornost: Komentiranje športnih prenosov

[JANUAR, str. 29: Odzivi na komentiranje Andreja Stareta, 27. 1.](#) (35 odzivov)

Večina odzivov je bila kritičnih, dva odziva pa sta bila pohvalna. Navajamo primera kritik:

»Se vam zdi, da je za gledalce, ki plačujemo naročnino, res vse dobro? Tudi komentator, ki pri spremljanju poletov s Kulma komaj sestavlja skupaj besede, hrka, smrka ...?« (R. N. M.)

»To je nespoštljivo do gledalcev in do tekmovalcev.« (A. M.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

O prenosu sobotne tekme se bomo z reporterjem Andrejem Staretom pogovorili v naslednjih dneh in opravili interno analizo dela. Gledalcem se opravičujemo, ker komentar ni bil na primerni ravni, hkrati pa obsojamo vsa zlonamerna namigovanja in s tem povezane zapise v javnosti.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovorni urednik je priznal, da komentiranje ni bilo na primerni ravni in se za to tudi ustrezno opravičil. Poleg tega je, kot ste verjetno opazili, naslednji dan za komentiranje skokov razporedil drugega komentatorja. Glede na to, da se bo s komentatorjem tudi pogovoril, menim, da se je odzval primerno in upam, da bodo v prihodnje vsi komentarji na ustrezni ravni. Javna televizija je k temu vsekakor zavezana.

Obenem pa varuhinja spodbujam tudi spoštljivo raven odzivov gledalcev.

4.1.3.5 Pobude, pohvale, kritike

[AVGUST, str. 22: Pobuda gledalke: Vsakokratna navedba imena komentatorja](#)

»Pripombo dajem na izostanek imen novinarjev, ki komentirajo posamezni šport.« (M. F.)

Urednik Uredništva športnih oddaj in prenosov na TV Slovenija **Tomaž Hudomalj**

Glede navedbe reporterjev je tako, da izven OI vsak prenos začnemo z napovedjo prenosa, kjer je navedeno tudi ime reporterja. Med OI smo prenose, ki smo jih delali iz režije studia 4, tudi opremili z imenom reporterja.

Pobuda je po mojem mnenju dobra, morda velja razmisliti, da bi v prihodnje tudi med prenosom podpisali reporterja. Je pa zadevo treba tudi tehnično preveriti, kako je to v predvajanju programa sploh mogoče.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Podpiram vašo pobudo. Komentatorji so pomembni soustvarjalci prenosov, zato je prav, da so podpisani. Občinstvo tako ve, kdo je zaslužen za dobro komentiranje in kdo kriv za slabo. Komentiranje športnih tekmovanj je vsekakor pomembno avtorsko delo. Poleg tega je podatek pomemben za gledalce tudi zato, ker imajo različni komentatorji o določenem športu različno znanje in različna mnenja o sodelujočih. Navedba komentatorjev tako prispeva k večji transparentnosti RTV Slovenija.

[JULIJ, str. 10: Pohvala komentatorjema ob odprtju olimpijskih iger](#)

»Iskreno moram izredno pohvaliti komentiranje obeh novinarjev RTV SLO, g. Lavrenčiča in g. Jerkovića, za izvrstno komentiranje otvoritvene slovesnosti olimpijskih iger v Parizu 2024! Odlična sta in vedno sem zelo zadovoljna, kadarkoli komentirata dogodke ali vodita oddaje v studiu. Vse pohvala njima.« (M. H.)

[AVGUST, str. 23: Pohvala studijski in terenski ekipi ustvarjalcev ob prenosu olimpijskih iger](#)

»Naj pohvalim vašo ekipo, tako na terenu v Franciji (Pariz, Lille, Marseille ...), kot studijsko v Ljubljani. Zelo lepo je terenska ekipa svoje vključevanje s prizorišč plemenitila s pristrčno barvitimi reportažami o mestu, kjer se je odvijalo tekmovanje tistega dne, dodala pa kar nekaj zanimivih intervjujev (npr. z NBA super zvezdnikom Kevinom Durantom).

Kar se športnih komentatorjev tiče, bi rad izpostavil nekaj njih, kar nekako "spregledanih" pri gledalcih. Povsem neupravičeno. Prva je Maja Hrvatin z odličnimi reportažami (»Voila«), takšna – torej odlična – je bila tudi že v Tokiu! Naprej, Peter Kavčič, ki zelo suvereno nadomešča nekdanjega komentatorja Andreja Stareta pri pokrivanju tekmovanj v atletiki, pa Primož Podsedenshek, ki je odlično pokrival tekme na olimpijskem rokometnem turnirju.» (M. B.)

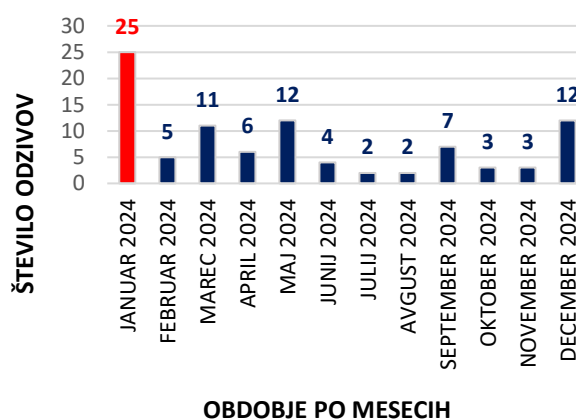
[AVGUST, str. 23: Kritiki komentatorju tekme v odbojki med Slovenijo in Poljsko, 5. 8.](#) (2 odziva)

»Danes sem si ogledala boj za polfinale med Slovenijo in Poljsko. Naša ekipa je izjemna, fantje so se borili po svojih močeh. Od komentatorja g. Marjana Fortina, ki drugače zelo korektno komentira ostale panoge, sem pogrešala bolj spodbuden pristop do naše ekipe. Na momente sem se spraševala, če je naklonjen Poljakom, ker je odšteval, koliko točk še potrebujejo za osvojen niz. Kje so besede »Dajmo, fantje!«?» (P. P.)

4.1.4 RAZVEDRILNI PROGRAM

Odzivov na Razvedrilni program je bilo 92, kar je 3 manj kot leto prej. Veliko je bilo splošnih mnenj in drobnih opazk na delo voditeljev oddaje Dobro jutro, nekaj pripomb sta prejela kviza Joker in Vem!, ko sta način sodelovanja gledalcev doma prenesla z aplikacije Slido na Facebook in Instagram. Mnenj na silvestrski program je bilo malo, več pa kritik zaradi pesmi o Titu med posnetkom koncerta Samo milijon nas še živi 1. januarja. Zaradi pesmi s femicidnim sporočilom pa je kritiko prejel tudi posnetek koncerta Magnifica.

Število odzivov 2024: UPE
Razvedrilni program TV Slovenija

4.1.4.1 Premalo: odsotnost razvedrilnih oddaj januarja in poleti

Tudi v letu 2024 se je več gledalcev pritožilo, ko so januarja ali poleti ostali brez priljubljenih razvedrilnih oddaj, pogosto brez informacij, kdaj se spet vrnejo na spored.

[JANUAR, str. 23: »... in kdaj Kaj dogaja?«](#)

»Vprašanje glede oddaje "Kaj dogaja?" – kdaj bo ponovno na sporedu?« (M. U.)

Urednica oddaje Maša Kljun

Oddaja Kaj dogaja? začne svojo enajsto sezono v soboto, 24. 2. 2024.

DODATNO POJASNILO VARUHNJE

Najbrž niste posebej pozorni, da se oddaja odvija v dveh sezonah – jesenski in zimsko-spomladanski, vmes je predah. Ta to zimo traja od 31. decembra, ko je bila na sporedu silvestrska oddaja Kaj dogaja? Želim vam obilo užitkov ob gledanju nove oddaje.

PRIPOROČILO VARUHNJE UREDNIŠTVU

Ker prejemam vsako zimo kar precej vprašanj o tem, kdaj se oddaje Razvedrilnega programa po premoru spet vrnejo na spored, **priporočam uredništvu, da na spletni strani oddaje, če je možno, ob koncu vsake sezone napiše, kdaj predvidoma bo spet na sporedu.** Odsotnost informacij gledalke in gledalce zelo bega, včasih privede tudi do ugibanj, ali je bila oddaja ukinjena, cenzurirana in podobno.

4.1.4.2 Odgovornost: novoletni koncert s pesmijo o Titu, koncert Magnifica o femicidu

JANUAR, str. 21: Tito v posnetku koncerta Samo milijon nas še živi: Aleš Klinar - Klinči in Rock Partyzani z gosti (6 odzivov)

»Zgrožen nad silvestrskim programom RTV. Prepevanje pesmi »Druže Tito mi ti se kunemo« ni samo žalitev vseh Slovencev, ampak tudi norčevanje iz vseh, ki so v tem sistemu doživeli krivice ali še kaj hujšega!« (J. R.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanja Vardjan

V novoletni program TVS 2023/24 je bil po osrednji silvestrski oddaji ob 0.30 uvrščen tudi koncert ob 30-letnici ene bolj priljubljenih skupin v Sloveniji, Rock Partyzani. Gledanost te oddaje je bila v primerjavi s preteklimi leti v enakem terminu najvišja, torej so jo gledalci TVS odlično sprejeli. Šlo je za posnetek celotnega koncerta, saj na TV Slovenija nimamo cenzure in ne izločamo vsebin ali skladb, kot se je to dogajalo v polpretekli zgodovini. Redkim gledalcem je bila sporna pesem Druže Tito, mi ti se kunemo, ki so jo člani skupine izvedli v zabavno-satirično-nostalgični obliki, kar je za tovrstne skladbe in obletnice skupin utečena praksa. Tito je bil sicer ena najpomembnejših zgodovinskih osebnosti našega prostora. V različnih raziskavah, na primer Slovensko javno mnenje, Fakultete za družbene vede, Osebnost leta, Delo, v anketah in glasovanjih časnika Dnevnik ter televizij TV Slovenija in POP TV, ga je kot pozitivno osebnost ocenilo od 75 % do celo 90 % prebivalcev Slovenije, negativno pa v povprečju 10 %. V glasovanju časnika Delo za najpomembnejšo zgodovinsko osebnost v Sloveniji se je uvrstil na tretje mesto, za Leonom Štukljem in Milanom Kučanom. Josip Broz - Tito ni bil nikoli razglašen za vojnega zločinca, ravno nasprotno, vsi najvidnejši zgodovinarji ga umeščajo med najpomembnejše politike 20. stoletja, in to v pozitivnem smislu, kar je dokazal tudi obisk praktično vseh najpomembnejših svetovnih državnikov na njegovem pogrebu. Seveda so okusi in politična ter ideološka prepričanja naših gledalcev različna, a zaradi tega v Razvedrilnem programu TV Slovenija ne bomo segali po cenzuri.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Menim, da je odgovorni urednik primerno in podrobno opisal okoliščine predvajanja posnetka koncerta, pa tudi morebitne pravne zadržke za predvajanje koncerta oziroma pesmi, ki vas je zmotila. Ob tem velja dodati, da je bila pesem del novembra 2023 javno izvedenega koncerta. Za umik ali nepredvajanje dela koncerta bi morala TV Slovenija imeti tehtne argumente. Točka 14.1 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki natančneje določa ravnanje RTV Slovenija v primeru zahteve, da ne objavi posnetkov ali drugega gradiva (takšne zahteve sicer ni bilo), navaja: *»Ko je bilo gradivo posneto v skladu s poklicnimi merili, ga je možno predvajati, če ni drugih zakonskih in etičnih zadržkov in v času snemanja ni bilo nikakršnih drugačnih dogovorov o tem. Obstajati morajo tehtni razlogi, da se ugoti zahtevi po zadržanju uvrstitve gradiva v oddajo ali program.«*

SEPTEMBER, str. 27: »Koncert Magnifica na TV s femicidnim sporočilom«

»V soboto sem na nacionalni televiziji spremljala prenos Magnificovega koncerta. Na žalost in grozo je kljub številnim akcijam za ozaveščanje globalnega problema femicida in kljub katastrofalnim statistikam v Sloveniji del njegovega programa še vedno skladba Ubiču te ja. Govori o patriarhalnem, mizoginem odnosu do ženske, ki si jo moški lasti, in grozi z ubojem, če ne bo izpolnila njegovih ljubezenskih pričakovanj. (M. Š. Z.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič** in urednik uredništva Razvedrilnih in glasbenih oddaj **Tomaž Kregar**

Koncert smo predvajali v neposrednem prenosu, zato v postprodukciji ni bil deležen nobenega posega.

Najprej priznanje: nihče v uredništvu ni bil pozoren na to skladbo, enostavno velik del našega dela z renomiranimi glasbeniki temelji na zaupanju, drugače ne gre. Prepričani smo, da je skladba v preteklosti že bila izvedena, tudi v programih naše televizije, polemike, ki bi jo skladba sprožala, nismo zasledili, čeprav je jasno, da 'težava' ni nova in ni prvič izpostavljena. Obžalujemo, da na to nismo bili pozorni, odslej gotovo bomo.

Brez dvoma si besedilo skladbe zasluži pozornost, morda razlago ali kontekst. Koncert te priložnosti ni ponudil, zato se bomo o tem v uredništvu dogovorili, kako ravnati v prihodnje. Prebrati vsa besedila, jih razložiti, interpretirati, dopolniti z razlago? Ni lahka naloga.

Skladba Ubiču te ja je sicer del filmske glasbe filma Stereotip iz leta 1997, katerega koproducent je bila tudi RTV Slovenija. Gre za črno-komično dramo, v kateri glavna junakinja ubije svojega partnerja in v zaporu o tem napiše knjigo. Film spregovori ravno o podobnih nesprejemljivih družbenih pojavih, kot jih v svojem odzivu omenja gledalka, zato je besedilo pesmi in njegovo sporočilnost morda treba interpretirati tudi v kontekstu vsebine filma, za katerega je pesem nastala. Nedavni Magnificov koncert je bil posvečen 30-letnici glasbenikovega delovanja in je vključeval pregled celotnega avtorjevega opusa treh desetletji, zato je bila na repertoarju tudi ta skladba. Bi bilo pa zagotovo na mestu avtorjevo opozorilo na ozadje in kontekst te pesmi pred njenim izvajanjem ter morebiti aktualizacija te problematike glede na občutljivo

problematiko nasilja nad ženskami, ki ga odločno in kategorično obsojamo, in verjamemo, da bi bil tak tudi odgovor avtorja pesmi.

Ko je bil Magnifico pred leti opozorjen na opis nasilja nad ženskami v skladbi Ubiću te ja, je bil njegov zgovoren odgovor tak:

»V pesmi Ubiću te v bistvu požete o ljubezni. O naklonjenosti, ki gre čez rob.

To, kar mi počnemo na Balkanu. Saj zato so takšne vojne pri nas. Ker smo emotivno nestabilni, ne ločimo med ljubi in sovraži. Tanka je linija vmes. Bolj, kot si zaljubljen, bolj boš užaljen, ko se bo ljubezen umaknila ali jo boš izgubil. Nimamo normalnih vojn. Imeli smo državljansko vojno. Ljudje so bili v sorodnih zvezah, kumovi, to je najbolj tragično. Američani se bojujejo po ekonomski logiki, če se jim splača iti nekam nekoga napast. Izračunajo, ali bodo od tega kaj imeli. Tukaj pa gre na patos. Ni vojne, dokler brat ne ubije brata, velja na tem delu sveta.«

Naj ostane pri tem. V uredništvu smo vzeli pismo gledalke resno in se opravičujemo za vse, kar je bilo 'izgubljeno s prevodom', v prihodnje se to ne bo ponovilo. Hvala za dragocen odziv.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovorni urednik in urednik sta opisala kontekst nastanka in prvega predvajanja skladbe ter dodala pojasnilo avtorja na podoben očitek, kot je vaš. Dodala sta tudi opravičilo in obžalovanje, da na pesem niso bili pozorni ter izrazila hvaležnost za vaše opozorilo, zaradi katerega bodo v prihodnje na ta in podobne primere pozornejši. Vaš dopis je torej v uredništvu naletel na ustrezno samorefleksijo in na odziv, ki kaže na zavedanje o škodljivosti stereotipov in prepričanj, ki ogrožajo temeljne človeške vrednote.

Tudi sama se vam zahvaljujem za poslano opozorilo in razmislek. Prepričana sem, da bo vaš zapis spodbudil mnogo bralcev k razmišljanju o tem, da mora tudi umetniško ustvarjanje slediti temeljnim etičnim načelom. Nasilje nad ženskami, tudi takšno, ki se konča s smrtjo žensk, je žal pogosto prav v partnerskih odnosih. Zato je vsekakor naloga vseh, tudi umetnikov, da se izogibajo neprimerni in nekontekstualizirani agresiji v svojih delih in da svoje ustvarjanje, tudi razvedrilne narave, usmerjajo v strpno reševanje konfliktov, dialog in pozitivne vrednote. Naloga javne RTV Slovenija pa je, da je pri predvajanju na to zelo pozorna.

4.1.4.3 Celovitost, nepristranskost: O komentiranju prenosa predizbora Pesmi Evrovizije 2024

MAJ, str. 23: »S svojim antiizraelskim vložkom ste posegli še v prve sekunde pesmi in nastopa« (2 odziva)

»Poročanje o Izraelu Mojce Mavec tisti večer ocenjujem kot pristransko na več mestih. Novinarka je bila jasno opredeljena proti nastopu države, kar je izražala skozi celoten večer, posegla v začetek njihovega 3-minutnega nastopa in po nastopu zaključila z »grenkim priokusom«, ki je zdaj nastal. S tem je kršeno načelo uravnoteženosti in poročanja, ki mora biti čustveno neopredeljeno. Poročanje gospe Mavec v odnosu do Izraela na praktično nobeni točki ni bilo takšno.« (M. J.)

Kolegica Mojca Mavec je odlično povezovala oz. komentirala tri neposredne prenose letošnje Pesmi Evrovizije. Res je, da je ob nastopu oz. zaradi nastopa izraelske predstavnice omenila tudi nekaj dejstev, ki jih enostavno ni bilo mogoče ignorirati. Prav udeležba Izraela je namreč na letošnji Pesmi Evrovizije dvignila veliko prahu. O razlogih ste gotovo seznanjeni. Mislimo, da je novinarka morala predstaviti tudi uradno stališče RTV Slovenija, ki so ga vsi direktorji že pred tekmovanjem sporočili EBU-ju (evropski zvezi javnih radiotelevizij), ki je producent dogodka. In prav je, da so o tem obveščeni tudi gledalci. V bistvu bi se nam zdelo narobe, če bi zamolčala kontekst ob najbolj razvpiti točki letošnjega tekmovanja. In v navajanju nespornih dejstev ne vidimo nobenega čustvenega opredeljevanja ali pristranskosti ali neuravnoteženosti. S tem nismo želeli povedati prav nič o skladbi, ki je predstavljala omenjeno državo, ampak samo nekaj dejstev o kontroverzni odločitvi organizatorja, ki je sprožila politizacijo glasbenega dogodka. Kot ste videli, so gledalci kljub vsemu glasovali po svojem občutku, okusu in prepričanju, in Slovenija je pri daljinskem glasovanju Izraelu namenila 10 točk (samo Hrvaška jih je dobila več), kar je dokaz, da delo novinark ni bilo povezano s poznejšim glasovanjem.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Varuhinja po ogledu komentiranja predizbora zapisujem bolj kritično mnenje, saj ugotavljam: V predizboru Pesmi Evrovizije, 9. 5., delo komentatorke Mojce Mavec ni bilo brezhibno.

Očitek, da je posegla v začetek triminutnega nastopa izraelske predstavnice, je upravičen, komentatorka je res govorila še 12 sekund potem, ko je predstavnica že začela uradni nastop. To je neprimeren poseg, saj so bili gledalci po nepotrebnem prikrajšani za celovito spremljanje skladbe. Zato uredništvu priporočam pogovor o spoštovanju Programskih standardov RTV Slovenija v točkah 3 in 5, ki opredeljujeta odličnost in odgovornost programskih ustvarjalcev pri ustvarjanju kakovostnih vsebin, ter poklicna merila v delih, ki se nanašajo na komentiranje glasbenih tekmovanj ter na spoštovanje avtorskih del.

Glede pristranskosti pred in po nastopu pa menim, da je bilo poročanje komentatorke pogojno pristransko v delu stavka po koncu pesmi, ko je rekla: » ... Malo ostaja ta grenak priokus po Izraelu, tudi dvojna merila EBU-ja ...« Pogojno zato, ker ni mogoče povsem nedvoumno trditi, na kaj se nanaša ta grenak priokus: na to, da je Izrael nastopil, na dogajanje okrog nastopa Izraela, na delovanje EBU-ja ali na kaj četrtega. **Pred nastopom pa je bilo poročanje komentatorke povsem skladno s poklicnimi merili in nepristransko.** V tej napovedi je komentatorka nepristransko povzela mnenje številnih, ki so se oglasili glede nastopa Izraela, odziv RTV Slovenija, prirediteljev in občinstva. Ni pa izražala svojega mnenja, zato ji ne moremo očitati, da je bila pristranska ali čustveno opredeljena.

4.1.4.4 Pobude, pohvale, kritike

JUNIJ, str. 11: Pobuda: Še kakšen kviz

»Pogrešam še kak kviz ali zabavne igre. Nisem edina. Saj gledamo oddajo Vem!, pa bi lahko še kaj pripravili.« (J. K.)

ODGOVOR VARUHNJE

Vašo pobudo sem posredovala odgovornemu uredniku Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mariu Galuniču**, ki se je zanjo zahvalil. Verjamem, da bo v pomoč pri načrtovanju oddaj v letu 2025, ki pravkar poteka.

NOVEMBER, str. 21: Pohvala oddaji *Kaj dogaja*, 9. 11.

*»Danes smo pri nas še posebej uživali v oddaji *Kaj dogaja*. Pohvala ustvarjalkam (bile so krasna ustvarjalna večina) in ustvarjalcem, posebej pa "kombonežkam" in njihovi globoko povedni skladbi v vseh ozirih – tistemu, ki jo je spisal, pa itak. Še mnogo ustvarjalnih idej.« (F. Š. P.)*

MAREC, str. 11: Kritika ukinitvi oddaje *V petek zvečer*

*»Rad bi dal pripombo v zvezi z oddajo *V petek zvečer*, ki je bila ukinjena. Menim, da je škoda, ker je bila res nadvse kakovostna oddaja, predvsem z glasbo v živo. Sam sem Slovenec iz Trsta, tako da spremljam tudi programe italijanskih televizijskih postaj z glasbeno vsebino, ki dejansko vse potekajo z glasbo v živo. In nekaj takega je bila tudi ta oddaja. Zato se mi zdi škoda, da je namesto te zdaj na sporedu *Glasbeni pozdrav*.« (G. M.)*

4.1.5 TV KOPER IN TV MARIBOR

Poglavje ne zajema odzivov, ki jih RTV-centra v Kopru oziroma Mariboru pripravljata neposredno za oddaje TV SLO 1 (Slovenska kronika, Dnevnik ipd.), temveč samo odzive na oddaje ali prispevke, ki so v celoti pripravljene in objavljeni na TV Koper ali TV Maribor.

V letu 2024 so prišli na regionalne vsebine TV Koper **tri**je odzivi, na vsebine TV Maribor pa **dva**. To je precej manj kot leto prej, ko jih je bilo 14. Tudi v letu 2024 se je ponovilo vprašanje, zakaj TV Mb ni prenašala prireditve Bob leta, ki jo je prej prenašala 16 let.

4.1.5.1 Pobuda za oddajo *Rojaki* in pohvala oddaji *Ljudje in zemlja*

SEPTEMBER, str. 30: Pobuda: prispevek o najlepšem glasu Argentine

»Iz Argentine že več let prihaja slovenski rojak, operni pevec Luka Debevec Mayer, ki nastopa tudi po Sloveniji. /.../ je v tujini zelo priznan in bi si zaslužil, da ga prizna tudi slovenska RTV. Štirikrat je bil izbran za najlepši glas Argentine, že to pove zelo veliko.« (B. P.)

Novinarka in urednica v Regionalnem TV-programu RTV-centra Koper – Capodistria **Nataša Mihelič**

Z odgovorno urednico se najlepše zahvaljujeva za priporočilo dogodka. Vsekakor bomo operni večer pokrili v oddaji *Rojaki*. Kako poetično ... najlepši glas Argentine!

JANUAR, str. 31: »Oddaja Ljudje in zemlja ima vedrino«

»Rada bi pohvalila oddajo Ljudje in zemlja, njeno ekipo, urednika Branka Vrabca. Oddaja je zelo kompleksna; zgodbe kmetij predstavlja tako, kot da bi gledali film. Oddaja je obenem kritična – ko je to treba, opozarja na težave kmetijstva, in hkrati spodbudna – govori o naravi, živalih. Način, kako je vsebina v tej oddaji predstavljena in kako je oddaja vodena, mi je zelo všeč. Čeprav prikazuje področje, ki mu nikakor ni lahko, ima vedrino. /.../ Spodbuja mlade ljudi h kmetovanju, predstavlja mlade izobražene kmete in kmetice.« (M. P.)

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za zelo pozorno spremljanje oddaje Ljudje in zemlja. Strinjam se z vami, da je oddaja zelo kakovostna. Pripravljena je po vseh profesionalnih standardih, strokovno poglobljena in obenem zasnovana in izvedena na način, da pritegne zelo širok krog občinstva. Tudi gledalke in gledalce, ki se sami ne ukvarjajo s kmetijstvom, kot ste sami. To dokazujejo tudi zelo visoke številke o njeni gledanosti (kar 20-odstotni delež).

4.1.5.2 Premalo: brez prenosa prireditve Bob leta, ponovitev nadaljevanke Na brazdah ljubezni

JANUAR, str. 31: Zakaj TV Maribor že drugo leto zapored ni prenašala prireditve Bob leta?

»Zanima me, zakaj že drugo leto zaporedoma RTV ni prenašala prireditve iz Maribora Bob leta?« (B. F.)

Odgovorni urednik TV Maribor Tomaž Karat

Televizija Maribor je bila pripravljena ta komercialni projekt realizirati pod enakimi pogoji kot v letu 2022. To je bilo na skupnem sestanku predstavljeno tudi direktorju Večera, ki je napovedal, da bo odločitev o ponudbi sporočil v nekaj dneh. Ker odziva nismo prejeli, tudi do dogovora in posledično uresničitve projekta ni prišlo.

NOVEMBER, str. 22: »Zakaj ne predvajate nadaljevanke o narodnih običajih«

»Zakaj na RTV SLO ne predvajate prelepe nadaljevanke o narodnih običajih, ki jo imate v arhivu. Letos pozimi so jo z velikim odobravanjem predvajali na TV Maribor. Očitno nekomu ne ustreza, ker igrajo naturščiki in da je v njej preveč narodne glasbe in dogajanja v cerkvi.« (F. Ž.)

Odgovorni urednik TV Maribor Tomaž Karat

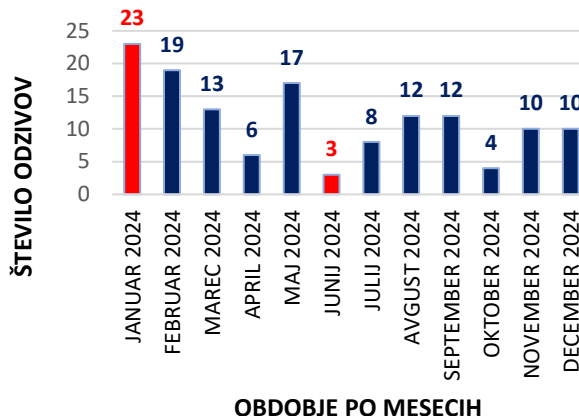
Nadaljevanko Na brazdah ljubezni, avtor je Jože Ekart, smo v programu Televizije Maribor z dvema ponovitvama začeli premierno objavljati 8. 1. 2023, objavili smo jo še enkrat med 31. 3. in 9. 6. 2023. Objaviti pa jo nameravamo tudi v začetku leta 2025. Na TV SLO 1 je bila nadaljevanka objavljena v obdobju med 21. 6. in 5. 7. 2023 po oddaji Dobro jutro.

4.1.6 TELEVIZIJA SPLOŠNO

V tem poglavju obravnavamo odzive, ki se nanašajo na več programov TV Slovenija, na programske sheme, spored, ponavljanje in zamujanje oddaj, njihovo studijsko in grafično podobo. V letu 2024 je varuhinja o tem prejela **137** odzivov, kar je povprečno število. Ker pa se je število vseh odzivov na TV Slovenija v letu 2024 zmanjšalo, je delež odzivov na TV-splošno narasel na **14,56 %**.

Med meseci izstopa januar, ko je veliko odzivov sprožila odločitev vodstva RTV Slovenija, da 15 zaposlenih ukinjene oddaje Panorama napoti na čakanje in jim prepove vstop v prostore RTV Slovenija. Januarja so prihajali tudi odzivi, ker ni bilo premiernih razvedrilnih oddaj. Odzivi zaradi odsotnosti oddaj in velikega deleža ponovitev so bili tudi julija in avgusta. Avgusta je prišla še pritožba na vizualno podobo olimpijskega studia.

Število odzivov 2024: Splošno TV Slovenija

4.1.6.1 Preveč, premalo: ponovitve, ponovitve

Vsak deseti odziv na TV-splošno v letu 2024 je opozoril na prevelik delež ponovitev oddaj. Navajamo samo nekaj primerov.

JANUAR, str. 34: »Vaš program je samo ponavljanje.« (5 odzivov)

»Vaš program je samo ponavljanje. Včeraj me je razjezilo: pozno popoldne je bila kuharska oddaja: ponovitev, pripravljali so martinovo večerjo. Januarja me martinova pečenka res ne zanima /.../ Plačujemo Telemach in RTV-prispevek in nimamo česa gledati.« (D. T.)

»Zgrožen preletim vaš današnji spored. V celem dnevu bo danes TV SLO 2 na novo predvajala samo vaterpolo ob osmih zvečer. Televizijski program za uro in pol programa na dan?« (M. G.)

JUNIJ, str. 16: O programu TV Slovenija in ponovitvah

»Mnogi sploh ne gledajo več RTV, ker je veliko ponovitev (ni več Jokerja, kviza Vem! ...). Ko gledalec gre, se težko vrne.« (I. S.)

JULIJ, str. 11: »Kako si dovolite, da do septembra ni nobenih oddaj, ampak samo ponavljanje!?«

»Poletje je za starejše čas, ko so še boljši gledalci televizije! Vi pa nas ponižujete s programom, kjer si lahko že n-tič ogledamo v glavnem ponovitve. Tudi tistih nekaj aktualnih oddaj je zelo okrnjenih. (D. L.)

ODGOVOR VARUHNJE

Varuhinja prejemam vsako poletje veliko pritožb zaradi množice ponovitev, gledalci mi sporočajo, da poleti »nimajo kaj gledati«. Zato sem ob pripravi Programsko-produkcijskega načrta že dve leti zapored pozvala vodstvo, naj program načrtuje tako, da je tudi poleti na sporedu dovolj premiernih oddaj. Letos so pozivu in opozorilom gledalcev deloma prisluhnili in so v terminu Tarče vsak četrtek zvečer na sporedu oddaje Pogovori o prihodnosti, v terminu Globusa oddaje o Slovencih v Italiji, Avstriji, na Hrvaškem in Madžarskem. 4. avgusta bo na sporedu posebna oddaja ob prvi obletnici poplav. Na TV SLO 2 ste lahko spremljali Evropsko prvenstvo v nogometu (vsaj deloma) in kolesarsko dirko po Franciji, v petek so se začeli prenosi tekem na olimpijskih igrah, že pred njimi je bilo na sporedu nekaj predolimpijskih oddaj, 23. in 24. avgusta bo prenos dobrodelnega gala večera poslovnih tekme Gorana Dragića. TV Slovenija je posnela in predvajala koncert Poletna noč, festival Melodije morja in sonca, koncert Praške filharmonije iz Cankarjevega doma. Oddaje Kultura v poletni izvedbi so na sporedu med delovniki. Ob ponedeljkih ob 20. uri je na TV SLO 1 premierno na sporedu 2. sezona serije Vrnitev iz raja. Niz šestih nadaljevanj se je začel 1. julija in bo trajal do sredine avgusta. Nekaj informacij o poletnem programu RTV Slovenija je na voljo v sporočilu za javnost [tukaj](#).

Kljub temu je letošnji poletni spored poln ponovitev. Deloma je to tudi posledica pomanjkanja finančnih sredstev. RTV Slovenija je javni zavod, ki se pretežno financira iz RTV-prispevka (v letu 2023 je imel 139,76 milijona evrov prihodkov, od tega 99,18 milijona evrov iz RTV-prispevka, 14,91 milijona evrov iz oglaševanja, 11,91 milijona evrov drugih komercialnih prihodkov). RTV-prispevek pa je nespremenjen že od leta 2012.

AVGUST, str. 26: **Ponovitve: »Tudi poleti si zaslužimo nove sredine filme.«**

»Ponovitve, vem da ni denarja, vem, da je naročnina mizerna, vendar si zaslužimo tudi poleti nove sredine filme in nove torkove nadaljevanke ter nove četrtkove dokumentarce, nove nedeljske nadaljevanke, in še vse ostalo.« (Z. R.)

DECEMBER, str. 20: **»Lahko bi opolnoči ugasnili TV SLO 3 in kaj prihranili.«**

»Zakaj ponoči na TV SLO 3 predvajajo posnetke starih sej, izpred treh mesecev, ki smo jih že večkrat videli? A nimate finančnih težav? Vas to nič ne stane? Lahko bi opolnoči ugasnili TV SLO 3 in kaj prihranili.« (B. V.)

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Delovanje predvajalnih strežnikov finančno obremenjuje javni zavod RTV SLO ne glede na to, ali predvajalni strežnik obremenjujemo s predvajanjem predhodno naloženih programskih vsebin oziroma datotek ali predvajalni strežnik obremenjujemo s predvajanjem t. i. črnine. Predvajanje ponovitvenih programskih vsebin na TV SLO 3, glasbenih spotov na TV SLO 2 ali izbranih promocijskih napovednikov na TV SLO 1 v nočnem času seveda stane, vendar je to optimalen način delovanja predvajalnih strežnikov. Tudi postopek ugašanja in ponovnega zagona stane. Ne samo, da bi bil tak način dražji zaradi dodatnih kadrovskih virov, ampak bi vsako ponavljajoče

se ohlajanje in ogrevanje strežniške opreme povzročalo dodaten temperaturni stres ter posledično skrajšalo življenjsko dobo naprav.

4.1.6.2 Programska shema: Odstop Bidna, odpoved Marcela in Panoptikuma, športni prenosi

Nenadne spremembe predvidenega sporeda so tudi v 2024 večkrat zmotile gledalce. Varuhinja zagovarja predvidljivo in stabilno programsko shemo, včasih pa so spremembe utemeljene. V letu 2024 je bilo tako ob odstopu kandidata za ameriškega predsednika, na TV SLO 2 pa je večkrat zaradi sprememb športnih tekmovanj, večinoma povezanih z vremenom.

JULIJ, str. 11: »Protestiram proti takemu spreminjanju vašega sporeda.«

»Protestiram proti takemu spreminjanju vašega sporeda, kot se je zgodilo zdaj in ste uvrstili Poročila pred predvidenim Intervijem. Vaš razlog, da ste to storili, ker je Biden odstopil od predsedniške kandidature, je /.../. Mar je Slovenija kolonija ZDA?« (D. Z.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Uredniška odločitev je bila, da gredo Poročila prej. Prvič od leta 1988 se je zgodilo, da je kandidat za predsednika ZDA odstopil. Trudimo se, da čim manj posegamo v program in njegove spremembe, tokrat pa se nam je zdelo upravičeno – po poskusu atentata na republikanskega kandidata se je zgodil še odstop demokratskega kandidata.

ODGOVOR VARUHIJE Z MNENJEM

Že dve leti opozarjam vodstvo TV Slovenija, da **mora biti TV-spored čim bolj stabilen in predvidljiv**, spremembe pa ob izrednih dogodkih, kot so hujše naravne nesreče, vojna ali dogodki, ki odločilno vplivajo na dogajanje v Sloveniji ali po svetu. **Menim pa, da je bila v nedeljo, 21. julija, sprememba večernega sporeda na TV SLO 1 upravičena, saj se je TV Slovenija odzvala na dogodek, ki je pomemben za ves svet. TV Slovenija se mora odzivati na zelo pomembne dogodke v svetu tudi s prilagajanjem sporeda.** Izstop ameriškega predsednika iz tekme za nov mandat vsekakor sodi med take dogodke. Poleg tega so razlogi za spremembo programa tudi zanimivost dogodka in pričakovanje javnosti, da je o zanimivih dogodkih obveščena čim prej. Od javne medijske hiše pa pričakuje tudi, da ji predstavi ozadje in posledice takšnih dogodkov.

FEBRUAR, str. 24: Sprememba sporeda zaradi podaljšanega prenosa smučarskih skokov, 3. 2.

»Danes ob 15.10 bi morala biti na 2. programu TVS oddaja Pozabljeni Slovenci. Ko prižgem TV, vidim oddajo Prodajno okno /.../. Prosim, odgovorite mi, zakaj se je to zgodilo?« (J. P.)

Vodja Službe za Programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov Mihaela Vrbec

Oddaja Pozabljeni Slovenci: Štefan Kovač, ponovitev, je bila na sporedu v soboto, 3. 2., ob 15.15 na TV SLO 2. Oddajo smo predvajali pozneje, ker se je podaljšal prenos iz Willingena, nordijsko smučanje – svetovni pokal: smučarski skoki (Ž).

DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

Program na TV Slovenija 2 se prilagaja prenosom športnih prireditev. Ti se večkrat spremenijo, ker so nekateri športi zelo odvisni od vremenskih razmer. Prav pri zimskih športih vreme večkrat zakrivi zamik, premik ali odpoved tekme. V takih primerih je najbolje spremljati spored na televiziji ali na [spletni strani RTV Slovenija](#), ki se sproti prilagaja danim razmeram.

AVGUST, str. 25: »Namesto prenosov po urniku se vrtijo 20 min prodajna sporočila.« (3 odzivi)

»V času olimpijade že vse dni kršite napovednike prenosov in to na skrajno neprimeren način. Namesto prenosov po urniku se vrtijo 20 min prodajna sporočila /.../.« (A.)

Urednica predvajanja v Službi za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov Lidija Strmčnik

V predvajanju programov se, kljub celodnevnomu živemu dogajanju, trudimo, da o spremembi sporedov ves čas obveščamo gledalce. Je pa res, da so OI specifična zadeva in se zaradi množice različnih športov in seveda, da gledalcem pokažemo najpomembnejše in najzanimivejše nastope, program zelo pogosto spreminja. Prisotnih je veliko krajših vklopov, ki vnaprej niso predvideni in posledično tudi niso objavljeni.

DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

TV-prodajno okno je vpisano v spored na TV SLO 1, na TV SLO 2 pa ne. Razlog so prav športni prenos, ki se zaradi vremenskih razmer zelo pogosto spreminjajo (npr. kajtanje na OI). Zato je v spored vpisan začetek prenosa, ne pa konec. Naslednji je v sporedu začetek naslednjega prenosa, vmes je TV-prodaja. Že pred pol leta sem pristojne prosila, da bi TV-prodajo vpisovali v spored tudi na TV SLO 2, a so odgovorili, da je to nemogoče zaradi nepredvidljivosti športnih dogodkov. Glede na pripombe gledalcev pa bom pozvala k premisleku, ali bi se dalo vpisovati TV-prodajo vsaj sproti na spletni strani rvslo.si.

SEPTEMBER, str. 31: Zakaj je 5. 9. odpadla ponovitev oddaje Panoptikum? (8 odzivov)

»Tokrat na četrtekovem sporedu ni bilo ponovitve kulturne oddaje Panoptikum. Zakaj ste se tako odločili? Sem upokojena gledalka in si oddajo skoraj vedno ogledam v ponovitvi, ker se mi zdi sredino večerno predvajanje prepozno.« (Z. G.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej

V četrtek, 5. septembra, je na TV SLO 2 izpadla ponovitev oddaje Panoptikum zaradi triurnega prenosa Paraolimpijskih iger iz Pariza, prenašali smo paralokostrelstvo, mešane ekipe. Nadomestni termin ponovitve je v četrtek, 12. septembra, ob 17.55 na TV SLO 2. Gledalcem se opravičujemo in zahvaljujemo za razumevanje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Iz odgovora je razvidno, da bo ponovitev oddaje 12. septembra. Podrobno je pojasnjen tudi razlog, zakaj ponovitve ni bilo v običajnem terminu. Šlo je za enkratno spremembo, prihodnje oddaje bodo imele običajne ponovitve.

NOVEMBER, str. 22: Odpadla oddaja Marcel, 18. 11.

»Po Tedniku sva pričakovala oddajo Marcel, ki ste jo napovedali še po Dnevniku. Po Tedniku je sledil blok reklam, ki je trajal nedopustne 4 minute in 22 sekund. Nakar neljubo presenečenje: namesto oddaje Marcel 'Zeleni bojavniki, otroci svinca'. Pojavil se je nadnapis, da oddaja Marcel izjemoma odpade. Brez pojasnila, brez opravičila. Taki zdrsi se na nacionalni televiziji ne bi smeli dogajati.« (Z. in J. B.)

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Obvestilo uredništva informativnega programa o odpovedi oddaje Marcel smo prejeli v ponedeljek dopoldne. Na MMC / TTX / EPG smo nemudoma spremenili sporede TV SLO 1.

O navedbi razloga, kaj je privedlo do odpovedi oddaje, nas zavezuje varstvo osebnih podatkov. Gledalce smo o spremembi programa obvestili s spremembo sporedov v dopoldanskem času in s prikazom grafične pasice v siceršnjem terminu oddaje Marcel, z naslednjim besedilom:

»Oddaja Marcel nocoj izjemoma odpade. Vabljeni k ogledu prihodnji teden.«

Dolžina predvajanega oglasnega bloka je identična vsem ponedeljkom v tem terminu. Vsakokratno po napovedi oddaje Marcel predvajamo oglasni blok.

Navedba gledalke in gledalca, da smo napovedovali oddajo Marcel po Športu, tj. po uri ob 19.55.35 z grafičnim prikazom line-upom, je točna. Za manipulativno napako se opravičujemo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Oddaja je odpadla, kar so pristojni primerno spremenili v sporedu in gledalce o tem seznanili s pasico v predvidenem času predvajanja oddaje. Menim, da bi v obvestilo sodilo tudi opravičilo. Zato bom pristojnim **priporočila, da se v prihodnje ob podobni odpovedi oddaje gledalkam in gledalcem opravičijo, saj upravičeno pričakujejo vse načrtovane oddaje.**

Za napovednik, ki je bil predvajan pomotoma, se je vodja službe opravičila.

DECEMBER, str. 20: »V sporedu TV SLO 3 ne objavljate več posodobljenih dnevnih redov posameznih sej Državnega zbora.«

»Glede na to, da redno plačujem RTV-prispevek, me zanima, zakaj v sporedu TV SLO 3 že precej časa ne objavljate več posodobljenih dnevnih redov posameznih sej Državnega zbora, odborov, komisij, delovnih teles in podobno.« (Z. V.)

Urednica Parlamentarnega programa **Nataša Rijavec Bartha**

V sporedu 3. programa objavljamo tudi dnevni red posamezne seje Državnega zbora. Parlamentarni program ne more imeti zelo natančnih sporedov, ker so ti odvisni od

parlamentarnega dogajanja. Čeprav so posamezna zasedanja Državnega zbora in njegovih delovnih teles napovedana, praviloma ni znano, kdaj se bodo končala, velikokrat pa niti, kdaj natančno se bodo začela (napovedano je, na primer, da se bosta seji določenega odbora in določene komisije začeli 15 minut po koncu seje Državnega zbora, pri čemer je samo okvirno določen čas trajanja plenarnega zasedanja, saj se to lahko bodisi skrajša, bodisi s prekinitevami podaljša). Ko se odločimo za prenos ene izmed teh sej, ne vemo, kdaj se bo končala in kdaj točno bomo predvajali posnetek druge. Vsekakor pa takoj, ko je znana natančna ura dogodka, tega tudi natančno umestimo v spored, ki se na straneh RTV SLO ažurira 15 min pozneje.

ODGOVOR VARUHNJE

Konec novembra in v začetku decembra sem prejela več pripomb gledalk in gledalcev zaradi neažurnosti sporedov na TV SLO 3. Deloma so bile težave tudi posledica kadrovske vrzeli v parlamentarnem programu.

Dodaten odgovor urednice Parlamentarnega programa Nataša Rijavec Bartha

Verjetno se je že in se bo še kdaj zgodilo, da spored ne bo ažuriran, če se bo parlamentarno dogajanje, to velja predvsem za seje odborov in komisij, zavleklo v pozne večerne oz. nočne ure, ko se turnusi dežurnih urednikov končajo.

4.1.6.3 Označevanje in dostopnost vsebin, neprimernih za otroke, na platformah

Gledalko je med gledanjem britanske dokumentarne oddaje "zmotilo" opozorilo, da vsebina ni primerna za otroke (odziv ter odgovora urednice uredništva in varuhinje so na povezavi: [JULIJ, str. 12: Opozorilo pri predvajanju programa, da vsebina ni primerna za otroke](#)). Druga gledalka pa je menila, da film, označen z oznako 15+, ne sodi na nacionalno televizijo. To mnenje se ni izkazalo kot utemeljeno, pokazalo pa je na problem preširoke dostopnosti (tudi mlajšim od 15 let) takih filmov v aplikaciji RTV 365. Navajamo odziv:

[OKTOBER, str. 16: Pariz, 13. okrožje: »V filmu so predstavljeni neprimerni in neokusni prizori.«](#)

»V četrtek, 3. oktobra 2024, je bil na programu TV SLO 2 predvajan film 'Pariz, 13. okrožje'. V filmu so predstavljeni za nacionalno televizijo, ki je dostopna tudi mladoletnim otrokom, na dan predvajanja in še 29 dni, povsem neprimerni in v vseh ozirih neokusni vulgarni pornografski prizori. Dober evropski film erotiko in spolnost prikaže v tradiciji na povsem drugačen način, tudi sodobni dober film. V imenu skupnosti staršev in pedagogov ter svojem imenu pozivam, da v prihodnje takšnih filmov, tako nasilnih in škodljivih za mlade, ne uvrščate na nacionalni program televizije.« (R. S.)

Selektor filma v Uredništvu tujih oddaj TV Slovenija Iztok Polanc

Film 'Pariz, 13. okrožje' je francoski umetniški film priznanega režiserja Jacquesa Audiarda o generaciji milenijcev in njihovem iskanju prostora v družbi. Vsebuje tudi nekaj drznih erotičnih prizorov, ki prikazujejo iskanje samega sebe tudi v smislu spolne identitete. Prizori nikakor niso pornografski, kar dokazujejo tudi cenzorske oznake, ki jih je film prejel pred predvajanjem v

dveh primerljivih evropskih državah, ki jih smiselno povzema tudi naš cenzorski sistem. Nizozemska je imela oznako 14+, Nemčija 16+.

V skladu z našo zakonodajo smo film pred predvajanjem na televiziji označili s 15+. Prav tako je ob kliku na predvajanje filma na portalu RTV 365 na začetku vidno jasno slikovno in govorno sporočilo, ki mlajšim od 15 let odsvetuje ogled filma. Prav tako je pod naslovom filma jasno viden piktogram s številko 15, ki označuje, da je to vsebina, primerna za starejše od 15 let.

Aleksandra Botteri, strokovna sodelavka za označevanje vsebin, neprimernih za otroke in mlade do 18. leta, je ob tem opozorila na težavo dostopnosti v rtv365: *»Ostale platforme imajo rešeno tako, da imamo kot starši možnost zakleniti oziroma omejiti dostop do določenih vsebin, ki niso primerne za mlajše otroke. Pri nas pa je 365 omogočen vsem.«*

Urednica Uredništva tujih oddaj **Neli Vozelj Aberšek** je na to dodala, da so se na RTV Slovenija o tem že večkrat pogovarjali, zato je poslala dopis gledalke tudi direktorici digitalnih vsebin.

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaja Jakopič

Na TV-aplikaciji RTV 365 že omogočamo t. i. starševski nadzor, s katerim lahko starši omejijo dostop do vsebin, ki niso primerne za mladoletne uporabnike, podobno kot pri drugih tovrstnih aplikacijah. Funkcionalnost smo implementirali, ker gre za aplikacijo, ki jo tipično uporablja več uporabnikov.

Na mobilni aplikaciji ter spletnem portalu RTV 365 takšna funkcionalnost ni bila implementirana, saj gre za aplikacijo, ki sta namenjeni osebni uporabi. Staršem mladoletnih otrok ne bi priporočali, da otrokom namestijo aplikacijo RTV 365, temveč otroški aplikaciji Živ žav ali Čist hudo, ki sta posebej namenjeni ciljnemu občinstvu otrok.

Zavedamo se, da ima tudi marsikateri otrok možnost nameščanja aplikacij oz. dostopa do spletnih strani. Zato bomo razmislili o možnostih, da bi vsebine, ki niso primerne za mlajše otroke, v prihodnosti zaščitili tudi na teh platformah.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zaščito otrok in mladih pred programskimi vsebinami, ki jim lahko škodujejo, urejata [Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah](#) in [Splošni akt o zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah](#). Izdajateljem televizijskih programov in ponudnikom avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo nalagata, da programske vsebine, ki bi otrokom in mladoletnikom utegnile škodovati, ustrezno zaščitijo oziroma označijo z ustreznim akustičnim in vizualnim opozorilom, med predvajanjem pa z ustreznim vizualnim simbolom. Nadzor nad tem izvaja Agencija za telekomunikacijska omrežja in storitve (AKOS).

Menim, da je bil film 'Pariz, 13. okrožje', primerno označen. Predvajan je bil v večernem času, ko so lahko predvajane tudi vsebine, ki niso primerne za otroke in mladostnike.

Selektor je pojasnil, kaj so upoštevali pri določitvi starostne oznake. /.../

Veliko težje, če ne skoraj nemogoče, pa je zavarovati otroke in mlade pred neprimernimi vsebinami na napravah in platformah, ki so jim dostopne čez dan. Direktorica digitalnih vsebin je navedla, da TV-aplikacija RTV 365 že omogoča starševski nadzor, s katerim lahko starši

omejijo dostop do vsebin, ki niso primerne za mladoletne uporabnike. Dodala je tudi, da **bodo poskušali urediti dodatne zaščite dostopnosti tam, kjer jih še ni.**

Ob tem je seveda največja težava v tem, kako v "vesolju" zelo različnih možnosti dostopanja do vsebin zagotoviti dostopnost do določenih vsebin samo odraslim in jo omejiti otrokom in mladim. RTV Slovenija ima za to kar nekaj možnosti, pa tudi veliko odgovornost. Vendar je za optimalno zaščito otrok in mladih zelo pomembno tudi sodelovanje staršev, ki vedo, do česa dostopajo njihovi otroci, in jih usmerjajo v vsebine, ki so zanje primerne.

4.1.6.4 Estetska podoba oddaj, dialog z občinstvom: vizualna podoba Olimpijskega studia

AVGUST, str. 24: »Olimpijski studio, to pa je remek delo vaših scenaristov.« (3 odzivi)

»Tako grozne scene na 2. programu oz. studia za spremljanje OI Pariz 2024 /.../. Zvlekli ste posamezne kulise iz različnih skladiščenih scen, od opečnih zidov in belih tramov, stebrov, polkrožno okno, zavite stopnice, stoječo luč in imitacijo sedežne garniture izpred 100 let, da o kičasti preprogi in vseh vijoličnih, lila, modrih in rdečih blazinah ne izgubljam besed. (F. Š. P.)

»/.../ redno spremljam prenose s teh OI. Prenosi, reportaže in ostalo iz Pariza je dovolj dobro in korektno, ampak olimpijski studio, to pa je remek delo vaših scenaristov, to je posmeh, podcenjevanje in žalitev estetskih občutkov čisto vseh gledalcev, ki so primorani gledati to scensko skrupucalo, kič najvišjega nivoja. /.../ Želel bi, da mi pojasnite, kaj takšna scena predstavlja, kaj pomeni vsa tista navlaka in kakšno je vodilo in ideja vsega tega?« (Ž. R. P.)

Vodja službe Vizualna podobe TV-programov Anton Jurič

Razumemo pomisleke gledalcev in se zavedamo, kako pomembna je vizualna podoba pri ustvarjanju celovite gledalske izkušnje. Naš namen je bil ustvariti scenografijo, ki je skladna z estetsko vizijo oddaje in podpira vsebine, ki jih želimo gledalcem posredovati.

Cilj je bil združiti dve različni prizorišči – osrednji Olimpijski studio in večerno oddajo Olimpijski dnevnik – v eni scenografiji, ki bi izžarevala toplino in domačnost. Omeniti je treba, da je bila scenografija v celoti virtualna, pri čemer sta bila v fizični obliki le sedežna garnitura in miza.

Scenografija prinaša svež pristop k tovrstnim oddajam, saj izstopa iz dosedanjih ustaljenih okvirjev, ki so jih gledalci vajeni. Celotno oddajo so ustvarili naši notranji zaposleni, ki so vložili veliko truda v oblikovanje edinstvenega prostora.

Zavedamo se tudi, da so okusi in pričakovanja gledalcev različni, zato njihove pritožbe jemljemo resno. Kritike gledalcev so za nas izjemno pomembne, saj nam pomagajo izboljšati kakovost naših vsebin in prilagoditi programe njihovim željam.

Ker vodja ni odgovoril na vse pomisleke gledalcev, ga je varuhinja prosila za dodatna pojasnila: »Pri tem nimam v mislih različnih okusov, temveč relevantno vprašanje gledalca, »kaj takšna scena predstavlja, kaj pomeni vsa tista navlaka in kakšno je vodilo in ideja vsega tega«. Prosim tudi za utemeljitev vašega zapisa, v čem in kako je scenska podoba oddaje »skladna z vizijo oddaje«, kako »podpira vsebine, ki jih želimo gledalcem posredovati«.

Oblikovanje scene olimpijskega studia je temeljilo na potrebi po:

1. **Glavni sceni**, ki se snema prek dneva, pri tem se povezujejo in komentirajo prenosi s strokovnimi komentatorji in drugimi gosti.
2. **Sceni za Olimpijski dnevnik**, ki je v nadaljevanju glavnega Dnevnika, kjer se povzamejo glavni dogodki dneva.

Vodilo je bilo, da pri gledalcu ustvari občutek domačnosti v ugodju dnevne sobe. V ta namen smo zasnovali virtualno stanovanje v središču Pariza.

Vizija oddaje je bila ustvariti podobo virtualne scenografije, ki je funkcionalna in enostavna za razumevanje. Omogočala bi združitev dveh različnih prizorišč in vključevala ključne elemente sodobne televizijske scenografije, kot so virtualne plazme, AR-tehnologija, animirane maskote in teleportacija.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Vodja službe gledalcem ni dovolj utemeljil zasnove studijske podobe. Tudi po dveh odgovorih ostaja estetska vizija oddaje nepojasnjena, prav tako povezava med vsebino oddaje in podobo studia. Odgovor ne utemeljuje povezave med domačnostjo in najpomembnejšim srečanjem najboljših športnikov z vsega sveta, niti tega, kateri elementi scenografije pomagajo gledalcem, da jo zlahka razumejo. Zato **menim, da pristojni pri odgovoru gledalcem niso dovolj sledili točki 5 Programskih standardov**, ki med dejavniki odgovornosti javnega medija navaja **skrb za kakovost predvajanih vsebin**, pa tudi »**pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev** ter dialog z občinstvom«. Pojasnjevanje mora biti takšno, da **na razumljiv način in z jasnimi utemeljitvami odgovori na vprašanja in pomisleke občinstva**. Zato **priporočam vodstvu TV Slovenija razpravo s službo za vizualno podobo TV-programov o načinu pojasnjevanja svojih odločitev**.

4.1.6.5 Napotitev 15 zaposlenih ukinjene oddaje Panorama na čakanje in prepoved vstopa

[JANUAR, str. 32](#): Začasna napotitev na čakanje na delo 15 zaposlenih na TV Slovenija (6 odzivov)

»Žal mi je, da se določene oddaje ukinjajo. Ne zdi se mi demokratično kot tudi ne pravilno ravnanje s 15 novinarji (na čelu z Rajkom Geričem), da so jih pustili pred vrati hiše /.../.« (M. D.)

»Zdaj, ko se je zgodilo to z novinarji Panorame na drugem programu, me skrbi za javni servis, ki ga plačujem /.../. Prosim vas, sporočite novinarjem, da jim izražam podporo. Ker to, kar se jim je zgodilo, je šlo predaleč.« (D. G.)

Odziva Društva novinarjev Slovenije in Aktiva novinarjev IP TVS sta med ostalimi odzivi v [JANUAR, str. 32](#).

ODGOVOR VARUHNJE

Zahvaljujem se vam za poslane odzive. Obenem navajam, da kadrovske zadeve niso v pristojnosti varuhinje, temveč vodstva RTV Slovenija.

MAREC, str. 14: Pobude za označevanje posnetkov športnih prenosov (4 odzivi)

»V zadnjem času opažam, da se športni prenos začne preprosto s komentarjem reporterja. Povprečen gledalec ima vtis, da se je dogodek začel tisti trenutek oz. poteka v živo. Na ekranu ni nikakršne oznake – informacije, da gre za ponovitev. Mislim, da imate kar nekaj oznak, iz katerih je mogoče to jasno razbrati, in to ves čas trajanja oddaje. Menim, da je to skrajno neodgovorno in zavajajoče do gledalcev, ki se veselimo prenosov v živo, posnetek tekme ima seveda bistveno manjšo veljavo, saj se je dogodek že zgodil. Trenutno, ob 13.00, poteka prenos (!?) smučarskih skokov, brez vsake oznake, da gre za ponovitev.« (S. R.)

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Izjemno redko ponavljamo športni prenos, ki je identičen premieri. Le v tem primeru je v skladu z Zakonom o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS) programska vsebina tudi ponovitev. V večini predvajanih "ponovitvenih" programskih športnih vsebin gre za krajše različice prenosa, krajše verzije prenosov, posnetke.

V skladu z ZAvMS označujemo kot ponovitev le oddaje lastne produkcije.

Oblikovna izhodišča sigle oziroma logotipa so produkt kreativne grafične skupine, preverjene in usklajene na vseh nivojih TV SLO.

Stalnih grafičnih oznak, statičnih napisov, kjer bi navajali osnovne podatke o posnetku prenosa, načeloma ne načrtujemo, saj so športne vsebine že z osnovnim TV-signalom precej grafično "obremenjene", in sicer z uro, rezultati in drugimi grafičnimi elementi.

Posnetke opremimo z grafičnim napisom pred začetkom posnetka, kjer so navedeni vsi podatki o posnetku. Ta element izjemoma ni načrtovan le, če gre za hipne odločitve pri predvajanju programov, če na primer pride do tehničnih težav na prizorišču ali neugodnih vremenskih razmer, ki zahtevajo takojšnjo reakcijo in polnitev programa.

Dodatne grafične elemente dodajamo "na sliko", če prenos odpade, je prestavljen na poznejšo uro itd., z namenom, da so gledalci nemudoma obveščeni o spremembi programa.

V čim krajšem času so vsi obvezni podatki objavljeni v sporedih MMC/TTX.

DODATNO VPRAŠANJE VARUHNJE VODJI SLUŽBE ZA PROGRAMSKO NAČRTOVANJE

Ali je možno to, da gre za posnetek, vpisati vsaj v naslov oddaje v sporedu, ki se izpiše (pri mnogih televizorjih in ponudnikih) na zaslonu, če kliknemo na oddajo sredi predvajanja? Tako bi mnogi gledalci z enim samim klikom tudi sredi posnetka videli, kaj spremljajo.

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Na današnjem uredniškem kolegiju (op. a.: 18. 3. 2024) smo se uskladili, da bodo določeni športni posnetki opremljeni tudi z logotipom ZNOVA.

Vse vsebine načeloma vedno opremljamo s podnaslovom prenos ali posnetek ali ponovitev.

Na izpis podnaslovov operaterjev, ko se sporedi spreminjajo iz minute v minuto, žal nimamo vpliva. Na strani sporedi MMC/TTX je sprememba objavljena 15 minut po vpisu v aplikacijo programa za načrtovanje sporedov.

✓ POHVALA VARUHNJE

Vesela sem, da so pristojni prisluhnili željam gledalk in gledalcev. V množici že skoraj nepreglednih izbir, ki jih vsak dan ponujajo TV-zaslani, je za gledalko ali gledalca pomembno, da vsakič, ko prižge televizor ali zamenja kanal, ve, kaj je trenutno na sporedu. **Oznaka, da gre za posnetek športnega prenosa, je prispevek TV Slovenija k transparentnosti in verodostojnosti pri obveščanju občinstva.**

MAJ, str. 30: Pobuda: Ponovitev Dnevnika na TV Slovenija

»Odmevi se ponavljajo kar trikrat, jaz jih najraje gledam dopoldne na TV MB, če jih ne utegnem v živo. Dnevnik pa sploh nima ponovitve. Pred časom, mislim, da do novega leta, je bila ponovitev okrog polnoči. /.../ Sedaj pa je ni več in menim, da to ni v redu. Bi verjetno še kdo pogledal, ker nimajo vsi ogleda za nazaj. Še to: ker me zanima tudi šport, bi rad, da bi poleg Dnevnika ponovili še oddajo Šport, ki sledi Dnevniku.« (A. J.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej

Dnevnik ponavljamo ob 20.00 na TV SLO 3 (z znakovnim jezikom). Programska usmeritev je, da če že ponavljamo, ponavljamo zadnjo aktualno informativno oddajo, ki je na sporedu. V tem primeru so to Odmevi, ki jih ponovimo takoj naslednje jutro. Naše mnenje je, da Dnevnika po Odmevih ne bi bilo smiselno več ponavljati, saj informacije niso več aktualne, oziroma so v Odmevih dopolnjene, poglobljene itd. Gledalec si sicer lahko Dnevnik ogleda s pomočjo zamika ali na spletu, kjer je shranjen v arhivu in dostopen tudi v aplikaciji RTV 365.

FEBRUAR, str. 25: Pohvala programu na Prešernov dan

»Pohvalil bi program na TVS1 na Prešernov dan. Ves dan so se vrstili prispevki in oddaje, ki so obravnavali ali omenjali Prešerna. Zelo so mi bili všeč vmesni kratki prispevki o slovenskem jeziku. Celo vremenska napoved je vsebovala Prešernove stihe, super domislica! /.../ Pohvaliti je treba dokumentarni program, še posebej oddaje o pasteh družbenih omrežij, potopisne, naravoslovne in glasbene. Veseli me, da je podaljšan čas Dnevnika na 30 minut. Samo TVS z odličnimi dopisniki nam lahko poda verodostojno sliko o dogajanju po vsem svetu.« (M. C.)

APRIL, str. 17: Pohvale avtorskim oddajam

»Rad bi pohvalil vaše avtorske oddaje, ki so zelo kvalitetne, s predstavitvijo dobrih praks v Sloveniji, tako v oddaji Podjetno naprej, Vizionar, kakor tudi v Kmetijski oddaji. Pohvalil bi tudi oddaji Male sive celice in Ugriznimo znanost, ki jih voditelji dobro vodijo in naredijo privlačne za najstnike. Gostite tudi dobre goste in vmes naredite poskuse, eksperimente, kar mlade in mlade po duši privlači k ogledu. /.../ Slovenija ima veliko dobrih podjetij, ustvarjalnih, kreativnih,

inovativnih ljudi in je prav, da to predstavite javnosti. Pohvala gre tudi oddaji Na lepše, kakor tudi Čez planke (ki jo že pogrešam) in njihovim voditeljicam /.../.« (M. H.)

FEBRUAR, str. 25: Mnenja in vprašanja o programskem dogajanju in vsebinah TV Slovenija

Gledalka **M. D.** je v odzivu navedla številna mnenja in vprašanja, ki se nanašajo na programsko dogajanje in vsebine TV Slovenija. Njeno pismo je skupaj z odgovori pomočnika direktorice TV Slovenija v celoti objavljeno v poročilu na zgornji povezavi na mesečno poročilo.

MAJ, str. 31: Mnenje: Veliko je dobrih oddaj, potrebujemo pa še več pozitivnih novic.

»Kako naša javna televizija nastavlja ogledalo naši politiki? V tem smislu najbolj izstopa Tarča. Njena nesporna vrednost je, da je razkrila mnoge nepravilnosti in izterjala ukrepanje KPK in sodstva. Ne smemo pa prezreti, da hkrati s fokusom izključno na negativne družbene pojave v nas vzbuja vtis, da se pri nas dogajajo samo afere, korupcija in da so v politiki vsi enako pokvarjeni. S tem javnost (vede ali nevede) odvrča od aktivne državljanske drže. /.../

Več pozornosti bi si zaslužile tudi dobre prakse, kot so uspešni primeri participativnih proračunov v manjših krajih (prestonica v tem pogledu zaostaja) ali pa primeri združenega reševanja stanovanjskih problemov. Z eno besedo: opozarjanje na slabosti naj se v programu uravnovesi z dobrim, vrednim posnemanja.« (M. K.)

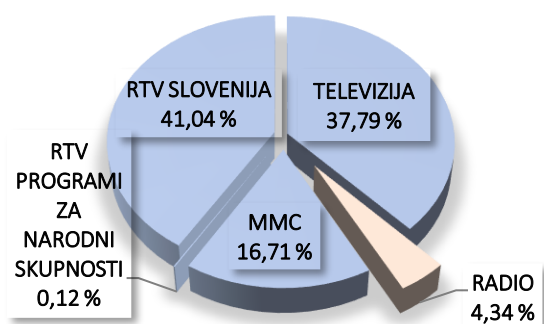
FEBRUAR, str. 33: Kritike programa TV Slovenija (3 odzivi)

»Pretekli konec tedna – ni kaj gledati po vaši TV: v petek Modrijani 2018 /.../ mesec in pol po zadnji oddaji V petek zvečer nič novega. V soboto spet nič. Ni oddaje Na lepše, le koncert Serčiča. V nedeljo: kje je popoldanska oddaja z Jožetom in Bernardo? Nič. Minil je že mesec in pol. A ste še vedno na dopustu? En kup oddaj Znova /.../ Odmevi ga. Starič ali Politično z ga. Gobec izrazita enostranskost poročanja, gostje izključno iz /.../ politične opcije, tako da vsak na malo drugačen način komentira nekritično /.../. Edino malo raziskovalnega dela v novinarstvu in oddaji Tarča še za zdaj premorete – vsaka čast voditeljici.« (V. Š.)

»Večino oddaj, ki imajo gledanost, ste ukinili in nadomestili z oddajami, kot npr. Izven okvirja, ki jo lahko gledate kvečjemu 10 minut. Tudi pri filmih varčujete /.../ kaj smo mi gledalci in plačniki naročnine krivi za takšen rigorozen ukrep zmanjšanja gledanih oddaj.« (K. E.)

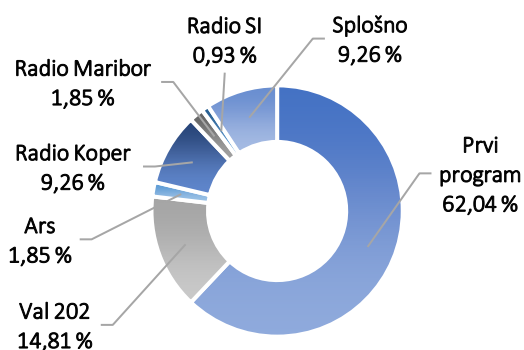
4.2 PPE RADIO SLOVENIJA

Na radijske vsebine je varuhinja v letu 2024 prejela **108 odzivov**, kar je 14 odstotkov več kot leto prej, vendar na ravni večletnega povprečja. Z izjemo nekaj odstopanj navzdol (53 odzivov leta 2016) je število radijskih odzivov že leta najbolj enakomerno in nizko. Nekoliko se je povečalo med epidemijo, v volilnem in referendumskem letu 2022, sicer pa odzive sprožajo le posamične oddaje, prispevki ter izbor glasbe in tehnične zadeve.

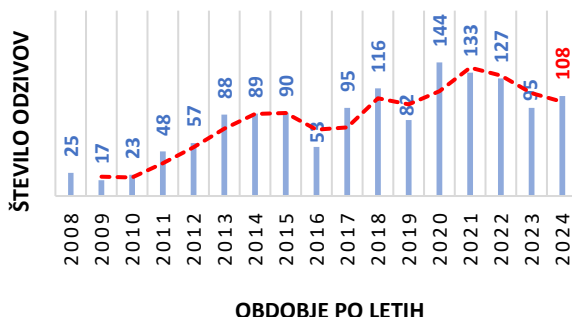

Število odzivov na posamezne radijske postaje je ostalo skoraj enako. Na Prvi program je bilo **67** odzivov, kar je le dva manj kot leto prej, na Val 202 **16**, na Ars dva, na Radio Maribor **dva** in na Radio Si **en** odziv. Večje spremembe so bile pri Radiu Koper (**10** odzivov, leto prej samo en) in pri splošnih odzivih (**10**, prej šest).

LETO 2024: PPE RA Slovenija

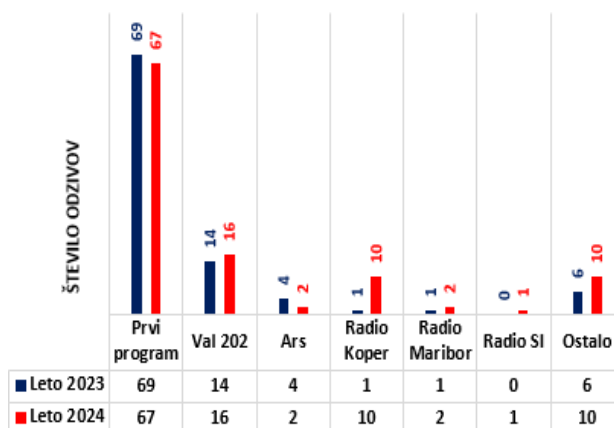

2008-2024: PPE RA SLOVENIJA

Nizke številke pomenijo tudi nizek delež odzivov med vsemi odzivi na RTV Slovenija. V letu 2024 se je v primerjavi z letom prej sicer precej povečal, z 2,74 % na **4,34 %**, vendar to ni najvišji delež doslej, leta 2021 je znašal 5,74 %.

2023-2024: PPE RA SLOVENIJA

Tudi deleži odzivov radijskih programov so tako ostali podobni dosedanjim. Daleč največ odzivov, kar 62 %, se je nanašalo na Prvi program, sledil je Val 202 s 16 %. Splošni odzivi in odzivi na Radio Koper so se izenačili pri 9 %, na Ars in Radio Maribor pri 2 %, Radio Si je ostal pri skromnem enem odstotku.

Novost v letu 2024 so bile pritožbe zaradi ponovitev oddaj (v nočnem času, poleti, pa tudi med letom, ko je kakšna oddaja odpadla iz kadrovskih ali drugih razlogov). **Nadaljevali so se odzivi glede slovenske glasbe:** za več slovenske glasbe v jutranjem času se je zavzel poslušalec Vala 202, poslušalci Radia Koper so pohvalili predvajanje izključno slovenske glasbe na slovenski kulturni praznik, poslušalec s Štajerske je vprašal, ali bi lahko en radijski program predvajal samo slovensko glasbo. Z glasbo so bili povezani tudi odzivi o podkastih oziroma o možnosti poslušanja glasbenih oddaj iz arhiva. **Odzivov na novinarske vsebine je bilo malo**, nanašali so se na pristransko poročanje, neprimerne sogovornike, neporočanje o aktualnih dogodkih in neprimerno komentiranje.

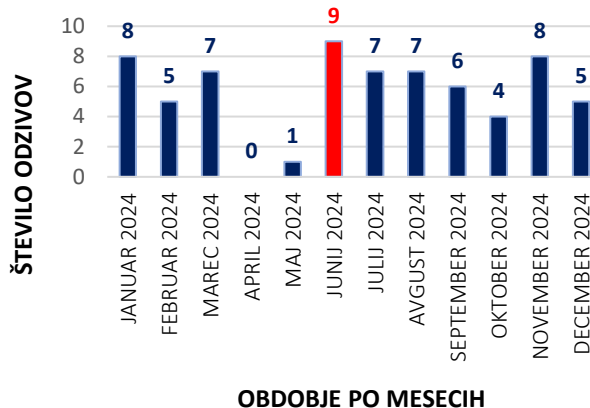
4.2.1 PRVI

UPE Prvi program Radia Slovenija je imel v letu 2024 skupaj **67** odzivov, kar je običajna številka in daleč najvišja med vsemi radijskimi programi. Glavni razlog za to so velika pričakovanja poslušalcev, da Prvi zagotavlja zelo širok nabor informativnih vsebin, glasbenih žanrov in drugih oddaj. Drugi pa so informativne oddaje, ki jih je na Prvem veliko, poslušalci pa jih zelo pozorno spremljajo. Zato so, podobno kot pri Informativnem programu TV Slovenija, zelo pozorni na to, če Prvi v informativnih oddajah dogodka, ki se jim

zdi javno pomembni, ne posveti dovolj časa ali ga sploh ne posveti. V letu 2024 je bilo takih odzivov sicer mnogo manj kot v prejšnjih letih. Zelo malo je bilo tudi odzivov na spoštovanje programskih standardov glede izbire gostov in vodenja pogovorov. Med hujšimi očitki velja izpostaviti pritožbo zaradi nasprotja interesov pri novinarki z vodenjem prireditve na temo, ki je tesno povezana z njenim poklicnim področjem.

V letu 2024 so zelo izstopali odzivi zaradi krajšanja ali odsotnosti nekaterih oddaj (nočni program, Četrtek večer, Duhovna misel) in njihovo nadomeščanje s ponovitvami, zlasti poleti. Nekaj poslušalcev je ob tem opozorilo, da ponovitve v sporedu niso bile primerno označene. **Drugi razlog za večje število odzivov je bila tudi v letu 2024 glasbena ponudba.** Ta je na Prvem zelo pestra, nekaterim pa ni bila vseh časovna razporeditev predvajanih glasbenih žanrov. Več poslušalcev je izrazilo željo za poslušanje glasbenih oddaj v podkastih, a ker pri tem nastajajo težave, jim uredništvo priporoča poslušanje prek spletne strani ali aplikacije Radioplayer.

Število odzivov 2024: UPE Prvi program RA Slovenija

4.2.1.1 Premalo premiernih oddaj: nočni program, Četrtek večer, Duhovna misel ...

[JUNIJ, str. 18: Preveč ponovitev](#)

»Imam pripombo na radio Prvi: zakaj so ukinili ali zmanjšali nočni program? Veliko nas je, ki ponoči delamo ali ne moremo spati in smo ga zelo radi poslušali, ker je poseben program. Ima posebno težo, poseben čar; marsikdo se je v njem izpovedal, kdo je povedal kako šalo ... Nočni program je kot terapija, ki jo danes zelo rabimo. In nacionalni radio, ki ga plačujemo vsi, bi moral to "terapijo" izvajati še naprej.« (L. K.)

»Trenutno se predvaja ponovitev Četrtkovega večera, zjutraj je ponovitev Duhovne misli, prek noči so same ponovitve; včasih sem ob 22-ih poslušal Zrcalo dneva, zdaj je v treh minutah vsega konec. In še več je teh ponovitev prek dneva. Četrtkov večer je bil zasnovan kot predstavitev novih viž, vsak teden kaj novega. Zdaj se samo ponavlja.« (F. J.)

Odgovorni urednik radia Prvi Danijel Poslek

V nočnem programu smo spremembo v smeri dodatnih ponovitev napovedali in uresničili z novim programskoprodukcijskim načrtom. Nekaj več ponovitev je tudi v preostalem programu, ker trenutno predvajamo poletno programsko shemo. S septembrom se v večino sheme vrnejo premierne oddaje, tudi tiste, ki jih poleti ni.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Odgovor odgovornega urednika kaže, da je povečan delež ponovitev na programu Prvega posledica več razlogov. Prvi je poletna shema, ki vsako leto nekoliko okrne število premiernih oddaj. Drugi pa je Programsko-produkcijski načrt za leto 2024, ki je posledica varčevanja na RTV Slovenija, zlasti pri variabilnih stroških. Zato sem na osnutek PPN 23. decembra lani, ko ga je Svet RTV Slovenija potrjeval, dala več pripomb. Dostopne so [tukaj](#).

NOVEMBER, str. 30: »V Četrtkovem večeru vrtite samo stare melodije«

»Veliko je ansamblov, ki ustvarjajo tudi dobro glasbo, ki pa je ni na programu. V Četrtkovem večeru vrtite samo stare melodije.« (F. J.)

Urednik Uredništva glasbenega in razvedrilnega programa na radiu Prvi Matej Jevnišek

Na RTV Slovenija je pred enim letom zarezal finančni krč in v uredništvu sem bil primoran optimizirati izdatke, zato smo se odpovedali kakšni honorarni pogodbi in prenesli kakšno delo na drugega sodelavca/-ko. Tako je honorarni sodelavec prevzel poleg glasbenega izbora oddaje tudi oblikovanje scenarijev – brez dodatnega plačila. /.../ Pred enim letom smo praznovali 70 let te oddaje, ki je nimamo namena ukiniti. Smo jo pa preoblikovali, morda kje olajšali, da ni preveč besedila, in pustili glasbi, da govori sama zase.

Ponovili smo oddaje, ki so se nam zdele smiselne – npr. o Mihi Dovžanu in o Jožetu Krežetu, obe ob smrti obeh glasbenikov.

Pišete, da je zunaj veliko narodno-zabavne glasbe, ki je ne predvajamo. Je tudi ne bomo. Naša glasbena usmeritev je vedno bila in bo zelo jasna – kakovostna glasba vseh zvrsti.

Glede ponavljanj: res smo enkrat mesečno ponovili oddaje, ki so bile od leta 2016 posnete v živo v studiu 13, ker se nam je zdelo dobro, da jih poslušalke in poslušalci še enkrat slišijo, saj trenutno nimamo finančnih sredstev za izvedbo tovrstnih oddaj. Glede na to, da so to bili enkratni dogodki, ni popolnoma nič narobe, če jih poslušalke in poslušalci še enkrat slišijo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Občasne ponovitve starejših oddaj (ob smrti, obletnici pomembnih ustvarjalcev te glasbene zvrsti in podobnih dogodkih) so smiselne, toda obenem ponovitve starih oddaj močno zmanjšujejo programski čas, namenjen novim oddajam. Tako sta bili v novembru med štirimi oddajami Četrтков večer domačih pesmi in napevov kar dve »reprizi« že predvajanih oddaj, v avgustu so bile med petimi oddajami kar tri reprize, veliko jih je bilo tudi čez poletje.

Poslušalci upravičeno pričakujejo, da na Radiu Slovenija, tudi na Prvem, spremljajo večinoma premierno predvajane oddaje. K temu RTV Slovenija zavezujejo tudi zakonske podlage in programski standardi, to obljublja tudi vsakoletni PPN. /.../

Nič od navedenega z večjim številom ponovitev oddaj ni neposredno kršeno, saj Prvi program predvaja zakonsko določen delež slovenske glasbe, prav tako delež novejšje slovenske glasbe.

Se pa s ponovitvami starih oddaj zmanjšuje delež novejšje glasbe, predvsem pa **krni eno od poslanstev javnega radia – da omogoča predstavitev slovenske glasbene ustvarjalnosti v vseh glasbenih zvrsteh**. S tem spodbuja glasbeno ustvarjalnost in obenem omogoča poslušalcem, da jo spoznajo, izbrano po strokovnih merilih in primerno ovrednoteno.

Glede na odgovor urednika Uredništvo glasbenega in razvedrilnega programa na Prvem **menim, da je uredništvo opravilo vse korake, da je čim bolj ublažilo kadrovske in finančno zmanjšanje ter ohranilo oddajo, čeprav z manj premierami**.

4.2.1.2 Premalo, celovitost: Dogodki in odmevi nič o dnevu spomina na totalitarne režime

AVGUST, str. 29: V oddaji Dogodki in odmevi ni bilo niti ene besede o dnevu spomina na totalitarne režime

»V oddaji Dogodki in odmevi ni bilo niti ene besede o dnevu spomina na vse totalitarne režime, ki ga praznujejo vse države EU, razen pri nas. Gotovo je za urednika pomembnejše praznovanje dneva žlikrofov v Idriji kot nekaj misli ob tem važnem dnevu vse Evrope.« (M. B.)

Odgovorni urednik radia Prvi **Danijel Poslek**

Sicer drži, da v oddaji Dogodki in odmevi ni bilo poročila o tem dnevu, smo pa o tem poročali v novicah na Valu 202 ob 8.30, v poročilih na Prvem ob 10.00 ter v poročilih na programu ARS ob 13.00. Tako da ne drži ocena, da o tem nismo poročali.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovorni urednik je natančno navedel vsa poročanja na vseh programih Radia Slovenija o dnevu spomina na žrtve totalitarnih režimov. Ni pa utemeljil, zakaj o tem ni bilo vesti ali poročila v osrednjih dnevnoinformativnih oddajah Prvega programa, ki praviloma slovensko javnost obveščajo o vseh najpomembnejših dogodkih doma in po svetu. **Poročanje v poročilih na Prvem ob 10. uri ne nadomešča poročanja v vsaj eni od osrednjih informativnih oddaj Prvega programa (Druga jutranja kronika, Dogodki in odmevi, Radijski dnevnik, Zrcalo dneva).**

Kot je poročala STA, je bilo ob tem spominskem dnevu kar nekaj dogodkov: izjavo za javnost je ob tem dnevu dala Evropska komisija in v njej izpostavila pomen ohranjanja zgodovinskega

spomina, enotnosti, spoštovanja in demokracije. STA je poročala tudi, da je na ta dan potekalo več dogodkov v spomin na žrtve totalitarnih režimov tudi v Sloveniji. /.../

Zato sem **uredništvu Prvega programa priporočila razpravo o urejanju dnevnoinformativnih oddaj**. Pri tem so jim lahko v pomoč določbe Zakona o RTV Slovenija in Programski standardi, ki določajo naloge RTV Slovenija, navajajo pričakovanja javnosti, vrednote javnega medija in njegovo delovanje v interesu javnosti.

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika radia Prvi Danijela Posleka na priporočilo varuhinje

Glede na vaše priporočilo sporočam, da smo se v informativnem programu pogovorili o vaših zaključkih in priporočilu. Zagotavljanje celovitih informacij je bilo in bo v ospredju našega dela tudi v prihodnje. Zato so pogovori o novinarskih standardih, pa tudi o pričakovanjih javnosti del uredniških sestankov informativnega programa, za katerega verjamemo, da mora s poročili, novicami in osrednjimi informativnimi oddajami zajeti celoten spekter dnevnega dogajanja doma in po svetu.

Včasih se pričakovanja javnosti in naša profesionalna presoja morda razlikujejo, bomo pa tovrstnim razmislekom, kot ga je zapisal poslušalec, namenili posebno pozornost.

4.2.1.3 Programska shema: Ponovitev oddaje v terminu premiere in obveščanje poslušalcev

NOVEMBER, str. 28: Prvaki tedna, 18. 11.: »Kakor da nekdo ne želi, da poslušalci izvemo, kdo je bila gostja.«

»V ponedeljek, 18. 11., sem se okrog 8.15 vozil od doma proti Kopru in poslušal Radio Prvi, na žalost samo 5 minut. Na sporedu je bila oddaja Prvaki tedna. Zelo zanimiva gostja z utemeljenimi stališči /.../. Na žalost pa nisem šel za tem, kdo sploh je ta gostja. Ko sem v Kopru parkiral, sem si rekel, nič hudega, saj bo oddaja v arhivu. Ko pa sem našel čas za poslušanje in šel na 365 – glej ga zlomka – oddaje ni. Zanimalo me je, kdo sploh je ta gostja? Zato sem šel na spored Prvega ob 8.00, kjer vsak dan informirate, kdo je gost, in to se vidi tudi za nazaj. In glej čudo, tudi tu ni razvidno, kdo je bila gostja in za kaj je šlo v oddaji. /.../ Kakor da nekdo ne želi, da poslušalci izvemo, kdo je bila gostja in kakšna je bila vsebina oddaje.« (V. S.)

Odgovorni urednik radia Prvi Danijel Poslek

V ponedeljek, 18. 11., je bila oddaja Prvaki tedna zasnovana kot povzetek dveh v preteklosti objavljenih pogovorov. To je bilo v eter jasno povedano in zato poslušalec ni našel celotnega pogovora z gostjo. To je bila Breda Jelen Sobočan, pogovor z njo smo premierno pripravili 25. marca in je v celoti dostopen prek spletnega arhiva: <https://prvi.rtvsllo.si/podkast/prvaki-tedna/173251533/175032635>

MNENJE, PRIPOROČILO IN DODATNO VPRAŠANJE VARUHIINJE

Tudi sama sem poskušala ugotoviti, kdo je bila gostja oddaje, pa mi z načini, ki so dostopni običajnim državljanom, to ni uspelo.

Zato menim, da je bil način sporočanja gostov oddaje Prvaki tedna v ponedeljek, 18. 11. 2024, pomanjkljiv. Ne v oddaji sami, pač pa v sporedu in napovedniku oddaje, kjer je bil le splošen opis oddaje, brez navedbe konkretnih gostov. Pomanjkljivo je tudi obveščanje poslušalcev v arhivu oziroma v naboru podkastov oddaje, kjer oddaje, ki je bila na sporedu 18. 11. 2024, sploh ni. Če bi bila, bi bil ob njej verjetno tudi opis obeh gostov. Ob primernem obveščanju in/ali arhiviranju oddaje, bi poslušalec našel odgovor na svoje vprašanje.

K primernemu obveščanju občinstva zavezujejo tudi Programski standardi RTV Slovenija /.../.

K zaupanju javnosti v radio bi prispevalo tudi transparentno pojasnilo, zakaj so poslušalci namesto premierne oddaje Prvaki tedna z novim gostom 18. 11. 2024 prejeli ponovitev delov dveh že predvajanih pogovorov. Ponovitev zanimivih in aktualnih sogovornikov sama po sebi ni napačna, vendar se ob tem pojavi vprašanje, ali je ponovitev najprimernejša v istem terminu kot premierna oddaja, ko jo posluša isto ali podobno občinstvo, ali je nemara bolje to vsebino ponuditi v drugem terminu, predvidoma bolj spremenjenemu občinstvu.

Vprašljiv je tudi izraz »retrospektiva«, ki ga del poslušalk in poslušalcev lahko razume kot olepševanje ponovnega predvajanja že predvajane vsebine.

Zato uredništvu Prvega priporočam doslednejše obveščanje o vsebinah vseh oddaj Prvaki tedna v sporedu in arhivu.

Prosim tudi za dodatna pojasnila o predvidenem številu premiernih in »retrospektivnih« oddaj Prvaki tedna v letu 2024. V PPN 2024 je zapisanih 52 oddaj, brez dodatnega pojasnila, da vse niso premierne.

ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika radia Prvi Danijela Posleka na priporočilo varuhinje

Hvala za vaše mnenje. V uredništvu smo se že pred tem pomenili o možnih rešitvah bolj učinkovitega in celostnega obveščanja. To bomo uredili prek bolj doslednih vnosov v spored, kjer bo tudi označeno, da gre za povzetek in ne za premierno oddajo.

Glede števila oddaj pa smo imeli v načrtu 52 premiernih oddaj, razlog za odmik od tega so samo objektivne okoliščine (bolezen, nenadna odpoved že potrjenih gostov ipd.).

Če bo še kakšen tovrsten primer, bomo to pojasnili v poročilu o realizaciji programsko-produkcijskega načrta, poslušalke in poslušalce pa celostno obvestili tako, kot sem omenil v uvodu.

4.2.1.4 Izbor gostov: Oddaja Aktualna tema o duševnem zdravju moških

NOVEMBER, str. 25: Aktualna tema, 4. 11.: Ena najhujših travm je izguba dela – očitki o neprimerni vsebini, zavajajočem naslovu, neprofesionalnem vodenju (3 odzivi)

»Z nejevero sem prisluhnila oddaji Aktualna tema, v kateri so na temo duševnega zdravja moških gostili dr. Andreja Perka. Presenečena sem, kako kratkega spomina je uredniška politika na RTV, da dobrih 5 let po "fiasku" z istim gostom v televizijskem intervjuju gosta znova povabi v eter, kar izzveni kot monolog in ne intervju, saj je bil novinar Marko Rozman povsem nevešč: ni znal ustaviti gosta, ni se znal zoperstaviti njegovim izjavam, jih kontekstualizirati in ni uspel voditi intervjuja. /.../ Nacionalni radio, ki ima do vseh svojih poslušalk in poslušalcev odgovornost, da

zagotovi verodostojno in strokovno obravnavo družbenih vprašanj, je spet (!) ustvaril prostor za nazadnjaške, diskriminatorne in celo nevarne ideje (minimaliziranje nasilja nad ženskami). V Sloveniji je veliko kompetentnih sogovornikov in sogovornic, ki znajo govoriti o problemu na strokoven, empatičen in spoštljiv način, in uredniška politika bi morala biti jasna, da se v studio nacionalne RTV ne vabi oseb s sovražnimi in nazadnjaškimi stališči.» (T. V.)

Odgovorni urednik radia Prvi Danijel Poslek

S pogovorom, ki smo ga 4. 11. pripravili na temo duševnega zdravja moških, smo želeli osvetliti tudi pomen duševnega zdravja moških. V ta namen smo objavili pogovor z dr. Andrejem Perkom, ki je v svojih odgovorih večkrat storil opazen odmik od zastavljenih vprašanj in odgovore večinoma zasnoval skozi prizmo po njegovo pretirano poudarjenega feminizma v družbi.

Novinar ga je opozoril, da bo »njegova stališča marsikdo negiral«, prav tako je večkrat poudaril, da se pogovarjata širše o duševnem zdravju.

Ocenjujem, da je pogovor vseboval nekaj poenostavljenih tez in stereotipnih dovtipov (npr. o pijanih Skandinavcih ob koncu tedna), zato se bomo v uredništvu temeljito pogovorili o tem, kako v prihodnje tako pomembno temo, kot je duševno zdravje (moških) in podobne teme, predstaviti na celovit in premišljen način. Zavedamo se namreč lastne vloge osveščanja o zdravstvenih izzivih vseh članov družbe, kar redno dokazujemo s številnimi svetovalnimi in tematski oddajami.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Vsebina oddaje (duševno zdravje moških) je bila primerna, saj je obravnavala aktualno, perečo in v medijih redko predstavljeno temo. Voditelj je vsebino oddaje napovedal tako: »Mesec november prek gibanja Movember v ospredje izpostavlja opozorilo, kako pomembno je zdravje moških. Prepoznavni znak mednarodnega gibanja so brki, ki naj bi si jih moški predzadnji mesec v letu pustili rasti. Vsakoletni projekt opozarja, da moški v povprečju umrejo skoraj pet let prej kot ženske. Opozarja na preventivo in pravočasno odkrivanje različnih vrst raka. Izpostavlja pa se tudi vedno zapostavljeno duševno zdravje. V Sloveniji je po podatkih NIJZ vsaka petdeseta smrt samomor. Moški si v primerjavi z ženskami skoraj štirikrat pogosteje sodijo sami. Duševno zdravje je med moškimi pomembna, vendar skrita težava, s čemer se strinja tudi psiholog dr. Andrej Perko.«

Tudi izbira psihologa za gosta je bila glede na vsebino oddaje primerna. Res ima izbrani psiholog do nekaterih tem svoj pogled, vendar to v manjši ali večji meri velja za vse psihologe. Naloga javnega radia je, da v daljšem nizu gostovanj psihologov (in drugih strokovnjakov) zagotovi na posamezne teme širok izbor psihologov in jih osvetli z različnih zornih kotov.

Gost je v oddaji utemeljil, zakaj predstavlja za moško duševno zdravje izguba dela »eno največjih travm« in zakaj je za moške izguba dela bolj boleča kot za ženske. /.../ Gost je hitro nizal svoje izjave, ki so se občasno oddaljile od osrednje teme, novinar ga je s težavo usmerjal k bistvu pogovora. Se je pa novinar v tej smeri ves čas trudil in sogovornika večkrat prosil, naj se drži osrednje teme. Primerno je tudi posegel ob nekaterih provokativnih izjavah.

Zato menim, da oddaja ni kršila Programskih standardov RTV Slovenija in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Pomanjkljivosti oddaje pa je uredništvo priznalo in napovedalo, da se bodo v prihodnje podobnih tem lotili še bolj temeljito in celovito. Oddaja Aktualna tema je za celovito predstavitev tako kompleksne teme, kot je duševno zdravje moških, prekratka, saj v 11 minutah, kolikor je trajala ta, lahko predstavi le nekaj vidikov. To velja tudi za druge oddaje Aktualna tema. Kot je zapisal odgovorni urednik, pripravlja Prvi na temo zdravja veliko oddaj in zagotovo bodo v tem nizu osvetlili duševno zdravje moških z zelo različnih zornih kotov in z različnimi poudarki. Zapiranje vrat strokovnjakom s stališči, ki so za del družbe morda sporni, pa za javni medij ni primerno, saj je RTV Slovenija z Zakonom o RTV Slovenija, s Programskimi standardi in s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija dolžna spoštovati načelo svetovnonazorskega pluralizma; povezovati ljudi z različnimi življenjskimi pogledi na prihodnost ter zagotavljati najširši možen obseg izražanja različnih mnenj.

4.2.1.5 Nasprotje interesov: sodelovanje novinarjev pri povezovanju (političnih) dogodkov

MAJ, str. 33: Očitek novinarki, da je z vodenjem dogodka kršila programske standarde

»8. maja je Ženski lobi Slovenije organiziral dogodek, ki ga je povezovala novinarka Radia Slovenija Tita Mayer. Ker gre za dogodek, ki je imel politično sporočilo in ker je sodelovanje na političnih dogodkih novinarjem in novinarkam RTVS s programskimi standardi prepovedano, nas prosim seznanite s stališčem vodstva RTVS in odgovornih glede takšne kršitve Programskih standardov RTVS.« (R. G.)

Uprava RTV Slovenija

Vodstvo RTV Slovenija z vso skrbnostjo pristopa do perečega vprašanja izvenslužbenih dejavnosti nekaterih naših zaposlenih, ki bi lahko predstavljale konflikt interesov ali dajale vtis pristranskosti. Sprejeti so bili že konkretni koraki, da bi to področje kar najhitreje bolje uredili. V okviru Akademije RTV Slovenija so tako za zaposlene že organizirana izobraževanja, Uprava RTV Slovenija pa je direktorje in vodje pozvala, naj svoje zaposlene seznani z že veljavnimi zakonskimi in internimi podlagami, ki urejajo področje dejanskih ali navideznih nasprotnih interesov. Sodelavci so bili o tem že obveščeni.

Poudarjamo, da je sicer pridobitev predhodnega soglasja direktorjev, vodij in odgovornih urednikov za opravljanje tovrstnega dela odgovornost zaposlenega. Nadrejeni mu ga odobri ali ne in o tem obvesti Upravo. Vodstvo RTV Slovenija torej ne daje dovoljenj. Če pa zaposleni izvenslužbene dejavnosti, ki so v neskladju s Programskimi standardi RTV Slovenija, opravlja brez dovoljenja nadrejenega, ga mora ta prijaviti ali ukrepati.

Ob tem je pomembno upoštevati, da različne izvenslužbene dejavnosti naših zaposlenih ne moremo obravnavati enoznačno, saj so odvisne tako od vsebine dela kot od delovnega mesta zaposlenega.

V vseh primerih, kjer zaznamo potencialno kršitev standardov, se odzovemo, tudi v primeru, ki ga omenjate, ni nič drugače.

Problematika je torej strokovno zahtevna in vodstvo k njenemu reševanju pristopa celostno.

Odgovorni urednik radia Prvi **Danijel Poslek**

O domnevni kršitvi smo se z novinarko pogovorili in po preverjanju vseh pomembnih okoliščin sprejeli ukrep, skladno z določili Programskih standardov in internih predpisov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovor odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija je sicer skop, kar je razumljivo tudi zaradi varstva osebnih podatkov, vendar lahko iz njega razberemo vse bistveno: da so v uredništvu po preverjanju okoliščin ukrepali. Ukrepanje pa seveda pomeni, da so ugotovili tudi kršitev.

Odziv odgovornega urednika pozdravljam, saj je v omenjenem primeru prišlo do kršitev tako Programskih standardov kot tudi Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, in sicer v naslednjih točkah /.../.

V primeru sodelovanja novinarka Prvega programa v vlogi povezovalke dogodka je prišlo do kršitve navedenih točk: novinarka je sodelovala z združenjem, katerega cilji so večkrat predmet njenega poročanja, s prevzemom voditeljske vloge na dogodku združenja pa se je izpostavila možnemu nasprotju interesov ter škodovala verodostojnosti svojega dela in tudi medija, v katerem dela.

Zaradi prepletanja novinarskega dela in povezovanja dogodka lahko poslušalci upravičeno dvomijo v nepristranskost njenega novinarskega dela in njeno poklicno integriteto. **S tem je negativno vplivala tudi na zaupanje poslušalcev v nepristranskost in verodostojnost Radia Slovenija.**

Če odgovorni urednik ne bi v odgovoru zapisal, da so v obravnavanem primeru že ukrepali, bi uredništvu zapisala priporočilo. Tako pa **je priporočilo nepotrebno, saj je uredništvo že sprejelo ustrezne ukrepe.**

4.2.1.6 Celovitost glasbenega izbora: oddaja V nedeljo zvečer, glasba ob praznikih

JULIJ, str. 15: »Menim, da bi morala oddaja V nedeljo zvečer imeti bolj pestro izbiro izvajalcev.«

»Imam vprašanje v zvezi z izborom glasbe na prvem radijskem programu v oddaji V nedeljo zvečer, ki jo pripravlja Brane Rončel. Zakaj moramo v poletnem terminu oddaje poslušati samo latino ameriško zvrst glasbe. V zimskem terminu pa se v pretežni meri predvajajo samo eni in isti izvajalci jazza, fusiona, rocka in bluesa. Menim, da bi morala oddaja V nedeljo zvečer imeti glasbeno opremo, sestavljeno po vzoru nekdanjih oddaj Dragana Buliča, ki so vsebovale veliko bolj pestro in široko izbiro izvajalcev in s tem tudi veliko več različnih zvrsti glasbenih žanrov, zaradi česar so bile njegove glasbene oddaje dosti bolj zanimive in poučne.« (U. J.)

Urednik oddaje Brane Rončel

Oddaja V nedeljo zvečer na Prvem je že osem let njenega trajanja v živo jedro multikulturnega glasbenega izbora, ki je sestavljen iz množice glasbenih žanrov: jazza, bluesa, rocka, funka, R & B-ja, soula, popa, salse, latino-jazza z različnih celin in držav – Afrike, Brazilije, Kube ...

Izvajalci pa so največji še živeči predstavniki naštetih zvrsti, kakor seveda tudi tisti, ki so jih s svojim pionirskim ustvarjalnim procesom oblikovali v zgodovini glasbe.

Urednik Uredništva glasbenega in razvedrilnega programa na radiu Prvi Matej Jevnišek

Sam dodajam še naslednje: oddaja se ne uklanja trendom in raziskuje polje glasb sveta, ki morda v drugih radijskih terminih ne pridejo toliko do izraza. Vsekakor pa predstavlja avtor tudi domačo glasbeno ustvarjalnost, domače festivale in gosti različne goste s področja žanrsko izjemno širokega polja glasbene ustvarjalnosti in poustvarjalnosti.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovoroma dodajam, da sta tako urednik oddaje kot tudi urednik glasbenega in razvedrilnega uredništva pojasnila vsebinsko zasnovo oddaje.

Verjetno pa, če prav razberem iz vašega dopisa, vsebinska zasnova oddaje ni po vašem glasbenem okusu oziroma po vašem mnenju ponuja preozek nabor glasbenih zvrsti.

Menim sicer, da je poslanstvo Radia Slovenija predvajanje vseh glasbenih žanrov, tudi zelo posebnih, nekomercialnih, ki zanimajo ožji krog ljudi in zato na drugih radijskih postajah ne dobijo programskega časa. Pomembno je tudi, da so te glasbene oddaje primerno strokovno vodene. Brane Rončel je nedvomno vrhunski poznavalec teh glasbenih žanrov in škoda bi bila, če RTV Slovenija njegovega znanja ne bi delila s širšo javnostjo.

Je pa na mestu vprašanje, ali je oddaja s takšnim glasbenim izborom umeščena v najprimernejši programski čas. V zadnjih dveh letih sem prejela nekaj pripomb (najmanj štiri) glede nedeljske večerne glasbene oddaje na Prvem. Poslušalke in poslušalci so v njih menili ali izražali željo, da bi bil nedeljski večer namenjen glasbeni oddaji z lahkotnejšo in vedrejšo glasbo, ki jo posluša širše občinstvo.

Zato bom priporočila Prvemu programu Radia Slovenija razmislek, ali ne bi bilo smiselno razporediti glasbene oddaje nekoliko drugače.

AVGUST, str. 30: Na praznik Marijinega vnebovzetja »niti ena verska pesem«

»15. avgust je praznik Marjinega vnebovzetja, ki je za katoliške kristjane največji praznik Device Marije, je tudi dela prost dan v Sloveniji in v večini držav Evrope (pravoslavni svet praznuje Marijino vnebovzetje po julijanskem koledarju dva tedna pozneje). /.../ Ko sem danes pregledal [Prvi • Glasbeni SOS \(rtvlo.si\)](http://Prvi.GlasbeniSOS.rtvlo.si), včeraj predvajane glasbe na Prvem, sem glasbeni laik ugotovil, da je bilo prevajano včeraj, 15. 8., od 00 ure do 24 ure:

- *cca 208, 209 pesmi oz. glasbenih skladb (poiskal sem tri in je jasno, vse brez aviza ...); /.../*
- *med temi 208–209 ni niti ene slovenske narodno-zabavne, slovenske zborovske s področja slovenske glasbene kulturne dediščine ali etnologije;*
- *niti ena ni bila »versko sakralna«, niti ena Marijina pesem. /.../*

Še v obdobju Radia Ljubljana 1985–1991 je bilo vsak dan od 5. do 8. ure od 7 do 10 slovenskih narodno-zabavnih pesmi, vsak dan od ponedeljka do sobote pred 13. uro 20-minutna oddaja narodno-zabavne glasbe, med dnevom verjetno ni bilo ure, da ne bi predvajali slovenske

narodno-zabavne in zborovske glasbe. Vsako nedeljo in verske praznike med 5. in 8. uro zjutraj je že Radio Ljubljana predvajal 2, tudi 3 ali 4 slovenske verske pesmi.» (D. V., I. S.)

Urednik Uredništva glasbenega in razvedrilnega programa na radiu Prvi Matej Jevnišek

Prvi program je glasbeno najširši in nagovarja ter upošteva najširšo množico poslušalk in poslušalcev. Zborovska glasba ima na Prvem svoj prostor vsako nedeljo ob 9.30 v oddaji Prvi poje, ki upošteva največje cerkvene praznike. Letos se zaradi cikla oddaj o domačem zborovskem tekmovanju Naša pesem izjemoma ni navezala na praznik, vendar zborovska pesem je redno na programu. Tudi narodno-zabavna glasba je vsak dan (z izjemo torka in Prve vrste) v oddaji Vandramo na Prvem ob 12.50 in še v oddaji Četrтков večer domačih pesmi in napevov.

Glede zborovske, narodno-zabavne in verske glasbe v programu pa je dilema smotrnosti uvrščanja, saj se radio leta 2024 posluša drugače, kot se je v preteklih desetletjih. To izhaja iz dejstva, da se je občinstvo spremenilo in ima drugačne zahteve kakor v preteklosti.

Radijski program ustvarjamo za verujoče in neverujoče in jih tako tudi nagovarjamo ter smo pozorni na spoštovanje vseh skupin. Zato smo v glasbenem uredništvu ocenili, da bo na letošnji veliki šmaren dovolj verske glasbe med prenosom svete maše ter v rubrikah čez dan, ki so bile posvečene prav Marijinemu vnebovzetju.

Kot klasično izobražen glasbenik osebno spoštujem in cenim sakralno glasbeno umetnost ter jo postavljam na prvo mesto, vendar v primernem kontekstu. Nikakor si namreč ne bi želel, da ta posebna glasba izpade banalizirana in "vržena" v prostor in čas samo zato, da je.

ODGOVOR VARUHIŃJE Z MNENJEM

Predvajane skladbe, zapisane v Glasbenem SOS za 15. avgust 2024, res v večini dneva ne odražajo praznika. Res pa je tudi, da Glasbeni SOS prikazuje seznam predvajane glasbe, ne vsebuje pa glasbe, predvajane med prenosom svete maše, ki je programu Prvega dala praznični pečat. Kljub temu priporočam uredništvu Prvega razmislek o glasbeni podobi ob državnih praznikih. Tudi ob nekaterih drugih praznikih (npr. 1. maj) namreč poslušalke in poslušalci pričakujejo, da radio tudi z izborom glasbe poudari praznični dan.

4.2.1.7 Pobude

JANUAR, str. 39: Prepisi radijskih oddaj

»Zanima me, ali imate prepise radijskih oddaj (npr. za Intelekt, Studio ob 17.00 ...) in če, kje na internetu jih lahko najdemo? TV Slovenija ima kar nekaj oddaj, ki imajo naknadno narejene prepise govora (Odmevi, Poročila ...). Zelo bi bilo koristno, da se to naredi tudi za radijske oddaje, če jih že ni.» (V. B.)

V. d. odgovornega urednika radia Prvi Danijel Poslek

Prepisovanje oddaj pri nas ni urejeno sistemsko. Običajno naredimo povzetek posameznih oddaj, kjer uredniško presodimo, da je prepis zanimiv za objavo na Multimedijem centru.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

TV Slovenija ima prepise oddaj iz drugih razlogov – zaradi podnapisov za gluhe in naglušne. /.../ V tej smeri bodo šle morda tudi radijske oddaje – tako zaradi dostopnosti govornih vsebin gluhim in naglušnim kot tudi zaradi trenda v medijih, da je določena vsebina dostopna na več platformah in v več oblikah sporočanja (govorjeni, slikovni, zapisani).

JANUAR, str. 37: Zakaj glasbene oddaje niso na voljo v podcastih

»Sem ljubitelj predvsem glasbe in uživam ob oddajah Godbe z zgodbo, Jazz pred polnočjo, Za prijeten konec dneva, Glasbena cesta itd. Zakaj ni moč oddaj poslušati naknadno, ko nam dopušča čas (podkasti)? /.../ Nekaterim prija glasba z manj govorjenja. Tudi tehnika glasbene terapije prija, ne samo politična napetost. Prosim, da te oddaje umestite v neko možnost podcastov.« (F. K. B.)

V. d. urednika Uredništva glasbenega in razvedrilnega programa na radiu Prvi **Matej Jevnišek**

Res je, da so pozno na sporedu, vendar so na voljo še kakšen mesec po predvajanju na spletni strani za poslušanje. In tam si jih lahko predvajate.

Težave s podcasti in glasbo so namreč velike, saj tuje založbe z izjemno sofisticiranimi programi uspešno po spletu iščejo glasbo, ki je njihova, in jo potem na podcastih prijavljajo. Nam se zgodi, da program utiša določeno glasbeno vsebino in oddaja postane za poslušanje neuporabna. To se nam dogaja s Prvo vrsto in koncerti, ki smo jih imeli s simfoniki in Big bandom RTV Slovenija. Žal na tem področju podcasti (za zdaj) še niso dobra opcija. Pomagajte si z našo spletno stranjo: [Prvi • Iz glasbenega uredništva \(rtvslo.si\)](http://Prvi • Iz glasbenega uredništva (rtvslo.si)).

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zato sem vam hvaležna, da ste s konkretnimi primeri opozorili tudi na pestrost poslušalskih vidikov. Poleg različnih okusov in želja poslušalcev, o katerih prejemam največ odzivov, ste izpostavili širši družbeno-psihološki vidik: pomen glasbe kot »terapije«, umirjanja, blaženja vsakodnevnih stresov in napetosti.

AVGUST, str. 34: Ob pohvali še pobuda za podcast glasbene oddaje

»Predvsem bi se rad zahvalil več kot odličnim glasbenim urednikom na čelu z Janetom Webrom, Petru Barbariču, Aidi Kurtovič in Hugu Šekoranji za resnično odlično in zelo kvalitetno glasbeno opremo. Morda bi lahko še predlagali, da bi se oddaja Jazz pred polnočjo uvrstila v podcast, ker je na sporedu preveč pozno, da bi ji sledili ob njenem rednem predvajanju.« (U. J.)

Urednik glasbenega in razvedrilnega uredništva na radiu Prvi **Matej Jevnišek**

/.../ Hvala za pobudo, da uvrstimo oddajo Jazz pred polnočjo med podcaste. Pri glasbenih vsebinah smo vedno raje bolj zadržani kot preveč pogumni, saj se vse pogosteje in tudi dosledno pojavljajo blokade zvoka zaradi varovanja avtorskih pravic. Vsekakor bo Spotify pri naših glasbenih vsebinah na zahtevo postal ravno zaradi tega neuporaben, zato se pri teh raje obračajte na našo spletno stran ali na aplikacijo Radioplayer.

4.2.2 VAL 202

Na Val 202 je v letu 2024 prišlo 16 odzivov, kar je dva več kot leto prej, a manj kot v nekaterih prejšnjih letih. Med vsemi odzivi ni bilo nobene pritožbe na hujše kršitve programskih standardov ali poklicnih meril. Očitki Petkovi centrifugi so se izkazali za neupravičene, za dve nenamerni napaki, na kateri sta opozorila poslušalca, pa sta se urednika takoj opravičila. Več pripomb se je nanašalo na glasbo, kjer je izstopala pripomba, da Val 202 zjutraj skoraj ne predvaja slovenske glasbe. Pohvale pa je bilo deležno poročanje z olimpijskih iger.

4.2.2.1 Premalo slovenske glasbe v jutranjem pasu

APRIL, str. 18: Premalo slovenske glasbe v jutranjem pasu?

»Sobota, 13. aprila. Poslušam jutranja poročila na Valu 202, potem še glasbo do osme ure. Devet skladb, med njimi **niti ene slovenske**, iz hiše, ki se imenuje Radiotelevizija **Slovenija**. Premajhen vzorec? Odprem še seznam skladb za uro pred tem, in v tem pasu glasbena urednica radodarno odmeri celó tri skladbe od trinajstih. V seštevku 22 skladb tri slovenske, statistično delež slovenskih okrog 14 % (seveda je račun odstotka od števila 22 strogo statistično »prepovedan«, a vseeno ...).«

»Kaj pomeni dnevni pas? V katerem dnevnem pasu pa na Valu 202 lahko poslušamo slovensko glasbo, ki ne bo klavrna manjšina v poplavi tuje? Nobene argumentacije, nikakršnih empiričnih dokazov! Pri svojih kritikah sem se vedno izogibal »pisanju na suho«, prilagal sem preverljiva dokazila. Tudi tokrat – v dnevnem pasu, 16. aprila 2024, od 6. do 10. ure – se je namreč po uradnih javno objavljenih podatkih Glasbenega SOS zvrstilo **38 skladb, od tega le 11 slovenskih**. Dokaz je v priponki. Mar ni to dnevni pas, ki ga uporablja **večina slovenskih poslušalcev na nacionalnem radiu?**« (F. B.)

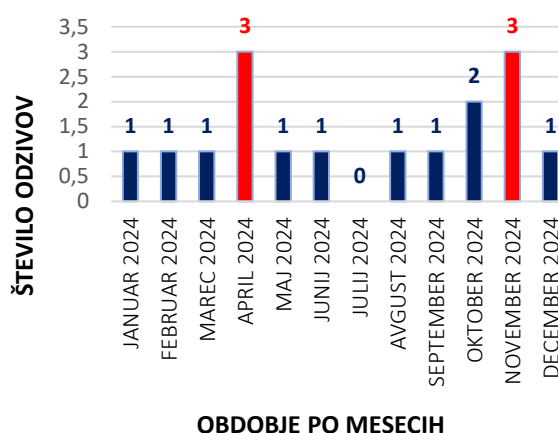
Urednik glasbenega programa Vala 202 Jernej Sobočan

V časovnem oknu, ki ga navajate, je bilo slišati glasbo v slovenskem jeziku. Od devetih skladb med 7.00 in 8.00 so bile tri skladbe slovenskih izvajalcev, od tega dve v slovenskem jeziku, ena pa v angleškem.

Žalosti me, da se v vaših kritikah osredotočate samo na izvajalce, ki pojejo v slovenskem jeziku. Ker obstaja ogromno kakovostne, sodobne glasbe oziroma glasbene produkcije slovenskih avtorjev in izvajalcev, ki ustvarjajo v tujih jezikih. In tudi tem dajemo na Valu 202 prostor v glasbeni opremi.

Verjamem, da se komu včasih zazdi, da bi lahko bilo več glasbe v slovenščini v kakšnem programskem pasu. A vendar vam zagotavljam, da Val 202 izpolnjuje zakonske obveznosti glede

Število odzivov 2024: UPE Drugi program (Val 202) RA Slovenija

kvot. Aktualni Zakon o medijih namreč v svojem 86. členu nalaga, da mora biti delež vse dnevno predvajane glasbe na nacionalnih radiih najmanj 40 odstotkov slovenske glasbe oziroma glasbene produkcije slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev. Pri čemer morajo biti navedeni deleži doseženi glede na predvajano glasbo med 0. in 6. uro, med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro.

Glasbeni uredniki na Valu 202 – v skladu z našo glasbeno politiko – glasbo programiramo tako, da upoštevamo navedene časovne pasove. Ob tem pa se kdaj zgodi, da je v enem delu dneva manj, v drugem delu pa več glasbe slovenskih ustvarjalcev.

Ker urednik ni odgovoril na očitek, da je bilo 16. aprila v času med 6. in 10. uro med 38 skladbami samo 11 slovenskih, kar ni 40 odstotkov, ga je varuhinja prosila še za to pojasnilo.

Urednik glasbenega programa Vala 202 Jernej Sobočan

V odgovoru pojasnjujem, da Val 202 izpolnjuje 40 odstotkov mesečne kvote. /.../

S tem pojasnjujem, da glasbeni uredniki gledamo na celoten pas od 6.00 do 18.00, ne pa samo nekaj ur znotraj tega pasu. Tudi ali predvsem zaradi dinamičnosti, fleksibilnosti programa Vala 202, ki poteka v živo – odzivanje na aktualne dogodke, športni prenosi, aktualne oddaje itd. – se namreč pogosto zgodi, da glasbena oprema za določen pas (npr. jutro) na koncu ni realizirana v obliki, kot je bila načrtovana. Zgodi se torej, da je v delu programa razmerje drugačno, gledano v celoti pa sledimo zakonskim obvezam in predvsem skrbimo za raznovrstno ponudbo glasbe, s poudarkom na domači. Te namreč predvajamo več, kot bi jo morali po sistemu kvot.

Vpogled v naš program za predvajanje za 16. 4. od 6.00 do 10.00 kaže: 13 slovenskih skladb (12 v slovenščini, 1 v angleščini). Pri računanju kvot se upošteva trajanje skladb, ne pa njihovo število. Podatki o predvajanem programu in glasbi za marec kažejo, da smo na Valu 202 v programskem pasu med 6. in 18. uro predvajali 41,11 odstotka slovenske glasbe, v programskem pasu med polnočjo in 6. uro pa 46,85 odstotka slovenske glasbe.

ODGOVOR VARUHIJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Iz odgovora urednika je možno razbrati, da Val 202 dosega zakonsko zahtevanih 40 odstotkov slovenske glasbe v jutranjem in dnevnem časovnem pasu. Zakonodaja radijskim postajam ne nalaga izpolnjevanja deležev predvajane slovenske glasbe v krajših časovnih pasovih (npr. med 6. in 10. uro), zato je odločanje o tem, kdaj predvajajo več in kdaj manj slovenske glasbe, prepuščeno glasbenim urednikom. /.../ Kot sklepam tudi iz pripomb drugih poslušalcev Radia Slovenija (predvsem radia Prvi), ste poslušalci najbolj občutljivi na glasbeni izbor v jutranjem programskem pasu. Tudi med odzivi na predvajano glasbo na Prvem so poslušalci v letu 2023 poudarjali, da želijo več slovenske glasbe predvsem zjutraj in zgodaj dopoldne.

Zato glasbenim in drugim urednikom Vala 202 **priporočam, da tudi na načine, ki so jim na voljo, povprašajo poslušalce o zadovoljstvu z glasbenim izborom v jutranjem in dopoldanskem času.** Seveda so pri izboru glasbe najpomembnejša merila kakovost, raznovrstnost, usklajenost s programom, ... **eno od meril javnega radia pa mora biti tudi zadovoljstvo javnosti, saj to vpliva na doseg radia in s tem na izvajanje njegovega javnega poslanstva.**

4.2.2.2 Dostopnost vsebin, neprimernih za otroke: Besedilo pesmi v jutranjem programu

JANUAR, str. 40: Neprimerno besedilo pesmi v jutranjem programu

»V jutranjem programu na Valu 202 je bila pesem z besedilom, ki je na povezavi: <https://genius.com/The-last-dinner-party-nothing-matters-lyrics>. Sam mu med poslušanjem najprej nisem posvečal pozornosti, potem pa so prišla vprašanja mladoletnice: »Ali je to res – ta beseda in vsebina?« Skladba je bila predvajana dne 19. 1. med 6.50 in 7.00.

Menim, da se mnogokrat neupravičeno jezimo na stanje duha v družbi in predvsem mladih, dokler je vse dovolj dobro in lepo. Tovrstna vsebina spada vsaj v nek drug časovni in vsebinski okvir, če ne kaj drugega.« (D. G.)

Urednik Jutranjega uredništva na Valu 202 Tadej Košmrlj

Na Valu 202 smo v preteklem letu zavrteli prek 25.000 različnih skladb. Večji del predvajane glasbe je novejša. Glasbeni uredniki pred uvrstitvijo skladbe v program to poslušajo, ob orisani količini in drugih obveznostih pa se zgodi, da mimo pozornih ušes uide kako bolj eksplicitno besedilo. Predvsem to velja pri tujih ustvarjalcih, ki načeloma ne slovijo po tovrstnem umetniškem izražanju, med njimi so tudi The Last Dinner Party. Na morebitna manj primerna besedila smo še veliko bolj pozorni pri rapu v angleščini in pri vseh domačih izvajalcih. Besedilo konkretne skladbe ni primerno za jutranji termin. Šlo je za nepozornost, zdrs. Prizadevali si bomo, da bi bilo takih zdrsov kar se da malo oziroma nič.

ODGOVOR VARUHIJNE Z MNENJEM

Iz odgovora je razvidno, da je urednik priznal neprimernost besedila za predvajanje v jutranjem času in zapisal, da bodo izvedli ukrepe, da se kaj takega ne bi več zgodilo, oziroma da bodo take zdrse kar se da zmanjšali. Primerno je pojasnil tudi okoliščine, ki privedejo, da se ob veliki količini skladb včasih kakšna neprimerna izmuzne skozi uredniško sito.

4.2.2.3 Natančnost, nepristranskost: Komentatorska oddaja Petkova centrifuga

OKTOBER, str. 22: [Petkova centrifuga, 11. 10.](#): »Menim, da je novinar kršil tako zakonodajo kot tudi etična načela.«

»Menim, da je novinar Mitja Peček s svojim prispevkom ravnal v nasprotju s standardi novinarske etike in zakonodajo, ki ureja medijsko dejavnost. V svoji oddaji je novinar:

1. Podal komentarje brez preverjanja dejstev: Novinar je podal več trditev, ki niso bile podprte z dokazi. Med drugim je izraelsko vojsko poimenoval teroristično (»izvedla teroristično akcijo«), mednarodno prepoznana teroristična gibanja pa označil kot »skrajna islamistična gibanja«, kar je v nasprotju z določbami Zakona o medijih (ZMed), /.../
2. Prikrito oglaševanje drugih medijev: Novinar je v svojem prispevku posredno promoviral vsebine drugih medijskih hiš, /.../
3. Ustvarjanje teorij zarote: z nepodprtimi domnevami je širil teorije zarote ob izstopu Anžeta Logarja iz SDS, čeprav za to nima nobenih indicev, še manj pa dokazov.« (M. D.)

V uvodu naj pojasnimo, da je oddaja Petkova centrifuga komentar, kar je zaznati tudi iz opisa oddaje na spletni strani: »Slikovita prisposoba v naslovu dolgoletne petkove oddaje na Valu 202 pove na kratko vse o njeni vsebini. Med kronističnim registriranjem dogodkov avtorji po pomembnosti in svoji presoji izločijo in ožamejo bistvo.«

Poslušalca je zmotilo poimenovanje, da je Izrael »izvedel teroristično akcijo«. Če sledimo definiciji terorizma: »Terorizem je po definiciji vsako organizirano nasilno dejanje, ki je usmerjeno proti civilistom in/ali civilnim ustanovam v politične oziroma gospodarske namene«, verjetno težko trdimo nasprotno. Če osvetlimo še s podatki mednarodnih institucij, med njimi OZN in Unicefa, je bilo v letu dni na ozemlju Palestine ubitih več kot 42 tisoč ljudi, povečini civilistov. Po podatkih Združenih narodov je približno 60 odstotkov žrtev žensk, otrok in ostarelih. Organizacija navaja tudi večkratno mučenje zdravniškega osebja in načrtno targetiranje medicinskih vozil. Med cilji izraelske vojske so tudi civilna infrastruktura, bolnišnice in begunska taborišča. Glede poimenovanja »skrajno islamistično gibanje« pojasnujemo, da je gibanje Hamas nastalo konec leta 1987 in ima korenine v Muslimanski bratovščini, eni glavnih islamističnih organizacij, ki je nastala v Egiptu, prvo vejo zunaj matične države pa je ustanovila prav v Palestini.

V nadaljevanju poslušalec novinarju očita prikrito oglaševanje drugih medijev, ob čemer pojasnujemo, da ne gre za oglaševanje, pač pa za navajanje vira, kar je eno od temeljnih vodil novinarskega dela, in je zapisano v 4. členu Kodeksa novinarjev Slovenije.

Poslušalec novinarju očita tudi kršitev 2. člena Kodeksa novinarjev Slovenije, ki govori o tem, da se mora novinar izogibati osebno žaljivemu predstavljanju podatkov in dejstev. Pri tem ne razumemo, s čim naj bi novinar kršil omenjeni člen, pa tudi ne, s katerimi nepodprtimi domnevami naj bi širil domnevne teorije zarote. Da poslanec Anže Logar samega sebe vidi kot »povezovalca nasprotujočih si ideoloških polov«, je mogoče razbrati iz njegovih javnih nastopov, v katerih je večkrat poudaril, da je »po naslednjih volitvah nujno sestaviti široko koalicijo«, oziroma da se bo po naslednjih parlamentarnih volitvah zavzemal »za sredinsko pot in široko sodelovanje«.

Prepričani smo, da tovrstna oddaja, ki sodi v zvrst komentarjev in ne gre za poročanje, ne ustvarja napačne percepcije med poslušalci.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je odgovorni urednik primerno pojasnil marsikatero vašo dilemo. V uvodu je poudaril, da je oddaja Petkova centrifuga žanrsko opredeljena kot komentar, kar je razvidno tudi iz opisa oddaje. Komentar je novinarski žanr, ki ocenjuje, vrednoti, pojasnjuje in analizira aktualne dogodke in dogajanja, razmerja med njimi in ozadja ter jih umesti v širši družbeni kontekst. O vsem sme izrekati tudi mnenje in stališče. Za komentar torej veljajo drugačna pravila kot za poročilo. /.../ Oddajo Petkova centrifuga pripravlja več avtorjev, kar zagotavlja širši razpon mnenj.

Na vaše konkretne očitke dodajam po presoji oddaje še nekaj pojasnil.

Glede dela komentarja o dogajanju v Izraelu in Gazi, kjer očitata, da je novinar »izraelsko vojsko poimenoval teroristično« (»izvedla teroristično akcijo«), mednarodno prepoznana teroristična gibanja pa označil kot »skrajna islamistična gibanja«, sem poslušala daljši odsek oddaje, kjer naj bi bilo izrečeno to, kar navajate. Pri poslušanju sem ugotovila, da vaš očitek ne drži. Novinar je namreč povedal: »V ponedeljek je minilo leto dni od napada skrajnega palestinskega islamističnega gibanja Hamas na Izrael. V skrbno načrtovani **skrajno barbarski teroristični** akciji je množica napadalcev pobila približno 1200 ljudi ter ranila ali kako drugače – tudi spolno – zlorabila približno 5000 ljudi. Več kot 250 jih je vzela za talce. Izrael je odgovoril s teroristično akcijo, ki zdaj traja že več kot leto dni. Oziroma s tako imenovano kopensko operacijo ...«

Podčrtala sem del, ki kaže, da za teroriste ni označil ne Izraela ne Hamasa, je pa kot teroristična označil dejanja, vendar ne samo dejanj Izraela, temveč tudi Hamasov napad. Zato tega dela ne moremo označiti za zavajajočega, temveč menim, da je bil skladen s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija, pa tudi z Zakonom o RTV Slovenija (v pritožbi ste verjetno pomotoma zapisali, da gre za kršitev 5. člena Zakona o medijih, saj je zaveza, »*da mora biti novinarsko poročanje resnično in nepristransko*«, ki ste ga navedli, del 5. člena Zakona o RTV Slovenija in ne Zakona o medijih).

Glede drugega očitka – o prikitem oglaševanju – je odgovorni urednik primerno pojasnil, da ne gre za oglaševanje, pač pa za navajanje vira, kar je eno od temeljnih vodil novinarskega dela. Zato vsi kredibilni mediji vedno, ko povzemajo navedbe drugega medija, to navedejo. /.../

Glede zadnjega dela oddaje, o Anžetu Logarju, menim, da ga ne moremo presojati po poročevalskih standardih, temveč po merilih za komentar in interpretativne novinarske vrste, v katerih novinar sme zapisati ali povedati mnenje o dogajanju.

Zato **menim, da oddaja ni kršila nobene zakonske določbe, niti Programskih standardov RTV Slovenija ali Poklicnih meril.**

4.2.2.4 Natančnost: Napačna navedba dovoljene mase tovornih vozil

MAJ, str. 35: Napačno navajanje teže in mase vozil v prometnih informacijah

»Včeraj ponovno na Valu 202 pove napovedovalec: »Danes (bila je nedelja) velja prepoved vožnje za vozila, težja od 7,5 tone.« To je povsem nepravilno. Odredba v 1. členu pravi, da velja prepoved vožnje tovornih vozil, katerih **največja dovoljena masa presega 7.500 kg**. Kaj pomeni največja dovoljena masa (NDM)? To je teža vozila in nosilnost. Primer: vozilo je težko 5t, nosilnost 2,6 t, skupaj oziroma **NDM=7,6 t** in ne sme voziti, ker presega dovoljeno NDM.

Torej, vsa "težja vozila od 7,5 t" – kar vi sporočate – imajo še nosilnost ... par ton, in po vašem lahko vozijo. Apeliram, da seznanite napovedovalce z Odredbo, da ti pravilno, zakonito obveščajo javnost, da velja prepoved vožnje za vozila, katerih NDM presega 7,5 t in ne za vozila, ki so težja od 7,5 t.« (I. D.)

Urednik dnevno aktualnega uredništva Vala 202 Rok Kužel

Glede pritožbe poslušalke sem sodelavke in sodelavce opozoril, naj pri prometnih informacijah dosledno upoštevajo dikcijo iz Odredbe o omejitvi prometa, v kateri je navedeno, da prepoved prometa ob nedeljah velja za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 7,5 tone.

ODGOVOR VARUHINJE

Menim, da se je urednik primerno odzval in upam, da bodo novinarji dosledno obveščali javnost pravilno. Če boste še kdaj zaznali napačno navedbo, pa kar ponovno opozorite.

4.2.2.5 Pohvala

AVGUST, str. 35: Pohvala (ob) spremljanju olimpijskih iger

»Včeraj (op. a.: 11. 8. 2024) sem na poti z avtom poslušal zadnji dan prenosov na Radiu Slovenija. Lahko rečem, da sem bil zelo zadovoljen. Ogromno oglašanj, dobra izvedba prispevkov (prijetno poročanje, novinarji so se vživeli in dobro predstavili dogajanje, tako da si imel občutek, kot da gledaš po TV), zanimivi prispevki o sami olimpijadi, anekdote ...« (D. G.)

4.2.3 ARS

Na tretji program Radia Slovenija, program ARS, je varuhinja leta 2024 prejela samo **dva** odziva. V enem je poslušalka izrazila mnenje o 5. delu kratke radijske igre Slabe ceste, ki je, skupaj s pojasnilom odgovorne urednice, dostopno v mesečnem poročilu za MAJ, str. 36. Drugi odziv pa je bila pobuda poslušalke za branje knjig na radiu, kar program Ars izvaja že tri leta.

4.2.3.1 Branje knjig na radiu

JANUAR, str. 41: »Rada bi, da bi na Radiu Slovenija profesionalni spikerji vsak dan brali knjige.«

»Rada bi, da bi na Radiu Slovenija profesionalni spikerji brali vsak dan knjige (biografije, zgodovinske).« (L.)

Odgovorna urednica programa Ars Ingrid Kovač Brus

Zelo sem vesela pisma poslušalke. Pred nekaj več kot dvema letoma smo namreč vpeljali oddajo Odprta knjiga, ki je na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, ob 19.00. To je prav oddaja, kot si jo poslušalka želi. V njej dramske igralka in igralci prebirajo romane, klasične in sodobne. Med zadnjimi so poslušalci lahko poslušali Cvetje v jeseni Ivana Tavčarja in Božično zgodbo Charlesa Dickensa, prav zdaj pa je na sporedu roman Maruše Krese Da me je strah? V režiji Alena Jelena ga bere igralka Sabina Kogovšek. Med naslednjimi pa prihaja na spored prav biografija in sicer Joži, ki jo bo sama brala igralka Jožica Avbelj, podobno kot so v zadnjih dveh letih svoje biografije prebirali Radko Polič, Evgen Car, Milena Zupančič.

Sicer pa poslušalko prijazno vabimo, naj spremlja tudi druge literarne oddaje, vsakodnevna Lirični utrinek ob 8.00 in Literarni nočno ob 23.00, Literarni večer ob torkih ob 21.00 id.

Večino knjig, ki jih predvajamo v oddaji Odprta knjiga, izda naša založba ZKP RTV SLO kot zvočnice in so dostopne tudi na tak način.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam za pobudo. Morda doslej niste bili navajeni poslušanja tretjega programa Radia Slovenija, programa Ars. Zavrtite kdaj gumb na radijskem sprejemniku in ga poiščite.

Recimo ob 8. uri zjutraj, ko je vsak dan na sporedu Lirični utrinek. Dve minuti traja, tako da ga boste zlahka prepoznali med drugimi radijskimi postajami. Ali vsak delovni dan ob 19. uri, ko je na sporedu oddaja Odprta knjiga. To je oddaja, kakršno ste predlagali. Program Ars ponuja veliko vsebin, posredovanih v zvočni obliki. To je izjemnega pomena zlasti za vse, ki jim je močno opešal vid ali so slepi. V časih, ko se mnoge vsebine selijo na različne zaslone in zato močno obremenjujejo vid, se krog ljudi s poslabšanim ali preobremenjenim vidom zelo širi, zato je zvočno posredovanje vsebin za mnoge zelo dragoceno. Upam torej, da bo tudi država kot ustanoviteljica RTV Slovenija upoštevala ta vidik radijskih vsebin in zagotovila njihov obstoj.

4.2.4 RADIO KOPER

Na Radio Koper je v letu 2024 prispelo 10 odzivov, leto prej samo eden. K večjemu številu je največ prispevalo kar šest pohval, ker je na slovenski kulturni praznik predvajal samo slovensko glasbo. Ostali odzivi so bili posamični, eden na delež italijanske glasbe, eden na poročanje s svečanosti na Nanosu.

4.2.4.1 Preveč, premalo: preveč italijanske in premalo slovenske glasbe

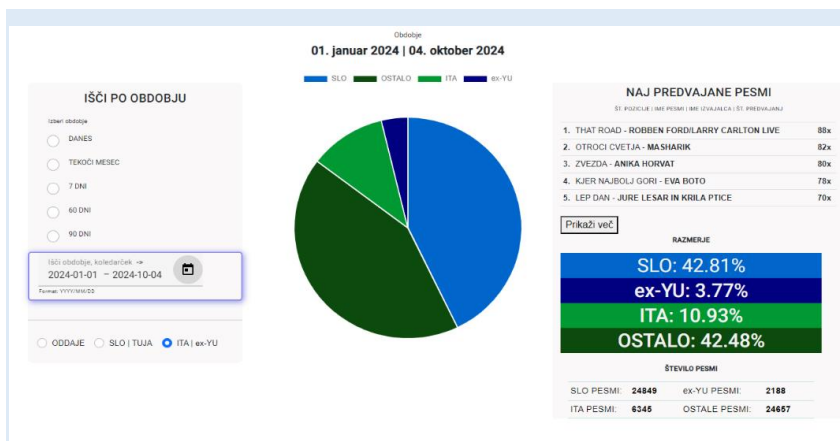
SEPTEMBER, str. 33: »Skoraj vsak dan se na Radiu Koper vrti preveč italijanske glasbe.«

»Skoraj vsak dan se na Radiu Koper vrti preveč italijanske glasbe. Malo pregledite spored.« (F. Š.)

Odgovorni urednik Radia Koper v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria Janko Petrovec

Radio Koper pri svoji glasbeni podobi upošteva vse zahteve glede deleža predvajane slovenske glasbe. Še več: zaradi priljubljenosti številnih izvajalcev je ta delež višji od zahtevanega. Pri izboru tujih izvajalcev, ki predstavljajo dobro polovico vse predvajane glasbe, pa naš program posebno pozornost namenja obema sosednjima prostoroma – tako italijanskemu kot hrvaškemu (pri čemer pa hrvaško glasbo statistično obravnavamo kumulativno z glasbo iz ostalih nekdanjih jugoslovanskih republik).

Prilagam grafe z izpisom predvajane glasbe v zadnjem tednu septembra, v zadnjih treh dneh septembra in od začetka leta do danes (4. oktobra). Videli boste, da se delež italijanske glasbe vrti okoli 11 odstotkov vsega programskega časa, namenjenega glasbi. Resnici na ljubo moram pripisati, da sistem »ne polovi« vse predvajane italijanske glasbe, ker izbor najnovejših hitov vodimo v predvajalnem sistemu posebej; toda v tem izboru so tudi hiti v drugih jezikih, tako da so dejanska razmerja med predvajano slovensko, italijansko, ex-yu in »drugo« glasbo podobna podatkom, ki jih vidite v grafih.

Povsem mogoče je, da je bilo v nekem konkretnem programskem pasu na sporedu nekaj več italijanskih popevk, kar je morda zmotilo poslušalko.

Dodajam pa, da si želimo delež predvajane italijanske glasbe v povprečju povečati – ne na račun slovenske, ampak na račun drugih jezikov, zlasti angleščine. Naš cilj je, da bi se delež italijanske glasbe vrtel okoli 15 % vse predvajane glasbe.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Seznam predvajane glasbe lahko spremljate na Glasbenem SOS Radia Koper, dostopen je [tukaj](#). V [zavihku](#) si lahko ogledate tudi seznam predvajanih skladb za pretekla leta.

4.2.4.2 Nepristranskost: izogibanje kandidatom v oddajah pred uradno kampanjo

APRIL, str. 24: Poročanje s spominske slovesnosti na Nanosu, 27. 4.

»V soboto smo imeli na Nanosu tradicionalno spominsko slovesnost, v spomin na dan upora proti okupatorju in v spomin na Nanoško bitko, osrednji govornik je bil dr. Uroš Lipušček. /.../ pa v poročilu ni niti omenila osrednjega govornika. /.../ Dogodek po našem mnenju predstavlja verigo kršitev uredniške politike in ravnanj, ki kažejo na morebitno zlorabo funkcije odnosno na cenzuro informativnih podatkov RTV Slovenija.« (B. N.)

V. d. odgovornega urednika Radia Koper v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria **Andrej Šavko**

V skladu z uredniško politiko Radia Slovenija se že od objave imen kandidatov izogibamo njihovem nastopu v etru, če to ni nujno potrebno. Ta praksa velja ob vseh volitvah. O tem, koga vključiti v poročilo z dogodka, se sicer odločata novinar in po potrebi dežurni urednik. /.../ Že dopoldne smo v našem programu proslavo napovedali in tam omenili tudi slavnostnega govornika, g. Lipuščka.

MNENJE VARUHINJE

Iz odgovora je razvidno, da to nikakor ni bila posledica uredniške ali novinarske cenzure, temveč doslednega spoštovanja vnaprej dogovorjene uredniške politike Radia Slovenija, da se že v času pred začetkom uradne volilne kampanje izogibajo vključevanju kandidatov v programe (razen v prispevkih in oddajah o volitvah).

Varuhinja takšno uredniško politiko pozdravljam, kot primerna se je izkazala že pri prejšnjih državnoborskih in predsedniških volitvah. Z vnaprej dogovorjeno uredniško politiko, ki velja za vse programe Radia Slovenija in s katero so pravočasno seznanjeni vsi novinarji in uredniki, namreč Radio Slovenija (in znotraj njega tudi Radio Koper) prispeva k enakopravni obravnavi vseh kandidatov, volivkam in volivcem pa omogoča, da so nepristransko seznanjeni z vsemi kandidati, ne pa bolj s tistimi, ki se v predvolilnem času pojavljajo na dogodkih, ki niso povezani z volitvami. **Prav vnaprej sprejeta uredniška politika je najboljša varovalka pred neenako obravnavo kandidatov v času pred volitvami in pred morebitnimi arbitrarnimi posegi, vključno s »cenzuro«** v primerih, ko bi novinar v poročanje izdatno vključil nekega kandidata, drug novinar pa drugega kandidata s podobnega dogodka ne bi niti omenil. /.../

V primeru poročanja o slovesnosti na Nanosu zato ne gre za kršenje, temveč za spoštovanje Zakona o RTV Slovenija, Programskih standardov, Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.

4.2.4.3 Pohvale, pobude

[FEBRUAR, str. 37: Pohvale za predvajanje slovenske glasbe na slovenski kulturni dan](#) (6 odzivov)

»Čudovita slovenska glasba danes prav paše.« (N. B.)

»Čestitam za odločitev, da na kulturni praznik predvajate samo slovensko glasbo! Hvala in lepo praznujte.« (M. I.)

✓ ODGOVOR VARUHINJE S POHVALO UREDNIŠTVU

Pripombe, ki jih prejemam na glasbo, zlasti na Prvi program Radia Slovenija, so največkrat prav na to temo: več slovenske glasbe, zlasti jutraj in dopoldne, in različne zvrsti slovenske glasbe – tudi zborovska, glasba pihalnih orkestrrov, ljudska, narodno-zabavna, pop. Zato je dobrodošlo, primerno in pohvalno, da javni radio na kulturni praznik tudi s predvajano glasbo pokaže javnosti, kako zelo bogato kulturno ustvarjanje je v Sloveniji v mnogih glasbenih zvrsteh.

[MAREC, str. 17: Pohvala in pobuda](#)

»Želela bi pohvaliti vaš program in vaše voditelje, ki vsi po vrsti s svojim nasmejanim in radoživim tonom glasu polepšajo vsakdan. Nasmeh in optimizem se čuti tudi med poslušanjem. Veliko mi pomeni uporaba knjižne slovenščine, ki na komercialnih radiih na žalost nima mesta. Doma in na poti v službo smo vaši zvesti poslušalci. Še posebej bi pohvalila program ob obletnici Srečka Kosovela, saj tu in tam kakšna poezija napolni dušo in polepša dan. Morda bi razmislili o tem, da bi bila tovrstna spominjanja na slovenske pesnike kar stalnica vašega programa.« (M. A.)

4.2.5 RADIO MARIBOR

Na Radio Maribor sta v letu 2024 prispela samo **dva** odziva. Zanimivo je bilo opozorilo na nedostopnost oddaje Čestitke v arhivu.

[OKTOBER](#), str. 25: Zakaj rubrike Čestitke na Radiu Maribor ni mogoče poslušati za nazaj?

»Čestitke in pozdrave na Prvem programu Radia Slovenija lahko poslušamo za nazaj, tudi Glasbo po željah na Radiu Koper. Radio Maribor pa tega ne izvaja, kot so mi dejali, zaradi avtorskih pravic. Pa bi res želela zvedeti, ali lahko vsak po svoje to regulira in zakaj!? Pravna podlaga ali je kaj drugega posredi?« (I. O.)

V. d. odgovornega urednika Radia Maribor Danijel Poslek

Radio Maribor je pred 14 dnevi prešel na novo spletno stran. V sklopu tega projekta odpravljamo tudi težave, na katere je opozorila poslušalka.

Računam, da bo do sredine novembra vpeljana rešitev, s katero bomo na spletni strani omogočili (časovno nekoliko omejen) dostop do čestitk.

 ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Iz odgovora izhaja, da gre za začasne težave in ne za trajno prakso Radia Maribor.

4.2.6 RADIO SI

Na vsebine Radia Si je prišel leta 2024 samo en odziv, v januarju. Izražal je podporo ohranitvi radia, ki je zelo dragocen zlasti za tujce, ki živijo v Sloveniji.

4.2.7 RADIO SPLOŠNO

Splošnih odzivov na radijsko ponudbo je bilo **10**, nekoliko več kot leto prej (6). Med njimi je bilo nekaj pohval in mnenj ter vprašanje o programu, ki bi predvajal samo slovensko glasbo.

4.2.7.1 Preveč, premalo: »Zakaj ni radijskega programa, ki bi predvajal samo slovensko glasbo?«

[JULIJ](#), str. 17: »Zakaj ni radijskega programa, ki bi predvajal samo slovensko glasbo?«

»Zakaj ni na Štajerskem oz. v Podravju, točneje Mariboru, nobenega radijskega programa, ki bi predvajal samo slovensko glasbo 24/7 brez nadležnih reklam.« (D. L.)

Direktor Radia Slovenija Mirko Štular

Programi Radia Slovenija sledijo javnemu interesu in v zasnove so vključene tako vsebine, ki zanimajo širok krog poslušalcev, kot tudi tiste, ki so namenjene manjšim, specifičnim skupinam poslušalcev. Tudi pri glasbi skušamo zadostiti čim širšemu krogu, zato na posameznih programih, glede na njihov format in usmeritev, predvajamo veliko različnih glasbenih zvrsti, od zabavne glasbe, klasične glasbe, jazza, zborovske in narodne glasbe, tudi narodno-zabavno in popularno, če jih omenimo le nekaj. V skladu z našim poslanstvom tudi spodbujamo in podpiramo avtorstvo nove slovenske glasbe z vseh področij. Deleži slovenske glasbe so

zakonsko predpisani za vse naše programe in te dosegamo na vseh programih Radia Slovenija, na večini ta delež tudi presegamo.

Zakaj torej nimamo posebnega programa samo s slovensko glasbo? Ker v tem trenutku s programi, ki jih imamo z zakonom predpisane, težko namenimo enega samo slovenski glasbi, še posebej, ker poslušalci izrazito poudarjajo pomen naše informativne vloge na celotnem območju, nacionalnem in lokalnem, predvsem pa to, da moramo zadostiti širokemu segmentu javnosti in zelo različnim okusom, pričakovanjem. V Sloveniji sicer nekaj komercialnih radijskih programov, ki so slišni v celotni državi ali samo na posameznih območjih, predvaja samo slovensko glasbo, vendar pa pri oblikovanju programskih zasnov niso vezani na zakonske omejitve, ki veljajo za nacionalno radijsko mrežo.

Bi lahko bilo drugače? Da. Že nekajkrat smo izrazili interes za oblikovanje tematskih, specializiranih programov, ki bi lahko nagovarjali ožje ciljne skupine in okuse, tudi glasbene. Testno smo že poskusili s športnim radijem, kjer so bile združene športne vsebine, pa v času epidemije tudi posebni izobraževalni program za otroke, vendar nam v tem trenutku zakonodaja ne dovoljuje predvajanja takega programa. Tehnologija nam to omogoča, znanje in načrte imamo, tudi produkcija takega programa ne bi bila draga, zato verjamem, da bi to lahko tudi izpeljali s premišljenim poslovnim modelom, ki bi najbrž vključeval tudi oglase.

Oglaševanje namreč pomeni pomemben del financiranja Radia Slovenija in ukinitve oglaševanja bi po drugi strani pomenila, da se je treba odreči določenim programskim vsebinam. Na Radiu Slovenija skrbimo, da so sredstva, pridobljena iz oglaševanja, namenjena obogatitvi programa (več športnih vsebin in posebnih programskih projektov, pestrejša ponudba), predvsem pa ves čas vztrajamo, da so oglasne prekinitve kratke in vedno znotraj zakonsko dovoljene meje.

Čakamo torej na spremembo zakonodaje in zagotavljamo, da bo v ponudbi internetnih programov tudi program samo s slovensko glasbo, morda celo več, z različno slovensko glasbeno ponudbo.

4.2.7.2 Pohvale in pobude

JUNIJ, str. 19: Pohvala radijskim oddajam in pobuda ustvarjalcem

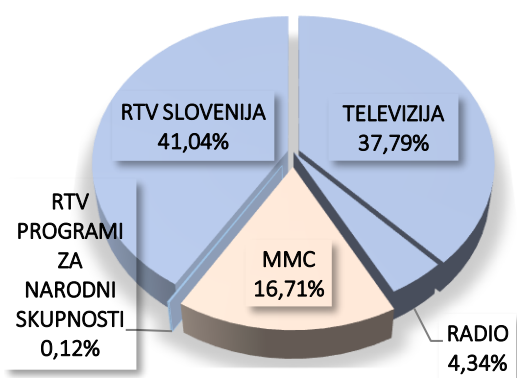
»Na Prvem, Valu 202, Arsu ... imate čudovite oddaje, vsebine, izobraževanje, glasbo, vsega po malem. /.../ In res, čeprav poslušalci kritizirajo rabo slovenskega jezika, ste dobri, vrhunski. Naj poslušajo komercialne radie.« (V. K.)

OKTOBER, str. 26: Pobuda: Več sodelovanja poslušalcev v radijskih oddajah.

»Poslušalec Prvega sem že 50 let. Ves čas poslušam Prvi program, pogosto sem na Arsu, ki je zelo dober. Pohvalil bi Ultrazvok, vse oddaje so izredne. Moti pa me, da vse bolj odrivaste poslušalke in poslušalce. Pred leti je ob dnevu radia Radio Slovenija vsako leto povabil določeno simbolično število poslušalcev na obisk radijske hiše. Žal zdaj tega ni več. Kar je škoda.« (A. V.)

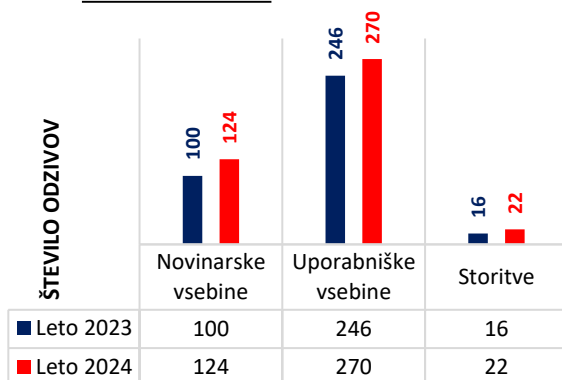
4.3 PPE MMC

Tudi v letu 2024 je število odzivov na PPE MMC naraščalo, nabralo se jih je **416** oziroma kar 15 odstotkov več kot leto prej.

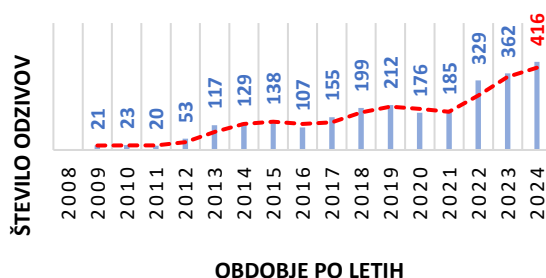

Deleži odzivov na posamezna področja MMC-ja so ostali skoraj nespremenjeni: na novinarske vsebine se je nanašala slaba tretjina odzivov (29,81 %), na uporabniške vsebine dve tretjini odzivov (64,90 %), na storitve pa 5,29 % (leto prej 4,42 %).

2023-2024: PPE MMC

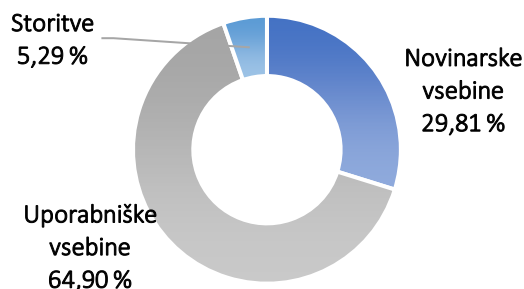

2008-2024: PPE MMC

Nadaljevalo se je povečevanje deleža odzivov na MMC med vsemi odzivi. Leta 2024 so tako dosegli že **16,71 %** vseh odzivov, leto prej so znašali 10,42 %, v drugih preteklih letih pa pod 10 %. MMC je tako še bolj okrepil tretje mesto po deležu vseh odzivov.

LETO 2024: PPE MMC

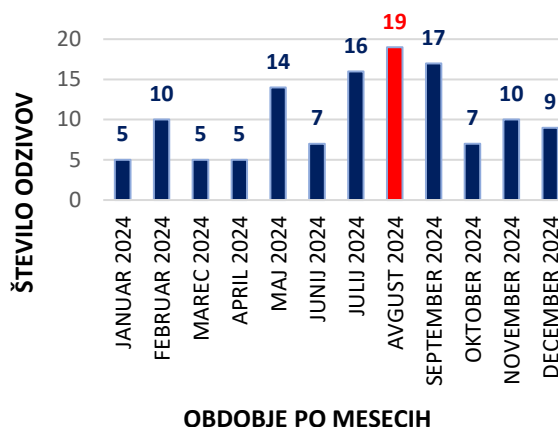
Število odzivov se je povečalo na vseh treh področjih: na novinarske vsebine jih je bilo **124** oziroma četrtnina več kot leto prej, na uporabniške vsebine (komentarje) **270** oziroma za desetino več, na storitve pa **22** ali za dobro tretjino več kot leto prej. MMC izvaja tudi podnaslavljanje televizijskih oddaj za gluhe in naglušne. Odzive na to obravnavamo v posebnem poglavju Dostopnost, na str. 165.

4.3.1 NOVINARSKE VSEBINE

Na novinarske vsebine je leta 2024 prispelo **124** odzivov, kar je 24 več kot leto prej in več kot katero koli leto od ustanovitve instituta varuha. Prihajali so dokaj enakomerno, mesečno je prispelo od 5 do 19 odzivov. Medtem ko so bile novinarske vsebine v enotah televizije in radia deležne tudi pohval; na MMC-ju teh ni bilo, prihajale so le pritožbe, kritike ali vprašanja s kritično noto. Odzive lahko razdelimo na tri sklope: na novinarska besedila na MMC-ju, na podpisovanje fotografij in na teletekst. Na teletekstu so bralci opozarjali na posamične

manjše napake, pogrešali so objave nekaterih izidov športnih tekmovanj, predvsem tenisa, večkrat so jih zmotili neosveženi vremenski podatki. Pri teh je varuhinja pojasnila, da gre za zamik objave na spletni strani Agencije za okolje RS, s katere se podatki samodejno prenašajo. Novinarskim besedilom so bralci očitali napake, pristranskost, zavajanje, opuščanje preverjanja dejstev, navzkrižje interesov. Po presoji varuhinje se je precej pritožb izkazalo kot neupravičenih, med njimi o rabi besed ubiti ali umrli za žrtve nasilnih dejanj v vojni ([JANUAR, str. 42](#)), o članku s ponatisnjeno brezjansko Materjo Božjo in podgano ([MAJ, str. 40](#)) in o označevanju hutijevcev za teroriste ([AVGUST, str. 41](#)). V nadaljevanju je povzetek upravičenih pritožb. Veliko je bilo tudi pripomb na napačno ali pomanjkljivo podpisovanje fotografij.

Število odzivov 2024:
Novinarske vsebine MMC

4.3.1.1 Celovitost, nepristranskost: Članek o volitvah v Venezueli

[AVGUST, str. 35](#): Očitane več kršitev članku »[Volitve v Venezueli – res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?](#)«

»Spletna stran [rtvslo.si](#) je 30. julija 2024 zvečer objavila članek ge. Sajovic o predsedniških volitvah v Venezueli: Volitve v Venezueli – res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?

Skozi celoten članek gre novinarka v smeri, ki jo kaže naslov – torej, da naj bi bile tokratne predsedniške volitve v Venezueli demokratične, transparentne, poštene, kot oporečne pa se prikazujejo zato, ker izid ne ustreza ZDA. Kot je znano, je volilni svet v Venezueli, ki ga popolnoma obvladuje sedanji predsednik Nicolas Maduro, tega razglasil za zmagovalca volitev. Prejel naj bi 51,2 odstotka glasov, opozicijski predstavnik Edmundo Gonzalez Urrutia pa 44,2 odstotka. A opozicija trdi, da je s kar 70 odstotki glasov podpore zmagal Urrutia in da je pri štetju glasov prišlo do obsežnih nepravilnosti.

Ob pisanju o volitvah, katerih demokratične in poštene izvedbe novinarka ne postavlja pod vprašaj, pač pa jih v slogu režima Madura kaže kot takšne, med drugim razlaga tudi o nekdanjem režimu predsednika Venezuele Huga Chaveza. Tako piše: "A karizmatični Chavez je

užival neomajno podporo Venezuelcev, ki so pod njim zacveteli /.../." Toda ob koncu njegove vladavine ob njegovi smrti 2013 je ugledna organizacija Human Rights Watch (torej ne ZDA, pač pa HRW) objavila obsežno [poročilo](#) o njegovi avtokratski zapuščini.

Pišejo, da je njegovo vladavino zaznamovala dramatična koncentracija moči in neupoštevanje temeljnih človekovih pravic. Pišejo o napadih na neodvisnost pravosodja, na svobodo medijev, o zavračanju preiskav v zvezi s kršitvami človekovih pravic. O zapiranju političnih nasprotnikov, sodnikov, zagovornikov človekovih pravic. Da novinarka Sajovic ob tem zapiše, da je "karizmatični Chavez užival neomajno podporo Venezuelcev, ki so pod njim zacveteli", je po moji oceni groba kršitev določbe v petem členu Zakona o RTVS, ki pravi, da morajo novinarji RTVS pri svojem delu še posebej spoštovati človekovo osebnost in dostojanstvo. Prav tako gre po moje za grobo kršitev določbe v petem členu Zakona o RTVS, da morajo novinarji spoštovati načelo resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij.

Podobnih primerov v članku je še več. Tako novinarka ob utemeljevanju v smeri, da so bile volitve v Venezueli izvedene pošteno in demokratično, navaja izjavo nekdanjega ameriškega predsednika Carterja iz leta 2012, da je volilni sistem v Venezueli najboljši na svetu. Pri tem je pomenljiva ravno [izjava organizacije The Carter Center](#) v zvezi s temi volitvami. Organizacijo je ustanovil prej omenjeni nekdanji ameriški predsednik. Prvi stavek se glasi, da predsedniške volitve niso bile v skladu z mednarodnimi standardi volilne poštenosti in se ne morejo smatrati za demokratične. Tudi z zamolčanjem te izjave je novinarka kršila določbe Zakona o RTVS o celovitosti, nepristranskosti in resničnosti informacij.

Novinarka govori o 900 tujih opazovalcih volitev, ki da niso poročali o nepravilnostih. Ne navede, od kod naj bi bili ti opazovalci, iz katerih organizacij, držav. Zamolči, da je režim v Venezueli že pred dvema mesecema [preklical](#) povabilo opazovalcem Evropske unije za predsedniške volitve. Novinarka je torej kršila že prej omenjene določbe Zakona o RTVS.

Prilagam tudi [link](#) do izjave na strani HRW, da devet mednarodnih organizacij obsoja pomanjkanje transparentnosti pri objavljenih (spornih uradnih) rezultatih volitev. Tudi navedbe tega v članku ni nikjer. Izjava je bila objavljena 30. julija, torej na dan objave članka. Ne vem, ali bi novinarka to lahko vključila v članek, vsekakor pa je imela mnoge informacije, ki so bile podlaga za to izjavo devetih organizacij, na voljo že pred objavo članka.

Prilagam tudi [poročilo HRW](#) o stanju v Venezueli v letih 2022 in 2023, kjer poročajo celo o odprtju preiskave o zločinih zoper človečnost v tej državi. Pri UN pravijo, da imajo podlago za mnenje, da so bili zagrešeni zločini zoper človečnost kot del državne politike za represijo nad opozicijo. Pripisovanje opozarjanja opozicije in mnogih mednarodnih organizacij glede manipulacij z volilnimi rezultati predvsem interesom ZDA, kot je storila Sajovic, je v tej luči stanja v Venezueli sama po sebi manipulacija.« (N. G.)

Avtorica članka Kaja Sajovic

Situacije v politično nestabilnih državah, kot je Venezuela, so kompleksne. Vsekakor je interesov veliko, tudi zunanjih akterjev veliko. Izhajam iz svoje teme, kar je ameriška zunanja politika in vmešavanje ZDA v režime tujih držav, pri čemer je ta zgodovina še posebej v Latinski Ameriki dolga.

Bolj kot torej sama situacija v Venezueli, kjer je frakcij veliko, prav tako veliko stališč (za vsako tezo boste na spletu našli organizacijo, ki bo podprla to ali nasprotno), mene osebno bolj zanima vloga ZDA, kar izhaja tudi iz naslova.

In ko gre za to, je nedvoumno, da imajo ZDA velik interes, ko gre za Venezuelo, kar so neposredno izjavili številni ameriški predstavniki, ki jih tudi navajam.

Ko omenjate Carterjev center, danes ni več povezan z Jimmyjem Carterjem, ker on ni več aktiven, je pa povezan s State Departmentom, kar predstavlja določen konflikt interesov. Carterjev center je svojo izjavo dal pozneje.

V članku navajam določene opazovalce, ki so svoje mnenje izrazili javno – vseh 900 je nemogoče navajati.

Kot novinarka tudi verjamem v zdravo mero skepse, ko gre za navedbe zahodnih medijev, ki običajno sledijo izjavam Zahoda in zahodnih institucij, o čemer sem prav tako veliko pisala, ko gre za primer Gaze in Izraela.

Smo pa kot novinarji, ki nismo na terenu, vedno omejeni z viri, in moramo nenehno presojati in tehtati ter se sklicevati na vire, ki dejansko so na terenu, pri čemer pa ima tudi veliko vlogo politična pristranskost.

Latinska Amerika ima dolgo zgodovino demokratično izvoljenih levih in socialističnih vlad, ki niso po godu opoziciji – in niso po godu ZDA. V večini svojih člankov raziskujem prav vlogo ZDA pri teh konfliktih in njihovo rušenje režimov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Pri presoji članka in očitanih kršitev sem najprej preverila uredniško umestitev članka v poročanje Uredništva za nove medije oziroma portala MMC. To je namreč pomembno, da lahko presodimo upravičenost članka in celovitost ter nepristranskost poročanja v nizu, saj je presoja drugačna, če gre samo za en članek, ki mora biti celovit in uravnotežen že sam, ali če gre za poročanje v nizu, ko se lahko en članek posveti samo enemu vidiku.

Ugotovila sem, da je portal MMC o volitvah v Venezueli v času od 28. 7. do 29. 8. 2024 objavil 12 novinarskih besedil /.../. Seznam in dostop do teh besedil je objavljen v [Mesečnem poročilu avgust 2024](#) na str. 35. /.../ Avtorji besedil so različni (B. V., Ž. N., G. V., G. K., S. V., Kaja Sajovic). Večina besedil je podpisanih samo z začetnicami imena in priimka ter z dodatkom tiskovne agencije, kar pomeni, da gre za povzetek po tujih virih. Samo dva članka sta podpisana s polnim imenom in priimkom, avtorica obeh je Kaja Sajovic.

10 besedil, ki so podpisana z začetnicami avtorjev, je pripravilo pet različnih avtorjev. Naslovi, podnaslovi in vsebina besedil kažejo, da gre za klasična poročevalska besedila, ki nepristransko in celovito povzemajo poročanje agencij in drugih virov. Pri teh besedilih lahko pri vsakem posamično in tudi pri vseh, če jih presojamo kot poročanje v nizu, ugotovimo spoštovanje vseh programskih standardov ter poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Besedili avtorice Kaje Sajovic lahko **žanrsko označimo kot članek** – po novinarski teoriji je to novinarsko besedilo, ki **z analizo razmerij razloži pomemben družbeni dogodek, dogajanje in razmerja, jih predstavi z različnih zornih kotov**, poglobljeno in temeljito. Članek spada med interpretativne novinarske žanre, v katerih **so analize, ocene, vrednotenje, pojasnjevanje in tudi**

strokovna mnenja avtorja dovoljena. Niso pa dovoljena osebna mnenja in osebna pripadnost enemu od pogledov.

Članek [Volitve v Venezueli – res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?](#), nad katerim ste se pritožili, podrobno predstavi vpliv ZDA na dogajanja in razmerja sil v Venezueli v daljšem časovnem obdobju, pri čemer pa **močno poudari vpliv ZDA in kot glavni, skoraj izključni razlog zanj prikaže željo ZDA po izkoriščanju venezuelske nafte** in to utemelji z navedbo (samo) sankcij proti naftnemu podjetju PDVSA, ki jih je leta 2019 uvedla Trumpova administracija. **Ne navede pa tudi sankcij**, ki jih je še pred tem, leta 2015, zaradi kršenja človekovih pravic proti Venezueli uvedla Obamova administracija, niti sankcij, ki jih je proti Venezueli leta 2017 uvedla EU in jih potem večkrat podaljšala, kot razloge zanje pa navedla »dejanja, ki spodkopavajo demokracijo, pravno državo in spoštovanje človekovih pravic«. Izpusti tudi podatek, da so bile te sankcije ZDA in EU usmerjene v embargo na orožje in opremo za notranjo represijo ter prepoved potovanja in zamrznitev sredstev oseb na uradnih položajih, odgovornih za kršitve človekovih pravic ali ogrožanje demokracije in pravne države.

Z zamolčanjem teh dejstev, pomembnih za celovito razumevanje dogajanja v Venezueli, je avtorica kršila:

- 5. člen Zakona o RTVS, ki navaja, da *»Novinarke in novinarji, urednice in uredniki RTV Slovenija in drugi, ki so neposredno udeleženi pri ustvarjanju ali pripravljanju RTV programov, morajo pri svojem delu še posebej: spoštovati načelo resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij; /.../«*
- Programske standarde v točki, ki programske ustvarjalke in ustvarjalce RTV Slovenija zavezuje, da spoštujejo: *»natančnost, nepristranskost, celovitost, poštenost in jezikovno dovršenost v sporočanju dejstev, spoštovanje žanrov ter izogibanje senzacionalizmu«*
- Poklicna merila in načela *novinarske etike v programih RTV Slovenija* v točki 1.2 *Nepriistranskost* v delu, ki navaja: *»Nepriistranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti. Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev. /.../ Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov.«*
- Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 1.8 pravičnost v delu, ki navaja: *»Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:*
 - a. ne vsebujeta vseh poglavitnih dejstev;*
 - b. vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;*
 - c. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce /.../«*

Avtorica je navedene programske standarde in poklicna merila kršila tudi s poudarkom: »večina voditeljev, ki so ostro kritizirali izid venezuelskih volitev, je tudi neomajnih podpornikov Izraela«. Navedba je netočna in zavajajoča, saj je v [članku](#) jasno zapisano, da je dvom v nepristranskost in poštenost volitev v Venezueli poleg ZDA izrazilo še 10 latinskoameriških držav, Mehika, Španija (ki je maja letos priznala Palestino in je zato ne moremo šteti med »neomajne podpornike Izraela«) in visoki zunanje-politični predstavnik EU Josep Borrell, ki je

dejal, da »ni nobenih dokazov za Madurovo zmago na volitvah« ter: »Dokler ne bomo videli izidov, jih ne bomo mogli prepoznati kot legitimnih.«

V enomesečnem obdobju (od 28. 7. do 29. 8.) med novinarskimi članki na MMC-ju nisem zasledila člankov na temo volitev v Venezueli, ki bi predstavili še druge, v obravnavanem članku izpuščene vidike ali popravili napačne navedbe ter z objavo člankov v nizu bralke in bralce informirali celovito.

Zaradi ugotovljenih kršitev Zakona o RTV Sloveniji, programskih standardov in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija sem Uredništvu za nove medije **priporočila razpravo z avtorico o doslednem spoštovanju navedenih členov in točk ter prosila za odzivno poročilo.**

Varuhinja je odgovor z mnenjem poslala v odziv odgovorni urednici, ki je odgovorila:

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije **Ksenja Tratnik**

Sami ste navedli cel niz člankov o Venezueli. Kot je bilo že večkrat poudarjeno, v vsakem članku o neki tematiki ne moremo zajeti vseh informacij in vidikov.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Navedla sem, da je MMC o volitvah v Venezueli v enem mesecu objavil 12 besedil, vendar je bilo med njimi 10 poročil, ki so obravnavala dogodke ali dogajanja tistega dne ali zadnjih dni, medtem ko je članek, ki je zmotil bralca, obravnaval obdobje 25 let. Poročilo o aktualnem dogajanju zato ne more dopolniti primanjkljaja analitičnega članka o dogajanju in razmerjih v zadnjih 25 letih.

Za razliko od poročil mora članek predstaviti obravnavano temo temeljito in celovito. Res samo izjemoma lahko enega vidika ne predstavi, če za ta vidik iz objektivnih razlogov avtor ni dobil sogovornika ali verodostojnih virov. Vendar mora na to v članku opozoriti in ta manjkajoči del čim prej objaviti. V obravnavanem primeru avtorica tega ni storila. **Zato menim, da gre v primeru objave članka *Volitve v Venezueli – res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?*, tudi za slabo uredniško presojo, saj mora uredništvo poskrbeti, da so objavljeni članki celoviti, nepristranski in verodostojni, da torej spoštujejo vse programske standarde in poklicna merila. Zato Uredništvu za nove medije priporočam, da:**

- poleg razprave z avtorico, zapisane v prejšnjem priporočilu, opravi še
- razpravo z dnevnimi uredniki in zunanje-politično redakcijo o spoštovanju poklicnih meril, programskih standardov in Zakona o RTV Slovenija pri umeščanju člankov na spletno stran tako, da bo zagotavljala bralkam in bralcem verodostojne in nepristranske informacije in celovito obveščanje o političnem dogajanju po svetu.

Prosim za odzivno poročilo na obe priporočili.

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočili varuhinje

V skladu s priporočili varuhinje smo v uredništvu MMC-ja opravili pogovor z avtorico članka, razpravo z dnevnimi uredniki in zunanje-politično redakcijo. Spoštovanje poklicnih meril in načel

novinarske etike je osnova novinarskega dela, kolegica je bila pozvana k doslednemu spoštovanju, vsi novinarji in uredniki pa pozvani k ponovni osvežitvi branja omenjenih pravil.

4.3.1.2 Natančnost, preverjanje dejstev: Članek o Ronaldovem hotelu

NOVEMBER, str. 33: Številni očitki članku »Cristiano Ronaldo išče osebje za svoj hotel: plača do 30.000 evrov letno.«

»Včeraj, 2. novembra, sem na spletni strani prebral "novico" z naslovom [Cristiano Ronaldo išče osebje za svoj hotel: plača do 30.000 evrov letno](#). Zgrozil sem se!

Prvič zato, ker sem prepričan, da to ni vsebina, s katero bi moral javni zavod RTVS pitati slovenske plačnike obveznega prispevka in druge.

Drugič zato, ker je naslov senzacionalističen in škandalozno zavajajoč. Ronaldo ne išče nobenega osebja! Če že, zaposlene išče kvečjemu vodstvo hotela.

Tretjič zato, ker v "novici" ni navedeno, od kod je prepisana. K senzacionalizmu in površnosti nagnjena K. S. v podobnih svojih prepisih svoje vire navaja le redko in čim bolj zavito. Zavajajoče je vstavljena tudi vsebinsko povsem irelevantna objava hotela na Instagramu.

Četrtrič zato, ker v njenem prepisu – ob evidentni irelevantnosti za Slovenijo – ni niti za mišjo dlako novinarskega dela, nobene dodane vrednosti. Nič! Ko bi ob prepisu zneskov obetanih plač vsaj primerjalno navedla plače za podobna delovna mesta v Madridu, Španiji, Sloveniji. Na to sem včeraj opozoril prek funkcije "prijava napake", a seveda brez haska, kar je pri tej eminentni avtorici, dolga leta "neobrušenem biseru" MMC-ja, pravilo z zelo redkimi izjemami.

Petič zato, ker v "članku" navaja nekaj golih idiotizmov:

- »Pestana Plaza Mayor ima 168 sob, ki se raztezajo v desetih nadstropjih, ...«. Ubogi Michelin nima pojma, saj [temu hotelu pripisuje samo 90 sob](#), in ljudje smo butasti, ker si ne predstavljamo, kako v nekaj stoletij staro stavbo v starem jedru Madrida stlačiš deset hotelskih nadstropij, ne da bi bila polovica pod zemljo.
- »... in srednješolska ali univerzitetna izobrazba«. Univerzitetna izobrazba za natakarja ali receptorja? Poglejmo, kaj piše v mediju, ki je zelo verjeten vir tega polpismenega prepisa: [»a Middle or Higher Vocational Training qualification / un titolo di Formazione Professionale Medio o Superiore«](#). /.../

Šestič pa zato, ker je vse skupaj senzacionalistična izmišljotina, gola laž, ki obiskovalki najelitnejših svetovnih restavracij in hotelov (za čigav denar že?!) služi za izgovor, da pod fotografijo objavi populističen "socialno čuteč" podpis: »Hotelske plače se ne morejo primerjati z Ronaldovo«.

Sledijo dejstva, preverljiva in podkrepljena z viri:

- **Ne le, da Ronaldo ne išče osebja za "svoj" hotel. Ta hotel sploh ni njegov in tudi ne "njegov",** kar so pred več kot petimi leti morali [s posebno vidnim popravkom priznati v madridskem lokalnem spletnem mediju](#). Tako to delajo ponekod. Kako pa bo popravek objavil MMC?
- Hotel Pestana Plaza Mayor v Madridu je eden od mnogih hotelov portugalske skupine Pestana iz njenega nabora Collection, ki je v zgodovinski stavbi Casa de la Carniceria.

- Skupina Pestana je pred nekaj leti v poslovnem in lastniškem sodelovanju s Christianom Ronaldom ustanovila posebno blagovno znamko [Pestana CR7 Lifestyle Hotels](#), ki ni "luksuzna", ampak "sedemdimenzionalna" in cenovno srednjega razreda. Ta ima v Madridu od junija 2021 delujoč [hotel Pestana CR7 Gran Via Madrid](#), ki je od Plaze Mayor oddaljen slab kilometer. Ta hotel je približno pol cenejši od hotela na Plazi Mayor iz "članka".

Sicer pa je o tem razpisu delovnih mest, ki so bila do objave na MMC morda že zasedena, [9. oktobra 2024 poročal britanski Express](#). In ne boste verjeli, zdelo se jim je pomembno omeniti tisto, kar manjka v populističnem senzacionalizmu K. S. na portalu javne RTVS: »... what is reportedly a generous and competitive job opportunity in the Spanish capital«.

Takšen je žurnalizem, ki očitno ne odgovarja nikomur in mu ni treba spoštovati niti poklicnih meril lastne (javne) medijske hiše! Žurnalizem, katerega eklatantne napake zaradi nevednosti in površnosti odgovorna urednica s tresočo roko posreduje avtorici na drug konec sveta.« (B. P.)

Novinarka/urednica na MMC-ju Tanja Kozorog Blatnik

Hvala za opozorilo in vaše mnenje. Prispevek je uvrščen v rubriko Zabava in slog, kjer bralcem ponujamo vsebine lahkotnejše narave. Razumemo, da morda to ne ustreza okusu vseh, a kot javni servis se trudimo našim zelo različnim uporabnikom ponujati vsebine z najrazličnejšo tematiko.

Glede očitkov o »lažni novici« moramo poudariti, da je novica sama po sebi preverljiva (kot je navedel že avtor pritožbe), morda je naslov malo preveč posplošen, a bralec lahko iz članka izve, da seveda zaposlenih ne išče zvezdnik osebno, ampak hotel, ki ga ima omenjeni zvezdnik v lasti. Glede očitka o navajanju napačnega števila sob v hotelu: imate prav, Michelin res navaja, da ima hotel 90 sob, medtem ko je iz uradne spletne strani hotela razvidno, da ponuja 89 različnih nastanitev (kar pa ne pomeni tudi toliko sob, saj imajo določene – pretežno luksuzne – nastanitve po več sob).

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Urednica je pojasnila, da je bilo besedilo primerno umeščeno v rubriko Zabava in slog, kjer MMC bralcem ponuja lahkotnejše vsebine. Res je pomembna naloga uredništva za digitalne vsebine omogočiti bralcem vse pomembne informacije z vseh področij, vendar je naloga RTV Slovenija tudi zagotavljanje razvedrilnih vsebin. To je zapisano tudi v 4. členu Zakona o RTV Slovenija: [»zagotavlja kakovostne razvedrilne vsebine za vse starostne skupine«](#). Težje pa je presojati, katere novice iz sveta slavnih so uredniško utemeljene in vredne vloženega časa zaposlenih. 23 komentarjev pod novico kaže, da je nekaj pozornosti bralcev vsekakor pritegnila.

Ostalih očitkov, ki kažejo na kršitve poklicnih meril, pa urednica ni pojasnila, zato sem jo ponovno pozvala k dodatnemu pojasnilu:

MNENJE VARUHNJE IN DODATNA VPRAŠANJA ODGOVORNI UREDNICI UREDNIŠTVA ZA NOVE MEDIJE KSENJI TRATNIK

Prebrala sem besedilo in oba članka na povezavi in iz tega je razvidno, da je avtorica članka na MMC-ju napačno navedla ne samo število sob hotela, temveč več bistvenih sestavin besedila:

- **Ime hotela:** hotel *Pestana Plaza Mayor*, ki je naveden v besedilu, ni v neposredni, niti v posredni lasti C. Ronalda.
- **Podjetje v lasti C. Ronalda** ima v lasti hotel *Pestana CR7 Gran Via Madrid*, torej povsem drug hotel.
- **Napačno navedeno število nadstropij hotela.**
- **Napačno navedbo zahtevane izobrazbe:** »Middle or Higher Vocational Training qualification« nikakor ni univerzitetna izobrazba, temveč srednja ali višja stopnja poklicne ali strokovne izobrazbe, ki nujno vključuje praktična znanja. Vsekakor pa »Vocational Training qualification« ne moremo kar enačiti z našimi klasičnimi stopnjami izobrazbe (srednješolska, univerzitetna).

Utemeljen je tudi pomislek bralca, ali je objava informacije o prostih delovnih mestih, ki je bila prvič javno objavljena 9. 10. 2024, še aktualna in primerna 2. 11. 2024.

Prosim še za odgovore na ta vprašanja.

Novinarka/urednica na MMC-ju Tanja Kozorog Blatnik

Priznam, da sta me članka, ki ju je pripel uporabnik, zmedla in zavedla, zato moj prvi odgovor ni bil ustrezen. Po temeljitnem preverjanju – z avtorico se trenutno ne morem posvetovati, ker je odsotna – sem ugotovila, da je zadeva takšna:

- C. Ronaldo (oziroma njegovo podjetje) že več let sodeluje s hotelsko verigo Pestana in je do zdaj pod znamko Pestana CR7 odprlo več hotelov (v Madridu, Lizboni, Funchalu, Marakešu in New Yorku). Veriga Pestana ima medtem samo v Španiji več hotelov, med drugim *Pestana Plaza Mayor* v Madridu.
- Opis hotela, kot ga je navedla avtorica, je ustrezen (10 nadstropij itd.), se je pa res zmotila pri imenu hotela, kar bomo popravili.
- Zaposlujejo ([še vedno!](#)) tako v hotelu *Pestana Plaza Mayor* kot hotelu *Pestana CR7 Gran Via Madrid*, če se omejimo samo na Madrid.
- Glede izobrazbe: morda izraz "univerzitetna" res ni najboljši (bolj primerno bi bilo višja- ali visokošolska), zavračam pa očitek, da izraza "»Vocational Training qualification« ne moremo kar enačiti z našimi klasičnimi stopnjami izobrazbe". Naše delo med drugim je približati tematiko bralcu, zato se trudimo najti ustrezne izraze v slovenskem jeziku. Šolski sistemi po svetu so zelo različni, nekaterih izrazov oz. stopenj pri nas niti ne poznamo, kar pa ne pomeni, da nimamo svojega približka. "Vocational" tako običajno prevajamo kot "poklicna" (izobrazba), vemo pa, da so tudi pri nas stopnje za pridobitev tovrstne izobrazbe (lahko) različne.

Strinjam se, da moramo novinarji javnega zavoda stremeti k natančnosti in zanesljivosti, zato bom kolegico opozorila, naj bo v prihodnje bolj pozorna, omenjeni dve napaki oz. pomanjkljivosti pa naj popravi.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Urednica je priznala napake avtorice pri imenu hotela, ne pa napake pri opisu hotela. Opis je sicer pravi za omenjeni hotel, vendar ta hotel sploh ni predmet besedila, ker opisani hotel ni v

lasti družbe, ki je v solasti C. Ronalda. Zato je ta opis v besedilu povsem nepotreben in ker se nanaša na drug hotel, celo zavajajoč. Na glavni fokus besedila sicer ta opis ne vpliva, ne glede na to pa so novinarji RTV Slovenija, skladno s 1. točko Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, dolžni spoštovati:

»1.1 Natančnost

Sporočilo mora ustrezati dejstvom in ne sme biti zavajajoče ali neresnično. Novinarji morajo pozorno zbirati podatke, jih skrbno preverjati /.../.«

Spoštovati morajo tudi:

»1.3 Preverjanje dejstev

Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo spoštovati temeljno profesionalno pravilo, da je treba vse podatke pred objavo preveriti. Če to ni mogoče, je nujno navesti vir.«

Obe točki sta bili v besedilu večkrat kršeni. Besedilo je sedaj deloma popravljeno, še vedno pa v njem ni navedeno pravo ime hotela. Zapisano je samo »Prestana CR7«, kar ni ime nobenega hotela, temveč samo del imena verige Prestana CR7 Lifestyle Hotels in samo del imena hotela Prestana CR7 Gran Via Madrid.

Urednica je že zapisala, da bo avtorico opozorila na večjo pozornost pri pisanju, kar je primerno. Temu dodajam **priporočilo**, da jo pozove tudi k doslednemu spoštovanju točk 1.1 in 1.3 Poklicnih meril (natančnost, preverjanje dejstev).

4.3.1.3 Navzkrižje interesov, pristranskost: Poročanje novinarke o organizaciji, s katero sodeluje

JUNIJ, str. 21: Odziv na članek o ŠOU v Ljubljani

PR ekipa Študentske organizacije Univerze v Ljubljani je na MMC naslovila pritožbo nad [člankom](#) s prošnjo za objavo odziva v istem članku. Nato so vse posredovali varuhinji in jo prosili za presojo konflikta interesov in nepristranskosti avtorice članka. Povzemamo korespondenco:

»Na vašem spletnem portalu smo zasledili članek, ki se neposredno navezuje na delovanje Študentske organizacije Univerze v Ljubljani ([povezava](#)). Žalosti nas, da nas pred objavo navedb Radia Študent o naši organizaciji niste na kakršenkoli način kontaktirali in niti poskusili pridobiti nasprotnega stališča, temveč ste nekritično sledili enostranskim navedbam posameznikov, ki odkrito nasprotujejo kakovostnemu delovanju ŠOU v Ljubljani. V nadaljevanju vam pošiljamo odziv na te navedbe, za katerega vas prosimo, da ga objavite v celoti. Prosimo vas tudi za ime in priimek avtorja predmetnega članka, ki se je podpisal s kratico T. L. Š.«

Novinarka/urednica na MMC-ju **Tanja Kozorog Blatnik** je odgovorila: *»Vaš odziv smo dodali v članek.«*

Na poziv PR ekipe ŠOU v Ljubljani, da sporočijo še polno ime avtorja članka, so z **MMC-ja** odgovorili: *»Imena vseh naših novinarjev so navedena na naši spletni strani.«*

Odziv PR ekipe ŠOU v Ljubljani:

»Po preverbi podatkov o avtorju prispevka smo ugotovili, da gre za Tajo Lesjak Šilak, ki je v preteklosti delovala na Radiu Študent, o čemer se lahko prepričate na povezavi: <https://radiostudent.si/ljudje/taja-lesjak-silak?page=1>. Vljudno vas prosimo, da nam v najkrajšem možnem času posredujete pojasnilo odgovornega urednika, zakaj je bila izdelava prispevka o odnosu med Radiem Študent in ŠOU Univerze v Ljubljani zaupana prav novinarki, ki je neposredno povezana z Radiem Študent, saj to že samo po sebi ustvarja videz pristranskosti novinarkinega dela, s tem pa krni ugled in legitimnost Radiotelevizije Slovenija.«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Taja Lesjak Šilak je od januarja 2024 redno zaposlena na RTV Slovenija, njeno sodelovanje na Radiu Študent je potekalo s kulturnim in glasbenim uredništvom in ni poročala o tematikah, povezanih z vašo organizacijo.

Odziv PR ekipe ŠOU v Ljubljani:

»Hvala za hiter odgovor, ki pa je žal zavajajoč, zato vas vljudno prosimo za dodatna pojasnila. Taja Lesjak Šilak je po javno dostopnih podatkih zadnji prispevek za Radio Študent pripravila dne 8. 6. 2024, torej pred 4 dnevi. O tem se lahko prepričate na povezavi: <https://radiostudent.si/glasba/razsirjamo-obzorja/in-memoriam-duanne-eddy> Podatek o tem, na katerem uredništvu je omenjena novinarka delovala, je povsem brezpredmeten, saj je problematično to, da je neposredno osebno povezana z enim od akterjev v prispevku, izdelavo katerega ste ji zaupali. V pričakovanju natančnega pojasnila vas lepo pozdravljamo.«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

V katerem uredništvu in kakšne prispevke je kolegica delala, ni brezpredmetno, ampak bistveno. In na podlagi tega tudi lahko presojava o morebitnih konfliktih interesov. Uredniško smo presodili, da v tem primeru konflikta interesov ni.

Odziv PR ekipe ŠOU v Ljubljani:

»Z vami se ne moremo strinjati, prav tako pa je vaše mnenje v nasprotju z razlago, ki jo je javno objavila Komisija za preprečevanje korupcije, o kateri se lahko prepričate na povezavi: <https://www.kpk-rs.si/sl/instituti/nasprotje-interesov> KPK tako pravi, da se za poslovne stike štejejo tudi stiki med sodelavci, ki so omejeni izključno na službeno komunikacijo in ne dosegajo ravni osebnih stikov. Nadalje se šteje, da je v poslovnem razmerju (stiku) z določenim subjektom tudi oseba, ki je pri tem subjektu zaposlena oziroma opravlja dela oziroma funkcije na podlagi pogodbe, zakona, statuta, članstva itd.

Uredniško ste tako presodili, da ni konflikta interesov, da vaša sodelavka poroča o delovanju svojih (trenutnih!) sodelavcev na drugem mediju, za katerega dela poleg zaposlitve na RTV Slovenija.

Žalosti nas, da se zaradi nepremišljenih potez ustvarja videz pristranskosti Javnega zavoda RTV Slovenija, s katerim smo do sedaj vedno tvorno sodelovali in ki bi moral postavljati standarde profesionalnega novinarskega poročanja ter delovati kot zgled akterjem v slovenskem medijskem prostoru, namesto tega pa je v konkretnem primeru postal orodje za zasledovanje parcialnih interesov dotične novinarki in njenih kolegov na Radiu Študent.

To sporočilo naslavljamo tudi na Varuhinjo pravic gledalcev, ki jo vljudo naprošamo, da to obravnava kot pritožbo zaradi nekorektne izbire novinarke, konflikta interesov ter pristranskega poročanja novinarke Taje Lesjak Šilak. Na tem mestu ponovno poudarjamo, da nas novinarka ni kontaktirala pred objavo prispevka in ni poskusila pridobiti nasprotnega stališča, ki smo ga tako lahko podali šele, ko so nas člani naše organizacije obvestili o članku na vašem spletnem portalu. Prepričani smo, da je novinarka (in uredništvo) s tem ravnala v direktnem nasprotju s Kodeksom novinarjev Slovenije in drugimi akti, ki urejajo delovanje novinarjev v okviru Javnega zavoda RTV Slovenija.»

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Pritožbo ste poslali hkrati tudi odgovorni urednici Uredništva za nove medije **Ksenji Tratnik**, od katere ste v prejšnjih dopisovanjih že prejeli nekaj pojasnil. Za to pritožbo sem jo posebej prosila še za dodatni odziv, zlasti o spoštovanju Poklicnih meril glede preverjanja dejstev in glede nepristranskosti. Odgovorila je:

"Vir novice je bila STA <https://sta.si/3310981/radio-student-sou-v-ljubljani-prepoveduje-snemanje-sej-studentskega-zbora?q=%C5%A1ou> Prispevek je po viru pripravila kolegica, ki je bila takrat na urniku. Kadrovska slika je taka, da v redakciji ne dela hkrati 10 novinarjev notranje politike, temveč dela eden ali dva in vsi pokrivajo vsa področja.

Kot je razvidno iz prejšnjih odgovorov, je bila uredniška presoja, da ne gre za konflikt interesov in da Taja Šilak lahko pripravi novico; ob tem še enkrat poudarjam, vir novice je bila STA. Narava spletnega novinarstva in način dela je tak, da se novice sproti dopolnjujejo, na kar so uporabniki navajeni, to pa je označeno tudi s časovnimi posegi (spreminjanje ure).

Novico je z odzivom ŠOU, ki so ga poslali isti dan, dopolnila kolegica Tanja Kozorog Blatnik (T. K. B. je navedeno med avtorji novice): <https://www.rtvlo.si/slovenija/radio-student-ljubljanski-sou-prepoveduje-snemanje-sej-studentskega-zbora-sou-blatenje/711427>«

Po prejemu dodatnega odgovora odgovorne urednice na vašo pritožbo odgovarjam:

Vaše pritožbe zaradi nekorektne izbire novinarke, konflikta interesov in dvoma v nepristranskost poročanja so upravičene.»

Iz korespondence med ŠOU in Uredništvom za nove medije je razvidno, da je novinarka T. L. Š. od januarja 2024 zaposlena na RTV Slovenija, sočasno pa kot novinarka redno sodeluje tudi z Radiem Študent. Pri tem z vidika konflikta interesov ni pomembno, s katerim uredništvom na Radiu Študent sodeluje, saj konflikt interesov izvira iz tega, da novinarka sodeluje z organizacijo, o kateri je pripravila novinarski prispevek. Že samo sodelovanje s to organizacijo ustvarja dvom v nepristranskost novinarke o tej organizaciji in s tem v verodostojnost programov RTV Slovenija. Zato je presoja Uredništva za nove medije, da v tem primeru ni šlo za konflikt interesov, napačna.

Ugotavljam torej, da je v tem primeru prišlo do kršitve Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 21 Navzkrižni osebni interesi, pravice in dolžnosti, pa tudi v točkah

1.7 Neodvisnost, kjer med drugim piše: *»Novinarji RTV Slovenija /.../ pri poslušalcih in gledalcih v ničemer ne smejo ustvarjati občutka, da so pristranski oziroma da je njihova profesionalna integriteta okrnjena,«* in

1.2 Nepristranskost, kjer med drugim piše: *»Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. Izogniti se je treba vsemu, kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk, ne glede na to, ali je ta ideološka, politična, finančna, socialna, verska ali kulturniška.«*

Kršitev je novinarkina, ona bi se morala zaradi sodelovanja z Radiem Študent sama odreči pisanju članka, čeprav le povzetku po agencijskem poročilu, saj tudi povzemanje ni povsem **nevtravno**. Avtorjevo povzemanje po drugem viru med drugim vpliva tudi na to, katere dele izvirnega besedila bo vključil v končno besedilo, zato tu lahko nastane dvom v nepristranskost in neodvisnost.

Kršitev je nastala tudi v uredništvu, ki naloge ni dodelilo drugemu novinarju; če takrat drugega novinarja ni bilo na voljo, **bi lahko z objavo tudi počakalo**, saj ni šlo za vsebino, ki bi morala biti objavljena takoj. Uredništvo tudi na opozorilo ŠOU napake ni priznalo, temveč je v odgovoru napačno presodilo, da konflikta interesov ni, med drugim celo z netočno navedbo, da je novinarka sodelovala z Radiem Študent v preteklosti, čeprav je iz [javno dostopnih podatkov](#) razvidno, da **je novinarka redno sodelovala z Radiem Študent tudi v času pritožbe ŠOU in v času odgovora uredništva**.

Ni pa kršitve Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah 1.3, 1.4, 2.3, 2.3.1 in 2.3.2. Novinarka in uredništvo sta v prvem besedilu povzela poročilo STA z novinarske konference sodelavcev Radia Študent, v katerem ni bilo odziva ŠOU. V besedilu tudi ni bilo navedbe, da so poskušali pridobiti odziv ŠOU ali da bodo to storili. **Ne glede na to, da je šlo za povzetek besedila STA, bi uredništvo lahko samo povprašalo za odziv ŠOU ali to napovedalo**. Da tega ni storilo, bi lahko šteli za kršitev, vendar glede na naravo dela MMC-ja, kjer se besedila pogosto dopolnjujejo sproti, lahko to označimo le kot manjši odmik od spoštovanja točk 1.3. in 2.3.1. Odziv ŠOU so objavili takoj, ko so ga prejeli, glede na zapisan čas sprememb besedila še isti dan, in z njim smiselno dopolnili prvo besedilo.

Zaradi ugotovljenih kršitev **Uredništvu za nove medije priporočam interno razpravo o doslednem spoštovanju Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah 21 (Navzkrižni interesi, pravice in dolžnosti), 1.7 (Neodvisnost) in 1.2 (Nepristranskost).**

ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

V skladu s priporočili varuhinje smo v uredništvu MMC-ja opravili razpravo z dnevnimi uredniki in notranjepolitično redakcijo glede doslednega spoštovanja Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah 21 (Navzkrižni interesi, pravice in dolžnosti), 1.7 (Neodvisnost) in 1.2 (Nepristranskost).

Kot so poudarili dnevni uredniki, je spoštovanje poklicnih meril in načel novinarske etike osnova novinarskega dela, kolegi so bili zato pozvani k ponovnemu branju teh pravil.

4.3.1.4 Odgovornost, transparentnost: Podpisovanje novinarjev pri člankih

[FEBRUAR](#), str. 39: Zakaj so nekateri članki na portalu [rtvslo.si](#) podpisani samo z začetnicami?;
[APRIL](#), str. 27: »Avtorji člankov na MMC RTV SLO se ne podpisujejo.«

»Spoštovani, zanima me, zakaj se v večini člankov pisci podpisujejo samo z začetnicami, in ne s polnim imenom in priimkom? B. V., K. S. – Boris Vasev, Kaja Sajovic./.../« (E. L.)

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Tako kot v drugih medijih, se avtorji podpisujejo z imenom in priimkom v primerih, ko je besedilo ali prispevek večinoma njihovo avtorsko delo, in v primerih, ko povzemajo več virov in se zaradi avtorskega izbora in poudarkov težišče odgovornosti za napisano prenese nanje.

Ko pa avtorji samo povzamejo agencijske vesti, poročila, članke ali druge vire in je v besedilu zelo malo ali skoraj nič avtorskega dela, ko osnovno besedilo le skrajšajo, zgostijo ali prilagodijo obliki medija, se podpišejo samo z začetnicami imena in priimka.

Podpisovanje s polnim imenom in priimkom v primerih, ko gre samo za povzemanje agencijskih besedil, bi pomenilo tudi prisvajanje tujega dela, kar je v nasprotju s poklicnimi merili in z novinarskimi kodeksi. Zato mora biti v vseh besedilih, ki so podpisana samo z začetnicami avtorja, praviloma poleg teh začetnic naveden tudi osnovni vir, oziroma »avtor« besedila. Najpogosteje so to agencije (STA, Reuters), včasih MMC RTV, TV Slovenija ipd.

Mora pa biti, v javnem zavodu še posebej, **možno preveriti, kdo je avtor besedil, podpisanih samo z začetnicami**, oziroma kdo je avtor vsakega besedila.

Za vsa besedila, podpisana z začetnicami, je na spletni strani MMC ([tukaj](#)) objavljen seznam vseh novinark in novinarjev na MMC-ju z imeni in priimki ter začetnicami. Tako lahko vsak bralec za vsako besedilo ugotovi, kdo ga je napisal, oziroma povzel po izvirnem besedilu.

Kot utegnem spremljati, so na MMC-ju vsa besedila, ki so avtorska, podpisana z imenom in priimkom. Menim torej, da je podpisovanje avtorjev na MMC-ju urejeno dovolj transparentno, skladno s poklicnimi merili in takšno, da zagotavlja odgovornost in sledljivost avtorjev.

4.3.1.5 Odgovornost, natančnost, celovitost: Neprimeren izbor in podpisovanje fotografij

V letu 2024 je varuhinja prejela več kot deset odzivov o nedoslednem izboru in podpisovanju fotografij. Objavljamo dva primera:

[JULIJ](#), str. 20: »Hočem le, da spoštujete lastne poklicne standarde in lasten cehovski kodeks.«

»Današnji članek (op. a.: 16. 7. 2024) o prepovedi neke revije v Nemčiji ste /.../ opremili s [fotografijo zadka policijskega kombija](#). Podpis fotografije ne vsebuje opombe, da je "arhivska" ali "simbolična", kot to zapovedujejo poklicni standardi RTVS, ampak se glasi: »Nemška policija je izvedla racije v več zveznih deželah. Foto: EPA«

Fotografija ne prikazuje nobene racije, le spokojno parkiran kombi ob robu parka. Stara je skoraj točno leto dni, torej je arhivska. Da je obenem tudi simbolična, dokazuje [opis EPA](#).« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Hvala za opozorilo. Popravimo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Hvala za pozorno spremljanje pomembnega področja – ustreznega podpisovanja fotografij. V novinarstvu je žal res (pre)pogosto spregledano oziroma upoštevano manj od novinarskih besedil. To še posebej velja za spletno novinarstvo, ki ima na voljo manj lastnih avtorskih fotografij, zato besedila praviloma ne gradi skupaj s fotografijami, temveč je fotografija (pre)pogosto samo dodatek ali ilustracija vsebine. Pogosto je razlog za tak odnos novinarjev do fotografij tudi skromna izbira fotografij, ki jih imajo na voljo. Vendar to ne opravičuje njihove odgovornosti, da vsako fotografijo ustrezno podpišejo. Odgovornost je velika tudi zaradi navad bralcev, ki na spletni strani praviloma najprej »preberejo« (pogledajo) naslove in fotografijo. Ta dva dela praviloma vabita k nadaljnjemu branju in povzemata bistvo besedila, zato morata biti ne samo privlačna, temveč tudi verodostojna.

V uredništvu MMC-ja so se na vaše pripombe odzvali in podpise pod fotografijami popravili. Podobne pripombe sem prejela tudi maja ([Mesečno poročilo za maj](#), str. 37). Urednica uredništva za nove medije je takrat zapisala, da »se je v zadnjem času povečalo število primerov, ko so fotografije nepodpisane ali neprimerno podpisane, kar je v nasprotju z našimi standardi, zato so bili vsi novinarji pisno pozvani, da podpisom posvetijo več pozornosti«.

Ker se napake in nedoslednosti pri podpisovanju kljub pisnemu pozivu nadaljujejo, **uredništvu priporočam razpravo o spoštovanju novinarskih standardov pri podpisovanju fotografij**. Pri tem so jim lahko v pomoč tudi Programski standardi RTV Slovenija ter Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija.

[SEPTEMBER](#), str. 36: »Spet o fotografijah, o inflaciji nepodpisanih fotografij, tudi ene podtaknjene.«

»Spet gre za fotografije, tokrat v [članku o predvolilnem soočenju Harris-Trump](#). Kot že mnogokrat doslej je članek, ki povzema sinočnjo debato, opremljen z veliko (12) agencijskimi fotografijami, katerih velika večina je nepodpisanih. Sprašujem se, čemu služijo, kaj naj prikažejo ali povedo slovenskim plačnikom prispevka za javno RTVS?«

Čez nekaj ur je bralec odziv dopolnil:

»Članek o debati predsedniških kandidatov je bil popravljen malo po poldnevu. Kaj je spremenjeno in kako?

1. Izginila je /.../ "fake news" fotografija izložbe knjigarne v Zürichu novembra 2000. Brez pojasnila, kot da je nikdar ni bilo.

2. Izginila je ena od treh fotografij skrivnostne ženske v rdeči obleki, dve sta ostali, a imata zdaj podpis: "Lara Trump Foto: Reuters". Kaj pod člankom o predvolilni debati Kamale Harris in

Donalda Trumpa početa dve fotografiji Lare Trump, ki v članku sploh ni omenjena, je morda jasno nekomu v uredništvu MMC, bralstvu pa nikakor ne more biti.

3. Še vedno sta tam dve različno kadrirani, a v bistvu enaki fotografiji hrbtov in temen pristašev para Trump-Vance. Nepodpisani! Zakaj? /.../

4. Fotografija Roberta F. Kennedyja Jr. je zdaj podpisana takole: "Robert F. Kennedy (levo) in novinar Deutsche Welle Foto: Reuters". /.../ Zaskrbljujoče je, da je tisti, ki je dodajal podpise, očitno iz moje pripombe v oklepaju in z vprašajem, brez pomislekov pobral trditev, da gre za novinarja Deutsche Welle. Če ta oseba ne pozna logotipa DW, bi pa že lahko vsaj okvirno poznala obseg delovanja te nemške državne medijske hiše. Prav zaradi namena in obsega DW je skoraj neverjetno, da bi šlo na fotografiji za novinarja in mikrofona Deutsche Welle. Ob Kennedyju na omenjeni fotografiji stoji [Cabot Phillips](#), novinar ameriškega desničarskega medija [The Daily Wire](#), čigar logotip je jasno viden na mikrofona.

5. Zakaj so med fotografijami, ki ne prikazujejo enega ali obeh udeležencev debate in dvorane za novinarje ali opazovalce, izključno republikanci in njihovi pristaši – skupno pet fotografij? /.../ Takšno je stanje v uredništvu MMC! Kljub mojemu dolgotrajnemu laježu, kljub zagotovitvi odgovorne urednice, da je ukrepala. Očitno nič ne zaleže.« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Hvala za vaše pripombe in vprašanja, se bom posvetila iskanju odgovorov nanje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Vaš drugi dopis je nadaljevanje prvega, v katerem ste opozorili na kopico neprimernih fotografij. Očitno so bile res neprimerne, saj jih ni več. Sedaj je v galeriji samo še šest fotografij in so večinoma primerne. Uvodna prikazuje oba kandidata, kar je vsebinsko v redu, je pa tehnično za uvodno fotografijo zelo slaba. Boljša za uvodno fotografijo bi bila fotografija št. 5. Sledita približno podobni fotografiji kandidatke in kandidata, kar je v redu. Sledi fotografija R. F. Kennedyja v pogovoru »z enim od številnih novinarjev«. Podpis pod to fotografijo je očitno pravi šele v tretji različici, je pa ta fotografija nepotrebna, predvsem pa neprimerna kot 4. v nizu fotografij. Primerna bi bila šele kot 7., 8. ali nadaljnja fotografija – a tudi to samo v primeru, ko bi imeli še kakšno fotografijo znanih udeležencev razprave. Pri fotografijah s predvolilnih soočenj mora biti tudi izbor fotografij poudarjeno nepristranski oziroma uravnotežen tako, da s fotografij ni razbrati nobenega nasprotovanja eni strani in zagovarjanja druge strani.

Peta fotografija, z obema kandidatoma, je primerna, šesta je na tem mestu tudi primerna, da prikaže vzdušje med novinarji v dvorani.

Ostale je uredništvo očitno umaknilo. Vaše pripombe so padle na plodna tla, vendar bi morala biti takšna galerija fotografij s primernimi podpisi objavljena že ob prvi objavi besedila.

Uredništvo bom pozvala, naj bo pri izbiri in podpisovanju fotografij bolj pozorno.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Galerija je bila narejena ob 5.00, in novinarica je uporabila fotografije, ki so bile takrat že objavljene. Se strinjam, da bi jih morali pozneje dopolniti.

[MAREC](#), str. 18: »Ob tej objavi se počutim kot rimokatoliška redovnica osebno prizadeta.«

Bralka P. M. se je odzvala na sliko ob [članku, ki napoveduje oddajo Tednik](#), objavljenem na MMC-ju 4. marca:

»Ob tej objavi se počutim kot rimokatoliška redovnica osebno prizadeta. Povprečni bralci večinoma preberejo naslove in pogledajo fotografije. Avtor prispevka je dobesedno vrgel opis več prispevkov v Tedniku v en koš, in to tako, da se ves ta konglomerat zgrne v podobo redovnice. Kako to, da niso objavili npr. fotografije rož ali fotografije naše predsednice? Verjamem, da z opisovanjem zlorab in fotografij nekoga, ki moli – torej ne zlorablja, pritegnete veliko bralcev, toda, ali si MMC res želi biti "rumen"? Res prosim, da poskušate najti spoštljiv način prikazovanja teh problematik v smeri nične tolerance do kakršnihkoli zlorab.«

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

V omenjenem prispevku so prva tema zlorabe v Katoliški cerkvi, zato je bila izbrana objavljena fotografija. Načeloma je prva fotografija vedno povezana s temo, ki je prva omenjena v članku. Ustvarjalci Tednika so pripravili vsebinski napovedni članek za Tednik, objavljen je bil pred oddajo, zato združuje več tem.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM UREDNIŠTVU

Odgovorna urednica je pojasnila, da je nosilna fotografija vezana na prvi prispevek v Tedniku. Ni pa utemeljila izbora fotografije, zaradi katere ste se počutili osebno prizadeti. Menim, da je vaša prizadetost upravičena. Na spletni strani rtslo.si **prejmejo bralci najmočnejše in glavno sporočilo prav iz kombinacije fotografije in naslova**, saj sta ta dva elementa tista, ki prva pritegneta pozornost. Tudi če besedilo podrobneje pojasni naslov in fotografijo ali celo zanika sporočilo naslova in fotografije, to ne opravičuje slabe kombinacije naslova in fotografije, saj morata dober (primeren) naslov in fotografija povzemati ali dopolnjevati bistvo besedila.

Fotografija, ki vas je osebno prizadela, ni bila dobra izbira k besedilu, ker:

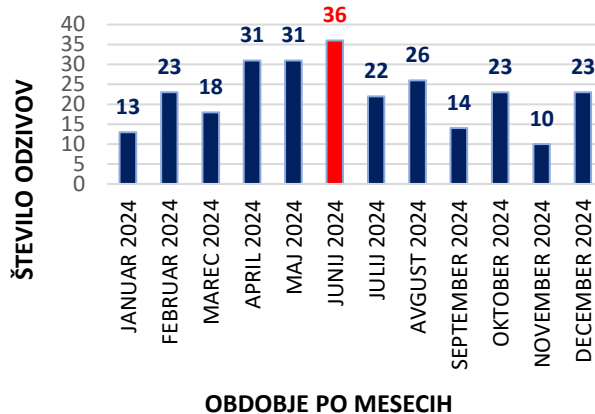
- je bralce navajala k povezavi zlorab v Cerkvi z redovnicami ali celo konkretno redovnico, ki na fotografiji moli (kar pomeni odmik od točke 1.8 Poklicnih meril o pravičnosti, da *»Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če: /.../ nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce«*);
- ilustrativno gradivo ni bilo označeno s podnapisom, ki bi bralca odvrnil od takšnega sklepanja; pod fotografijo je bil samo podpis avtorja fotografije: Foto: EPA;
- uporaba ilustrativnega gradiva (točka 9.10) ni bila ustrezno označena, kot piše v točki **9.10.1**: *»Arhivsko gradivo, s katerim ilustriramo aktualno temo ali dogodke, mora biti jasno označeno, da se izognemo kakršni koli zmedi ali zavajanju. Pomembno je, da arhivskega gradiva nekega dogodka ne uporabljamo tako, da bi z njim ilustrirali drugega na tak način, da bi gledalec dobil občutek, da gleda avtentični dogodek.«*

Zato uredništvu **priporočam notranjo razpravo o skrbnejši izbiri, označevanju in podpisovanju ilustrativnih fotografij k besedilom**

4.3.2 UPORABNIŠKE VSEBINE

V to skupino varuhinja uvršča odzive piscev in bralcev komentarjev pod besedili na spletni strani rtvslo.si. Število teh odzivov se iz leta v leto povečuje: leta 2021 jih je bilo 105, leto pozneje 206, leta 2023 246 in leta 2024 že 270. Njihov delež v vseh odzivih na MMC je tudi lani ostal na dveh tretjinah, saj se je podobno povečalo tudi število drugih odzivov. Odzivi na uporabniške vsebine so prihajali vse leto, vsak mesec najmanj 10, največ pa od aprila do junija, ko jih je bilo več kot 30 na mesec. Večina uporabnikov se je na varuhinjo obračala z vprašanjem, zakaj njihov komentar ni objavljen. Vsem je svetovala, naj se za pojasnilo najprej obrnejo na administratorje, ki za vsak konkreten komentar vedo, zakaj so ga umaknili, oziroma katerega priporočila za komentiranje ni spoštoval. Njihovo predvidevanje, da komentar ni bil objavljen zaradi mnenja, ki so ga v komentarju izrazili, se večinoma ni izkazalo za pravilno, saj je bilo po pojasnilih administratorjev največ komentarjev umaknjenih zato, ker se niso držali teme komentiranja, nekaj pa tudi zaradi nespoštljivega komentiranja. Vsekakor je pojasnjevanje prispevalo k ohranjanju vsebinskih in spoštljivih razprav pod novinarskimi besedili.

Število odzivov 2024:
Uporabniške vsebine MMC

4.3.2.1 Mnenja in vprašanja o moderiranju komentarjev

FEBRUAR, str. 46: Mnenje: Pogledi uporabnika na moderiranje komentarjev

»Spoštovani, zahvaljujem se vam za pojasnilo postopka in vašega stališča glede moderiranja komentarjev. Tega sprejemam, a z nekaj, dovolim si domišljati, da tehtnimi pomisleki.

1. MMC z možnostjo komentiranja je danes daleč od nekdanje precej odprte javne ploščadi za izražanje mnenj in izmenjavo informacij uporabnikov. Kako je potekalo razkosavanje te javne ploščadi, s katero se je RTVS svojčas hvalila, žal ne vem. Vem pa, da so zelo potihem izginili blogi. Vem, da je enako potihem izginila možnost pošiljanja sporočil med registriranimi uporabniki, ki je lahko služila za neposredno odgovarjanje na komentarje, ki bi lahko preveč "zašlo onstran teme prispevka". Vem, da so bile funkcionalnosti ukinjene, brisane tako nenadoma in površno, da sem MMC opozarjal na pomnike v zastarelih navodilih in podobno.

2. Vse, kar je ostalo od tega nekdanjega spletnega Hyde Parka pod okriljem RTVS, je možnost komentiranja pod članki. To je včasih prosto, včasih napovedano moderirano, spet tretjič pa – običajno z nekaj zamude – podložno tihi in anonimni mesarici dežurne/ga cenzorke/ja. Pri moderiranih komentarjih se mi je že zgodilo, da moj ni bil objavljen. Ko sem naslednji dan to opazil, ker sem dodal nov komentar, sem administratorja vprašal, zakaj. Naslednjega dne sem prejel ta lakoničen odgovor: "Oba vaša komentarja sta objavljena". [Res sta](#), hkrati pa je bilo

izbranih nekaj že objavljenih komentarjev. Je bilo moderiranje vklopljeno z zamudo, ko so opazili prve nesprejemljive komentarje (in zakaj jih niso takoj izbrisali), ali je šlo za dvostopenjsko cenzuro?

3. Moderiranje z zamudo ima še eno slabost. Komentiranje pod članki je omogočeno le pet dni po objavi članka. Ta omejitev je z gledišča MMC povsem razumljiva. Po drugi strani pa vsaka zamuda pri objavi komentarja pomeni, da ga bo videlo manj ljudi, saj članki na spletu naglo drsijo v pozabo. Poleg tega večina ljudi, ki so nek članek že videli ali prebrali, po nekaj dneh ne pregleduje več komentarjev pod njimi. To verjetno počne le del komentariata in tisti, ki se poklicno ali ljubiteljsko ukvarjajo z njim. Torej zapoznena replika na nek komentar sploh ne bo dosegla uporabnika, ki mu je namenjena. Zasebnih sporočil pa ni več možno pošiljati.

4. Ko gre za merilo fokusiranosti komentarjev na določeno temo, ki je v članku lahko zelo ozko zamejena, oziroma jo cenzorji lahko tako tolmačijo, se spomnim na nastop Slavoja Žižka minulo jesen v Frankfurtu. Kar si je ob dogajanju v Izraelu in Gazi zaželel, je bil kontekst, a je s tem očitno že zastranil izven jasno določene teme ...

5. Zaradi vsega, kar ste v prid moderiranju in kot pojasnilo o omejitvah tega našteji vi, bi pričakoval, da bo uredništvo komentiranje omejilo na določene članke ali teme, ki jih dežurna ekipa zmore moderirati sproti. Ali pa se odločilo za ukinitve komentiranja, kot so to storili na Siolu in pred kratkim napovedali rubriko pisma bralcev. Vendar ne. Na MMC vztrajajo pri nečem, za kar, kot vas razumem, nimajo zadostnih kadrovskih zmožnosti, da bi delali sproti in dobro. Točno to je po mojem mnenju tudi sicer ena od kroničnih bolezni RTVS. /.../

Sicer pa mi ni ušla podrobnost, da ste napisali, da zagovarjate moderiranje komentarjev, niste pa se izrekli o sami možnosti komentiranja ...» (B. P.)

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poglobljene zapise o komentiranju na MMC.

Bloge na MMC so ukinili že jeseni leta 2021 in dali uporabnikom oziroma lastnikom blogov tri mesece časa, da so si jih lahko prenesli drugam.

Vprašanje imeti komentarje ali ne namreč ni rešeno enkrat za vselej, vsak medij občasno preverja, kaj s tem dosega. Zato menim, da mora tudi RTV Slovenija občasno premisliti vlogo in načine komentiranja.

Da ne bi bilo nepotrebnega nesporazuma: kot **varuhinja ne zagovarjam samo moderiranja komentarjev, temveč tudi komentiranje**. Saj brez možnosti komentiranja tudi moderiranja ni. Komentiranje pod novinarskimi besedili je po mojem mnenju pomembna oblika izražanja mnenj. Ne ključna, ne tista, brez katere kot državljani ne bi mogli merodajno soodločati o pomembnih problemih družbe; je pa pomembno dopolnilo novinarskim besedilom, je tudi prostor, kjer lahko državljani sooblikujejo javno mnenje, in prostor, kjer razberejo mnenje sodržavljanov. Izmenjava mnenj pa omogoča tudi nadaljnje razmišljanje o širokem razponu tem.

DECEMBER, str. 27: Vprašanja uporabnika o moderiranju komentarjev

»Imam pet vprašanj, na katera bi želel odgovor.

1. Mi lahko pojasnite, od kod ta vzvod moderiranja in čemu služi? Ker "sovražni govor" se lahko pojavi pod vsakim člankom, tudi tistem o premieri nove predstave v SNG Drama. In naj spomnim, da v času JBTZ, ko naj bi vladala komunistična cenzura, se je vse objavljalo, od takrat pa naj bi civilizacijsko napredovali. Smo res?

2. Hkrati je zanimivo, da se itak ne ve, kakšni so kriteriji tega moderiranja in je to prepuščeno očitno vsakemu administratorju posebej. Ker imam na desetine dokazov v zadnjih dveh letih zbranih v direktoriju mojega e-računa, ko sem se na "neobjavo" pritožil in/ali:

a) nisem dobil odgovora;

b) sem dobil pavšalen odgovor, ki se ne ujema s Pravili foruma – torej nekdo si je pravilo za neobjavo preprosto izmislil;

c) so mi post naknadno objavili;

d) so objavili zelo žaljiv post nekomu drugemu in šele po prijavi ga izbrisali, ali pa ne;

e) se je očitno videlo po objavi drugih postov, da pravila ne veljajo za vse enako.

Torej drugo vprašanje se glasi, kako je ta zgoraj navedena diskrepanca mogoča in kdo nadzira oziroma ureja moderatorsko službo? Kdo odloči, da bo članek moderiran ali ne?

3. Zanima me, koliko to moderiranje nas davkoplačevalce stane?

4. Kdo in na čigavo zahtevo je uvedel institut moderiranja?

5. Še pred tem pa je bila izvedena modifikacija foruma, po kateri je bilo pošiljanje sporočil med forumaši ukinjeno. Kdo in po čigavi direktivi je to izvedel in zakaj?» (B. B.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik in vodja administratorjev

Administratorji vsebine moderirajo v skladu s pravili sodelovanja, ki jih potrdi vsak uporabnik ob registraciji uporabniškega računa. Pri temah, za katere v uredništvu presodimo, da so zaradi obravnavane tematike občutljive (tudi teme o vojnah in z njimi povezanim nasilju in žrtvami; teme, ki obravnavajo ranljive skupine ali dogodke, občutljive za javnost in posameznike itd.), uvedemo, da bi se izognili morebitnim kršitvam, predmoderacijo. To pomeni, da so komentarji pred objavo pregledani. Razlog je predvsem v tem, da tudi pri občutljivih in konfliktnih temah ohranimo primeren nivo razprave in omogočimo uporabnikom komentiranje.

Kriteriji moderiranja so usklajeni s [standardi in pravili komuniciranja](#) na spletnem mestu rtslo.si. V primeru, da uporabnik presodi, da smo komentar neupravičeno umaknili, nas lahko kontaktira prek obrazca "Zahtevaj pojasnilo". Zahteva naj bo napisana jasno in spoštljivo. Tudi administratorji lahko naredijo napako in neupravičeno umaknejo komentar. Tako umaknjen komentar se praviloma objavi nazaj.

Dnevno se objavi več tisoč komentarjev, zato tudi administratorji potrebujejo čas, da odstranijo morebitne kršitve. Vsekakor pa lahko kršitve prijavijo tudi uporabniki prek povezave "Prijavi neprimerno vsebino".

Odločitve o moderiranju posameznih vsebin sprejema uredništvo. Prav tako administratorji moderiramo v skladu s pravili sodelovanja in usmeritvami, ki se sprejmejo znotraj uredništva. Uporabniki imajo tudi možnost, da svoje pritožbe naslovijo neposredno na administratorja ali se obrnejo na varuha pravic gledalec in poslušalcev.

Z ukinitvijo Mojega spleta, na kar smo vse uporabnike pravočasno opozorili, so bila zaradi tehničnih razlogov ukinjena tudi zasebna sporočila.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da sta odgovorna urednica in vodja administratorjev primerno pojasnila pravila in namen moderiranja komentarjev. Zapisala sta tudi, da se lahko v primeru dvoma, da vam je kršena pravica do komentiranja, obrnete tudi name. To tudi spodbujam.

Sicer pa: od časov JBTZ naj bi kot družba civilizacijsko napredovali, ste zapisali. Naj bi. V nekaterih ozirih smo, v nekaterih pa je »napredek« tudi negativen. Zagotovo to velja za razmah nespoštljivega, tudi anonimnega pisanja komentarjev brez vsebine ali tehtnega premisleka, negativno nastrojenega ne proti dejanjem ali pojavom, temveč proti posameznikom. To je tudi posledica razmaha družbenih omrežij, ki so spremenila raven in vsebino javnega komuniciranja, žal pogosto na slabše.

Zato menim, da je naloga javnega zavoda RTV Slovenija ohraniti raven komuniciranja tudi v komentarjih na ravni, ki je primerna za javni zavod: vsebinska, spoštljiva, premišljena, utemeljena. To nikakor ne sme pomeniti zapiranja možnosti komentiranja ali ožjenja pluralnosti komentarjev, saj je prav omogočanje izražanja različnih mnenj naloga RTV Slovenija. Pomeni pa, da mora RTV Slovenija s pomočjo moderiranja usmerjati in spodbujati komentatorje, da svoja mnenja izrazijo spoštljivo, vsebinsko in utemeljeno. Samo takšni komentarji lahko prispevajo k resničnemu napredku družbe.

4.3.2.2 Sistem obveščanja o odgovorih na komentarje

AVGUST, str. 48: Razlogi za umik odgovorov pod komentarji

Uporabnik **M. M.** je na MMC-forum in v vednost varuhinji poslal vprašanje, zakaj obvestilo o odgovoru na komentar ostane, čeprav administratorji odgovor izbrišejo:

»Sistem javlja in opozarja uporabnika na odgovore, tudi če ti niso objavljeni. Včeraj sem npr. bil opozorjen 12 x na odgovor na moj komentar. Zanimivo pa, da je samo eden bil tudi objavljen. Tako neverjetno razmerje, ko pride manj kot 10 % odgovorov skozi vaše moderatorsko sito, se ni zgodilo prvič. Še dobro, da imate napako v sistemu, ki uporabniku pove, kako intenzivno deluje moderiranje. Da bi se izognili ugibanju uporabnikov (hitro potem zaidemo v teorije zarote), zakaj je takšno intenzivno moderiranje potrebno, bi bilo smiselno voditi statistiko umaknjenih komentarjev z vzroki umika in jo javno objaviti.«

ODGOVOR VARUHNJE

Odziv ste poslali meni in administratorjem MMC-ja. Od administratorjev sem (verjetno tudi vi) dan zatem, 22. 8. 2024, prejela odgovor:

»Vprašanje glede tega smo že poslali na tehnično službo, da preverijo, kako deluje sistem obveščanja o odgovorih na komentarje.«

Danes (op. a.: 9. 9. 2024) sem jih vprašala, ali so od tehnične službe že prejeli odgovor. Odgovorili so:

»Sistem je tako zastavljen, da uporabnika obvesti, ko prejme odgovor na svoj komentar. V primeru, da ta odgovor izbrišemo, obvestilo o odgovoru še vedno ostane. Za zdaj je način obveščanja tako zastavljen in deluje.«

Uporabnik se je odzval:

»Žal nisem zadovoljen s pojasnilom, saj nič ne pojasni. Samo pove, kako sistem obveščanja deluje, kar pa sem vedel že prej. Poanta mojega vprašanja je bila, kako to, da je manj kot 10 % odgovorov prišlo skozi moderatorsko sito? Smiselno bi bilo spremljati statistiko, koliko komentarjev se umakne in zakaj. Vtis, ki ga delijo z mano mnogi komentatorji, je, da je moderiranje pretirano.«

Varuhinja se je zato z dodatnimi vprašanji obrnila na MMC.

DODATNO VPRAŠANJE VARUHINJE MMC-ju

Prosim za pojasnilo:

- Zakaj je bilo 21. 8. umaknjenih kar 11 od 12 odgovorov na njegov komentar?
- Če je dostopna statistika o umaknjenih komentarjih (število objavljenih, število umaknjenih ipd.), prosim za statistiko npr. za leto 2023 ali za prvo polletje ali za mesec avgust (kar vam je lažje).
- Če vodite statistiko o razlogih za umik, prosim še za to, sicer pa za splošno oceno administratorjev, kateri razlogi so najpogostejši.

Podobna vprašanja se pojavljajo večkrat, še več je napačnih predpostavk in razmišljanj komentatorjev, zato bi bilo takšno pojasnilo zelo dobrodošlo.

Administrator MMC RTV SLO

Glede števila objavljenih komentarjev je trenutno številka **17.549.449**. Administratorji nimamo vpogleda v statistiko objavljenih/umaknjenih komentarjev.

Najpogostejši razlog umika komentarja je pisanje izven teme. Zaradi katerega razloga smo drugim uporabnikom umaknili komentar, posameznemu uporabniku nismo dolžni pojasnjevati. Vsak ima možnost, da sam povpraša za razlog umika lastne vsebine. Ne moremo pa vstopati v profile uporabnikov in preveriti, za katere odgovore je šlo in ali številka "11 od 12" ustreza dejstvom. In tudi, če ustreza dejstvom, to še ne pomeni, da ni obstajal utemeljen razlog.

Administratorji dnevno pregledamo tisoče komentarjev, odgovarjamo na zahteve po pojasnilih, preverjamo registracije itd. Dnevno je objavljenih tudi več kot pet tisoč komentarjev, tako o nekem "nerazumnem" brisanju vseprek ne more biti govora. Prav tako dobimo razmeroma malo pritožb glede na obseg komentiranja na portalu.

Pri zahtevah za pojasnilo postanejo zahteve uporabnikov na neki točki nerazumne, nam pa vzamejo veliko časa. Gospod je od nas prejel odgovor. Njegova navedba o pretirani cenzuri je subjektivno mnenje. Proti temu govori tudi dejstvo, da je število uporabnikov in uporabniških vsebin stalno visoko. Vsekakor poskušamo zagotoviti primerno komunikacijo z vsemi uporabniki.

4.3.2.3 Spoštovanje pravil komuniciranja

AVGUST, str. 50: Zakaj je pomembno, da uporabniki dosledno spoštujejo pravila komuniciranja

»V priponki pošiljam komentar /.../, ki mi je bil izbrisan. Vljudno vas naprošam, da opozorite administratorja portala, naj ne briše komentarjev, ki samo opozarjajo na napake v vsebini članka. Balonarska nesreča se je zgodila leta 2012 in ne 2022, kot je navedeno v naslovu članka.« (R. R.)

ODGOVOR VARUHNJE

Hvala za poslano, vendar vam sporočam, da vaše prošnje ne morem uresničiti. Če bi administratorje prosila, naj ne brišejo komentarjev, ki opozarjajo na napake v članku, bi jih prosila, naj ne opravljajo svoje službe. Njihovo delo je namreč umikati vse komentarje, ki ne spoštujejo [Standarde in pravila komentiranja](#), kjer v točki 18 piše: »Komentarji novic niso namenjeni opozarjanju na slovnične napake ali tehnične težave pri uporabi storitev, zato bodo odstranjeni. Uporabnik v ta namen lahko uporabi ustrezne povezave (npr. »Prijavi napako« na koncu vsakega prispevka, kontakti uredništev ...).«

Hvaležna sem vam in vsem bralcem, da opozarjate na napake, vendar vas prosim, da to storite na predviden način. Samo na drugo okence ob komentarjih kliknete in opozorite na napako.

To pravilo ni samo sebi namen, temveč ima najmanj dva utemeljena razloga:

- ✓ Vsi komentarji ostajajo vsebinsko povezani s člankom.
- ✓ Administratorji ali avtorji članka hitreje preberejo vaše opozorilo, ker je prijav napak neprimerno manj kot komentarjev.

4.3.3 STORITVE

Varuhinja je v letu 2024 prejela **22** odzivov na storitve MMC-ja, kar je za 6 več kot v letu 2023, a enako kot dve leti prej. Bili so zelo različni: o dostopanju do vsebin RTV Slovenija iz tujine in geoblokiranih vsebin, o dostopnosti vsebin v spletnem arhivu RTV 365, gledalec TV Slovenija je dal pobudo, da bi bila oddaja Intervju dostopna tudi kot podcast.

4.3.3.1 Spremljanje geoblokiranih vsebin iz tujine

[JULIJ](#), str. 26: »RTV 365 omejuje moj dostop do nekaterih vsebin iz razloga avtorskih pravic.«

»RTV 365 omejuje moj dostop do nekaterih vsebin iz razloga avtorskih pravic, čeprav sem prijavljen s svojo naročniško številko. Uporabljam dostop prek wifi-ja kampa na Hrvaškem, če preklopi na plačljive mobilne podatke, zadeva deluje. Se vam ne zdi diskriminatorno?« (D. J.)

Administrator MMC RTV SLO

Uporabnik si mora za spremljanje geoblokiranih vsebin iz tujine aktivirati dodatne storitve (ogled vseh TV-programov in vsebin na območju celotne Evropske unije (vključno z Norveško, Islandijo in Lihtenštajnom) ter ogled dodatnih vsebin po uredniški presoji).

Postopek aktivacije si lahko ogleda [tukaj](#). Povezava do spletne strani za aktivacijo (predhodno mora uporabnik biti prijavljen na portal): <https://www.rtv slo.si/racun/prispevek>

4.3.3.2 Dostopanje do vsebin zamejskih Slovencev v Italiji?

SEPTEMBER, str. 39: Kje na RTV 365 je dostopen Dnevnik Slovencev v Italiji?

»Že večkrat sem si želela na 365 pogledati Dnevnik Slovencev v Italiji, ki je sicer na TV-programu sredi noči, a ga na 365 nikjer ne najdem.« (B. P.)

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaja Jakopič

Oddaje so dostopne v arhivu: <https://365.rtvlo.si/oddaja/dnevnik-slovencev-v-italiji/173250618>, tudi geoblokirane niso.

ODGOVOR VARUHINJE

Zelo me veseli, da vas zanimajo vsebine o Slovencih v Italiji, ki jih pripravljajo oni sami, RTV Slovenija pa omogoča njihovo predvajanje. Dnevnik Slovencev v Italiji je res na sporedu TV Slovenija okrog polnoči, nekaj ur po njihovem premiernem predvajanju na RAI, vedno pa na voljo na sporočeni spletni strani oziroma aplikaciji RTV 365. Druga možnost je tudi [spletna stran Deželnega sedeža RAI v Trstu](#), kjer oddajo pripravlja slovensko uredništvo.

4.3.3.3 Dostopnost radijskih iger za otroke

FEBRUAR, str. 48: Zakaj radijska igra Macbeth teden dni po predvajanju na radiu ni več dostopna na RTV 365?

»V ponedeljek, 5. 2. 2024, je bila naboru oddaj Radijska igra dodana radijska igra Macbeth, ki je nastala v koprodukciji med Mladinskim gledališčem in Radiem Slovenija ([povezava](#)). Ker sem radijsko igro poslušal najprej na Prvem prek radijskega sprejemnika v avtomobilu, sem si jo hotel včeraj še enkrat zavrteti na portalu RTV 365, kjer so navadno objavljene. Na moje neprijetno presenečenje igra že teden dni po predvajanju ni bila več dostopna. /.../ Potem se mi je zastavilo bolj strukturno vprašanje: v čem je smisel, da se vsebine objavljajo na (sicer dobro delujočem, gledalcu oz. poslušalcu prijaznem) portalu RTV 365, če je njihova dostopnost z izrazito kratkimi roki tako okrnjena, da ne služi več svojemu namenu? To vprašanje je, kot kaže, očitno še posebej pereče pri konkretnih vsebinah, tj. radijskih igrah, zato vas naprošam za pojasnilo in morebitno iniciativo, da se oviranje pri predvajanju vsebin vsaj omili, če že ne odpravi.« (A. K.)

Odgovorni urednik Radia Prvi Danijel Poslek

Radijske igre za otroke so zaradi avtorskih pravic na spletu (in med podkasti) dostopne en mesec. To velja za vse oddaje te vrste.

MMC RTV SLO

Oddaje tuje produkcije, za katere imamo pravice za arhiviranje, so v spletnem arhivu praviloma dostopne sedem dni od predvajanja (nekatero oddaje tudi 30 dni). Oddaj tuje produkcije ne smemo presnemavati, ker za to nimamo pravic, presnemavamo lahko le oddaje lastne produkcije, za katere imamo urejene avtorske pravice.

ODGOVOR VARUHINJE

Glede radijske igre Machbeth je na spletu zaslediti zapis, da je bila premierno predvajana že maja 2021. Verjetno ste torej slišali samo radijsko predvajanje (ponovitev).

4.3.3.4 Oglasi in nedostopnost ogleda prispevka

[MAREC](#), str. 20: »Zakaj lahko gledam reklamni oglas pred prispevkom, prispevka pa ne?«

»Delam v Avstriji in občasno grem na vaš portal MMC. Ker sem povezan z wifijem, ne morem pogledati določenih prispevkov, ker so avtorsko zaščiteni. Sedaj me zanima, zakaj lahko gledam reklamni oglas pred prispevkom, prispevka pa ne? Ne zdi se mi pošteno, da mi šele ko pogledam oglas, sporočite, da prispevka ne morem gledati, ker je avtorsko zaščiten.« (A. P.)

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaja Jakopič

V oddelku tehnike so pojasnili, da bodo delovanje predvajalnika poskusili spremeniti tako, da se v primeru, da vsebina zaradi geografske blokade ni na voljo, ne bo predvajal niti oglasa.

Če je uporabnik (ali njegov družinski član) zavezanec za RTV-prispevek, bi mu svetovali, da si ustvari [uporabniški račun](#) in vnese podatke zavezanca, kar mu bo omogočilo ogled vseh vsebin v celotni EU, tudi v Avstriji (predstavitev delovanja je prikazana [tukaj](#)).

4.3.3.5 Pobuda: Televizijske oddaje kot podkasti

[FEBRUAR](#), str. 49: Pobuda: Oddaja Intervju kot podkast

»Številne TV-oddaje Intervju so res zanimive. Te oddaje bi z veseljem poslušal kot podkaste – ste kaj razmišljali, da bi jih lahko poslušali na telefonu, brez slike? Če se ne motim, je pred časom tako že bilo možno spremljati Studio City ... Tudi v tujini TV-oddaje ponujajo kot podkaste, npr. ameriška TV-poročila PBS Newshur. (K.)

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaja Jakopič

Tehnično je izvedljivo, da določene TV-oddaje ponujamo tudi kot podkaste, torej samo v avdio formatu. Kot direktorici digitalnih vsebin se mi zdi to dodatna vrednost, ki bi jo lahko ponudili našim uporabnikom, predvsem v primerih oddaj, kjer je to smiselno (npr. pogovorne oddaje). Seveda pa o tem odločajo avtorji, v tem primeru TV Slovenija, ali se vsebine ponujajo tudi na takšen način.

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano pobudo. Na RTV Slovenija o tem razmišljajo, vaša pobuda pa bo te razmisleke zagotovo še pospešila. Predvajanje vsebin na več platformah in dostopanje do njih na različne načine je pomembno za doseganje občinstva, ki opušča tradicionalne načine, kot je spremljanje vsebin prek televizijskega zaslona.

4.4 RTV PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI

Tudi v letu 2024 je bilo odzivov na programe za avtohtoni narodni skupnosti zelo malo; nobenega na programe za madžarsko narodno skupnost, ki jih pripravljata TV in radijski program v Studiu Lendava, na programe za italijansko narodno skupnost, ki jih pripravljata radijski in TV program v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria, so prispeli **štirje** odzivi.

4.4.1.1 Pohvala oddaji v italijanskem programu TV Koper – Capodistria s slovenskimi podnapisi

JULIJ, str. 26: Pohvala oddaji Istra z okolico in za njeno predvajanje na TV Slovenija 1

»Spoštovana varuhinja, prenesite pohvalo vsem, ki so zaslužni za umestitev oddaje Istra e dintorni ([Istra z okolico](#)), ustrezno prevedene in podnaslovljene, na spored TV Slovenija. Gre za odlično mozaično oddajo TV Koper – Capodistria z opazno višjim nivojem televizijske produkcije, ki pozitivno odstopa od ostalih rednih (tedenskih ali mesečnih) mozaičnih oddaj, ki so na sporedu na TV Slovenija. Na TV Koper – Capodistria nastaja veliko oddaj v italijanskem jeziku, ki bi smele najti mesto tudi na programih TV Slovenija, in verjamem, da bi to gledalke in gledalci znali tudi nagraditi. Zato čestitke vsem odgovornim, v prvi vrsti (novim) urednikom v Kopru za pogum, da so v večletni pobudi Ljubljane zmogli prepoznati priložnost, ki je vsem samo v dobrobit. Najbolj pa RTV Slovenija!« (P. G.)

ODGOVOR VARUHIJNE Z MNENJEM IN ZAHVALO

Od leta 2022 sem večkrat predlagala umestitev primernih oddaj, ki nastajajo v italijanskem programu TV Koper – Capodistria, v spored TV Slovenija, seveda z ustreznim slovenskim prevodom. Pobudo je dal gledalec s Štajerske, nato sem jo predstavila tudi Programskemu odboru za italijanski narodnostni program. Letos se je, vsaj deloma, končno uresničila.

Za razliko od televizijskega programa za madžarsko narodno skupnost, ki se v celoti predvaja na TV Slovenija 1, za televizijske programe za italijansko narodno skupnost to ne velja. Mnoge vsebine pa so zelo zanimive in obenem tudi ozaveščajo širšo javnost o prisotnosti italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, njenem življenju in delu in krepijo medsebojno razumevanje.

Zato se zahvaljujem vsem, ki so pripomogli k uresničitvi pobude, in upam, da bo poleg oddaje Istra e dintorni (Istra z okolico) na TV Slovenija 1 dobila čas in prostor še katera iz nabora oddaj, ki jih pripravlja TV Koper – Capodistria v italijanščini.

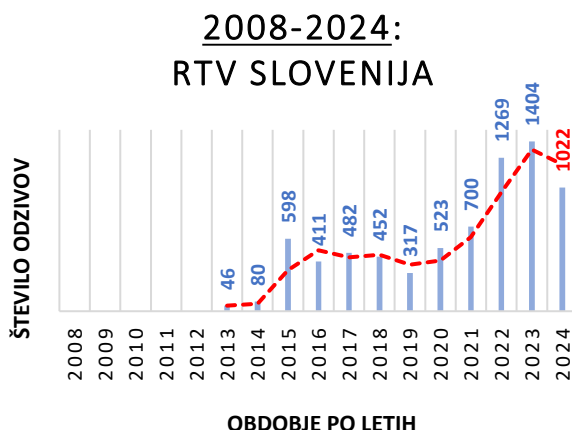
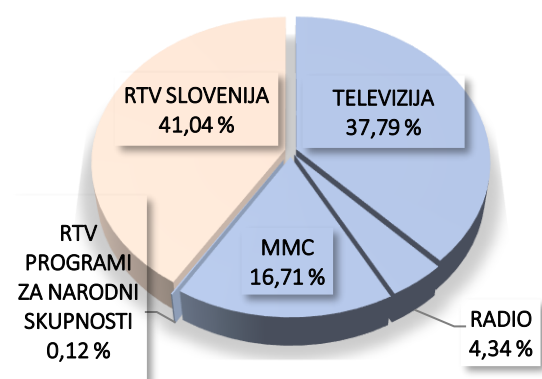
4.4.1.2 Pohvala komentatorju poslovilne tekme košarkarja Gorana Dragiča

AVGUST, str. 51: Pohvala za komentiranje Sergia Tavčarja ob prenosu poslovilne tekme Gorana Dragiča

»Ob priliki prenosa v živo na TV Koper – Capodistria poslovilne tekme košarkarja Gorana Dragiča smo imeli priliko poslušati ponovno in s posebnim veseljem zanimiv komentar dogodka priznanega in gledalcem širše znanega komentatorja Sergia Tavčarja.« (V. H.)

4.5 RTV SLOVENIJA

V letu 2024 je varuhinja zbrala **1022** odzivov, ki so se nanašali na več enot RTV Slovenija, RTV-prispevek, oglaševanje, dostopnost vsebin, tehnične zadeve, jezikovno kulturo in druge skupne zadeve. To je skoraj 400 manj kot leto prej, a 322 več kot tri leta prej in več kot v katerem koli letu predtem. Povečalo se je v večini kategorij, najbolj pri oglaševanju in jezikovni kulturi, kjer se je podvojilo.

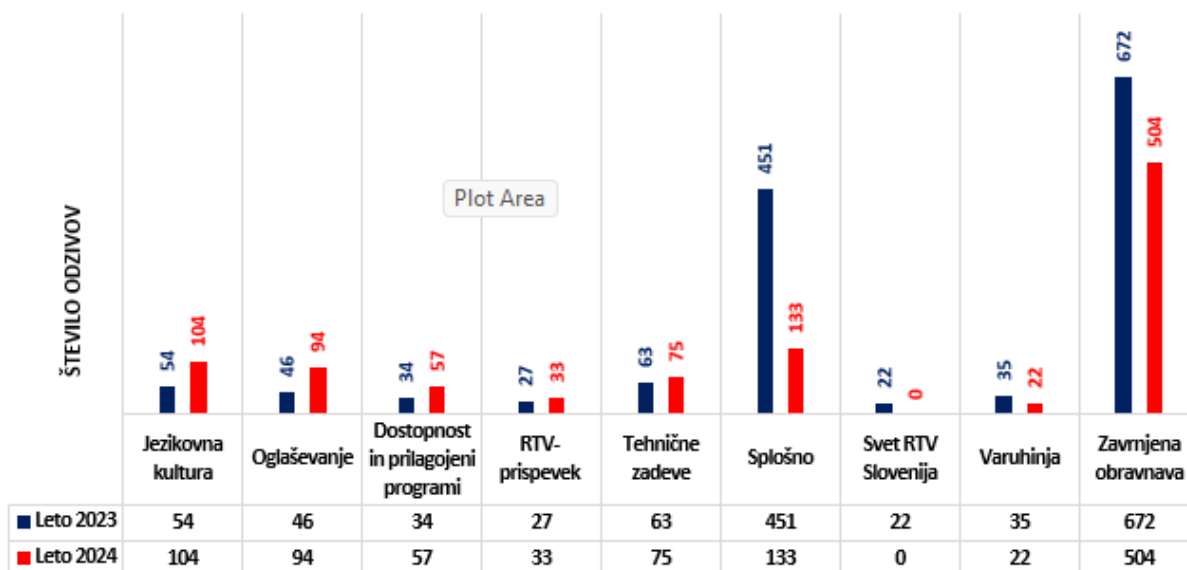
To je povečalo tudi delež teh odzivov med vsemi odzivi na kar **41,04 %**, kar je največ doslej. Večino preteklih let je znašal le okrog 25 % ali četrtno vseh odzivov. Prvič v zgodovini instituta varuha pa je ta delež presegel tudi delež odzivov na televizijo.

V spodnjem grafu, ki prikazuje gibanje števila odzivov na posamezna področja, je razviden padec zavrnenih odzivov (sem šteje varuhinja vse zavrnjene odzive, tudi tiste, ki se nanašajo na televizijo, radio in MMC). Zmanjšalo se je tudi število odzivov na več enot, s 451 na **133**.

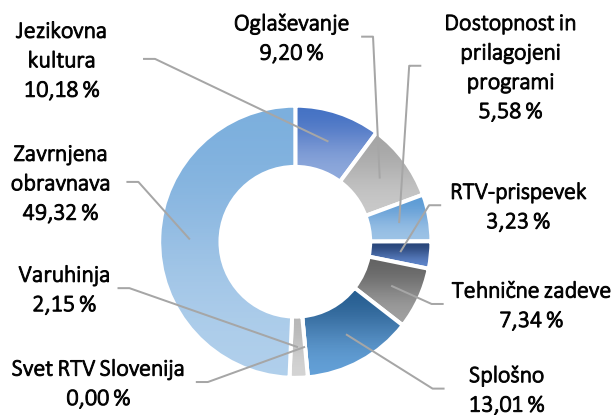
V primerjavi z letom prej se je najbolj povečalo število odzivov na jezikovno kulturo, s 54 na **104**, na oglaševanje s 46 na **94** in na dostopnost s 34 na **57**.

2023-2024: RTV SLOVENIJA

Število zavrtnjenih odzivov je padlo na **504**, njihov delež na **49 %**. Deleži obravnavanih odzivov so bili enakomernejši kot v preteklosti: delež odzivov na več enot je padel s 30 % v letu 2023 na 13 %, sledili so odzivi na jezikovno kulturo (10 %), oglaševanje (9 %), tehnične zadeve (8 %) in dostopnost (6 %). Odzivov na RTV-prispevek, varuhinjo in Svet RTV Slovenija je bilo malo.

LETO 2024: RTV SLOVENIJA

4.5.1 JEZIKOVNA IN GOVORNA KULTURA

Tudi v letu 2024 je občinstvo pokazalo izjemno pozornost rabi jezika na RTV Slovenija v govorni in pisni obliki. Varuhinja je prejela o tem kar 104 odzive. V njih so gledalci, poslušalci in bralci opozorili na številne napake pri zapisu besed, napačno naglaševanje, nepravilno sklanjanje tujih kratic, napačna imena tujih krajev in odsotnost prevodov iz tujih jezikov ter izrazili dvom ob sklanjanju ženskih priimkov in posebnem zapisu za nebinarne osebe. Zmotila jih je tudi slaba skrb za jezik v nekaterih oglasih.

Število odzivov 2024: Jezikovna kultura

4.5.1.1 Dosledno prevajanje v slovenščino: prevodi govorcev, prevodi napisov

[SEPTEMBER](#), str. 42: Dobro jutro, 2. 9.: »Nedopustno je, da se je v oddaji govorilo v hrvaškem jeziku brez prevoda.«

»Oddaja Dobro jutro na TVS (ponedeljek, 2. 9.): nedopustno je, da se je v oddaji na temo psihologije/psihoterapije govorilo v hrvaškem jeziku brez prevoda ali opravičila, da ni podnapisov. Kdo je odgovoren za to? Saj gre za nacionalno RTV in je treba skrbeti za slovenski jezik.« (S. R.)

Voditeljica oddaje Dobro jutro Špela Močnik Paradiž

Zorana Milivojevića sem povabila, ker je svetovno priznan psihoterapevt. Ko sva se dogovarjala za sodelovanje, sem ga prosila, če bo lahko poskusil govoriti večinoma v slovenščini. Med pogovorom žal ni bilo tako, zato sem sproti povzemala bistvo tistega, kar je povedal. Težko pa je pri tako dolgem pogovoru vse sproti prevajati.

Urednica oddaje Dobro jutro Daša Lamut Prosen

Psihoterapevta Zorana Milivojevića smo v oddajo Dobro jutro povabili na temo poletnih romanc in ljubezni. Veseli smo bili, da se je vabilu odzval in si vzel čas, saj je eden najuspešnejših psihoterapevtov v Evropi in svetu ter avtor številnih knjig. V oddaji redko gostimo tuje govoreče goste, ko pa vendarle jih, smo zmeraj pozorni na to, da je pogovor dosledno preveden oz. je vsebina pogovora kakovostno povzeta. Ker pa gre za oddajo v živo, se nam včasih lahko kaj zalomi, gosta je včasih težko prekiniti in dobesedno prevesti. Tako se nam je zgodilo tudi pri tokratnem gostovanju Zorana Milivojevića. Pogovor smo za gledalce, ki bi si ga želeli ogledati v našem spletnem arhivu, prevedli in podnaslovili.

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

/.../ smo po omenjenem dogodku z uredništvom dogovorjeni, da v primeru, da gostujejo gosta, ki ne govori slovensko, pogovor posnamejo vnaprej in ga objavijo v oddaji že podnaslovljenega, saj je v oddaji v živo zelo težko izvesti tak pogovor, ki bi bil v celoti preveden in hkrati še vedno zanimiv za širok krog gledalcev. Rešitev bi bilo simultano tolmačenje (z glasom prevajalca čez originalni glas), a tovrstnih tehničnih in finančnih možnosti nimamo.

JUNIJ, str. 33: Statistike prvega polčasa tekme Slovenija : Danska v hrvaščini (2 odziva)

»Močno me je zmotilo, da so bile statistike prvega polčasa tekme SLO : DAN v hrvaščini. Od javnega servisa, ki naj bi ščitil in vzdrževal slovensko kulturno dediščino in nacionalno identiteto, se mi to zdi nesprejemljivo. Prilagam posnetek zaslona.« (E. S.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Ponudnik analitike Sofa je poslal napačno datoteko, in sicer v napačnem jeziku, ki so jo med tekmo Slovenije v vsej gneči kolegi dodali v novico, a že po nekaj minutah, ko so ugotovili napako, tudi odstranili. Za neljubo in nenamerno napako se opravičujemo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Iz odgovora je razvidno, da je do napake res prišlo, da pa so jo v uredništvu MMC-ja hitro opazili, jo odpravili in se zanjo tudi opravičili.

4.5.1.2 Spolno občutljiva raba jezika

Štirje odzivi so se nanašali na spolno občutljivo rabo jezika: dva na sklanjanje ženskih priimkov, eden na izraz enakost spolov, eden pa na zapisovanje nebinarnih oseb.

MAJ, str. 43: »Oseba, o kateri je govora v članku, je moškega spola, ne glede na oblačila ali samoidentifikacijo.«

»Na MMC sem zasledila članek, objavljen 13. maja, na temo zmagovalca Evrovizije, kjer sem prvič opazila, da avtor (s kratico Ž. E. Č.) skozi celoten članek uporablja tako moške kot ženske oznake ter moški in ženski sklon za govor o isti osebi, ki pa je moškega spola, in sem bila popolnoma zgrožena. /.../ Članek je neberljiv zmazek. Oseba, o kateri je govora v članku, je moškega spola, z XY kromosomom, moškim imenom in /.../, ne glede na oblačila ali samoidentifikacijo, torej naj se zanj uporablja moški spol. Da ne rečem, da /.../ vaši sodelavci ne premorejo niti osnovne logike – če se oseba identificira kot »nebinarna«, to pomeni, da ni ne eno ne drugo, torej zakaj se potem za to osebo uporabljata dva spola – tj. 'binarna' oznaka? Slovenščina ima namreč na voljo tudi srednji spol, če se že moramo pretvarjati, da biologija ne obstaja več. Tudi dekleta so srednjega spola, pa se ne pritožujejo.« (I. Ž.)

V uredništvu Multimedijskega centra in v jezikoslovnih krogih in poklicih znotraj celotnega RTV-ja kot širše se globoko zavedamo problematike, na katero opozarjate v svojem sporočilu. Seveda smo zavezani jezikovni normi in slogovnim posebnostim slovenskega jezika, vendar se je ničkolikokrat že izkazalo, da sam jezik z vidika slovaropisja ter pravorečne in pravopisne norme ne more predvideti vseh posebnosti in jih pravočasno zaznati, kar seveda dokazuje njegovo živost. To je neizpodbitno dejstvo, ki ga zagovarja velika večina jezikoslovcev in je tako rekoč podstat vsakokratnega raziskovanja oz. prevpraševanja jezikovnih pravil in zakonitosti.

Z načinom zapisovanja oz. označevanja nebinarnosti oseb se je ukvarjala tudi ožja strokovna skupina na Inštitutu Frana Ramovša ZRC SAZU pod vodstvom Borisa Kerna. V sodelovanju z mariborsko filozofsko fakulteto so začasno predlagali rabo podčrtaja, ki za zdaj še najbližje pomensko povzame oz. zajame naslavljanje nebinarnih oseb ali pa se izogne indoktrinaciji oz. samovoljnemu odvzemu določenih pravic posameznikom. Seveda obstajajo različna mnenja o sami slogovni podobi trenutnih rešitev, hkrati pa se tudi znotraj same skupnosti nebinarnih oseb že oblikujejo morda sprejemljivejše in manj invazivne rešitve, a je za (popoln) dogovor znotraj jezikoslovnih krogov in širše javnosti morda še prezgodaj. Kar pa zadeva rabo omenjenih oblik na portalu rtvslo.si, pa za zdaj ostajamo pri rešitvah, ki jih je mogoče zaslediti v člankih, si pa jemljemo to pravico, da na nekatere argumente, ki so ideološke narave, ne privolimo ali nanje ne odgovorimo.

AVGUST, str. 56: Dodajanje/opuščanje končnice -ova ali -eva ženskim priimkom (2 odziva)

»Moti me, ker nekateri komentatorji športnih prenosov (Peter Kavčič) dodajajo priimkom športnic dodatke ova, eva (npr. Thompson = Thompsonova). Ali ni to napačno? Pa brez zamere, drugače odlično komentirajo!« (U. K.)

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Ne, ni napačno, če novinarji pri navajanju športnic v primerih, ko navajajo samo njihov priimek, dodajajo končnice -ova ali -eva (Thompsonova, Šutejeva), še zlasti v primerih, ko bi brez te končnice občinstvo lahko sklepalo, da gre za moškega tekmovalca ali ko bi taka oblika povzročala druge nejasnosti. Niti ni narobe, če te končnice ni, vendar mora biti iz sobesedila razvidno, da gre za točno določeno športnico in ne morda športnika z enakim priimkom.

Varuhinja sem o sklanjanju ženskih priimkov objavila nekaj pripomb in pojasnil jezikovnih svetovalcev na str. 151 v Letnem poročilu 2022, ki je dostopno [tukaj](#).

Raba končnic -ova in -eva ima v slovenskem jeziku dolgo tradicijo, različne oblike in različne razloge. Prizadevanja za enakopravno obravnavo žensk pa se odražajo tudi v spolno občutljivi rabi jezika, ki skuša z jezikovnimi sredstvi obravnavati ženske in moške enakovredno. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je leta 2018 izdalo [Smernice za spolno občutljivo rabo jezika](#), ki sledijo priporočilom Unesca in Sveta Evrope za uporabo neseksističnega jezika, ki upošteva prisotnost, položaj in vlogo žensk v družbi.

»V današnjem prenosu skoka s palico komentatorka sprašuje: Katere bodo današnje nasprotnice Šutej. Oprostite, sliši se tuje, grozno. Zanima me, ali je ta oblika izražanja obvezna na RTV, ali je to stvar novinarja. Če novinarka ne želi uporabljati svojilne oblike priimka, mora dosledno v sklonih uporabljati kompletno ime, torej v našem primeru Tine Šutej.« (P. S.)

V imenu Lektorske koordinacije Suzana Köstner

Osebnost se z gledalcem povsem strinjam. Rabo oblik kot npr. med skokom Šutej, obisk von der Leyen na Balkanu, prihod Bratušek na poplavljenem območju ipd. čutim kot nesprejemljivo nasilje nad jezikom, ki ga zavračam. Ruska pesnica je Marina Cvetajeva, slovenska ritmična gimnastičarka Jekaterina Vedenejeva, pevka Manca Izmajlova, slovaška smučarka Petra Vlhova, češka teniška igralka Martina Navratilova ... Bomo tudi njihove priimke zaradi neke navidezne politične korektnosti spremenili v Cvetajev, Vedenejev, Izmajlov, Vlhov, Navratilov? To težnjo sem že zasledila na Wikipediji, kje so igralko, ki se je vse življenje predstavljala in podpisovala kot Alja Tkačeva in smo jo kot tako Slovenci tudi poznali, prekrstili v Aljo Tkačev. Tako nasilno poseganje v jezikovni sistem po mojem mnenju dela slovenščini veliko škodo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Varuhinja sem o sklanjanju ženskih priimkov objavila nekaj pripomb in pojasnil jezikovnih svetovalcev na str. 151 v Letnem poročilu 2022, ki je dostopno [tukaj](#). Na spletni strani [rtvslo.si](#) je v večini besedil zapisano »Tina Šutej«, torej priimek skupaj z imenom, zelo malo je bilo primerov rabe, kot jo navajate. /.../ Vsekakor takšna oblika izražanja za novinarje RTV Slovenija ni obvezna. Novinarji se za obliko odločajo po svoji presoji, upoštevati pa morajo, da mora biti sporočilo nedvoumno.

DECEMBER, str. 30: Prvi dnevnik, 10. 12.: »Trdim, da enakost spolov ne obstaja.«

Gledalec K. E. se je odzval na uporabo besedne zveze enakost spolov v [Prvem dnevniku, 10. 12.](#):

»Vedno težje prenašam neumnosti, ki jih govorijo novinarji na TVS. Tako je novinar v Prvem dnevniku, TVS 1 ob 13 h, 10. 12. izjavil, da »je ena temeljnih človekovih pravic tudi **enakost spolov**«. Trdim, da enakost spolov ne obstaja. Različnost obstaja. Ne vem, od kod novinarju podatek, da je to »ena temeljnih človekovih pravic«? Varuh človekovih pravic navaja kot temeljno pravico enake možnosti ne glede na spol oziroma **enake možnosti po spolu**, ne pa enakosti spolov. Prosim za pojasnilo, od kod podatek, da je to ena temeljnih človekovih pravic in od kdaj in kod izhaja trditev, da sta spola enaka. Če sta, zakaj potem sploh imamo različni besedi za ženski in moški spol?«

Urednica Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija Marta Razboršek ter novinar in avtor prispevka Adrijan Bakić

Gledalec omenja prispevek, v katerem so na svetovni dan človekovih pravic sogovorniki, ki se ukvarjajo s tem področjem, orisali nekatere aktualne izzive na področju spoštovanja človekovih pravic. Na problem diskriminacije v družbi sta opozorili južnoafriška in armenska varuhinja človekovih pravic. Besedilo, ki je uvedlo njuni izjavi, je predstavilo nekaj težav pri neenaki družbeni obravnavi žensk v svetu. V prispevku ni bilo omenjeno, da gre za en ali isti spol, kar bi

izhajalo iz razlage gledalca. Podpomen besede *enakost* je v SSKJ obrazložen kot »enakopravnost: enakost ljudi pred zakoni«. Tako je bila beseda uporabljena tudi v prispevku. Dodajmo, da 2. člen Splošne deklaracije človekovih pravic navaja, da je vsakdo upravičen do uživanja vseh pravic in svoboščin, brez razlikovanja glede na raso, barvo kože, spol, jezik, vero ... Marca 2020 je Evropska komisija sprejela strategijo, poimenovano »Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025«, ki med drugim navaja »Enakost spolov je temeljna vrednota EU in temeljna pravica ...« Enakost spolov pa je tudi poimenovanje za enega od 17 ciljev trajnostnega razvoja, ki jih je sprejela Organizacija združenih narodov.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Na podobno vprašanje, o rabi besednih zvez *enakost spolov* in *enakopravnost spolov*, sem objavila podrobni pojasnili jezikovnih svetovalcev in moj odgovor v [Mesečnem poročilu za marec 2023](#), na str. 58, nekoliko krajše tudi v [Letnem poročilu 2023](#) na str. 163.

V primeru, ki ste ga navedli, je novinar povedal: »Ena od temeljnih človekovih pravic je tudi enakost spolov. A le na papirju. Spremljamo vse – od popolnega zatiranja vseh pravic, kar se dogaja Afganistankam, do neenakosti pri plačilu in razširjenosti femicidov.«

Iz sobesedila (in ker je pred njim o dostojanstvu starostnikov kot človekovi pravici govoril pravnik) je sicer razvidno, da prispevek govori o enakih pravicah (moških in žensk, mladih in starih, ljudi v različnih delih sveta ...) in ne o enakosti spolov. Kljub temu bi bilo, tudi skladno s priporočilom jezikovnih svetovalcev, v tem primeru primerneje uporabiti besedno zvezo »enakost pravic ne glede na spol« ali enakopravnost; nenazadnje tudi zato, ker ima slovenščina za angleško besedo »equality« dve oziroma celo tri različne besede in je smiselno uporabiti tisto, ki je najbolj točna in v določenem besedilu najbolj razumljiva ciljni javnosti.

Zato uredništvu priporočam, da seznani člane s priporočili jezikovnih svetovalcev in jih v čim večji meri upošteva.

4.5.1.3 Točnost izražanja: o pomenu besed

APRIL, str. 30: Po Južni Ameriki s Simonom Reevom: Andi, 2. 4.: »Zmotil me je izraz 'domorodci'.«

»Zmotil me je izraz 'domorodci' za prvotne prebivalce Bolivije. Uporabljen je bil v oddaji Po Južni Ameriki s Simonom Reevom, TVS 1, 2. 4. ob 20.30. Ali ne bi bilo bolj spoštljivo imenovati jih preprosto prvotni prebivalci ali pa staroselci?« (K. E.)

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je domorodec povsem spoštljiv izraz za vse prvotne prebivalce neke pokrajine, saj pomeni »kdor je po izvoru tam, kjer živi«. Je torej brez slabšalnega prizvoka. Tudi v spletnem slovarju Fran, ki je dostopen [tukaj](#), so kot sinonimi besede domorodec navedeni: [prvotni prebivalec](#)^{publ.} [avtohton](#)^{knj.izroč.} [avtohtoni prebivalec](#)^{ekspr.} [domačin](#)^{knj.izroč.} [praprebivalec](#)^{star.} [starinec](#)^{knj.izroč.} [staronaseljenec](#)^{knj.izroč.} [staroselec](#)

Menim torej, da je uporabljeni izraz povsem ustrezen, saj gre za splošno oznako in ne za oznako določene etnične ali druge skupine na določenem ozemlju.

Gledalec se je odzval:

»Se ne strinjam z vami. Ampak, dajva skupaj slediti vaši logiki in argumentom. Fran za temnopolte dopušča tudi izraz »zamorec« /.../ Vam bi bilo to ok?«

ODGOVOR VARUHINJE

V Franu so tudi »kvalifikatorji« – oznake, ki povedo, kakšen pomen, rabo ali prizvok ima določena beseda. In za besedo zamorec je zraven zapisano »nav. slabš.«, torej je poleg besede še oznaka, da je to slabšalni izraz za človeka črne rase. /.../

Domorodec se mi tudi osebno zdi zelo lep slovenski izraz, ki vse pove že sam po sebi, podobno kot izraz staroselec. Vsak ima nekoliko drugačen izvor in pomen, oba pa nedvoumno povezujeta človeka (ali skupino ljudi) z ozemljem, na katerem prebiva. Tujke aborigin, avtohton ... pa so tujke, ki bi se jim morali izogibati, ko imamo zanje lepe slovenske besede.

MAJ, str. 45: »Milky Way« je v slovenščini Rimska cesta

Gledalec **M. M.** je v [Odmevih, 23. 5.](#), zaznal neprimeren izraz »Mlečna cesta«

»V [Odmevih](#) danes, v četrtek, 23. 5. 2024, ob 22:25 je voditeljica Tanja Starič omenila ozvezdje (galaksijo) »Mlečna cesta«. Nisem zvezdoslovec, vendar vem, da se omenjeni angleški Milky Way po slovensko reče Rimska cesta.« (M. M.)

V imenu lektorske koordinacije Rok Dovjak

Ozvezdje, katerega del je naše osončje, Slovenski veliki leksikon (2003) in leksikon Sova (2006) navajata kot Galaksija (str. 593 oz. 315), z Zemlje viden del te iste galaksije pa kot Rimska cesta – včasih se to ime rabi tudi za celotno Galaksijo. (Na pomensko razliko in samo poimenovanje opozarja npr. astronomka Dunja Fabjan, <https://www.rtvsl.si/stevilke/v-vesolju-naj-bi-bilo-vsaj-100-milijard-galaksij/394538>.) Leksikon Sova pri geslu Rimska cesta (str. 940) navaja sopomensko, alternativno ime Mlečna cesta. Mlečna cesta se sicer pojavi šele v ePravopisu, v Slovenskem pravopisu 2001 je le Rimska cesta. Zakaj je slovenščina v rabi tega izraza drugačna od drugih jezikov, so se spraševali že v 19. stoletju (prim. razmišljanje Davorina Trstenjaka <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-UHXU81NG>). Rimska cesta je torej v slovenščini ustaljen in prepoznaven izraz, zato bi svetovali njeno uporabo (prim. objavo v Spiki, <https://astronomska-revija-spika.si/deset-dejstev-o-rimski-cesti-ki-jih-morate-vedeti-7-dejstvo/>). Mlečna cesta se rabi pod vplivom tujih jezikov (npr. na spletišču Kvarkadabra), danes predvsem angleščine, je pa to pogosta motivacija tudi v drugih jezikih, zato bi Mlečno cesto obravnavali kot preveden sopomenski izraz, kakršni so v strokovnem jeziku pogosti (npr. povedek ali predikat). Poimenovanje namreč izhaja iz starogrške bajke o čez nebo razlitem Herinem mleku in je tako kot mednarodni kalk vpeto v evropsko kulturo – ne nazadnje tudi izraz galaksija izvira iz grške besede za mleko (galaktos).

JULIJ, str. 28: »To ni poskus atentata, to je atentat.« (2 odziva)

»Pozdravljeni, zgrožen sem zaradi vašega poročanja, saj to ni poskus atentata, to je atentat.«
(B. P.)

V imenu Lektorske koordinacije **Suzana Köstner**

V Velikem slovarju tujk Cankarjeve založbe je beseda atentat razložena kot poizkus umora iz političnih razlogov. Beseda izhaja iz francoske attentat, ta pa iz latinskega attentare, tj. poizkusiti. Gledalca imata torej prav, izveden je bil atentat ali poizkus umora. Na Trumpa je bil izveden neuspeli atentat.

Lektor in jezikovni svetovalec MMC RTV SLO **Marko Prša**

Tu smo tako ali tako imeli dilemo, ker je v rabi oboje. Raba seveda ne upošteva etimološke podstat, očitno pa je ni za zdaj upošteval niti SSKJ 2, ki v svojem terminološkem gnezdu kot primer navaja tudi »poskus atentata«, kar razumem kot pojmovno distinkcijo samega atentata kot dejanja. Hkrati pa se lahko strinjam z razlago jezikovnih svetovalcev in na ta način obvežem MMC, da smo dosledni pri rabi atentat, in ne poskus atentata, tako z vidika strokovne ustreznosti, ki jo je mogoče etimološko utemeljiti, kot poenotenja znotraj hiše.

AVGUST, str. 54: »Pripomba na uporabo besede repašaj«

»V športnih prenosih novinarji dosledno uporabljajo besedo repašaj, ki je ni v SSKJ. Omenjeno besedo uporabljajo pri prenosih juda, veslanja in še kje. Bil bi čas, da upoštevate SSKJ pri izgovorjavi besede repašaj.« (R. M.)

Marta Trobec iz Lektorske službe Športnega programa TV Slovenija

Novinarji Športnega programa Televizije Slovenija po dogovoru uporabljajo strokovni izraz repašaj od leta 2001, manj strokovno pa rečejo tudi "poprava" ali "popravni izpit". Takrat je izšel dolgo pričakovani pravopisni slovar, v katerem naj bi popravili neustrezno, čeprav uslovarjeno besedo repasaž. /.../

DECEMBER, str. 31: Kviz Vem!, 13. 12.: »Blesavost da je sinonim za neumnost?«

»Komaj sem si opomogel od prejšnje neumnosti o planetih, je že tu nova (danes, 13. 12. 24, ob 18.40 cca. v oddaji Vem!): blesavost, da je sinonim za neumnost. Ali se v tej oddaji norčujejo iz slovenskega jezika?« (P. S.)

 ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

V [arhivu oddaje](#) sem preverila in je na času 20.57 povedano: »Slengovski izraz za nespametnost je BLESAVOST.« Voditelj je povedal primer: »Kako blesava izjava, recimo.«

Spletni slovar Fran o besedi blesavost pravi: [blêsav](#)-a -o; bolj (ê) sleng. *neumen*, *nespameten* **blêsavost**-i ž, poj. (ê) sleng. *neumnost*, *nespametnost*

Torej je vprašanje v kvizu povsem primerno, saj je voditelj povedal, da gre za slengovski izraz, ne pa za običajni sinonim.

JULIJ, str. 28: »Napaka na ekranu v napačni besedi "paralimpijske" namesto "paraolimpijske"«

»11. julija 2024 sem si ogledala prireditev na Ukmarjevem trgu v Kopru in sicer »Predstavitev olimpijske in paraolimpijske reprezentance Slovenije Pariz 2024«. Moram navesti, da mi je povsem nedoumljivo, kako se lahko na tako pomembnem dogodku pripeti organizatorjem napaka na ekranu v napačni besedi »paralimpijske reprezentance« namesto pravilno »paraolimpijske reprezentance« s črko o. Ali take zadeve nihče od zaposlenih javne RTV ne preveri, preden se lansirajo v javni dogodek?« (M. L.)

ODGOVOR VARUHINJE

Glede uporabe izraza »paralimpijske igre« vam moram pojasniti, da TV Slovenija glede tega izraza ni zagrešila nobene napake. Uporabila je namreč točno tak izraz, kot ga za olimpijske igre športnikov invalidov uporabljajo invalidi športniki sami oziroma njihova Zveza za šport invalidov Slovenije – Paralimpijski komite Slovenije. Več o tem si lahko preberete [tukaj](#).

Izrazi »paralimpijski komite«, »paralimpijske igre« med širšo javnostjo še niso uveljavljeni, zato tudi vaše začudenje ni presenetljivo. Toda RTV Slovenija spoštuje načelo, da uporablja o posameznih skupinah družbe tiste izraze, s katerimi se te skupine označujejo same.

AVGUST, str. 52: Raba besed paralimpijski in paraolimpijski

»Vsekakor bi se spodobilo, da tudi informativne oddaje na RTV Slovenija sledijo dikciji Zveze za šport invalidov, ker se vsaj danes, dan po otvoritvi paralimpijskih iger, v informativnih oddajah na RTV stalno omenja dikcija paraolimpijske igre Pariz 2024.« (B. H.)

Lektorska služba Športnega programa TV Slovenija

Jezikovnim svetovalcem na RTV Slovenija je pravopisna komisija ZRC SAZU že pred časom med drugim pojasnila, da je pravni razlog za spremembo v lastnem imenu zahteva Mednarodnega olimpijskega komiteja iz leta 1990, da se organizatorji iger za športnike invalide odrečejo rabi besede olimpijski, ki ima naravo znamke. **Torej je bila beseda olimpijski v imenu sporna zaradi lastništva, oddaljevanje od nje pa nekaj, kar je z vidika mednarodne paralimpijske organizacije zaželeno zaradi razlikovanja. V lastna imena ne moremo posegati, zato torej Mednarodni paralimpijski komite in Zveza za šport invalidov – Paralimpijski komite. To smo sprejeli.**

Prekrivanje kot besedotvorni postopek je nekaj čisto novega v slovenščini, je pod vplivom angleščine in ga ni v Slovenskem pravopisu (predpona para- + olimpijski). Jezikovni svetovalci na RTV-ju smo se tudi spraševali, katero obliko uporabljati, zlasti kadar se beseda s to besedotvorno podstavo pojavi v drugih kontekstih: paratriatlon, paraplanje, paraatletika, paranamizni tenis, paraalpsko smučanje ... **Zato smo se odločili, da bomo upoštevali Slovenski pravopis in svetovali rabo pridevnika paraolimpijski kot najsplošnejši izraz.**

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Glede uporabe izraza paraolimpijski in paralimpijski dodajam še [pojasnilo](#) Pravopisne komisije pri SAZU in ZRC SAZU« /.../

Odgovor lektorske službe RTV Slovenija pojasnjuje razloge za dve obliki poimenovanja, ki sta uradno možni in pravilni: paralimpijski in paraolimpijski – razen seveda v primeru imena Paralimpijski komite. S konkretnimi primeri so utemeljili tudi, zakaj so svetovali rabo pridevnika paraolimpijski. Z vidika doslednosti je priporočilo za rabo ene od dveh možnih različic dobrodošlo. Iz pojasnila pravopisne komisije pa lahko sklepamo, da se bo raba obeh izrazov še razvijala.

4.5.1.5 Podomačena oblika zapisa tujih krajev: Čikago ali Chicago, Skader ali Škodra

[AVGUST](#), str. 55: Čikago ali Chicago? (2 odziva)

»Razočaran sem nad teletekstom: pisanjem, zaporedjem besed, nepovezano pisanje. In včeraj (op. a.: 21. 8. 2024) me je zmotil zapis Čikago. Zmeraj je bilo Chicago. Katastrofa od slovenskega jezika. Slovenski jezik je slovenski. Po vaši zaslugi bomo izginili.« (T. O.)

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Pri zapisu Čikago smo se lektorji ravnali po Slovenskem pravopisu iz leta 2001, ki je podomačeno obliko predpisal prav zaradi neustaljene rabe. Vendar pa je Slovar slovenskih eksonimov iz leta 2013 takšen zapis označil kot nepotreben. Jezikovna svetovalnica leta 2014 Čikago navaja ob misli, da se kategorija podomačevanja glede na družbenopolitične okoliščine lahko širi (in predlaga zapis Luksemburg namesto Luxembourg). Tudi sicer odgovori Jezikovne svetovalnice zapisa Čikago oz. čikaški ne odsvetujejo, čeprav Aleksandra Bizjak Končar opomni na indice, da podomačen zapis otežuje identifikacijo (namreč z uradnim poimenovanjem univerze s sedežem v tem mestu).

Geslo Chicago ali Čikago v ePravopis ni uvrščeno.

Stališče lektorjev je, da se do uradne potrditve novih pravopisnih pravil upoštevajo stara, torej sedaj veljavna (Čikago), čeprav je res, da se občutek za upravičenost podomačevanja v danem primeru izgublja. V zadnjem času je odpor do te oblike vedno močnejši tudi med novinarji, ne le med gledalci, zato so lektorji ponekod nehali opominjati na pravopisno določilo. Strinjamo se, da je nastali položaj, ko soobstajata dve obliki, najmanj zaželen, zato bom koordinaciji svetoval, naj zadevo vendarle nekako uredi.

[OKTOBER](#), str. 30: [Za sosedovo mizo, 25. 10.](#): »Škodra« namesto poslovenjenega imena Skader

»TV SLO 1, 25. 10., oddaja Za sosedovo mizo. Za poslovenjeno ime Skader (veliko mesto ob Skadarskem jezeru) prevajalec uporablja fonetično izgovorjeno albansko ime Škodra. Menim, da gre za problem splošne razgledanosti prevajalca, bralca besedila in urednika.« (K. E.)

Vodja Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje Barbara Müller

Gledalcu se prijazno zahvaljujemo za utemeljeno opozorilo. Prevajalec se je pod vtisom splošne globalizacije in vse večje rabe izvirnih zemljepisnih imen v mednarodnem okolju odločil za približevanje izvirnemu imenu namesto uporabe slovenskega eksonima, kar je sicer skladno z nekaterimi priporočili delovne skupine UNGEGN pri OZN, vendar bi bila glede na ustaljenost eksonima ter jezikovni odnos med izvirnim in ciljnim jezikom ter kulturni odnos med izvirno in

ciljno jezikovno skupnostjo izbira slovenskega eksonima Skader vsekakor ustrežnejša. Eksonim Skader sicer ni standardiziran, vendar je stopnja priporočljivosti njegove rabe visoka (vir: Zbirka eksonimov Geografskega inštituta Antona Melika, SAZU) in v slovenskem prostoru dejansko prevladuje, zato bomo v prihodnje na to še bolj pozorni.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Vodja službe za prevajanje je potrdila, da je bila vaša pritožba utemeljena in uporaba imena *Shkodra* (v oddaji izgovorjeno *Škodra*) neprimerna ali vsaj manj primerna od slovenskega imena *Skader* za isto mesto. Temu dodajam, da Albanci po meni dostopnih javnih podatkih to mesto zapisujejo *Shkodër* in ne *Shkodra*. Vodja službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje na TV Slovenija je že v odgovoru zapisala, da je slovensko ime Skader primernejše in da **bodo v prihodnje na primerno rabo še pozornejši, zato dodatnega priporočila službi nisem zapisala.**

4.5.1.6 Pravila pozdravljanja v različnih letnih časih

JUNIJ, str. 32: Dnevnik: Je ob 18.57 primerno pozdraviti gledalce z »Dober večer«?

Gledalcu **G. H.** se zdi neprimerno, da voditelj v poletnem času ob 18.57, ko sije sonce in je dan, pozdravi z »Dober večer«. V enem od odzivov je opozoril na to, da je ob 18.57 voditelj pozdravil »Dober večer«, voditelj/ica Slovenske kronike pa pozneje, ob 19.20, »Dober dan«.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Vašo pripombo sem poslala uredništvu Informativnega programa TV Slovenija. Ob tem sem uredništvo prosila še za splošno pojasnilo, ali imajo glede pozdravov v večernem času kakšna priporočila glede na letni čas, ali sledijo bontonu ipd. Odgovorila je urednica dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Maša Tomažin Hladen**: *»Pravila, kdaj voditelj pozdravi dober večer ali dober dan, nimamo, se bomo pogovorili tudi z lektorji. Hvala za opozorilo.«* /.../ Tema, o kateri pišete, ni enoznačna in ni vezana samo na svetli del dneva, saj bi sicer morali pozimi že ob 17. uri pozdraviti »Dober večer«, poleti pa še ob 21. uri »Dober dan«. Uradna priporočila bontona ne predvidevajo tolikšnega prilagajanja pozdravljanja, temveč krajši gibljivi del pozdravljanja z »Dober dan« in »Dober večer«, med 18. in 20. uro. Torej samo dve uri in ne štiri ali celo več, kolikor je v našem podnebnem pasu razlika med svetlim delom dneva pozimi in poleti. Ker je »gibljivi« večerni čas na TV Slovenija ravno čas Dnevnika, Slovenske kronike in Športa, ko lahko gledalci v eni uri trikrat slišimo pozdrav voditeljev, **je seveda primerno, da so ti pozdravi kolikor se da usklajeni, da torej gledalci ne slišite najprej »dober večer«, pol ure pozneje pa »dober dan«.**

Varuhinja je mnenje in razmislek glede bontona in drugih vidikov pozdravljanja poslala tudi Lektorski koordinaciji RTV Slovenija. Odgovorili so:

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Strinjamo se z vašo ugotovitvijo, da je raba pozdravov »Dober dan« in »Dober večer« v različnih delih leta različna in odvisna tudi od bontona urednikov in voditeljev. Lektorji DIO pri

pozdravljanju sicer v kar največji meri upoštevajo sonce, torej pozdravljajo z »Dober dan« pred sončnim zahodom, z »Dober večer« pa po njem – težavno je le obdobje, ko sonce zaide malo po 19. uri, saj bi bilo takrat še mogoče uporabiti pozdrav »Dober dan«.

Da je bilo v Dnevniku uporabljeno »Dober večer«, v Slovenski kroniki pa »Dober dan«, se res ne bi smelo zgoditi. Domnevam, da sta bila pozdrava neusklajena, ker ju lektor ni popravil, to pa se je zgodilo, ker urnika ni mogoče izvesti s stalno ekipo, ki bi lektorirala samo osrednje informativne oddaje, ampak je nujna pomoč lektorice, ki primarno pregledujejo druge vrste besedil in so glede pozdrava zato zaupale presoji urednika oz. voditelja. Da bi se izognili takšni neusklajenosti, so v uredništvu že predlagali »poletni« pozdrav »Pozdravljeni«.

4.5.1.7 Naslavljanje oseb z akademskimi nazivi

JULIJ, str. 27: Prvi dnevnik, 11. 7.: Napačno naslavljanje gosta

»Danes, 11. 7. 2024, na poročilih ob 13 h voditeljica naslavlja prof. dr. Jožeta Duhovnika z nazivom strojni inženir. Ali novinarji, raziskovalni in vsi drugi, ne spoštujejo akademskih nazivov vseh ljudi enako? Prosim, da novinarje na to opozorite.« (B. U.)

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Zahvaljujemo se vam za res pozorno spremljanje naših oddaj in za opozorilo, ki ste nam ga posredovali. Prenesli smo ga avtorju, ki je vest in izjavo pripravil, in ga opozorili na napako ter na obvezno navajanje akademskih doktorskih nazivov (so)govornikov v naših oddajah.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Uredništvo je pojasnilo, da je šlo za nenamerno napako. RTV Slovenija namreč uporablja doktorske in akademske nazive v vseh primerih, ko je akademski, doktorski ali magistrski naziv povezan s temo, o kateri gost nastopa v oddaji ali prispevku. To je veljalo tudi v tem primeru, zato je bila opustitev akademskega in doktorskega naziva napaka. Uredništvo pa se je na opozorilo gledalca primerno odzvalo.

4.5.1.8 Govorna kultura: napake pri izgovorjavi

OKTOBER, str. 28: Dnevnik, 4. 10.: Napačna izgovorjava imena italijanskega skladatelja

»Ďetano Donizetti, je pravkar izgovoril voditelj Dnevnika, danes ob 19.25 cca. To ni sramota za govornika, ki pač ne obvlada italijanščine, ampak za RTV.« (P. S.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Hvala za opozorilo, voditelja sem opozorila, bomo v prihodnje še pozornejši.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovoru uredništva, ki izkazuje primerno zavedanje o pomenu pravilne izgovorjave, dodajam, da je na RTV Slovenija voditeljem v pomoč [Govorni pomočnik – Spletna stran RTV Slovenija za pomoč pri izgovoru](#). Govorni pomočnik je že več let na razpolago in v pomoč voditeljem,

napovedovalcem in novinarjem RTV Slovenija, od katerih javnost pričakuje, da poznajo in uresničujejo najvišje jezikovne standarde. Že nekaj časa je dostopen tudi najširši javnosti, torej vsem, ki jih zanima pravilna izgovorjava imen in priimkov oseb, geografskih pojmov, imen podjetij, umetniških del, oblačil, hrane in drugih besed s področja kulture, športa, zdravstva, politike in geografije – zlasti takšnih, ki nam pri pravilni izgovorjavi delajo preglavice. Zbirka se nenehno dopolnjuje, trenutno je v njej že krepko čez 2000 besed in besednih zvez. Med njimi sta tudi ime in priimek italijanskega skladatelja Gaetana Donizettija.

OKTOBER, str. 28: O izgovarjavi kratic v osrednjih oddajah TV Slovenija

»Spet me je zmotil vdor angloameriškega sindroma pri navajanju kratic, in to v osrednjih informativnih oddajah TV Slovenija.

- 1. V [včerajšnjih Poročilih](#) sta voditeljica in dopisnik iz ZDA govorila o podpredsedniškem kandidatu "džej-di" Vanceu in ne o "J-D" Vanceu. Ob tem se sprašujem, ali je bilo v programih RTVS nekoč govora o Džordžu Dabl-ju Bušu pa tega sploh nisem opazil?*
- 2. V [sinočnjih Odmevih](#) je Igor E. Bergant omenil prihod direktorja "si-aj-ej" in ne "ce-i-a" ali CIA (na približno 6 m 20 s).*
- 3. Pred nekaj dnevi, žal se ne spomnim točnega dneva in prispevka, je Igor E. Bergant omenil družbeno omrežje "eks" in ne "iks".« (B. P.)*

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Pri posameznih ali več zaporednih krajšavah rojstnega imena, ki se uporabljajo kot nadomestno ime, bodisi na željo javne osebnosti bodisi zaradi ustaljenosti v medijih – takšni primeri so značilni zlasti za angleško kulturno okolje, npr. J. D. Salinger, J. R. R. Tolkien, G. R. R. Martin, J. K. Rowling, D. H. Lawrence, J. J. Abrams, B. B. King, H. G. Wells, prim. vesoljček E. T., tudi v obliki kratice, npr. Letališče JFK – smo lektorji presodili, da je zaradi prepoznavnosti osebe takšno poimenovanje smiselno ohraniti približno izvirnemu izgovoru in zapisu, kakor ohranjamo tudi neuradne kratke oz. ljubkovalne oblike imena, ki pa so v splošni rabi (npr. Joe Biden nam. Joseph Biden), razen če je neokrajšana različica (navadno z izpuščenim srednjim imenom) v slovenščini že ustaljena, npr. Franklin (Delano) Roosevelt za F. D. Roosevelt, Thomas Stearns Eliot za T. S. Eliot. Pri Georgeu Bushu mlajšem je srednje ime torej izpuščeno po splošnem načelu o dvobesednosti imen (zaradi tega opuščamo tudi otčestvo pri vzhodnih Slovanih in pogosto drugi priimek pri Špancih), zagotovo pa je k temu pripomoglo to, da se nam prevzemanje tuje glasovne vrednosti črk ([ju]) ne upira toliko kot prevzemanje občne besede (double).

Glede izgovora tujih kratic sledimo napotilom Slovenskega pravopisa 2001, pri kraticah in izkratičnih poimenovanjih, ki v ta priročnik niso uvrščene, pa novinarjem, ki nas prosijo za nasvet (sistematična skupinska obnavljalna izobraževanja namreč niso predvidena, zato se pričakuje, da novinar lektorja izrecno prosi za pomoč pri izgovoru besede, ki je ne pozna), predlagamo slovenski črkovalni izgovor (npr. pri PCR, ChatGPT, QR). Na izgovor kratic v trenutku snemanja lektor nima več vpliva.

Dodajmo, da se z branjem okrajšav stroka prej ni toliko ukvarjala (posebno poglavje so okrajšave dobile v predlogu novega pravopisa), zato ne preseneča, da so jih v preteklosti v medijih obravnavali posamično in se načela pisno-govornega prevzemanja šele oblikujejo.

Vodja Akademije RTV Slovenija Nataša Bolčina Žgavec

Akademija se trudi izboljšati govorno kulturo na RTV Slovenija, saj smo prepričani, da smo nosilci slovenske govorne besede v nacionalnem merilu. Kljub velikim težavam nam je uspelo organizirati sistematično izobraževanje za nove novinarje/voditelje, pa tudi stalna osvežitvena izobraževanja. Za aktualne primere izgovorjav skrbijo lektorji, sicer pa je tu še spletna stran Govorni pomočnik, ki je na voljo vsem govorcem in ostalim. V novembru nameravamo v Akademiji skupaj z lektorji za vse novinarje/voditelje organizirati izobraževanje o delovanju Govornega pomočnika ter o vsebinah, ki jih vsak lahko najde v njem in ki usmerjajo pravilno izgovorjavo aktualnih imen, kratic itd.

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

Praviloma voditelji in lektorji pri oddajah ves dan sodelujejo, lektorji pa pri zahtevnejših ali neznanih imenih tudi vpisujejo naglasna znamenja. Ko ocenijo, da bi lahko bila izgovorjava napačna, lahko na to še posebej opozorijo voditelja in to je uveljavljena praksa. Predvsem zato, ker se vsak dan v vseh oddajah zelo trudimo, da je izgovorjava pravilna in da so ti zdrs redkost, ocenjujemo, da ne gre za odmik od odličnosti v govorni kulturi RTV Slovenija, saj se v Informativnem programu zavedamo pomembnosti pravilne rabe slovenskega jezika v naših oddajah.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Primeri, na katere ste opozorili, so samo nekateri v vrsti odmikov od odličnosti v govorni kulturi na TV Slovenija. Vsi primeri, ki jih prejemam, so tudi ilustracija ogromne količine jezikovnega znanja, ki ga morajo imeti voditelji in drugi programski ustvarjalci. Kot je opozoril Rok Dovjak iz Lektorske koordinacije, sistematična skupinska obnavljalna izobraževanja niso predvidena, zato se od voditeljev pričakuje, da za vsako besedo, ki je ne poznajo, prosijo za pomoč lektorje.

Tudi vodja Akademije in uredništvo Informativnega programa v odgovorih izkazujeta skrb za jezikovno in govorno odličnost. Glede govornih izobraževanj TV-voditeljev in novinarjev sem lani opozorila na težave pri izvajanju, letos septembra pa sem bila kot varuhinja objavljena na predstavitev nove sezone izobraževanj, ki je zastavljena bolje kot prejšnja leta, s povečanim obsegom ur govornega usposabljanja. Tudi načrtovano izobraževanje o govornem pomočniku je korak k izboljšanju govorne kulture.

Pojasnilo uredništva pa kaže, da razlogov za napačne naglase ali drugače napačno izgovorjene besede ni, saj je sodelovanje lektorjev in napovedovalcev ter novinarjev utečeno in še posebej osredotočeno na zahtevnejše besede.

Žal se napake kljub temu zgodijo. Ni vse brezhibno, je pa, če pogledamo širše – koliko besed, imen ... vsak dan izgovorijo v vseh radijskih in TV programih RTV, govorna kultura na RTV

Slovenija še vedno zgledna. Na radiu sploh, na TV nekoliko manj. Govorna kultura na RTV Slovenija je zelo pomembna, zato ji mora RTV Slovenija posvečati dovolj pozornosti.

NOVEMBER, str. 39: Naglaševanje kraja Završnica v [Poročilih ob petih](#) in [Poročilih ob 22 h](#) na TV SLO 1 ter v oddaji [Dogodki in odmevi](#) na Prvem

»Že dolgo nisem slišal takšnega mrcvarjenja slovenščine kot včeraj na vašem radiu in TV. Najprej sem pomislil, da poslušam in gledam RTV Beograd. Pa ni bil, bila sta slovenska radio in televizija. Na radiu so ves dan poročali, da je pogašen požar pri Završnici (z naglasom na a). Gre za kraj Završnica pri Žirovnici, ki ga dobro poznam, in vem, da ga vsi imenujejo s poudarkom na črki r. Nato je ime napačno naglasil še Saša Krajnc v Poročilih ob petih, ko je napačno dal naglas na črki i, nato pa še v večernih poročilih, ko je naglasil črko a. Menim, da je jezik za vsak narod preveč pomemben, da bi javna RTV z njim ravnala tako malomarno. RTV Slovenija mora negovati primerno knjižno slovenščino.« (V. P.)

Vodja napovedovalcev Radia Slovenija Igor Velše

Radijski govorci se pri izgovoru krajevnih imen opiramo na leksikon Slovenska krajevna imena in na Krajevni leksikon Slovenije, nekaj imen krajev obravnava tudi Pravopis.

Žal referenčnega gradiva za izgovor nenaselbinskih imen ni. Če imamo čas, se posvetujemo, poskušamo najti kakšen koristen podatek na internetu, morda najdemo celo posnetek, a zagotovila, da je izgovor pravilen, ni. Jezikovne značilnosti regij so lahko v pomoč, a je tudi veliko izjem.

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Lektorji dnevnoinformativnih oddaj krajevna imena, ki jih najdemo v Krajevnem leksikonu Slovenije in leksikonu Slovenska krajevna imena, praviloma opremimo z naglasnim znamenjem, da bi se čim manj oddaljili od lokalnega izgovora (enako velja tudi za radijske oddaje, vendar pa se zaradi še hitrejšega tempa poročil utegne zgoditi, da kak podatek zaradi hitenja ni preverjen). To v vseh primerih sicer ni mogoče, ker za nekatere krajevne danosti ni podatka o izgovoru, ponekod pa si podatki nasprotujejo (zgodilo se je tudi že, da so se gledalci pritoževali, da »se tako nič več ne govori«). Ker je bil naglas v Poročilih ob 17.00 in Zadnjih poročilih v sistemu Dalet pravilno označen (Završnica), sklepamo, da je šlo za lapsus lingue.

 ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Oba odgovora kažeta na možne težave pri naglaševanju zemljepisnih imen, ki niso zajeta v dostopnih leksikonih in drugih pripomočkih. Kaže pa tudi na premajhno pozornost voditeljev TV Slovenija do svojega dela, kjer se je kljub označenemu naglasu napaka istemu voditelju primerila dvakrat, v [Poročilih ob petih](#) z naglasom na črki i, in v [Poročilih ob 22 h](#) z naglasom na črki a. Na Prvem programu Radia Slovenija je Završnico napačno naglasila enkrat voditeljica oddaje [Dogodki in odmevi](#) (na črki a), medtem ko jo je napovedovalec v isti oddaji naglasil pravilno, na črki r, prav tako voditelj oddaje [Zrcalo dneva](#).

JULIJ, str. 29: Teletekst: Je Žigart osvojila oba naslova državnega prvaka ali prvakinja?

»Danes, 21. 7. 2024, je na TTX 502 napisano: »Žigart je letos v dobri formi, osvojila je oba naslova državnega prvaka«. Sprašujem, ali ni pravilno: Osvojila je oba naslova državne prvakinja?« (G. H.)

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Zahvaljujem se vam za poslano pripombo o napaki. Kot vidim iz sonaslovnikov, ste jo poslali tudi neposredno na uredništvo MMC-ja. Predvidevam, da od tam niste prejeli odgovora, ker bi ga v tem primeru prejela tudi jaz v vednost. Zato sem 23. 7. vašo pripombo poslala odgovorni urednici Uredništva za nove medije Ksenji Tratnik in Tanji Kozorog Blatnik, ki jo je nadomeščala. Odgovorila je **Tanja Kozorog Blatnik**: »Šlo je za slovnični zdrs. Smo ga popravili.«

Uredništvo je torej priznalo napako in jo odpravilo. To je primerno. Ni pa seveda primerno, da vam niso odgovorili. Zato sem uredništvu oziroma odgovorni urednici Uredništva za nove medije Ksenji Tratnik poslala naslednji dopis:

»Zahvaljujem se vam za hiter odgovor. Ker sem pripombo bralca prejela že 21. 7., ko jo je poslal vam, meni pa v vednost, menim, da bi bilo primerno, da bi uredništvo tudi bralcu odgovorilo. Čeprav gre za majhen zdrs, si mora RTV Slovenija nenehno prizadevati za odličnost in odgovornost. To je zapisano tudi v Programskih standardih. Zato menim, da so opozorila bralcev ali uporabnikov na napake in zdrse, tudi če gre za majhne zdrse, za uredništva dobrodošla. Primerno je tudi, da uredništvo bralcu ali uporabniku, ki na napako ali zdrs opozori, odgovori, tudi v primeru majhnih zdrsov. V tem primeru tega niste storili.

Zato uredništvu **priporočam razpravo o točki 5 Programskih standardov**, zlasti v delu, ki govori o popravljanju lastnih napak in dialogu z občinstvom: *»/.../ Bistvene sestavine odgovornosti so popravljanje lastnih napak, pojasnjevanje uredniških dilem in odločitev ter dialog z občinstvom.«*

ODZIV odgovorne urednice Uredništva za nove medije **Ksenje Tratnik** na priporočilo varuhinje

Hvala za poslano. Seveda si nenehno prizadevamo za odličnost in odgovornost na vseh ravneh delovanja. Vsak dan dobimo veliko prijav napak, pri čemer so v večini primerov to res opozorila na slovnične in druge tehnične napake, pogosto pa uporabniki prek prijave napake delijo tudi svoja mnenja, čeprav ta element temu ni namenjen. Naše delo je zaradi kadrovske organizacije organizirano tako, da novinarji objavijo novico in lektor jo pogleda po objavi. Zato se dogaja, da bralci takoj vidijo in pošljejo opozorilo, pogosto pa je ta napaka vmes ali hitro po prejemu opozorila že odpravljena.

Časovno je nemogoče, da bi odgovarjali vsakemu posamezniku na njegovo opozorilo, temu tudi ni namenjena prijava napake, ampak je res sami odpravi napake. Seveda bi si želeli, da bi bilo napak čim manj, da bi lektorji lahko čim hitreje pogledali novice, a je to ob poplavi novic in dela močno oteženo.

Z uredništvom smo nenehno v razpravi glede stremljenja k večji natančnosti in jezikovni dovršenosti.

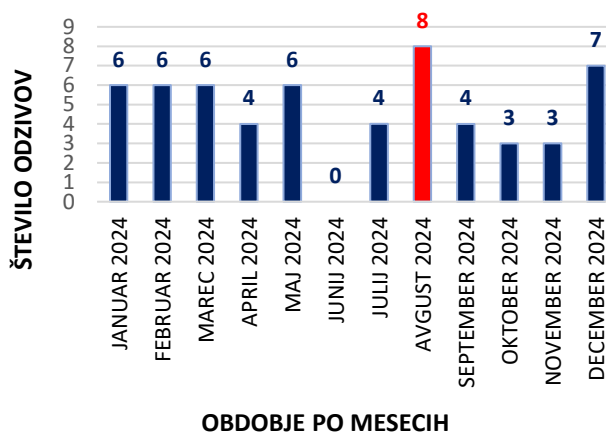
4.5.2 DOSTOPNOST

Na dostopnost vsebin za ljudi z oviranostmi je varuhinja leta 2024 prejela 57 odzivov, kar je največ doslej. Število pa ni odraz ponavljajočih se težav, zlasti ne tistih, na katere so gledalci TV Slovenija (ti se največ pritožujejo) opozarjali v preteklih letih. Rekordno število odzivov kaže predvsem na veliko zavzetost posameznikov, da izboljšajo dostopnost vsebin RTV Slovenija. In v letu 2024 so dosegli res veliko. Potem ko so konec leta 2023 s pismi varuhinji opozarjali na nedostopnost oddaje Tednik s podnapisi

ob premiernem predvajanju, so v začetku leta 2024 to dočakali. Z veliko angažiranostjo so dosegli prenos paraolimpijskih iger, a ostali brez podnaslovljene otvoritvene slovesnosti. Po več pozivih so dočakali podnapise za zaključno slovesnost. Večkrat so opozorili na nesprejemljivo nedostopnost oddaje o športu invalidov Tempo in decembra dočakali obljubo, da bo ta imela podnapise, če bo zunanji pripravlavec oddajo končal pravočasno. Največji uspeh pa so dosegli s predlogi za podnaslavljanje oddaj Dnevna soba, Nedeljsko popoldne, Poletni večer in drugih, saj so konec leta dočakali (strojno) samodejno podnaslavljanje za vse oddaje, ki potekajo v živo.

Odzivov na tolmačenje z znakovnim jezikom je bilo le peščica, zelo malo je bilo tudi opozoril zaradi težav pri delovanju e-bralca. En odziv se je nanašal na vsebino oddaje Prisluhnimo tišini.

Število odzivov 2024:
Dostopnost in prilagojeni programi

4.5.2.1 Podnapisi za gluhe in naglušne: (Pre)majhno število oddaj s podnapisi

MAREC, str. 33: Oddaja Glasbeni pozdrav v ponovitvi brez podnapisov

»Uporabniki me obveščajo, da gledajo nedeljsko ponovitev oddaje Glasbeni pozdrav, ki je na žalost brez podnapisov, sem preveril tudi sam in podnapisov ni. Prosim za pojasnilo.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddaje Glasbeni pozdrav kot tudi Nedeljsko popoldne nikoli nismo podnaslavljali, in tako je ostalo, zato tudi ni bilo podnapisov.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE Z MNENJEM

Pogledala sem na spletno stran dostopno.si, tam je seznam oddaj, ki so podnaslovljene (in na teletekstu str. 770). Te oddaje na seznamu ni.

Oddelek za podnaslavljanje v MMC-ju sem glede na prejeti odgovor dodatno vprašala:

»Ali se je v letu 2023 in 2024 število podnaslovljenih oddaj povečalo v primerjavi s prejšnjimi leti, katere oddaje so bile dodane na novo v podnaslavljanje in kakšen je načrt povečevanja podnaslavljanja v letu 2024 in v prihodnje?«

Vodja oddelka **Aida Ljubijankić** je odgovorila: *»V letu 2024 obsega podnaslovljenih oddaj nismo zmanjševali, kljub temu da imamo za letos na voljo 24 % manj finančnih sredstev za zunanje sodelavce, ki skrbijo za pripravo prepisov oddaj. V letu 2024 še ne vemo točno, kolikšno bo povečanje podnaslovljenih oddaj, saj tudi programska shema še ni dokončna. V obstoječi trenutno podnaslavljam dodatno še serijo oddaj Prvič, oddajo Tednik, podnaslavljali bomo tudi vsebine, vezane na evropske volitve. V letu 2024 načrtujemo tudi izvedbo projekta avtomatskega podnaslavljanja s pomočjo razpoznavalnika slovenskega govora, kar nam bo omogočilo podnaslavljanje nekaterih oddaj, ki potekajo v živo.«*

Na ta odgovor sem vodjo Oddelka za podnaslavljanje dodatno vprašala:

»1. Ali se pri odločanju o dodatnih vsebinah, ki bodo podnaslovljene, oddelek posvetuje s predstavniki gluhih in naglušnih, oziroma kako se odloča o tem, kaj se na novo podnaslavlja?

2. Ali se je 24-odstotno zmanjšanje finančnih sredstev za zunanje sodelavce nadomestilo z redno zaposlenimi sodelavci ali na drugačen način? Na seji Programskega odbora za invalide 18. 12. 2023 je namreč predsednik Uprave RTV Slovenija dejal, da se finančna sredstva za invalidske vsebine v letu 2024 ne krčijo in da je ena od večjih investicij v letu 2024 namenjena podnaslavljanju za gluhe in naglušne v živo.«

Odgovor vodje oddelka **Aide Ljubijankić**:

»1. Sami stremimo k temu, da obstoječi obseg ohranjamo oziroma povečujemo, in to počnemo kar v okviru naše enote.

2. Predvsem gre pri tem, da smo v PPE MMC na račun tega, da ne krčimo oddaj, ki so podnaslovljene za naše gledalce z okvaro sluha, zmanjšali nekatere druge stroške in tako ohranili število podnaslovljenih oddaj.«

Iz odgovora izhaja, da se o tem, katere oddaje dodatno podpisujejo, odločajo v okviru enote MMC. Menim sicer, da bi bilo smiselno, da bi se o tem posvetovali s posameznimi uredništvii in s predstavniki gluhih in naglušnih. Končna odločitev bi seveda bila njihova.

Vsekakor je pohvalno, da je Oddelek za podnaslavljanje dodal v podnaslavljanje oddajo Tednik in oddajo Prvič ter da bodo podnaslovljene oddaje pred evropskimi volitvami. Zlasti to je dober izbor, saj bo omogočilo tudi gluhim in naglušnim, da bodo prejeli vse potrebne informacije za odločanje na volitvah, kar je ena temeljnih ustavnih pravic. Manj pohvalna pa je negotovost glede programske sheme in s tem povezano načrtovano povečevanje obsega podnaslovljenih oddaj.

Odziv gledalca :

»Hvala za res hiter odgovor, ki ga bom posredoval tudi našim uporabnikom, čeprav dvomim, da bodo zadovoljni s pojasnilom. V bistvu je pojasnilo vodje Oddelka za podnaslavljanje presenetilo tudi mene osebno, predvsem zato, ker je bilo do sedaj vedno odgovorjeno, da so problem podnaslavljanja oddaje, predvajane v živo, zdaj se na našo žalost ugotavlja, da so problem tudi oddaje, ki so že bile predvajane in se ponavljajo brez podnapisov. In se mi ta odgovor zdi nekako

kontradiktoren z dosedanjimi odgovori oziroma s pojasnilom, da se očitno dela selekcija, kaj se bo in kaj se ne bo podnaslovlilo. S tem se kot uradni predstavnik ZDGNS res ne morem strinjati, ker je bilo naše stališče vedno zelo jasno opredeljeno v pričakovanju, da bodo vsaj ponovljene oddaje podnaslovljene, če zaenkrat v živo še ni stoodstotno možno.»

MAJ, str. 51: Oddaja Kaj govoriš? = So vakeres? brez podnapisov

»Uporabnica me obvešča, da ponovitev informativne oddaje Kaj govoriš? = So vakeres? danes ob 15.40 na 2. programu nima podnapisov slovenskih govorcev.« (B. H.)

ODGOVOR VARUHNJE S PRIPOROČILOM

Oddaja Kaj govoriš? = So vakeres? je 15-minutna romska oddaja na TV Slovenija. Pripravljajo jo Romi, pretežni del oddaje je v romskem jeziku. Romski jezik je podnaslovljen s slovenskimi podnapisi, slovenski prispevki pa niso podnaslovljeni. Kot je odgovoril pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**, prispevki v slovenščini tudi v prejšnjih oddajah oziroma njihovih ponovitvah niso bili podnaslovljeni s podnapisi za gluhe in naglušne.

To je potrdila tudi vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aida Ljubijankić**, ki je odgovorila, da oddaje Kaj govoriš? = So vakeres? ne podnaslavlja.

Ima pa podnapise za gluhe in naglušne oddaja Na glas!, ki je namenjena etničnim skupnostim z območja nekdanje Jugoslavije, ki živijo v Sloveniji. Gre za podobno oddajo, namenjeno določeni narodni ali etnični skupini oziroma skupinam.

Zato bom vodstvu TV Slovenija priporočila razpravo o tem, katere oddaje so dostopne gluhim in naglušnim in da pripravi okvirni načrt dodajanja novih oddaj v podnaslavljanje.

Glede oddaje za Rome Kaj govoriš? = So vakeres? dodajam, da **Zakon o RTV Slovenija v 3. členu med javno službo** po tem zakonu **navaja** ustvarjanje, pripravljanje, arhiviranje in oddajanje tudi »po en radijski in televizijski program za avtohtono italijansko in madžarsko narodno skupnost (v nadaljnjem besedilu: narodnostni program) ter **radijske in televizijske oddaje za romsko etnično skupnost** (v nadaljnjem besedilu: oddaje za Rome)«. Romi so torej v zakonu posebej varovana skupina, tudi med njimi je zagotovo nekaj slepih in slabovidnih.

Bojan Peček, Informativni program TV Slovenija

Če gledalka pogreša podnapise v romščini, je treba razložiti, da že od nastanka oddaje (ki je sicer zasnovana dvojezično zaradi ohranjanja romščine) teh ni iz enostavnega razloga: kljub mnogim poskusom strokovnjakom še vedno ni uspelo standardizirati romskega jezika v mednarodnem merilu na ustrezni ravni. Zato pisno prevajanje v romščino strokovno ne bi bilo ustrezno, pa še stroški bi bili enormni (če bi sploh našli prave strokovnjake, po mojem mnenju skoraj nemogoče). Tako imamo v oddaji slovenske podnapise, ko govorijo romsko, obratno pa ne.

JULIJ, str. 44: Oddaja Dnevna soba brez podnapisov za gluhe in naglušne

»Danes (op. a.: 24. 7.) sem želel ob 18. uri ogledati oddajo "Dnevna soba: Prehranska dopolnila niso zdravila", ki se navezuje na aktualno problematiko glede zavajajočih reklam. Ampak žal je bila oddaja brez podnapisov – kljub ponovitvi, kar se mi osebno res zdi nesprejemljivo.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Žal Dnevne sobe nikoli nismo podnaslavljali. Razlog, zakaj ta oddaja nima podnapisov, je, da dejansko nimamo dovolj finančnih sredstev, da bi jo lahko dodali. Oddaja sicer tudi v sporedu ni označena kot oddaja s podnapisi.

Želela bi si, da bi imeli za to dovolj sredstev in nam ne bi bilo treba razmišljati, kaj lahko podnaslovimo in česa ne moremo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Ker se ta težava ponavlja že dlje časa, sem v Priporočila za PPN 2025, ki sem jih 9. 7. 2024 poslala Upravi RTV Slovenija kot pripravljavcu PPN-ja, med drugim pri poglavju Dostopnost programov zapisala dve priporočili:

1. Povečati število oddaj, ki imajo **podnapise za gluhe in naglušne** (pri izboru so lahko v pomoč pristojna društva ali PO za invalidske vsebine).
2. **Povečati količino vsebin v tehniki lahkega branja.**

AVGUST, str. 66: Oddaja Tempo o športnikih invalidih brez podnapisov

»Obveščajo me, da je danes, 23. 8., oddaja Tempo o športnikih invalidih brez podnapisov in brez tolmača, se pravi za gluhe in naglušne gledalce povsem nedostopna, kljub temu da ni predvajana v živo.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddaja Tempo nikoli ni bila podnaslovljena, nima nobene oznake nikjer, da je opremljena s podnapisi. Na to temo smo tudi že odgovarjali, žal nimamo dovolj niti človeških niti finančnih sredstev, da bi lahko podnaslovili 100 odstotkov programa. Žal.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Varuhinja odgovoru dodajam, da oddaja ne nastaja na TV Slovenija, temveč za njeno produkcijo poskrbi Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite.

Glede na vsebino pa menim, da bi bila vsekakor primerna, da bi imela tudi podnapise za gluhe in naglušne. Vendar pa je o tem, katere oddaje bi si še zaslužile podnapise za gluhe in naglušne, pomembnejše mnenje gluhih in naglušnih. Zato **priporočam Programskemu odboru za invalide, da skupaj s Službo za dostopnost programov RTV Slovenija in Službo za podnaslavljanje v MMC-ju opravi razpravo o časovnici, obsegu in načinu določanja programskih vsebin (oddaj), ki bodo dodatno vključene v podnaslavljanje za gluhe in naglušne.** Na to bom opozorila tudi pristojno komisijo za PPN, ki deluje pri Svetu RTV Slovenija, po potrebi tudi Svet RTV Slovenija. S predlogom bom seznanila tudi Programski odbor za invalide.

SEPTEMBER, str. 48: Oddaja Poletni večer nedostopna za gluhe in naglušne uporabnike

»Uporabniki me obveščajo, da je oddaja Poletni večer, 14. 9., ob 20 uri na TV SLO 1 nedostopna za gluhe in naglušne uporabnike.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Zelo nam je žal, ampak Poletnega večera nikoli nismo podnaslavljali, tako da ni bil označen v sporedu, da ima podnapise. Z veseljem bi povečali število podnaslovljenih oddaj, a za to nimamo zadostnih finančnih virov. Žal.

ODGOVOR VARUHNJE

Odgovor kaže razlog, zakaj oddaja Poletni večer ni dostopna gluhim in naglušnim. Ob predstavitvi mesečnih poročil za julij in avgust sem Komisijo Sveta RTV za programske standarde in odzive javnosti opozorila, da pomeni toliko oddaj in prenosov (tudi otvoritvene slovesnosti paraolimpijskih iger), nedostopnih gluhim in naglušnim, odmik od [Programskih standardov RTV Slovenija](#), ki med vrednotami navajajo: *»Posebno pozornost namenja registriranim verskim skupnostim, ljudem z invalidnostmi in drugim ranljivim družbenim skupinam.«*

[SEPTEMBER](#), str. 49: **»Zakaj oddaja Nedeljsko popoldne ni podnaslovljena?«**

»Deležen sem vprašanj uporabnikov, zakaj oddaja Nedeljsko popoldne ni podnaslovljena, glede na to, da ni predvajana v živo, ampak je bila posneta predhodno.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Res je, da oddaja ni v živo in je vnaprej posneta, a žal že od samega začetka nikoli ni bila načrtovana za podnaslavljanje. Vedeti moramo, da 10 minut oddaje vzame 1 uro dela samo za prepis. Oddaja je dolga 60 minut, kar pomeni približno 6 ur za prepis in 2 uri za opremo z ustreznimi časovnimi kodami, skupaj to pomeni 8 ur. Tudi sama bi si želela, da bi lahko imeli še več podnaslovljenih oddaj. Že sedaj jih je več kot 100 tedensko in prek meja žal v tem trenutku ne moremo iti, saj imamo kadrovske in finančne primanjkljaje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovor kaže željo in pripravljenost pristojnih za povečanje števila in deleža podnaslovljenih oddaj v tehnikah dostopnosti in težave pri povečevanju dostopnosti vsebin zaradi slabega finančnega stanja RTV Slovenija. To RTV Slovenija nalaga tudi [Zakon o avdiovizualnih in medijskih storitvah](#), ki določa: **»14.a člen (zaščita invalidov v avdiovizualnih medijskih storitvah) (1) Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev s sorazmernimi ukrepi, kot so na primer prevajanje v znakovni jezik, podnaslavljanje za gluhe in naglušne, govornjeni podnapisi in zvočni opisi, postopno in kontinuirano izboljšujejo dostopnost do svojih storitev za invalide. (2) Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev v zvezi z izvrševanjem obveznosti iz prejšnjega odstavka za posamezno triletno obdobje pripravijo načrt izboljševanja dostopnosti za invalide in ga posredujejo agenciji.«**

MMC, ki na RTV Slovenija skrbi za podnapise za gluhe in naglušne, je v [PPN-ju za leto 2024](#) glede povečevanja dostopnosti vsebin s podnapisi na str. zapisal: /.../. Na str. 75 pa:

»3.3.6 Storitve za senzorne invalide

/.../ Obseg vsebin in storitev za to skupino uporabnikov, predvsem za gluhe in naglušne, smo do zdaj vsako leto povečevali. Finančne omejitve bodo vplivale na angažiranje zunanjih sodelavcev,

ki pripravljajo podnapise. Izpad bomo poskusili nadoknaditi z uvedbo umetne inteligence v proces priprave podnapisov. V sodelovanju s Službo za dostopnost bomo uvajali nove funkcionalnosti, ki bodo v pomoč ljudem z oviranostmi. V letu 2023 smo začeli uvajati samodejno prepoznavo govora (ASR) in generiranja podnapisov, kar bomo nadaljevali tudi v letu 2024, če bo zagotovljeno ustrezno financiranje.«

Tudi iz tega zapisa je razvidno, da so glavna ovira za povečevanje obsega podnaslavljanja vsebin za gluhe in naglušne predvsem finančne omejitve. Tu zato znova izpostavljam še 14.b člen [Zakona o avdiovizualnih in medijskih storitvah](#), ki zapisuje: **»14.b člen (varstvo ranljivih družbenih skupin)**

(1) Republika Slovenija v skladu z zakonom, ki ureja medije, spodbuja ponudnike, da osebam z okvaro vida ali sluha postopoma zagotovijo dostop do svojih storitev.«

Ta člen nalaga obveznost predvsem državi. O tem je tekla beseda tudi na septembrski seji Programskega odbora za invalide in verjamem, da bo še kdaj in še kje, saj je zagotovitev enake dostopnosti tudi naloga države. RTV Slovenija lahko k temu veliko prispeva, pri tem pa upravičeno pričakuje spodbudo države – tako kot vi upravičeno pričakujete, da boste lahko spremljali vse vsebine RTV Slovenija sočasno z vsemi drugimi gledalkami in gledalci.

OKTOBER, str. 38: [Dnevna soba – V svoji temi luč prižigam, 15. 10.](#): »Oddaja o invalidnosti brez podnapisov in brez tolmačenja v znakovnem jeziku«

»V sredo, 16. 10. 2024, ob 14.20, je bila predvajana ponovitev oddaje Dnevna soba z naslovom "V svoji temi luč prižigam", kjer gre za predstavitev osebe z izgubo vida, se pravi za oddajo o invalidnosti, ki pa žal ni dostopna vsem invalidom, saj je brez podnapisov in brez tolmačenja v znakovnem jeziku. Ponovno apeliram na vse odločevalce, da bi vsaj oddaje z invalidsko problematiko morale biti prioriteten dostopne vsem invalidom.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Kot večkrat poudarjam, želeli bi si, da bi podnaslovili veliko več programa oziroma oddaj, ki so na naših sporedih. Zelo se trudimo, da jih podnaslovimo vedno več, a žal prek meja mogočega ne moremo iti. Oddaja Dnevna soba je prišla na televizijske sporede konec marca 2024. Ker nismo bili seznanjeni s tem, da bo nova oddaja, ko smo pripravljali PPN in finančni načrt za leto 2024, je žal nismo uvrstili na spisek za podnaslavljanje. Zato ta oddaja ni podnaslovljena zaradi finančnih sredstev, ki jih žal nimamo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Odgovor je pričakovan in kaže na stisko RTV Slovenija zaradi realnega upadanja finančnih sredstev. Kljub temu menim, da bi poleg skupnega zavzemanja za stalno sistemsko financiranje dostopnosti vsebin RTV Slovenija v posameznih primerih lahko storila za dostopnost vsebin gluhih in naglušnih še kaj. Zato **bom priporočila MMC-ju razmislek o tem, ali je možno znotraj obstoječih finančnih okvirjev in kadrov zagotoviti podnapise za gluhe in naglušne za vse oddaje ali prispevke, v katerih nastopajo osebe z izgubo ali oslabljenim vidom ali sluhom ali drugače**

ovirane osebe, za katere je med gluhi in naglušni upravičeno pričakovati povečano zanimanje za spremljanje te oddaje ali vsebine.

ODZIVNO POROČILO vodje Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aide Ljubljankić na priporočilo varuhinje

S trenutno razpoložljivimi finančnimi sredstvi in kadrom je v tem trenutku število oddaj, ki jih opremimo s podnapisi za gluhe in naglušne, maksimum, da našim gledalcem še lahko zagotovimo kakovostno in zanesljivo storitev. Ko bo zaživel projekt samodejnega podnaslavljanja, ki ga bomo v prihodnjih letih implementirali v naše delovne procese s pomočjo kohezijskih sredstev, bo mogoče povečati število podnaslovljenih oddaj.

NOVEMBER, str. 47: Oddaja o parašportu Tempo, 22. 11., brez podnapisov in tolmačenja v znakovnem jeziku (3 odzivi)

»Zakaj nobena oddaja Tempo v arhivu MMC-ja ni podnaslovljena? Gre za oddaje na temo športa invalidov in menim, da bi bilo primerno, da bi bila dostopna tudi gluhi in naglušni. V zadnji oddaji Tempo (22. 11. 2024) je nastopila tudi gluha športnica Iris Breganski, a žal ni podnaslovljena.« (S. L.)

ODGOVOR VARUHIJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM PRISTOJNIM

V opisu oddaje piše: »Tempo je oddaja o parašportu, vsak mesec prinaša afirmativne življenjske/športne zgodbe o parašportnikih. S kamero spremljamo domača in mednarodna tekmovanja, v katerih se za najvišja mesta merijo tudi Slovenci. V prispevkih tudi o pomenu športa za invalide. Prav šport je tisti most socializacije, ki (mladim) invalidom izboljšuje kakovost življenja.«

Ker oddaja prinaša veliko vsebin, zanimivih za invalide, menim, da bi morala biti uvrščena na seznam oddaj, za katere se pripravljajo podnapisi za gluhe in naglušne, po možnosti pa tudi znakovni jezik s tolmačem.

K temu RTV Slovenija med drugim zavezuje:

1. Zakon o RTV Slovenija, ki v členu 4 med nalogami javne službe prilagojene tehnike za gluhe in naglušne navaja v posebni alineji: *»podpira razširjanje programskih vsebin, namenjenih gluhi in slepi, v njim prilagojenih tehnikah«.*
2. Programski standardi RTV Slovenija med vrednotami javnega medija v točki 5 med drugim navajajo: *»Posebno pozornost namenja registriranim verskim skupnostim, ljudem z invalidnostmi in drugim ranljivim družbenim skupinam«,* v poglavju III pa med načeli in nalogami delovanja v interesu javnosti in izpolnjevanja upravičenih pričakovanj javnosti: *»vključevanje vsebin s področja pravic in življenja ljudi z invalidnostmi v vse vrste medijske produkcije, zagotavljanje dostopnosti vsebin in spodbujanje ustvarjalnega življenja«.*

Zato **priporočam** Službi za dostopnost in Službi za podnaslavljanje v MMC-ju, da preučita možnosti za uvrstitev oddaje Tempo na seznam oddaj, za katere se redno zagotavljajo podnapisi za gluhe in naglušne in po možnosti tudi znakovni jezik s tolmačem.

Na nepodnaslavljanje oddaje Tempo je varuhinja opozorila tudi na seji Programskega odbora za invalide RTV Slovenija v novembru. Pristojni so pojasnili, da oddajo pripravlja Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite, od koder bi morali, tak je bil dogovor, ustvarjalci oddaje dostavljati besedilo za podnapise na RTV Slovenija.

ODZIVNO POROČILO vodje Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubljankić na priporočilo varuhinje

Z ustvarjalci oddaje Tempo smo dogovorjeni, da nam pošljejo vsa besedila za oddajo. Naslednja oddaja je na sporedu 20. decembra in če bodo dostavili celoten material, tako, kot smo se dogovorili, bo opremljena s podnapisi. V nasprotnem primeru pa žal ne, tako da je vse odvisno od ustvarjalcev oddaje Tempo.

Odziv predsednika Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj, B. H.:

»Hvala za pojasnilo, osebno me res veseli, da napredujemo. Oddaja Tempo je bila naknadno objavljena s podnapisi, kar je tudi naša gluha športnica objavila na svojem Facebook profilu, naše društvo z menoj osebno vred pa tudi s komentarjem, da so sedaj na voljo tudi podnapisi.«

NOVEMBER, str. 50: »Verjamem, da bi lahko bile vse pogovorne oddaje na voljo s podnapisi.«

»Na RTV Slovenija je možno s podnapisi gledati določene pogovorne oddaje (Dnevnik), vendar ne vseh. Zanima me, kakšne so pravice gluhih oziroma naglušnih gledalcev, saj verjamem, da bi lahko bile vse pogovorne oddaje na voljo s podnapisi, morda tudi z zamikom.« (S. G.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddaje s podnapisi za gluhe so v sporedu označene z znakom [=], na teletekst strani 777 je vsak dan sproti celoten seznam podnaslovljenih oddaj. Mesečno je podnaslovljenih oddaj več kot tisoč, na letni ravni več kot 14 tisoč, v obseg vzamemo prav vsa uredništva, kar pravzaprav pomeni, da je velika večina oddaj opremljena s podnapisi. Zakaj nimajo vse oddaje podnapisov? Naj še enkrat opomnim, da smo žal omejeni tako kadrovske kot s finančnimi sredstvi, a kljub temu vsako leto povečujemo delež podnaslovljenih oddaj.

So pa sedaj določene oddaje na voljo tudi s samodejno ustvarjenimi podnapisi, to bo v sporedu označeno z znakom [s=]. Začeli smo v četrtek, 5. 12., in sicer je bila Tarča v živo prvič opremljena s samodejno ustvarjenimi podnapisi.

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaja Jakopič

Lahko samo še dodam glede vprašanja, koliko pogovornih oddaj ima podnapise ob premiernem predvajanju. Odgovor je: po začetku uporabe razpoznavnika govora imajo zdaj vse pogovorne oddaje ob premiernem predvajanju podnapise. Tudi ob ponovitvah.

ODGOVOR VARUHNJE

Nekaj informacij in seznam oddaj, ki so dostopne s podnapisi, je dostopnih na strani rtvslo.si/dostopno, na dnu strani so tudi navodila.

Vodja službe za dostopnost programov RTV Slovenija **Mateja Vodeb** pa je posredovala [povezavo](#) na sporočilo za javnost, v katerem je veliko informacij o podnapisih. Iz njega je razvidno, da je RTV Slovenija uvedla podnapise, ki omogočajo spremljanje TV-vsebin osebam z okvaro sluha, pred nekaj več kot dvajsetimi leti. Na leto z vnaprej pripravljenimi podnapisi, ki so tudi jezikovno urejeni in pregledani, podnaslovi več kot 14 tisoč oddaj v slovenskem jeziku. V zadnjem času pa testno uvaja tudi samodejno podnaslavljanje z avtomatskim razpoznavalnikom govora. Prva oddaja, kjer so bili testno na voljo samodejno ustvarjeni podnapisi, je bila Dobro jutro, lani so na tak način podnaslavljali različne vsebine ob poplavah, sedaj pa bodo z nadgradnjo storitve s samodejnimi podnapisi v živo na voljo tudi oddaje Tarča, Marcel, Dnevna soba in nekatere druge oddaje TV SLO 1. Postopoma se bo storitev širila še na druge programe.

V [sporedu](#) so z znakom [=] označene oddaje, pri katerih so na voljo vnaprej pripravljeni podnapisi, ki so tudi jezikovno urejeni in pregledani. Z znakom [s=] pa oddaje, pri katerih so na voljo samodejno ustvarjeni podnapisi, ki jih bodo zagotavljali z aplikacijo za avtomatsko razpoznavo slovenskega govora, zato pri njih lahko prihaja do napak.

Podnapisi so dostopni prek Teleteksta. Na strani 771 so na voljo podnapisi za TV SLO 1, na strani 772 za TV SLO 2 in na strani 773 za TV SLO 3.

Na spletnem mestu [RTV 365](#), v mobilnih in TV-aplikacijah se podnapise vklopi s klikom na simbol [=] ali [s=].

Več informacij o tehniki podnaslavljanja dobite [TUKAJ](#).

RTV Slovenija je zavezana povečevanju dostopnosti vsebin za vse gledalce, zlasti za tiste z različnimi oviranostmi. Prav samodejno podnaslavljanje omogoča dostopnost večjega števila oddaj, so pa takšni podnapisi slabši od klasičnih podnapisov, ki jih pripravijo in pregledajo novinarji in lektorji. Podnapisi, izdelani s samodejnim podnaslavljanjem, nastajajo s pomočjo avtomatiziranih sistemov in so rezultat računalniškega algoritma, ki temelji na obdelavi jezika in strojnem učenju. Sčasoma se podnapisi izboljšujejo, kljub temu pa so še napake. Prepričana pa sem, da boste uporabniki to sprejeli z razumevanjem, saj vam to kljub napakam omogoča spremljanje programov TV Slovenija sočasno s slišečimi gledalci.

Varuhinja ves čas opozarjam na pomen povečevanja vsebin, dostopnih tudi za gluhe in naglušne že ob premiernem predvajanju in sem vesela vsakega napredka. Bom pa vsekakor na to opozarjala še naprej.

4.5.2.2 Podnapisi za gluhe in naglušne: Premierno predvajanje oddaje Tednik

[MAREC, str. 32: Podnaslavljanje Tednika](#)

Gledalec **B. H.** je v [Mesečnem poročilu za november 2023](#) vprašal, zakaj oddaja Tednik ni podnaslovljena. Vodja Službe za dostopnost programov **Mateja Vodeb** je takrat odgovorila, da je oddaja dokončana ob ponedeljkih popoldne, zato ni dovolj časa, da bi jo opremili s podnapisi do premiernega predvajanja. Dodala je še, da bo po uvedbi nove tehnologije, ki bo na voljo ob zagotovitvi primerne financiranja za zagon storitve, tudi oddaja Tednik podnaslovljena. **Varuhinja** je tako v Priporočilih za pripravo Programsko-produkcijskega načrta za leto 2024

zapisala, naj Služba za dostopnost čim prej zagotovi podnapise za gluhe in naglušne za vse oddaje Informativnega programa, ki ne potekajo v živo.

Na februarski seji Programskega odbora za problematiko programskih vsebin za invalide je direktorica Digitalnih vsebin **Kaja Jakopič** povedala, da je za Tednik urejeno podnaslavljanje za gluhe in naglušne. Varuhinja je zato vodjo Oddelka za podnaslavljanje prosila za pojasnilo, kako so zagotovili podnapise za gluhe in naglušne za oddajo Tednik in od kdaj je ta na voljo gluhim in naglušnim že ob premiernem predvajanju.

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

S trenutno urednico Tednika, gospo Sašo Dežman, sva našli rešitev v okviru naših delovnih procesov, da lahko oddajo pravočasno opremimo s podnapisi. Prispevke iz oddaje nam pošiljajo takoj po montaži, s tem nam omogočijo več časa za pripravo in opremo oddaje.

Prva oddaja Tednik s podnapisi ob premiernem predvajanju je bila tako predvajana 29. januarja 2024, vmes se je enkrat zgodilo, da podnapisov žal ni bilo, ker so bile tehnične težave s samo oddajo in smo posledično posnetke prispevkov iz oddaje dobili prepozno.

✓ POHVALA VARUHINJE

V imenu številnih uporabnikov TV Slovenija, ki so se večkrat obrnili name z željo in pričakovanjem, da bi tudi gluhi in naglušni lahko spremljali oddajo Tednik že ob njenem primernem predvajanju ob ponedeljkih ob 20. uri, sočasno z vsemi slišječimi, **izrekam zahvalo in pohvalo ekipi Tednika in vodji Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v okviru MMC-ja, da sta s pozitivnim pristopom znotraj obstoječih delovnih procesov našli način, ki omogoča podnaslovitev oddaje Tednik za gluhe in naglušne do ponedeljkove premiere.**

4.5.2.3 Podnapisi za gluhe in naglušne: Predvajanje oddaj v živo

JANUAR, str. 47: Nepodnaslovljena oddaja **Politično**, 21. 1.

*»Pravkar gledam oddajo **Politično**, kjer je bil uvodnik korektno podnaslovljen in to je bilo tudi vse, ker ves nadaljnji pogovor voditeljice z gostjo Tanjo Fajon ni bil več s podnapisi. Nesprejemljivo.« (B. H.)*

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddaja **Politično** s Tanjo Gobec je 12-minutna pogovorna oddaja, ki poteka v živo in je zaradi tega ni mogoče pripraviti s podnapisi za premierno predvajanje. V celoti podnaslovljeno si jo je mogoče ogledati [tu](#) in ob njeni ponovitvi.

FEBRUAR, str. 56: Oddaje, ki tečejo v živo: brez podnaslavljanja ali slabo strojno podnaslavljanje?

*»Ponovno protestiram zaradi nedostopnosti oddaje **Politično** brez podnapisov. Če že obstaja sistem direktnega podnaslavljanja z morebitnimi napakami, je ta možnost še vedno precej boljša*

kot popolna nedostopnost ob najbolj aktualnih političnih temah, ki se tičejo tudi vseh nas in ob gledanju takih oddaj RTV je občutek diskriminacije še toliko bolj boleč.» (B. H.)

ODGOVOR VARUHINJE

Na vaš prvi protest sem prejela odgovor, da poteka oddaja Politično v živo in zato podnapisov ni. Zato sem vodjo Službe za dostopnost vprašala, kako zanesljivo je strojno podnaslavljanje in v katerih primerih se odločijo zanj in v katerih ne.

Odgovor je poslala **Kaja Jakopič**, direktorica digitalnih vsebin. Njena enota namreč skrbi tudi za podnaslavljanje za gluhe in naglušne. Odgovorila je:

»Oddaja Politično poteka v živo, prav tako pogovori z gosti v oddaji, zato ne more biti podnaslovljena. Vse oddaje so arhivirane s podnapisi [tukaj](#). Samodejno podnaslavljanje je še precej nezanesljivo, trenutno ga izvajamo še vedno samo testno in samo na nekaj oddajah, saj smo finančno in posledično tudi časovno omejeni z uporabo razpoznavalnika, ki ga najemamo pri zunanjih izvajalcih.«

4.5.2.4 Samodejno »strojno« podnaslavljanje oddaj

DECEMBER, str. 35: *»Zakaj sta Dobro jutro in Tarča označeni z napisom "živo", če pa sta opremljeni s podnapisi?«*

»Zakaj sta oddaji Dobro jutro in Tarča označeni z napisom "živo", če pa sta opremljeni s podnapisi? Torej so bile posnete že prej (vsaj večina prispevkov). Zavajanje gledalcev. Pa zagotovo ne samo pri teh dveh oddajah. Sicer pa je videti, da so prispevki v Dobro jutro le mašilo med predvajanji reklam. Itak. Imate pa tudi res cvetke. V petek je voditeljica rekla : "Bo šlo kot po maslu" ali nekaj v tem slogu. Kako se je glasil podnapis ? "Bo šlo kot po Masslu." He he ...«
(S. C.)

ODGOVOR VARUHINJE

Oddaji Dobro jutro in Tarča res potekata v živo. Podnapisi za gluhe in naglušne, ki spremljajo oddajo Dobro jutro že več kot leto dni, so samodejno strojno generirani s pomočjo avtomatiziranih sistemov in so rezultat računalniškega algoritma, ki temelji na obdelavi jezika in strojnem učenju. Oddaja Dobro jutro je prva oddaja na TV Slovenija, ki je že več kot leto dni deležna poskusnega samodejnega podnaslavljanja, ki je plod sodelovanja RTV Slovenija in Fakultete za elektrotehniko.

V začetku decembra je TV Slovenija uvedla samodejno podnaslavljanje tudi za oddajo Tarča, v prihodnje bodo tega deležne še nekatere druge oddaje, ki se predvajajo v živo (Marcel, Politično). Lani so na ta način podnaslavljali tudi oddaje in novinarske konference ob poplavih. Prav zato, ker gre za "strojno" podnaslavljanje, imajo ti podnapisi veliko napak, kot je bila ta z maslom. Ker pa se "učijo", se bodo tudi ti podnapisi sčasoma izboljševali, kljub temu pa bo še prihajalo do napak. Kljub temu so gluhi in naglušni zelo veseli te pridobitve, saj jim omogoča, da spremljajo oddajo hkrati s slišnimi gledalci.

Ostale oddaje, pri katerih podnapise pregledajo ljudje, imajo seveda boljše podnapise. Ti imajo delno podlago že v besedilih, ki jih pripravijo novinarji, avtorji dokumentarcev ipd., kjer so tudi imena pravilno izpisana. Zato pri teh podnapisih ni takih napak.

Gledalec se je odzval:

»Ko nekateri neusmiljeno napadajo RTV Slovenija, lahko vedno navedem eno od prednosti – podnaslavljanje oddaj. Izredno koristno za slabo slišče, gluhe, tudi če ne želimo motiti ostalih članov družine ali skupine ali pa tudi v primeru zelo slabega zvoka (kot npr. v primeru nadaljevanke Jezero). Do sedaj tega ni imela nobena od naših tako čislanih komercialnih televizij. Tega, da sedaj podnaslavlja "stroj", nisem vedel. Tako da napake sedaj lažje razumem. Verjamem, da je še vedno dosti ljudi, ki so enako "nevedni" kot jaz, zato občasno dodatno pojasnilo RTV SLO ne bi bilo odveč. Priporočam.«

DECEMBER, str. 36: Zahvala Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije za sprotno podnaslavljanje

»Od gluhih in naglušnih prejemamo pozitivne povratne informacije glede sprotnega podnaslavljanja. Zavedamo se, da se bo zadeva še izboljševala. Vsekakor smo veseli, da bodo oddaje v slovenskem jeziku sproti dostopne in izražene so želje po dostopnosti tudi tretjega programa TV Slovenija. Hvala vsem vam za skrb za okoli 200.000 oseb z izgubo sluha.« (M. V., predsednik ZDGNS)

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za povratne informacije. Tudi v prihodnje se priporočam za čim več takšnih in drugačnih odzivov, saj so dragocene usmeritve načrtovalcem povečevanja dostopnosti vsebin RTV Slovenija. Z veseljem odzive objavim tudi v mesečnih in letnem poročilu, kjer zanje izve tudi zunanja javnost. Tako se širi tudi zavedanje o pomenu različnih oblik dostopnosti.

DECEMBER, str. 37: Pohvala in zahvala predsednika Auris Kranj za podnaslovljene športne oddaje, 22. 12.

»Ob spremljanju nedeljskih športnih dogodkov 22. 12. 2024 in neposrednih prenosih tekem svetovnega pokala v alpskem smučanju, skokih in biatlonu sem bil kot uporabnik res pozitivno presenečen z dostopnostjo za vse, kar pomeni, da so bile vse omenjene športne oddaje v živo prvič v zgodovini tudi podnaslovljene, zato osebno in kot uradni predstavnik vseh uporabnikov z izgubo sluha v Programskem odboru RTV za invalidske vsebine izrekam javno pohvalo in zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k izjemnemu napredku pri realizaciji dostopnosti s podnaslavljanjem oddaj v živo.« (B. H., predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj)

AVGUST, str. 64: »Otvoritev paralimpijskih iger Pariz 2024 je bila popolnoma nedostopna za gluhe in naglušne.« (2 odziva)

»Otvoritev paralimpijskih iger Pariz 2024 je bila popolnoma nedostopna za gluhe in naglušne gledalce, kar je povsem v nasprotju z Mednarodno konvencijo o pravicah invalidov OZN in v celoti potrjuje aktualno in v bistvu katastrofalno posebno poročilo Zagovornika načela enakosti RS za uresničevanje pravic vseh ljudi z invalidnostmi v Sloveniji, kjer se konkretno navaja sistemska diskriminacija in nedostopnost do informiranja invalidnih oseb v Republiki Sloveniji. Se mi pa osebno zdi pa res skrajno absurdno, da je bil prenos otvoritve paralimpijskih iger Pariz 2024 podprt z angleškimi in francoskimi podnapisi, medtem ko slovenskih podnapisov ni bilo, niti ni bilo tolmačenja v znakovnem jeziku.« (B. H.)

»Razočarani smo nad nedostopnostjo otvoritve paraolimpijskih iger, saj ni bila ne tolmačena v znakovni jezik niti ni bilo poskrbljeno za podnapise. Menimo, da bi morali biti tako pomembni dogodki, še posebej ko gre za dogodke, povezane z invalidi, tolmačeni v znakovni jezik in imeti podnapise.« (v imenu Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske predsednik V. V.)

Vodja Službe za dostopnost programov **Mateja Vodeb** in direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija **Kaja Jakopič**

Tudi mi si zelo želimo, da bi lahko zagotavljali dostopnost za vse v vseh naših programih. Glede na finančno situacijo, v kateri se je znašla RTV Slovenija, se moramo žal omejiti na število oddaj, kot nam dopuščajo proračun in kadrovske viri, tako pri angažiranju tolmačev kot tudi pri podnaslavljanju. Upamo, da bomo kmalu pridobili kohezijska sredstva za vzpostavitev živega podnaslavljanja, ki bo omogočilo več dostopnega programa.

Odprtje paraolimpijskih iger s podnaslovi si boste lahko kmalu ogledali na povezavi: <https://365.rtvlo.si/arhiv/paraolimpijske-igre/175068478>, tekme bodo prav tako podnaslovljene v najkrajšem možnem času. Žal se bomo morali zato odpovedati podnaslavljanju nekaterih drugih oddaj. Podnapisi med prenosom otvoritve v francoskem in angleškem jeziku so bili del originalne slike prenosa in kot taki prikazani tudi v prenosu in niso imeli nobene povezave s podnaslavljanjem v slovenskem jeziku.

Paraolimpijske igre uporabniki lahko spremljajo tudi v člankih na posebnih spletnih podstraneh <https://www.rtvlo.si/sport/paraolimpijske-igre/paraolimpijske-igre-2024> in <https://www.rtvlo.si/dostopno>.

ODGOVOR VARUHNJE

Varuhinja si že dve leti prizadevam, da bi RTV Slovenija vsako leto občutno povečala količino podnaslovljenih vsebin in da bi v odločanje, katere vsebine podnasloviti, vključila tudi predstavnike gluhe in naglušne skupnosti. Za to si bom še naprej prizadevala, tudi ob pripravi PPN za leto 2025. Verjetno bo v to vključeno tudi živo (strojno) podnaslavljanje, ki bo sicer slabše od sedanjega, vendar bo omogočilo mnogo večji obseg podnaslavljanja. Na (pre)počasno uresničevanje dostopnosti programov sem v juliju in avgustu opozorila tudi ob predstavitvi

letnega poročila 2023 na Akosu, pri zagovorniku načela enakosti in pri varuhu človekovih pravic. Na Akosu so ob tem opozorili, da povečevanje dostopnosti, ki je tudi usmeritev EU, ni količinsko definirano. RTV Slovenija pa to ne odvezuje, da si sama ne bi postavila konkretnih merljivih ciljev povečevanja.

[SEPTEMBER, str. 50: Pobuda NSIOS: »Poziv RTV Slovenija k prilagajanju multimedijskih vsebin za invalide.«](#)

Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS) je varuhinji posredoval poziv k prilagajanju multimedijskih vsebin za invalide, ki ga je poslal na RTV Slovenija:

»Multimedijske vsebine žal niso v celoti prilagojene za gledalce, ki imajo senzorno okvaro, kot sta gluhotata in/ali slepota, zato ti gledalci ne morejo z enakimi možnostmi spremljati prenosov s športnih prizorišč, podeljevanj medalj in ostalih obšportnih dogajanj s paralimpijskih iger v Parizu, kot tudi drugih zanimivih vsebin, ki so namenjene invalidom.

NSIOS vam zato na tem mestu pošilja poziv, da se multimedijska vsebina, namenjena invalidom, ustrezno opremi s prilagoditvami, ki omogočajo dostopnost informacij in komunikacij, da bo tako razumljiva in gledljiva širši populaciji invalidov s senzorno okvaro, kot je gluhotata in/ali slepota. Le tako so lahko invalidi s senzorno okvaro enakovredno vključeni v informiranje in komuniciranje.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se za poslani poziv. Kot ste zagotovo opazili, je delno obrodil sadove, saj je bila zaključna slovesnost paraolimpijskih iger v Parizu bolj dostopna osebam z različnimi oviranostmi, uvodna slovesnost in nekatere druge vsebine pa so dobile podnapise v arhivu rrtvslo.si.

4.5.2.6 Napake pri podnaslavljanju oddaj

[FEBRUAR, str. 57: Utrip, 24. 2., brez podnapisov?](#)

»Gledam oddajo Utrip, ki zagotovo ni v živo, ampak je sestavljena oziroma zmontirana iz že objavljenih prispevkov minulega tedna, kot na primer Tarča itd. Vse brez podnapisov?« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Pojasnilo glede sobotnega Utripa: besedilo za oddajo je bilo zelo pozno vstavljeno v iNews, po 18. uri zvečer isti dan. To je privedlo do tega, da kolegici ni uspelo narediti zadnjih pet minut oddaje, saj je morala narediti še Dnevnik, kar pa počne v živo, tako da ob premiernem predvajanju zadnjega dela oddaje ni bilo podnapisov.

V. d. urednika Uredništva notranjepolitičnih oddaj TV Slovenija Gregor Drnovšek

Šlo je za napako z naše strani, ki jo obžalujemo in se gledalcem zanjo opravičujemo. Avtorica Utripa je besedilo v ustrezno evidenco res vnesla prepozno. Ker gre za sicer utečen proces, smo v uredništvu opravili pogovor in odkrili razlog. Verjamem, da se napaka ne bo več ponovila.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je uredništvo primerno pojasnilo, da je šlo za napako in storilo potrebne nadaljnje korake, da se napaka ne bo ponavljala. **Zato nadaljnja priporočila uredništvu niso (več) potrebna.**

MAREC, str. 35: Ponovitev dokumentarnega filma Dolina, 2. 3., brez podnapisov pri slovenskih govornicah

»Gledam oddajo Dolina o ultramaratoncih na 2. programu, kjer so korektno podnaslovljeni vsi tuji govorniki, medtem ko slovenski niso popolnoma nič, kljub temu, da imajo precej večjo minutažo in pomen, kar se mi ne zdi korektno tako do vseh naših tekmovalcev kot tudi do gledalcev.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Pri nekaterih oddajah mariborske in koprške in tudi zunanje produkcije ne pridemo pravočasno do posnetkov oddaj in posledično ne moremo pripraviti podnapisov za osebe z okvaro sluha. Tako je bilo tudi s to dokumentarno oddajo. Se potrudimo, da jo pripravimo za spletni arhiv, saj smo tudi omejeni s finančnimi sredstvi.

DODATNO POJASNILO VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Po preverjanju na TV Maribor, ali je bil razlog za prepozno oddan posnetek v Oddelek za podnaslavljanje ali pa se je zataknilo kje drugje v komunikaciji znotraj RTV, sem ugotovila, da razlog za odsotnost podnapisov ni bil na TV Maribor. Film Dolina je bil namreč premierno na sporedu že 19. 11. 2023, torej je bilo do marčne ponovitve dovolj časa za ureditev podnapisov slovenskih govorcev za gluhe in naglušne. Ko sem to sporočilo poslala vodji Oddelka za podnaslavljanje, je odgovorila: *»Mi nimamo dostopa do vseh posnetkov, tudi denarja ni neomejeno in se včasih moramo odločiti, da česa tudi ne podnaslovimo, žal.«*

Na podlagi zapisanega menim, da so pri ponovitvi dokumentarnega filma Dolina, 2. 3. 2024, podnapisi za gluhe in naglušne odpadli po nepotrebnem. **Veriga vseh, ki pripravljajo oddajo, jo predvajajo in opremijo s podnapisi, je kar dolga in razpršena v več uredništev in služb. Zato Oddelku za podnaslavljanje v MMC, Službi za dostopnost in vodstvu TV Slovenija priporočam pogovor o protokolu komuniciranja vseh, ki so pomembni, da dobi neka oddaja ali druga programska vsebina podnapise za gluhe in naglušne. Morda bi bilo možno ta protokol še izboljšati, standardizirati ali celo avtomatizirati.**

JULIJ, str. 43: Nepodnaslovljen dokumentarni portret Črni Peter tudi ob ponovitvi, 20. 7.

»Uporabniki me obveščajo, da oddaja Črni Peter, biografija košarkarske legende Petra Vilfana na 1. programu TV, 20. 7., ob 21. uri ni podnaslovljena. Prosim za pojasnilo.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddajo imamo narejeno, a so očitno v času moje odsotnosti spremenili verzijo, tako da je imela končnico F3, mi pa smo imeli verziji F1 in F2. Tako je bila oddaja res predvajana brez podnapisov

zaradi tehnične napake, saj se podnapisi niso mogli sprožiti, ker je bila na voljo nova različica. Je pa zdaj že urejeno, da imamo tudi F3 različico in bodo podnapisi vidni ob naslednjem predvajanju oddaje, ti pa so na voljo že zdaj tudi na 365.rtv slo.si.

Iskreno se opravičujemo za nastalo situacijo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Vodja podnaslavljanja je podrobno pojasnila razloge za izostanek podnapisov. Žal to ne spremeni dejstva, da podnapisov ni bilo, čeprav je šlo za ponovitev oddaje in so bili podnapisi pripravljeni. Ker so iz podobnih razlogov aprila izpadli podnapisi slovenskih govorcev v oddaji Dolina o ultramaratoncih, Službi za podnaslavljanje v MMC-ju **priporočam, da preveri protokole, kako se izogniti takšnim in podobnim napakam.**

ODZIVNO POROČILO vodje Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aide Ljubljankić na priporočilo varuhinje

Omenjeni primer smo podrobno raziskali ter analizirali in ugotovili, da se je to zgodilo zato, ker podnapisi niso bili ustrezno poimenovani. Da bi se izognili temu, smo še enkrat preučili protokole v delovnem procesu podnaslavljanja in se dogovorili z avtorji oddaj, da bodo pri izvajanju protokola bolj pozorni. To smo ponovno obravnavali z odgovornimi uredniki uredništev in predlagali, da nas v primeru preimenovanja oziroma spremembe določene oddaje uredništvo o tem obvesti, da ne bi bilo tovrstnih primanjkljajev.

Sicer že ves čas v okviru delovnih procesov sproti pregledujemo spremembe v aplikaciji, ki jo uporabljamo tudi pri pripravi tedenskih načrtov za podnaslavljanje, saj tam tudi označujemo, katera oddaja bo imela podnapise, da je to potem ustrezno označeno v sporedu.

Nekatera uredništva sproti že ves čas ustrezno obveščajo Oddelek za podnaslavljanje za gluhe in naglušne o spremembah in poimenovanju posnetkov oddaj in tovrstnih napak ni. Takšna rešitev je najboljša, predvsem kadar gre za spremembe tik pred zdajci.

Težava pa se pojavi tudi, ker se podatki iz te aplikacije prenesejo v predvajalne liste do 16. ure za naslednji dan, za isti dan pa ne.

4.5.2.7 Tolmač za znakovni jezik na TV Maribor ostaja

MAJ, str. 52: Strah glede ukinitve TV Maribor in tolmačenja za gluhe je odveč

Varuhinja je po e-pošti prejela dopis iz Urada predsednice Republike Slovenije glede morebitne ukinitve predvajanja s tolmačem v TV Maribor:

»Spoštovani, na urad predsednice se je obrnil predstavnik društva s spodnjim pismom. Vljudno prosim za pojasnilo, oziroma, ali je bojazen utemeljena: »RTV bi rada ukinila studio Maribor in s tem bi nam gluhi ukinila studio 4, kar pomeni, da zadeve, ki se izvajajo za gluhe s tolmačenjem, ne bi bile na sporedu, prav tako, kar se dogaja v podravski regiji, bi odločala RTV v Ljubljani, ali se bo dogodek predvajal ali ne. Ni se recimo povedalo o dogodku Športnik leta iz Maribora, kjer smo gluhi imeli precej športnic in športnikov, ki so bili prejemniki priznanj. Tudi drugi pomembni

dogodki ne bodo prikazani širši javnosti. To ni tako imenovana decentralizacija, ampak centralizacija vsega na 'RTV Ljubljana'. Prosim, če lahko preverite, zakaj je tako. Hvala za pomoč.» (S. V.)» (B. M. M., svetovalka predsednice)

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano vprašanje, saj bo prispevalo k razblinjanju strahov članov društva gluhih in naglušnih.

V anonimizirani obliki sem ga poslala direktorici TV Slovenija Kseniji Horvat, ki je zagotovila:

»TV Slovenija v Mariboru ne načrtuje nobenih ukinitév.«

Varuhinja dodajam, da je bojazen o ukinitvi predvajanja s tolmačem za znakovni jezik povsem odveč. Ne samo zato, ker evropska in slovenska zakonodaja nalagata televizijskim postajam dodatne možnosti dostopnosti programskih vsebin za osebe z različnimi vrstami invalidnostmi, med katerimi imajo posebno varovano mesto gluhi in naglušni, temveč tudi zato, ker se RTV Slovenija zaveda svoje družbene odgovornosti pri povečevanju dostopnosti teh vsebin. Ne nazadnje nad spoštovanjem dostopnosti programskih vsebin za gluhe na RTV Slovenija bdi tudi Programski odbor za problematiko programskih vsebin za invalide, člani invalidskih organizacij pa imajo svojo predstavnico tudi v Svetu RTV Slovenija. Društvo se lahko za informacije obrne tudi neposredno na odbor.

4.5.2.8 Dostopnost za slepe in slabovidne: (ne)delovanje e-bralca

[OKTOBER](#), str. 39: Nedelovanje e-bralca v prispevku v Odmevih, 17. 10.

»V Tarči je bil uporabljen e-bralec, v naslednjih poročilih pa ne. Gre za posnetke pogovora med SDS in Svobodo o referendumu o JEK 2.« (L. Č. G.)

Vodja Službe za dostopnost programov Mateja Vodeb

Zvočni podnapisi, ki jih »bere« sintetični bralec, so storitev za spremljanje podnapisov, ki je namenjena osebam z okvaro vida. Po želji jo je mogoče vključiti ali izključiti v meniju televizijskega sprejemnika. Storitev je avtomatsko generirana s pomočjo računalniškega programa. Izpad ali zamik branja podnapisa je posledica tehnične napake ali napake oz. vrzeli v delotoku. Storitev je izrazito tehnične narave in se v vsebinskem smislu vanjo nikoli ne posega.

ODGOVOR VARUHINJE

Kot je razvidno iz odgovora, je e-bralec samodejno na voljo pri vseh informativnih (in mnogih drugih) oddajah TV Slovenija in ga TV Slovenija ne »vključuje in izključuje« glede na vsebino neke oddaje. Ker sem iz vašega dopisa sklepala, da ste imeli v mislih strojno branje podnapisov v oddaji Odmevi, 17. 10., sem si oddajo ogledala in ji prisluhnila v arhivu portala Dostopno [tukaj](#). Ugotovila sem, da je pri podnapisih tujejezičnih govorcev (predsednice Evropske centralne banke in pri prispevku o vojni na Bližnjem vzhodu) e-bralec prebral vse podnapise v slovenščini. Ni pa prebral podnapisov v prispevku o JEK 2, v katerem je bil predvajan tudi posnetek pogovora poslanke Gibanja Svoboda in poslanca SDS. Ta posnetek je bil sicer v slovenščini, vendar je bil

govor obeh slabo razumljiv, zato so mu dodali podnapise v slovenščini. Teh pa e-bralec ni prebral.

Zato sem vodji Službe za dostopnost poslala dodatno vprašanje: »Ali sintetični bralec bere samo podnapise prevodov iz tujih jezikov ali tudi podnapise, ki jih TV SLO (dokaj redko) uporabi zaradi slabše razumljivega govora v slovenščini?«

Vodja Službe za dostopnost programov Mateja Vodeb

Sinteza govora »prebere« tudi tiste podnapise, ki so uporabljeni zaradi slabše razumljivega govora v slovenščini ali na primer zaradi zakritja identitete sogovorca. V primeru obravnavane oddaje je šlo za tehnično vrzel v delotoku, ki se včasih zgodi pri uporabi že podnaslovljenih klipov v drugi oddaji.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Iz odgovora torej sklepam, da e-bralec v tem delu oddaje ni deloval zaradi nenamerne tehnične napake. Vsekakor nič ne nakazuje na to, da bi kdo namerno skrival dejstva ali želel biti pristranski. Če bi kdo te posnetke želel prikriti, bi to storil za vse gledalce, ne samo za slepe in slabovidne, ki uporabljajo e-bralca, in tega dela v Odmevih sploh ne bi bilo. Iz načina predstavitve prispevka pa izhaja, da so želeli v Odmevih ta del izrecno poudariti kot razkritje v oddaji RTV Slovenija, nikakor pa ga prikriti.

Vsekakor se vam zahvaljujem za odziv, ki je pomagal odkriti tehnično težavo. O tem bom poročala na pristojni komisiji, saj je pomembno, da se ob vsaki tehnični napaki sprejmejo ukrepi, da se podobna napaka ne bi več ponovila.

4.5.2.9 Nepristranskost, natančnost, pravičnost: Oddaja *Prisluhnimo tišini*

JULIJ, str. 38: Odziv na oddajo *Prisluhnimo tišini*, 29. 6. 2024

Gledalka **P. R.** in članica NPK komisije za tolmače slovenskega znakovnega jezika se je odzvala na oddajo [Prisluhnimo tišini: Nov zakon v pomoč gluhoslepim](#), ki je bila na sporedu 29. junija:

»Dne 29. 6. 2024 je bila predvajana oddaja Prisluhnimo tišini, ki je z objavo neresnic postala rumeni trač. Nizkotno, nespoštljivo urednikovanje je omogočilo žalitev in prizadelo številne gluhe in gluhe prostovoljce, najbolj razžalilo in prizadelo predvsem gluhoslepe in njihove svojce. Kako je lahko RTV Slovenija postala medij za lažnive, neresnične objave Prisluhnimo tišini? Izjave intervjuvancev so zavajajoče in jasno je, da za temi izjavami stojijo interesi v škodo gluhoslepih in da nihče ne preverja resničnosti izjave gluhoslepe osebe, ki nastopa v tokratni oddaji. Vsak, ki aktivno uporablja slovenski znakovni jezik, to so predvsem gluhi, je zlahka ugotovil, da se podnapisi nikakor ne ujemajo z izjavami gluhoslepega gospoda Tekavčiča; tu nastane veliko etično in moralno vprašanje o verodostojnosti tolmačenja in podnapisov. Kodeks etike tolmačev slovenskega jezika je jasen, da so tolmači zavezani k odgovornosti in resničnosti. Prav tako je izjava v. d. direktorja Zavoda združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik Janija Möderndorferja huda strokovna napaka in zavajajoča, saj NPK certifikat za tolmače slovenskega

znakovnega jezika ne omogoča in ne pozna kompetenc za delo z gluhoslepimi, temveč izključno za slovenski znakovni jezik. Sem članica NPK komisije za tolmače slovenskega znakovnega jezika, v kateri preverjamo znanja izključno po katalogu, ki je javno dostopen na tej povezavi: <https://npk.si/katalogi/0613188/>. Bila sem v delovni skupini pri reviziji kataloga leta 2019, zato so izjave sedanjega v. d. Janija Möderndorferja čista laž in delajo veliko škodo ugledu tolmačev slovenskega znakovnega jezika kot tudi škodo gluhoslepim, ki imajo lasten jezik. Očitno je, da tako RTV Slovenija kot tudi urednica oddaje Prislujhimo tišini ne preverjata pravilnosti izjav in javno dostopnih podatkov.

Prav tako je zavajajoča izjava Antona Petriča, da jezik gluhoslepih diskriminira slovenski znakovni jezik. Petrič je imenovan »predstavnik« skupnosti gluhih v Svetu zavoda Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik in hkrati zaposlen na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije /.../. RTV Slovenija mora biti preverjen, pošten in zanesljiv medij in ne rumeni tisk, ki obrekuje ljudi ali je celo orodje v rokah nekoga drugega, kar se je zgodilo v tem primeru.« (P. R.)

Vodja Službe za dostopnost programov Mateja Vodeb

Oddajo pripravljajo v Izobraževalnem programu v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih. Zveza poskrbi za vodenje v znakovnem jeziku in vse prevode – in ne naša služba.

Urednica oddaje Prislujhimo tišini Vlasta Tifengraber

Konkretni odziv gledalke je na več mestih žaljiv: neposredno do uredništva, saj ponazarja delo s slabšalnimi pojmi, kot so »nizkotno«, »rumeni trač«, »rumeni tisk«, da je plod nekih »interesov« itd., da je vsebina polna laži in neresnic itd., prav tako pa tudi v nadaljevanju do drugih oseb, ki pa so bile samo intervjuvanci oz. gostje oddaje in ne njeni snovalci. Pri tem je treba izpostaviti, da novinar ne odgovarja neposredno za vsebino izjave intervjuvanih oseb (izvzemši pri pravici do popravka, ko gre za objektivno odgovornost v zvezi z objavljenim obvestilom).

Nič od v dopisu očitane (o zavajanju in neresnicah) ne drži. Tudi sicer gledalka ne ponudi dejstev ali dokazov, ki bi pričali o neresničnosti izjav. Generalno gre torej za odziv, ki je poln osebnega gneva in je izražen v vrednostnih ocenah, zato se je o njih težko izjavljati. V nadaljevanju je pripravljen zapis predvsem kot odgovor na kritiko o dejstvenih navedbah in ne o ocenah oz. mnenjih gledalke, saj se o mnenjih ne more soditi. Obenem pa je treba poudariti, da se je gledalka podpisala osebno, zato se ne more izjavljati o vseh gluhih, gluhoslepih, torej o skupnosti kot celoti in v ta namen ne bi smela uporabiti lastne volje, ocene, sodbe, kot da jo daje v imenu vseh kot njihova predstavica.

Oddaja je bila pripravljena v skladu z vsemi novinarskimi standardi in je skladna tudi s kodeksom novinarske etike (KNE) – tudi na primer s 3. točko KNE, ko mora v zvezi s hudimi obtožbami novinar pridobiti izjavo nasprotni strani, pri čemer v oddaji ni šlo za hude obtožbe zoper kogarkoli (niti ne zoper gluhoslepe, niti zoper gluhe, niti zoper konkretno gledalko), temveč za izjave mnenj intervjuvancev, ki pa so bila nekoliko kritična do predloga Zakona o uporabi jezika gluhoslepih in tam predlaganih določil.

Že pri pripravi na poročanje o predlogu Zakona o uporabi jezika gluhoslepih smo se primarno obrnili na Združenje gluhoslepih Dlan, ki naj bi po naših podatkih tvorno prispevalo pri pripravi

predloga tega zakona in katerega zakonita zastopnica je tudi konkretna gledalka (ki pa se v odzivu ni predstavila kot taka). Novinar, ki je pripravljaj prispevek, se je na navedeno Združenje Dlan, katerega zakonita zastopnica je ga. R., obrnil po elektronski pošti že 23. 4. 2024, nato ponovno 4. 6. 2024 in nato še po telefonu istega dne, ko je prejel sms sporočilo »Pokličem nazaj«, vendar povratnega klica nikoli ni bilo. Oddajo oz. prispevek smo zato morali postaviti brez izjav predstavnikov Združenja Dlan. Ob tem izpostavljam, da je res škoda, da se gospa R. ni odzvala v času, ko smo jo za izjavo prosili.

Za nas je vsak odziv pomemben, tudi tak, ki je izjemno kritičen – tako, da v nadaljevanju pojasnujem določene vidike prispevka v delu kritike ga. R., ki je še dostojna in ki se navezuje na sam prispevek oz. oddajo. Namreč, kar nekaj zapisa v odzivu ga. R. ni vsebinsko povezanega s prispevkom v oddaji – in obračunava ad personam s tretjimi (kako je bil imenovan v. d., kdo je koga tožil pred leti itd.), zato se v tem delu ne bom spuščala v razpravo, niti dajala pojasnil.

V zvezi z očitki sem pridobila tudi odzive oseb, ki se v prispevku pojavijo oz. so intervjuvani: v. d. direktorja Zavoda Združenje tolmačev, tudi tolmača slovenskega znakovnega jezika, g. Janija Möderndorferja, g. Antona Petriča kot predstavnika ZDGNS, ki je reprezentativna invalidska organizacija tudi za gluhoslepe, gospe Zlate Crljenko, ki je tolmačka gosta Jožeta Tekavčiča že 38 let.

1. Izjave intervjuvancev so njihove lastne izjave, torej njihove lastne misli in ocene. Gre za subjektivni vidik intervjuvane osebe, ki ga novinar ne komentira in zanj tudi vsebinsko ne odgovarja. Ocena, da je neka izjava neresnična ali zavajajoča, ostane le vrednostna sodba, če se ne ponudi nasprotni argument, dejstvo ali celo dokaz.
2. Gluhoslepa oseba, ki nastopa v prispevku, se je znakovno izrazila le o lastni izkušnji – njen znakovni jezik je tolmačila gospa, ki je že 38 let tolmačka te osebe. Po lastni izjavi je izjavo gluhoslepe osebe lektorirala. Po moji oceni je to nujno, saj je dobesedni zapis znakovnega jezika včasih okoren, prevod pa vedno potrebuje tudi priredbo, saj je tako sporočilo izjave lažje razumljivo. Osebno ocenjujem, da je tolmačka v taki obliki izjavo korektno priredila in prevedla, kajti dobesednega prevoda na RTV ne moremo objaviti, saj ima znakovni jezik drugačna slovnična pravila kot slovenski knjižni jezik.

Celo kriterij za dodelitev licence tolmača za slovenski znakovni jezik navaja, da je *kakovost izvedbe tolmačenja: natančnost, strokovnost, jasnost in razumljivost tolmačenja izraženega besedila iz slovenskega znakovnega jezika v slovenski jezik*. Opis poklicnega standarda pa zahteva naslednje: *tolmači iz slovenskega znakovnega jezika v slovenski jezik: situaciji primerno prilagodi načine in tehnike tolmačenja, razčlenjuje izraženo sporočilo, povzema in sintetizira, podaja poglobljena besedišča različnih tematskih področij ...*

Obenem izpostavljam, da je težko, da bi dva različna tolmača prevedla besede oz. kretnje na enak način, popolnoma enako kot pri prevodih iz nekega tujega jezika, ko vedno obstaja več možnih različic. Gre torej za subjektivno oceno konkretne gledalke. Tolmačka gospoda Tekavčiča je podala svoj prevod odgovorno in nič v njem ne kaže na neresničnost. Pomen sporočila oz. izjave gospoda Tekavčiča pa v nobenem pogledu ni bil v ničemer povezan s predlogom Zakona o uporabi jezika gluhoslepih, temveč je bil gost le z namenom napotitve, kako je gluhoslepim in kakšne so možnosti komunikacije.

3. Glede kritike izjave g. Möderndorferja lahko zapišem, da je pogled na jezik gluhoslepih kot le modaliteta znakovnega jezika njegova ocena in trditev, ki ne more biti lažna, saj gre za izraženo mnenje in ne dejstvo. V svobodni demokratični ureditvi so dopustna različna stališča in mnenja. Če se gledalka z njimi ne strinja, to lahko izrazi, ne more pa zahtevati, da uredništvo ugotavlja resničnost mnenj in stališč.
4. Glede izjave g. Möderndorferja o kvalifikaciji tolmačev se zdi, da gledalka ni dobro razumela sporočila oz. izjave g. Möderndorferja, saj je ponovno podal le svoje stališče – po njegovem mnenju so pač tolmači, ki po nacionalni poklicni kvalifikaciji prejmejo licenco za tolmača za slovenski znakovni jezik, usposobljeni tudi za delo z oz. za komunikacijo z gluhoslepimi. Očitno se ga. Rezar s to oceno ne strinja, ampak to ne pomeni, da je izjava laž ali da je zavajajoča.
5. Glede na podatke iz NPK trenutno kategorije za tolmača jezika gluhoslepih še ni. Obenem pa katalog NPK določa pri tolmaču za slovenski znakovni jezik v točki 8 pod *Prilagoditvami za osebe s posebnimi potrebami* tudi, da je »katalog prilagojen osebam z okvaro sluha« – torej za vse osebe z okvaro sluha, tudi za gluhoslepe. Torej smo izjavo g. Möderndorferja lahko šteli ne le za mnenjsko, ampak tudi za nezavajajočo.
6. Podobno se zdi, da gledalka ni pravilno razumela izjave g. Petriča, saj ta nikjer ni izjavil, da jezik gluhoslepih diskriminira znakovni jezik. Ga. R. trdi, da je izjava g. Petriča zavajajoča, pri tem pa ne poda nobenega argumenta, zakaj, ampak ga v nadaljevanju celo diskreditativno napade na osebem nivoju. Kot je razvidno iz oddaje, g. Petrič nasprotno očitku Rezarjeve pravi, da je Zakon o gluhoslepih diskriminatoren do slovenskega znakovnega jezika in tudi razloži, zakaj. To je njegova osebna ocena in stališče. Naj poudarim, da smo g. Petriča prosili za izjavo šele po neodzivnosti Združenja Dlan, katerega zakoniti zastopnik je ga. R.

Nekaj dni potem, ko je gledalka P. R. pismo, ki ga je poslala varuhinji, javno objavila v več medijih, ne da bi počakala na pojasnila, je varuhinja prejela še dopis člana Programskega odbora RTV Slovenija za invalidske vsebine **B. H.**:

»Posredujem članek z bombastičnim naslovom in blatenjem RTV Slovenija in resnično upam, da ukrepa tudi pravna služba RTV zaradi lažnega javnega obdolževanja in lažnivega blatenja v priloženem članku, ne nazadnje gre tudi za kršitev ugleda in menim, da bi morali zahtevati javno opravičilo oziroma popravek, ker vse, kar je bilo povedano v omenjeni oddaji Prisluhnimo tišini, temelji na resničnih in argumentiranih dejstvih, ki smo jih kot reprezentativna organizacija v času javne razprave poslali na MDDSZEM, in ne gre za nobeno zavajanje in širjenje lažnih informacij ali neresničnih izjav. V kolikor pa navedbe v članku držijo, bi pričakoval, da jih avtorji tudi konkretizirajo in argumentirajo, ker če nič od tega ni navedeno, je to samo en navaden populizem, značilen za rumeni tisk, za katerega pa tudi verjetno veljajo neka pravila in pravne norme, kaj je dovoljeno in kaj presega mere dobrega okusa, predvsem pa novinarske etike.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Iz vseh odgovorov lahko ugotovim, da so bile vaše pritožbe na

- neujemanje podnapisov z izjavami g. Tekavčiča (verodostojnosti tolmačenja in podnapisov)

- preverjanje resničnosti izjave g. Möderndorferja o NPK certifikatu za tolmače (programski ustvarjalci so dolžni preverjati dejstva)
 - pridobivanje odziva na očitke g. Petriča, da jezik gluhoslepih diskriminira slovenski znakovni jezik
- neutemeljene in da je bila oddaja pripravljena skladno z vsemi programskimi standardi ter poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija.**

Žalosti me tudi, da ste pismo javno objavili, še preden ste prejeli pojasnilo RTV Slovenija, saj ste v pismu vnaprej zapisali neresnične obtožbe, da je »nizkotno, nespoštljivo urednikovanje omogočilo žalitev in prizadelo številne gluhe in gluhe prostovoljce« ter celo, da je RTV »rumeni medij, ki obrekuje ljudi ali je celo orodje v rokah nekoga drugega«. To so hude obtožbe, ki terjajo trdne argumente. Brez utemeljitev pa so nepotrebna in neprimerna žalitev javnega medija in povzročajo po nepotrebnem razkole tudi v gluhoslepi skupnosti, ki ji RTV Slovenija sicer namenja veliko pozornosti. In prav je tako, saj je to njeno poslanstvo. Takšne nepreverjene obtožbe pa vnašajo nemir tudi v gluhoslepo skupnost in škodijo tudi njej.

Upam, da bo v prihodnje prevladovala odprta in strpna komunikacija, v kateri bodo imeli glavno vlogo argumenti, brez vnaprejšnjih pavšalnih in neutemeljenih sodb.

4.5.2.10 Pobudi

APRIL, str. 36: »Predlagam izboljšavo, in sicer bele podnapise na temni podlagi za bistveno boljšo vidljivost.«

»Oba z bratom sva slabovidna in sva ugotovila, da mnogo lažje spremljava oddaje na HTV 1 in HTV 2, kjer so podnapisi v temnih okvirčkih. Tudi POP TV ima včasih to rešitev.

Predlagam izboljšavo, in sicer bele podnapise na temni podlagi za bistveno boljšo vidljivost. Vesela bom, če se boste potrudili in povprašali, ali je na tem področju možno še kaj izboljšati. Veliko gledalcev bi bilo hvaležnih.« (M. O.)

Rade Bojić iz Službe za TV inženiring

Oblika podnapisa na RTV Slovenija je določena glede na tehnična priporočila in priporočila ustvarjalcev vsebin, predvsem ustvarjalcev igranih vsebin. Ti gradijo vsebino na slikovni kompoziciji, zato priporočajo, da je slika čim manj zakrita, saj jo podnapis nekoliko spremeni.

Dejstvo je, da uporaba temnejšega ozadja v povprečju prekrije 10 % slike, zato je bil v zvezi s podobo podnapisov sprejet kompromis: za zagotavljanje berljivosti brez podlage smo nekoliko povečali velikost črk in debelino črne obrobe, kar naj bi zagotovilo ustrezno berljivost. Zavedamo pa se, da je berljivost nekoliko zmanjšana, ko slika v spodnji tretjini vsebuje veliko drobnih detajlov. V takšnih primerih in v primeru, ko želimo prekriti tujejezične napise, uporabimo ozadje za črke – bodisi polprosojno ali pa neprosojno, odvisno od primera in samo za čas trajanja vsebine, ki zmanjšuje berljivost. Naši podnapisi so 'vžgani' v sliko, kar nam zagotavlja zanesljivo predvajanje. Dobra novica pa je, da smo v začetni testni fazi preizkušanja, da bi ciljnim gledalcem, ki imajo težave z vidom, zagotovili podnapise prek DVB. V tem primeru si gledalec doma na svojem DVB sprejemniku lahko vklopi ali izklopi podnapise, ki so v obliki, kot je nastavljena na samem DVB sprejemniku.

Naj omenimo še, da na Televiziji Slovenija izvajamo tudi posebno storitev za osebe z okvaro vida. Večino naših oddaj, ki imajo podnapise, je možno spremljati tudi z zvočnimi podnapisi, ki jih v realnem času (ob predvajanju besedilnega podnapisa) prebere govorna sinteza. Izjema so igrane vsebine. Več o storitvi si lahko preberete na: <https://www.rtvlo.si/dostopno/o-tehniki-zvocnih-podnapisov/506554>.

DECEMBER, str. 36: Pobuda za podnaslovitev oddaje Zelena luč na Valu 202

»Sicer gre za radijsko oddajo na Valu 202, ampak glede na tehnične možnosti (možnost izdelave dokumenta s transkriptom govora) menim, da bi tudi te oddaje lahko podnaslovili. Oddaja Zelena luč z naslovom "Naselja moramo razvijati skladno s prometnimi koridorji" s 5. 12. 2024 je namreč zelo zanimiva, saj se dotika perečega problema neurejenosti javnega prevoza, a ker imam okvaro sluha, je žal ne morem spremljati. Link do navedene oddaje je [tu](#).« (S. L.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Hvala za pobudo. Trenutno razširjamo možnost spremljanja televizijskih oddaj v živo s samodejno ustvarjenimi podnapisi, kar pri vnaprej pripravljenih oddajah delamo že od leta 1997. Ko bomo imeli dovolj kapacitet in finančnih sredstev, bomo podnaslovili tudi druge vsebine.

Veliko radijskih oddaj si naši uporabniki lahko preberejo na naši spletni strani [rtvlo.si](https://www.rtvlo.si) v obliki člankov, smo pa tudi že podnaslovili oddajo Gymnasium, ko smo dobili v ta namen evropska sredstva. Izjemoma podnaslovimo tudi druge radijske oddaje, kadar govorijo o okvarah sluha.

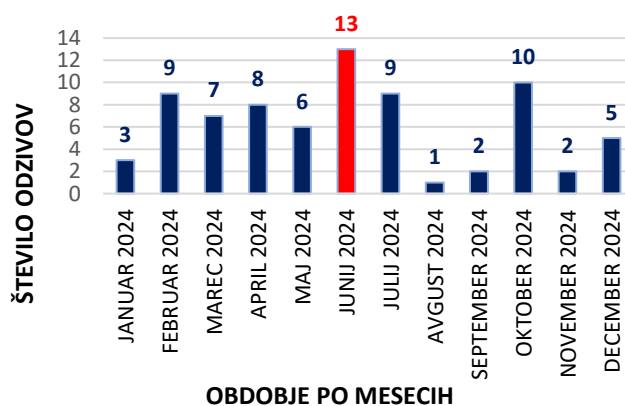
ODGOVOR VARUHNJE

Hvala za vprašanje in pobudo, ki gre v smeri širitve dostopnosti vsebin RTV Slovenija gluhim in naglušnim osebam. Brez vaših osebnih podatkov sem jo posredovala v vednost odgovornemu uredniku Vala 202. Omenjena oddaja ima sicer na spletni strani nekaj zapiskov, ki so povezani z vsebino vsakokratne oddaje. To seveda ni prepis oddaje, prinaša pa nekaj vsebine v zapisani obliki. Vsekakor bom vašo pobudo predstavila na seji Programskega odbora za invalide.

4.5.3 TEHNIČNE ZADEVE

Na tehnične zadeve se je v letu 2024 nanašalo **75** odzivov. To je največje število v zadnjih letih. Leto prej jih je bilo 63, dve leti prej 51. Največ odzivov so spodbudili številni napačni podnapisi, izpadi podnapisov tujejezičnih govorcev in druge napake, ki so bile večinoma posledica uvedbe novega programsko-produkcijskega sistema v Informativnem programu konec marca. Težave so se nekoliko zmanjšale šele proti

Število odzivov 2024: Tehnične zadeve

koncu leta. Najhujša tehnična napaka se je zgodila na božični večer, ko je za skoraj eno uro izpadel ves predvajalni sistem programov TV SLO 1, TV SLO 2 in TV SLO 3. Varuhinja je o tem prejela samo tri odzive, saj so bili gledalci o izpadu obveščeni takoj po ponovni vzpostavitvi predvajanja okrog 20.20. Po en odziv je prejela ob dveh izpadih predvajanja Primorske kronike na TV Koper – Capodistria. Prvega je povzročila okvara v prenosu do Ljubljane, drugega pa okvara zvokovne mešalne mize v Kopru. Podobno kot v preteklih letih so se tudi v letu 2024 gledalci TV Slovenija pritoževali nad motečo glasbeno podlago v pogovornih oddajah in nad podnapisi, ki da so zaradi prozorne podlage slabo berljivi. Osem odzivov pa je bilo povezanih z enoto Oddajniki in zveze, ker je prenehala upravljati Multipleks C, namenjen oddajanju zasebnih televizijskih programov. Ko je eden od njih prekinil oddajanje v Mux – C, je RTV Slovenija zaradi stroškov ponudila multipleks v upravljanje drugi zasebni televiziji, vendar se ta za to ni odločila.

4.5.3.1 (Pre)pogoste napake ob uvedbi novega programsko-produkcijskega sistema

APRIL, str. 33: Izpad prenosa Nedeljskega bogoslužja, 7. 4. (3 odzivi)

»Ponovno ni bilo prenosa nedeljskega bogoslužja – Svete maše. Brez pojasnila RTV ne predvaja napovedane Svete maše. Prosimo za pojasnilo! Mesečno plačujemo RTV-prispevek, zato prosimo, da pojasnite, ker to se prevečkrat dogaja.« (K. A. I.)

Urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija Vid Stanovnik

/.../ Na televiziji se v tem trenutku ukvarjamo z uvajanjem novega celovitega tehničnega sistema, zaradi katerega so žal težave pri predvajanju številnih programskih vsebin. Žal so bile včeraj vnovič težave pri predvajanju nedeljskega bogoslužja, za kar se gledalcem iskreno opravičujem. Napaka ni bila programska, ampak tehnična.

ODGOVOR VARUHIINJE

Podrobno pojasnilo in opravičilo direktorice TV Slovenija Ksenije Horvat za včerajšnji izpad prenosa bogoslužja sta bila objavljena tudi v [Prvem dnevniku, 8. aprila](#).

APRIL, str. 34: Prvi dnevnik, 9. 4.: Neprevedena in nepodnaslovljena izjava enega od poslancev

»Zelo me motijo nepodnaslovljeni prispevki: 9. april 2024 ob 13.08, Prvi dnevnik. Vsi pač ne znamo tujih jezikov. Novinar bi lahko vsaj povzel vsebino prispevka. Nasmešek novinarja oz. novinarke mi prav nič ne pomaga pri razumevanju vsebine povedanega.« (D. P.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Žal je do omenjene težave prišlo zaradi uvajanja Daleta. Zelo se trudimo, da gledalci prehoda na nov sistem ne bi opazili, včasih pa tega žal ne moremo preprečiti. Voditeljica težko povzame vsebino izjave po prispevku, če je le možno, pa to naredimo.

ODGOVOR VARUHIINJE Z MNENJEM

Res je, v prispevku, ki ga omenjate, 20 sekund dolga izjava avstrijskega poslanca v evropskem parlamentu ni bila prevedena iz nemščine v slovenščino. To je napaka in kršitev zakona o javni

rabi slovenskega jezika, Zakona o RTV Slovenije in poklicnih meril na RTV Slovenija. Zato se je voditeljica Prvega dnevnika, ki je napako pravočasno zaznala, takoj po končanem prispevku gledalcem opravičila.

JUNIJ, str. 40: »Katastrofalno poslabšanje podnapisov v informativnem programu«

»Zadnje čase opažam katastrofalno poslabšanje podnapisov v informativnem programu – ne mislim na prevode, ampak na spremno besedilo k prispevku. V prilogi pošiljam nekaj primerov, se pa zadeva ponavlja večkrat dnevno, pogosto celo večkrat v isti oddaji. Zadnji s predsednico ter tisti s Prodijem sta nekoliko za šalo, šlo je samo za zakasnitev, kar ni tako hudo kot pri ostalih. /.../ Skratka, tovrstne napake ne pritičejo javni RTV, včasih je bilo izjemno redko.« (J. P.)

V. d. producenta Informativnega programa TV Slovenija Andrew Tom Tomanič

Težav s podnaslavljanjem je vedno manj, seveda iščemo rešitve za težave in pa kombinacijo podnaslavljanja v režiji in v montaži, odvisno od časovne komponente nastanka prispevka. Sistem postaja stabilnejši ravno z odpravo napak in pričakujem, da bo teh težav vedno manj in da bodo izzvenele. Ob tem pa seveda ne smemo pozabiti tudi človeške komponente, saj je bil prehod iz enega sistema dela v drug sistem precej zahteven in še vedno se dogajajo tudi nenamerne človeške napake, za kar se gledalcem seveda opravičujemo in jih prosimo za razumevanje.

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Gledalcu hvala za opozorilo in precejšen izbor napak, o katerih bom obvestila sodelavce. Z novim sistemom smo uvedli nekatere spremembe, včasih pa gre tudi samo za človeško napako, za katero se opravičujemo in bomo še bolj pozorni, da bo takšnih primerov čim manj.

DODATNO POJASNILO VARUJINJE S PRIPOROČILOM

Število napak pri podnapisih se je povečalo konec marca letos, ko so tudi v Informativnem programu TV Slovenija zamenjali dotedanji redakcijski in produkcijski sistem z novim, ki je

drugačen, kompleksnejši in v nekaterih delih počasnejši. To je eden od razlogov, da so se v primerih mnogih prvin, ki oblikujejo končni izdelek na zaslonu, občasno pojavljale napake zaradi časovnega zamika ene od prvin končnega izdelka, v tem primeru podnapisa. **Ni šlo torej za to, da bi avtor prispevka napačno podpisal predsednico Evropske komisije, temveč za to, da se je drugi del podnapisa »sprožil« pozneje, kot bi se moral, torej ob napačnem prvem delu, v primeru predsednice države pa sta se oba dela podnapisa predvajala pri napačni sliki. /.../** Za manjkajoče ali zamenjane črke v podnapisih (Marcon, življejsko, Ratsko, do ponedeljk ...) pa ni kriv nov produkcijski sistem, temveč programski ustvarjalci. Torej gre za človeške napake, zato bom uredništvu priporočila še večjo skrbnost in dodatno naknadno preverjanje pravilnosti zapisa.

JULIJ, str. 37: »Pogosto opazim, da v Prvem dnevniku manjkajo podnaslovi v prispevkih s tujimi govorcí.« (3 odzivi)

»Pogosto opazim, da v Prvem dnevniku manjkajo podnaslovi v prispevkih s tujimi govorcí, čemur navadno sledi opravičilo voditelja/ice. Zanima me, zakaj in kako posnetek novinar umesti v prispevek, podnaslovi ga pa ne? Je za to kriv prevajalec, težave v montaži ali kaj drugega? Zakaj je "nepopoln" prispevek umeščen v program? Ta težava se je [danes](#) (26. 7.) pojavila v prispevku o varnostnih tveganjih ob odprtju olimpijskih iger v Parizu.« (D.)

Uredništvo Informativnega programa TV Slovenija

V uredništvu se zavedamo okrnjenosti informacije, ki jo gledalcu posredujemo brez podnaslovov/podnapisov, vsak tak zdrs zato jemljemo zelo resno, da raziščemo in skušamo odpraviti vzroke zanj.

Od uvedbe novega računalniškega sistema za izvedbo in predvajanje se je delež teh napak občutno povečal, na to nas seveda opozarjajo tudi gledalci. Veliko sistemskih napak, ki se pojavljajo, so naši strokovnjaki že odpravili, vseh ne. Postopno se izboljšuje tehnično znanje zaposlenih pri delu z novim sistemom, zato v tem delu postopoma pričakujemo manj težav.

Za del manjkajočih podnaslovov je kriva tudi sama narava dela in naša želja po podajanju čim bolj svežih, najnovejših informacij – zaradi pozne priprave prispevka oziroma gradiva za objavo, pogosto podnaslove zagotavljamo med samim predvajanjem, torej "v živo", s tem pa se poveča tudi možnost, da gre kaj narobe. Včasih gre preprosto tudi samo za človeško napako, o kateri se vedno pogovorimo in preverimo, če so zaposleni pri delu spoštovali vse protokole in ali je te treba spremeniti ali posodobiti.

Prav vsak zdrs, ki slabi predajanje informacij našemu občinstvu, obžalujemo, zato se gledalcem zanj opravičujemo ter zahvaljujemo za razumevanje.

ODGOVOR VARUHNJE

Tudi pri varuhinji se je število pritožb zaradi manjkajočih podnapisov povečalo po marcu letos, ko so v Informativnem programu uvedli nov računalniški program. Od takrat se je večkrat zgodilo, da napisov ni bilo, nekajkrat so bili umeščeni pod napačne osebe ali prispevke. To dokazuje, da so bili podnapisi pripravljeni, vendar jih je sistem nepravilno umestil ali pa se

pripravljeni podnapisi niso predvajali. Varuhinja vse pripombe gledalcev zbiram, objavim v mesečnem poročilu in o njih poročam tudi na kolegiju direktorice TV Slovenija.

OKTOBER, str. 37: »Na koncu neprevedenih prispevkov informativni program enostavno objavi opravičilo.« (5 odzivov)

»Že skoraj pri vsakih poročilih se vam zgodi, da prispevka ne uspete podnasloviti, za kar se voditelj opraviči. Do sedaj sem to toleriral, tokrat pa se bom pritožil. Piše se vendar 2024. Upam, da to nepravilnost odpravite, ker so drugače prispevki odlični.« (F. G.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Hvala za vaše pripombe. Zavedamo se, da so napake prepogoste. Verjemite, da s sodelavci poskušamo narediti vse, da bi jih preprečili. Še vedno je del teh napak posledica prehoda na nov sistem, kdaj pa je posredi tudi človeški faktor.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Že sedem mesecev prejemam zelo veliko pritožb zaradi manjkajočih podnapisov tujejezičnih govorcev. Tudi sama med gledanjem oddaj Informativnega programa TV Slovenija pogosto opazim, da prevodov v obliki podnapisov ni. V prispevku o italijanskem raziskovalnem novinarju v oddaji Tednik, 7. 10., so se napisi pojavili šele v zadnjem delu prispevka. To pritruje pojasnilu urednice, da je del teh napak posledica novega programske-produkcijskega sistema. Veliko težav so odpravili, vendar se stanje ni bistveno izboljšalo. Zato bom **uredništvu priporočila, da skupaj s pristojnimi službami, ki skrbijo za izvedbo oddaj Informativnega programa, preveri možnosti za učinkovitejše odpravljanje težav s podnapisi tujejezičnih govorcev.**

ODZIVNO POROČILO urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maše Tomažin Hladen na priporočilo varuhinje

Se opravičujemo za napake. Zaradi menjave sistema imamo s tem še vedno težave, čeprav, verjemite, poskušamo vse, da se to ne bi dogajalo. Tukaj ne gre za standarde ali malomarnost in dvomim, da bodo pomagali kakršnikoli pravilniki, če nam zagode sistem.

Konkretno, 31. 10., je bilo tako, da se je urednik odločil, da zamenja izjave iz ZDA, ker so bile relevantnejše, prevod je bil pripravljen, niso pa pravočasno prišle čez sistem. Naslednji dan so uredniki dobili navodilo, naj se takšnim hitrim spremembam raje odpovejo in ne tvegajo zapletov s podnapisi.

DODATNO POJASNILO VARUHNJE GLEDALCU

O ponavljajočih se težavah s podnapisi po uvedbi novega programske-produkcijskega sistema v Informativnem programu TV Slovenija je s predstavniki proizvajalca sistema v začetku novembra govorila predsednica Uprave RTV Slovenija Natalija Gorščak in dogovorili so se za nekaj ukrepov, ki naj bi odpravili težave s podnapisi.

MAREC, str. 26: Zaradi tehničnih težav odpadla Primorska kronika, 8. 3.

»8. 3. 2024 ob 18:40 naj bi na kanalu TV Koper – Capodistria bila predvajana oddaja Primorska kronika. Vendar se to ni zgodilo. Prišlo je do blokade predvajanja in s tem izpada iz TV-programa, domnevno »zaradi okvare na trasi proti Ljubljani«. Naslednji dan (ne takoj – v terminu oddaje oz. še isti večer!) smo bili gledalci v novi oddaji Primorska kronika obveščeni, da si lahko oddajo prejšnjega dne v celoti ogledamo prek povezav na FB strani /.../ Kakšni so mehanizmi za prepoznavanje in odpravljanje tovrstnih napak?« (Civilna iniciativa Javno)

Odgovorna urednica Regionalnega TV-programa v RTV-centru Koper – Capodistria Mojca Petrič Bužan

V petek, 8. marca 2024, ob 18.03 je prišlo do okvare na mikrovalovni povezavi med Regionalnim RTV-centrom Koper – Capodistria in RTV-hišo v Ljubljani. Zaradi okvare je bilo predvajanje televizijskega programa TV Koper – Capodistria v celoti prekinjeno za približno uro in pol. V tem času ni bila predvajana oddaja Primorska kronika, ki je na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, ob 18.40. Oddajo so si gledalci lahko ogledali še isti dan:

- v živo na RAI 3 bis, na spletnem portalu MMC, na domači FB strani s pomočjo spletne povezave,

- na TV Koper – Capodistria ob koncu programa v italijanskem jeziku, na TV SLO 3 ob 22.25. Oddaje ni bilo mogoče predvajati na TV Koper – Capodistria pred koncem programa, saj se program v slovenskem jeziku konča ob 19.00 uri, torej ko okvara še ni bila odpravljena. Onemogočen dostop do oddaje v času predvajanja v živo je bil posledica tehnične napake, na katero, tako kot na njeno odpravljanje, programski delavci nismo imeli vpliva.

Opis okvare na FB strani »okvara na trasi proti Ljubljani« ni bil ustrezen, kar obžalujem, saj gre za pojasnilo v tehničnem žargonu; veliko ustrežnejša bil bila splošna oznaka »tehnična napaka«, vse dokler niso natančno raziskali in jasno pojasnili njenih vzrokov.

Dan pozneje se je voditeljica v oddaji Primorska kronika gledalcem opravičila za napako in izpad programa ter jim svetovala, kje si lahko ogledajo oddajo oziroma prispevke.

Mikrovalovna povezava oziroma trasa, kot jo v televizijskem žargonu imenujemo, se uporablja za pošiljanje programskega TV-signala TV Koper – Capodistria v RTV-hišo v Ljubljano, od koder se nato distribuira naprej proti TV-oddajnikom po Sloveniji in kabelskim ter drugim distributerjem in tako do gledalcev. Druge poti za pošiljanje TV-programskega signala iz Kopra v Ljubljano nimamo. Ko je bil televizijski tehnični vodja v turnusu na TV Koper obveščen o okvari, je skupaj s kolegi v TV-razdelilnici na RTV v Ljubljani in v enoti Oddajniki in zveze v Domžalah najprej poskušal ugotoviti mesto in vzrok okvare. Ugotovili so, da je bila okvara na eni od naprav, ki omogoča delovanje prej omenjene mikrovalovne povezave. Ta naprava je locirana na t. i. linkovskem terminalu v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria, skrbništvo nad njo pa ima enota Oddajniki in zveze. Ko je bil ugotovljen vzrok okvare, je tehnični vodja po navodilih in s pomočjo kolegov z Oddajnikov in zvez, s katerimi je bil na telefonski zvezi, okvaro odpravil. Predvajanje TV-signala TV Koper – Capodistria je bilo spet vzpostavljeno ob 19.32. Lociranje in odpravljanje okvare je terjalo precej časa, saj je tehnološka veriga signalne poti kompleksna,

narava okvare pa je bila taka, da je bil potreben precejšen trud, da so jo odpravili. V času prekinitve oddajanja ni bilo prikazano obvestilo o tehničnih težavah ali nadomeščen izpad programa z rezervnim, ker to ni bilo možno. Obvestilo ali rezervne vsebine je namreč možno umestiti v program le v sklopu predvajanja TV-programa v Kopru, ampak, kot smo že zapisali, je bila povezava med Koprom in Ljubljano v celoti prekinjena. Torej, karkoli bi bilo v Kopru umeščeno v program v času prekinitve, tega gledalci ne bi v nobenem primeru videli. Napako v Regionalnem TV-programu zelo obžalujemo. Zaradi okvare smo prav tako prizadeti kot gledalci, saj je izpad programa vplival na občutno manjši doseg našega dela, ker si občinstvo tistega dne Primorske kronike ni moglo ogledati v živo na programu Televizije Koper – Capodistria.«

V. d. vodje OE Oddajniki in zveze Andrej Trojer

8. 3. 2024 je med sedmo in osmo zvečer bil rešen problem s programsko traso za TV Koper do Ljubljane. V Kopru je vodja tehnike v sodelovanju z dežurnim linkašem na OZ (svetovanje po telefonu) zamenjal okvarjeno tiskanino z elektroniko iz druge kontribucijske trase. V tem primeru lahko le pohvalimo naše dežurne inženirje, saj so hitro in strokovno odkrili vzrok napake in jo s pomočjo dežurnega v Kopru, ki so ga vodili na daljavo, začasno odpravili napako na trasi KP–LJ.

Ukrepi OE Oddajniki in zveze:

Okvare je nemogoče predvideti. Lahko jih z rednim vzdrževanjem le zmanjšamo. Izognili bi se jim lahko s podvojenim sistemom (dodatne investicije v opremo ali optična povezava med Regionalnim RTV-centrom Koper – Capodistria in RTV v Ljubljani). Da bi se izognili podobnim težavam pri dolgotrajnih izpadih el. energije, ki so predvideni za dlje časa od avtonomije UPS na oddajniku Tinjan, v OE OZ vzpostavljamo začasno rezervno napajanje z mobilnim DEA in s tem preprečimo izpad mikrovalovnih zvez. Na ta način zagotovimo nemoteno delovanje vseh aparatov za posredovaje in oddajanje signalov regionalnega centra Koper – Capodistria.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da sta oba odgovorna in pristojna podrobno pojasnila, zakaj je prišlo do napake, kako so jo odpravili, kako so ob njej ukrepali in kaj bi lahko storili, da podobnih napak ne bi več bilo. /.../ Iz odgovora je razvidno, da ne gre za predvidljivo napako. To tudi ni bila napaka, ki bi se pojavljala večkrat. Vodja Oddajnikov in zvez je tudi pojasnil, kaj so storili in redno počnejo, da bi se takšnim napakam izognili. Največje jamstvo bi bila rezervna različica za prenos, ki pa je ob trenutnem finančnem stanju RTV Slovenija malo verjetna.

SEPTEMBER, str. 46: Zakaj 6. septembra ni bilo Primorske kronike?

»Dne 6. 9. 2024 smo ostali brez Primorske kronike na TV Koper.« (T. V.)

Vodja TV produkcije v Regionalnem RTV-centru Koper – Capodistria Blaž Svetina

6. septembra 2024 je v poznopopoldanskem času prišlo do hude okvare zvokovne mešalne mize v režiji TV studia 1 TV Koper – Capodistria, od koder se v živo predvaja tudi oddaja Primorska kronika. Režija in studio zaradi okvare nista delovala.

Tehniki so v najkrajšem možnem času s pomočjo rezervnih tehničnih možnosti usposobili režijo za delovanje, vendar se je to zgodilo šele malo pred 19. uro, zato Primorske kronike ni bilo mogoče predvajati v živo. Oddaja je bila nato isti dan posneta in predvajana nekoliko pozneje kot običajno, v programskem pasu TV-programa za italijansko narodno skupnost, umeščena pa je bila tudi na spletno stran rtvslo.si.

Odgovorna urednica Regionalnega TV-programa v RTV-centru Koper – Capodistria Mojca Petrič Bužan

Šlo je za tehnično okvaro, ki je onemogočila predvajanje v ustaljenem času in na katero nimamo vpliva. Oddajo smo posneli, ko je bila napaka odpravljena, in jo predvajali ob 21.15, po koncu prve večerne informativne oddaje programa v italijanskem jeziku. V uredništvu iskreno obžalujemo, da gledalcem nismo uspeli ponuditi oddaje ob običajnem času predvajanja, čeprav smo jo v celoti pripravili, in prosimo za razumevanje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da so pristojni primerno in podrobno pojasnili razloge za tehnične napake in se zanje tudi opravičili. Ker pa se je pri Primorski kroniki letos to že drugič zgodilo, **sem preverila, ali je bil razlog za to morda enak**, saj bi to lahko kazalo na malomarnost zaposlenih. Vendar **se to ni potrdilo**, saj je bil pri prvem izpadu oddaje, **8. marca letos, vzrok povsem drugačen**: okvara na mikrovalovni povezavi med Regionalnim RTV-centrom Koper – Capodistria in RTV-hišo v Ljubljani. /.../ Varuhinja odmike od programskih standardov budno spremljam, tudi s pomočjo vaših odzivov. Vsem napakam se ni mogoče izogniti, spremljam pa, ali programski ustvarjalci ob vsaki ugotovljeni napaki naredijo vse, da se enaka napaka ne bi več ponovila. Iz zapisanega izhaja, da so v tem primeru to storili, saj se prva napaka do danes ni več ponovila.

4.5.3.3 Odpoved predvajalnega programa na božični večer

DECEMBER, str. 32: Namesto programa se je na ekranu vrtela ura (3 odzivi)

»Na 1. programu TV SLO je bila 24. 12. ob 19.50 napovedana Božična poslanica slovenskih škofov in evangeličanskega škofa. Namesto teh poslanic se je na ekranu vrtela ura. Čez nekaj minut se je brez kakršnega koli obvestila ali opravičila začel program iz studia Maribor.« (M. B.)

»TV SLO 1, kaj je to danes ena zmešnjava? Na ekranu ura. Sedaj kar neka glasba, ansambel. Ura je 20. Vse zmešano. Je štrajk? Sedaj TV Maribor. Italijansko, 6. del. Tele M PLUS.« (G. H.)

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov Mihaela Vrbec

Zaradi tehničnih težav smo osrednji večerni program na TV SLO 1 predvajali z 20-minutno programsko zamudo (katoliško božično poslanico smo predvajali pred načrtom, evangeličanska božična poslanica ni bila predvajana na TV SLO 1, ampak naknadno na TV SLO 2):

/.../ Naknadno smo prilagodili tudi spored na TV SLO 2:

/.../ in obogatili spored naslednjega dne na TV SLO 1. /.../

Razlog: med predvajanjem Dnevnika je zatajila televizijska tehnika predvajanja programov. V ozadju predvajanja programa smo imeli popolno odpoved predvajalnega sistema, zamrznitev vseh funkcij predvajanja na TV SLO 1, TV SLO 2, TV SLO 3. Kljub trudu administratorske ekipe in ekipe tehnologov ter razvojnih inženirjev sta identifikacija tehnološke napake in administratorski poseg zahtevala svoj čas za ponovno vzpostavitev predvajalnega strežnika. V vmesnem času sta ekipi realizacije predvajanja TV-programov in TV-razdelilnice reševali predvajanje programov s programsko okornimi obvodi. Tehnološka napaka je privedla do predvajanja nepredvidenih vsebin na TV SLO 1 s prikazom ure, ponekod t. i. črnine, v nadaljevanju s predvajanjem programskih vsebin RC TV MB.

Po odpravi tehnološke napake smo predvajali programske vsebine v skladu s sporedom TV SLO 1, vendar z 20-minutno zamudo. Sprememba sporeda je bila objavljena na TTX/MMC; gledalce smo o vseh spremembah ur sporeda večernih programskih vsebin po 20.20 ves čas seznanjali z grafično pasico.

Za tehnološko nepravilnost in zamudo pri predvajanju večernega božičnega programa se gledalcem opravičujemo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Kot je razvidno iz podrobnega opisa dogajanja pri predvajanju programa TV Slovenija 1, razlog za odsotnost in zamik predvajanja ni bila človeška napaka, temveč tehnična – popolna odpoved predvajalnega programa. Ker ta ni deloval, ni bilo možno predvajati niti napisa z obvestilom, kaj se dogaja in kdaj lahko gledalke in gledalci pričakujejo normalno predvajanje. Tudi sama sem, podobno kot vi in številni gledalci, z velikim začudenjem že po Dnevniku, nato pa še po Slovenski kroniki in Športu, gledala na zaslonu uro, ki jo je spremljala neprijetna glasba. Minute z uro in neprijetno glasbo so se res vlekale. Ker sem bila ves čas pred zaslonom, pa sem videla katoliško božično poslanico, pri čemer sem ob preverjanju sporeda ugotovila, da je bila predvajana šest minut pred napovedjo v sporedu, zato ste jo verjetno zamudili. Evangeličanske pa ni bilo; kot je pojasnila vodja službe, so jo predvajali pozneje na TV SLO 2.

Ko so ob 20.20 ponovno vzpostavili predvajanje, se je na zaslonu večkrat pojavil napis s pojasnilom in opravičilom. V naslednjih dneh so na TV Slovenija opravili tudi temeljito analizo vzrokov za nastale težave in sprejeli ukrepe, da se kaj podobnega ne bi več ponovilo.

4.5.3.4 *Zatemnitev prenosov športnih dogodkov*

JULIJ, str. 36: »Zakaj se izvaja zatemnitev prenosov OI 2024 na HTV2?« (2 odziva)

»Zakaj se izvaja zatemnitev prenosov OI 2024 na HTV 2, hkrati pa se dovoli prenos istih na ORF, Eurosport ... zatemnitev se izvaja celo takrat, ko HTV prenaša finale tenisa ATP Umag 2024, ki ga RTV SLO sploh ne prenaša.« (I. B.)

ODGOVOR VARUHNJE

O zatemnitvah ne odloča RTV Slovenija, temveč tisti, ki prodajajo pravice za TV-prenos posamezni televiziji v določeno državo. Načeloma dovolijo predvajanje tisti televiziji, ki je kupila

pravice, in to samo na območju države, za katero imajo pravice. Prenose, ki jih je kupila RTV Slovenija, lahko spremljate v tujini z uporabniškim računom, ki ga imate kot plačnik RTV-prispevka. Podrobnejši odgovor o zatemnjevanju programov je v poročilu [JUNI](#), str. 13.

4.5.3.5 Prenehanje upravljanja Multipleksa C

[FEBRUAR](#), str. 53: RTV Slovenija s 1. februarjem prenehala upravljati multipleks C (8 odzivov)

»TV je do zdaj kazala Golico in 24, zdaj ne več. Ali morda veste, kdaj bosta spet nazaj? Sem že prileten, pa sem za kratek čas gledal.« (F. O.)

Vodja OE Oddajniki in zveze Andrej Trojer

Multipleks C (Mux – C) je bil namenjen oddajanju komercialnih programov. Dne 31. 1. 2024 je izdajatelj komercialnega programa Golica sporazumno prekinil oddajanje v Mux – C in je posledično v Mux – C ostal samo še program Nova24 TV. Ker bi oddajanje le enega komercialnega programa v Mux – C (Nova24 TV) za RTV predstavljalo velik presežek stroškov nad prihodki (finančni minus na komercialnem omrežju), se je RTV odločila, da upravljanje Mux – C prepusti izdajatelju programa Nova24 TV, ki pa te ponudbe ni sprejel. Zaradi racionalizacije stroškov se je RTV odločila za prenehanje upravljanja Mux – C. Več na:

<https://www.rtv slo.si/rtv/za-medije/sporocila-za-javnost/rtv-slovenija-bo-prenehala-z-upravljanjem-multipleksa-c/689412>;

<https://www.rtv slo.si/rtv/za-medije/sporocila-za-javnost/rtv-slovenija-s-1-2-2024-ugasa-upravljanje-multipleksa-c/696749>;

[Agencija obvešča javnost o izklopu omrežja DVB-T Multipleks C \(akos-rs.si\)](#).

4.5.3.6 Podlaga/Oblika podnapisov

[FEBRUAR](#), str. 55: »Bo TV Slovenija spremenila podnapise? Ko so na beli podlagi, so črke težko berljive.«

»Bo TV Slovenija kaj spremenila glede podnapisov? Ko so na beli podlagi, so črke težko berljive. Pa tudi v nekaterih drugih primerih. Obrobe so pretanke, ne pomagajo dovolj. Zakaj ne uvedete sive podlage pod podnapisi, tako kot ima HRT ali nekatere druge TV? Tako izgubljate tudi gledalce, ker mnogi ne vidijo brati in preklopijo na druge TV, ki imajo podnapise na podlagi ali sinhronizirajo prevode.« (F. J.)

Vodja TV produkcije Jože Knez

Oblika podnapisa na RTV Slovenija je določena glede na različna priporočila, tako tehnična kot priporočila ustvarjalcev vsebin, še posebej pa ustvarjalcev igranih vsebin. Ti vsebino gradijo na slikovni kompoziciji, zato je njihovo priporočilo, da je slika čim manj zakrita.

Dejstvo je, da uporaba temnejšega ozadja zakriva v povprečju 10 % slike. Zato je bilo treba sprejeti kompromis in za zagotavljanje berljivosti brez podlage smo nekoliko povečali velikost črk in debelino obrobe. Oboje zagotavlja ustrezno berljivost. Se pa zavedamo, da so tudi primeri, ko je berljivost nekoliko zmanjšanja, in to se zgodi, ko slika vsebuje veliko drobnih

detajlov v spodnji tretjini zaslona. Izjemoma v takih primerih in v primeru, ko želimo zakriti tujejezični napis, uporabimo za črke ozadje – bodisi polprosojno ali pa neprosojno, odvisno od primera in samo za čas trajanja vsebine, ki zmanjšuje berljivost.

Dogovarjamo pa se tudi za uvedbo postopka istočasnega prikazovanja podnapisov prek teleteksta. Ti podnapisi se prikazujejo na črni neprosojni podlagi in z velikimi tiskanimi črkami. Na ta način bomo omogočili, da lahko gledalec izbira, ali bo bral originalne podnapise ali podnapise s teleteksta.

Vodja Službe za prevajanje, lektoriranje in podnaslavljanje Barbara Müller

Kolikor sem sama zaznala ob spremljanju televizije, je HRT eden redkih kanalov, ki pri podnapisih uporablja gledalcu všečno sivo pasico. Na TV Slovenija pasico zaradi berljivosti uporabljamo ciljno, kadar podnapis prekriva izvirne napise v spodnji tretjini zaslona. Večina kanalov pa uporablja različno velike bele črke z različno debelo obrobo.

MAJ, str. 49: Pripomba in pobuda: Podnapisi naj ostanejo na TV-zaslonu dlje časa

»/.../ ko napišete v poročilih, da govori gospod ta in ta, tisti podnapis izgine v sekundi ali dveh, tako da ne utegnemo prebrati, kdo je in koga zastopa. /.../ morajo biti na zaslonu tako dolgo, da jih tudi mi starejši lahko preberemo. Včasih je veljalo, da morajo biti tako dolgo, da jih lahko celo dvakrat preberemo, ker jih samo tako lahko res razumemo in si jih zapomnimo.« (D. E.)

4.5.3.7 Preglasna glasbena podlaga v pogovorni oddaji

MAREC, str. 31: Preglasna glasbena podlaga v pogovornih oddajah (2 odziva)

»A lahko utišate ali ukinete glasbo pri pogovornih oddajah? Na primer pri Marcelu. Že on tako hitro govori, da komaj slediš, potem pa še preglasna glasba, da gosta slabo slišiš. Tudi pri drugih pogovornih oddajah in napovednikih je glasba preglasna.« (B. R.)

Režiserka oddaje Urška Žnidaršič

Glasbeno podlago za studijski del oddaje sta ustvarila izjemna in večkrat nagrajena glasbenika, ki sta zelo ustrezno ujela vzdušje oddaje in je tudi tehnično pripravljena tako, da ni visokih in nizkih tonov in tako ne moti intervjuja. Splošna debata o potrebi glasbe med intervjuji traja že od samega obstoja oddaje Studio City in ekipa se že leta odloča, da je potrebna. Morda pa se lahko vsake toliko zgodi, da jo da tonski mojster preveč naglas, na kar bomo pozorni.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Veliko gledalk in gledalcev (pa tudi radijskih poslušalcev) negoduje, da zaradi glasbene podlage slišijo govor manj razločno in razumljivo, kot bi ga brez glasbe. Varuhinja sem na to večkrat opozorila in dodala, da morajo imeti programski ustvarjalci v mislih gledalke in gledalce v domačem okolju, ki je drugačno od studijskega. V studiu glasba lahko dopolni in nadgradi vsebino ter soustvari želeno vzdušje, v domačem okolju pa se meša z mnogimi drugimi zvoki iz okolice, zato se dopolnjujoč učinek kaj hitro lahko prevesi v motečega.

NOVEMBER, str. 46. Prvi dnevnik, 16. 11.: »Gre za žaljiv odnos do gledalcev in do nastopajoče.«

»Tokrat kar po "šolsko" izrekam grajo, ki jo prenesite uredniku Prvega dnevnika ob 13 h, ki je bil na sporedu v soboto, 16. 11. Novinarke Nastjo Stopar, ki je poročala iz Maribora, ste prikrajšali za dober nastop. Kako je lahko odgovorna oseba posnela novinarko z ozadjem glasnega govora udeležencev dogodka? Gre za žaljiv odnos do gledalcev in do nastopajoče.« (I. M.)

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Hvala za vašo pozornost. Res je, žal smo imeli težave s tonom, ki so se pojavile ob oglašanju. Pred tem je bila, kot vedno, opravljena tudi vaja, žal je prišlo do napake na terenu. Se opravičujemo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Pri oglašanju so zvoki iz ozadja res preglasili novinarko, njeno oglašanje je bilo še komaj razumljivo. Urednica je pojasnila, da se je neljuba napaka zgodila kljub predhodni vaji in se zanjo tudi opravičila.

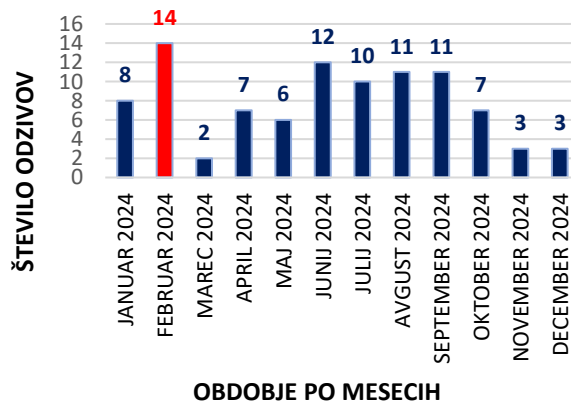
4.5.4 OGLAŠEVANJE IN FINANCIRANJE RTV SLOVENIJA

Na oglaševanje se je v letu 2024 nanašalo 94 odzivov, kar je rekordna letna številka. Glavni razlog za povečano število je **TV-prodaja**, nanjo se je nanašala več kot tretjina odzivov na oglaševanje. V odzivih so se gledalci pritoževali, da je zavajajoča, da moti spremljanje olimpijskih iger, da so oglasne oddaje zelo dolge in hkrati na sporedu na TV SLO 1 in TV SLO 2 in da tak način oglaševanja ne spada na javno televizijo. Nekaj pritožb se je nanašalo tudi na **oglasne oddaje na radiu**, kjer so poleg sporne vsebine poslušalci navajali še, da označitev na začetku in na koncu ni dovolj. Dve pritožbi sta se nanašali tudi na podoben način oglaševanja **na spletni strani rtvslo.si, t. i. advertorial**, kjer je varuhinja presodila, da so ta oglasna sporočila nezadostno ločena od novinarskih in zato zavajajoča.

En odziv je opozoril na spornost novega načina »ciljanega« (addressable) oglaševanja, ki ga med predvajanjem TV-programa umeščajo operaterji. Ostali odzivi na oglaševanje so se nanašali na **promocijsko umeščanje izdelkov** in na velik delež oglasov na televiziji.

Na RTV-prispevek je bilo 33 odzivov, največ ob napovedanem dvigu RTV-prispevka konec avgusta, ko so mnogi izrazili pričakovanja, da ob višjih položnicah ne bi več gledali TV-prodaje.

Število odzivov 2024:
Oglaševanje

4.5.4.1 Oglasne oddaje na TV Slovenija: preveč, neprimerne za javno TV

FEBRUAR, str. 51: Moteči ponavljajoči se oglasi, oglasi v tujem jeziku in TV-prodaja (5 odzivov)

»Saj vem, da morate imeti oglase, a lepo vas prosim, ne predvajajte jih istočasno na obeh programih. Prej sem gledal mojo sosedo Herto na prvem programu, sem zamenjal na drugega, je bila tudi tam. A ne morete narediti tako, da ne bodo oglasi na obeh programih TV hkrati? Da imamo vsaj kam preklopiti? Sicer bomo morali obrniti na konkurenco!« (I. Ž.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej** v sodelovanju s Službo za trženje TV-programov in oddaj

Vsi oglasi, ki jih omenjajo gledalci, so bili predvajani v skladu z zakonskimi določili in veljavnimi predpisi RTV Slovenija. Razumemo, da je ponavljajoči se oglas – čeprav znotraj več različnih oglasnih blokov – lahko nadležen, a to ne more biti razlog, da bi objavo takšnega oglasa zavrnil. /.../ Trudimo se, da se oglasne prekinitve na TV SLO 1 in TV SLO 2 ne bi prekrivale, shema TV SLO 2 pa je zaradi športnih prenosov, ki so mnogokrat nepredvidljivi, polodprta, kar pomeni, da lahko prihaja do zamud ali odpadlih prenosov, zato so tudi spremenjena predvajanja oglasnih prekinitev.

Še vedno imamo v programih TV SLO številne vsebine, ki jih ne prekinjamo z oglasi.

TV-prodajam se v trenutni finančni situaciji enostavno ne moremo odpovedati. Naša zaveza je, da jih uvrščamo tako, da so za gledalce čim manj moteče, kar nam zaradi številnih omejitev ne uspe vedno. Gledalcem se vsekakor zahvaljujemo za razumevanje.

MAREC, str. 22: »Neokusnost, nasilnost reklamiranja na nacionalni TV SLO« (2 odziva)

»Javna TV predvaja reklame, v katerih gre za nevarno zavajanje. Primer je oddaja podjetja Biostile, kjer prodajajo rešitev za vse bolezni in težave. To ne spada na javno TV.« (B. P.)

Varuhinja je odziv gledalca B. P. posredovala vodji Službe za trženje na TV Slovenija. Ob tem je zapisala:

»V priponki je delček oglasa, za katerega sprašujem, ali ustreza Poklicnim merilom in načelom novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki v točki 19 opredeljujejo etična merila oglaševanja: *»V programih RTV Slovenija se lahko pojavljajo samo tista oglasna sporočila, ki so v skladu z zakonom in naslednjimi etičnimi merili: a) Sporočila v oglasih morajo biti resnična. Objavljanje zavajajočih oglasov je neetično in nezakonito.«* V oglasu je med drugim navedeno: *»Najboljši Q10 na trgu«*. Je sporočilo oglasa resnično oz. skladno s točko 19.1 a)?«

Vodja Služba za trženje TV-programov in oddaj **Andrej Tekavec**

Glede 19. člena etičnih meril je težko z naše strani za vsak oglas presoјati, ali so vse trditve 100-odstotno resnične (npr. težko naredimo raziskavo o tem, ali je omenjeni Q10 res najboljši na trgu, niti to ni smiselno). Kadar gre za preverljive trditve in očitno kršenje določil, spot vedno zavrremo. Pri takšnih primerih, kot je ta, pa se pri morebitnih ugotovljenih kršitvah sklicujemo na 4. člen Prodajnih pogojev, ki pravi »RTV Slovenija ne prevzema nikakršne odgovornosti za vsebino oglasov ter resničnost trditev v njih. Odgovornost za to v celoti prevzema naročnik.«

Naj omenim še, da so TV-prodaje pod skrbnim očesom inšpekcijskih služb, ki praktično vsak mesec od nas potrebujejo posnetke oglasov in kontaktne podatke naročnika. Ne vem, ali je bilo kdaj ugotovljeno, da je s takšnimi oglasi kaj narobe, vsekakor pa TV Slovenija ni bila še nikoli opozorjena, da je bilo z naše strani karkoli narobe.

ODGOVOR VARUHNJE

Oglasi, še zlasti TV-prodaja, pogosto vznemirjajo gledalke in gledalce javne TV Slovenija, nekoliko manj pripomb prihaja zaradi oglasov v radijskih programih in na spletni strani rtvslo.si. Naj najprej pojasnim, da je oglaševanje na RTV Slovenija urejeno z nekaj zakoni. [Zakon o RTV Slovenija](#) določa naloge in financiranje RTV Slovenija, med viri financiranja pa so tudi prihodki od oglaševanja. Zakon, ki ga sprejema Državni zbor, bi lahko določil tudi, da se RTV Slovenija ne financira z oglaševanjem. Nekaj evropskih javnih RTV je povsem brez oglasov. [Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah](#) (ZAvMS in ZAvMS-B) določa pravice in dolžnosti medijev glede oglaševanja /.../; med drugim, da skupni obseg TV-oglaševanja v TV-programu ne sme preseči 20 odstotkov časa med 6. in 24. uro, za RTV Slovenija pa velja strožja omejitev, na največ 15 odstotkov programskega časa med 6. in 18. ter med 18. in 24. uro. ZAvMS določa omejitve tudi glede TV-prodaje. Nadzor nad izvajanjem tega zakona izvaja Agencija za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS), glede posameznih vsebin tudi inšpekcije za posamezna področja, ki so denimo pristojne za preverjanje, ali je izdelek zdravilo ali ne.

RTV Slovenija mora poleg navedene zakonodaje pri umeščanju oglasov in TV-prodaje spoštovati tudi [Pravilnik](#) o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki v točki 19 podrobneje ureja tudi oglaševanje in TV-prodajo: /.../

TV Slovenija ima glede nadziranja in preverjanja veliko pristojnosti in pravic. Kot izhaja iz odgovora vodje Službe za trženje, pa vseh ne more uresničevati, ker za vse ni strokovno usposobljena. Primer tega je prav delček oglasa, ki ste ga posredovali: ali je Q10 res najboljši na slovenskem trgu, TV Slovenija ne more preveriti, ker za to ni strokovno usposobljena. Kot izhaja iz odgovora, v Službi za trženje TV Slovenija preverjajo resničnost splošno preverljivih trditev, pa tudi mnoge druge točke iz pravilnika.

Z vidika spoštovanje zakonodaje je pomembno, da so oglasi in TV-prodaja jasno označeni, da jih gledalci zlahka ločijo od informativnih in drugih vsebin. Dodajam še, da o zavajajočem oglaševanju odloča tudi [Častno razsodišče](#) Slovenskega oglaševalskega društva, ki obravnava prijave glede kršenja [Kodeksa oglaševanja](#) (nekaj razsodb si lahko ogledate [tukaj](#)).

Vsekakor kot varuhinja pravic gledalcev podpiram javno razpravo o tem, ali naj javna RTV sploh ima oglase ali ne, koliko, kdaj, med katerimi vsebinami ...

[JUNIJ, str. 35: Spet o moteči TV-prodaji](#) (7 odzivov) [in oglasni oddaji na Valu 202](#) (2 odziva)

»To, da reklamirate, milo rečeno, sporne izdelke (Biostile ...), bi še nekako sprejel, če ne bi bili javna TV (torej z nekim poslanstvom?), sodu pa izbije dno izjava, da s tem ne kršite nobenih predpisov. Ste že kdaj slišali za moralo in etiko?« (M. L.)

»Koliko prihodkov ima RTV Slovenija s podjetjem Biostile, če jo že moramo kar naprej poslušati in gledati? Vlada bi morala zagotoviti financiranje RTV Slovenija, da bi TV-prodajo lahko ukinila.« (A. G.)

JULIJ, str. 31: *»Ste najverjetneje edina nacionalna TV, ki svoj program nenehno rešeta z reklamami.« (3 odzivi)*

»Ravnokar so se začele olimpijske igre in seveda z zanimanjem spremljamo nastope naših športnikov. /.../ V vsakem nekoliko daljšem premoru (ne samo med športnimi prenosi) pa smo deležni bombardiranja s 'prodajnimi reklamami'.« (I. L.)

Skupen odziv vodstva TV Slovenija in Službe za trženje TV-programov in oddaj

Televizijsko prodajno okno je ena od oblik oglaševanja na javni televiziji, ki je zakonsko opredeljena in je že več let del sporeda Televizije Slovenija. Televizijska prodajna okna je TV Slovenija v svoje sporede vključevala tudi, ko je bila v bistveno boljši finančni kondiciji. Prav gotovo si nobeno programsko vodstvo v sporedu ne želi televizijske prodaje; v času, ko stabilno financiranje RTV Slovenija ni zagotovljeno, pa smo za produkcijo programa primorani na trgu pridobivati vedno več sredstev. Samo za ilustracijo – prihodki iz TV-prodaje letošnjega leta so višji od letošnjega proračuna celotnega Razvedrilnega programa.

V zvezi s televizijskimi prodajnimi okni podjetja Biostile pa dodatno pojasnjujemo: RTV Slovenija ni bila seznanjena z odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS, saj so naslovljene izključno in direktno na naročnika oglasa. Ko smo izvedeli, da odločbe obstajajo, je vodstvo Televizije Slovenija v okviru instituta dostopa do informacij javnega značaja od Zdravstvenega inšpektorata RS nemudoma zahtevalo vpogled v pravnomočne odločbe, ki so bile v zadnjih treh letih izdane zoper naročnika omenjenih oglasov. Hkrati smo vsa televizijska prodajna okna v naših programih še dodatno označili (bolj kot nam to nalaga zakonodaja) in jih opremili z dodatnimi napisi, ki gledalce veš čas še dodatno obveščajo, da gre za prodajno okno.

Po pregledu odločb je Služba za trženje TV-programov in oddaj naročnika pozvala, naj vsa televizijska prodajna okna, v katerih so uporabljene trditve, ki so predmet odločb, nemudoma umakne ali pa jih korigira v skladu z odločbami. Po zagotovilih Službe za trženje TV-programov in oddaj v sporedu Televizije Slovenija trenutno ni prodajnih oken, v katerih bi bili izdelki promovirani v nasprotju z nam znanimi odločbami Zdravstvenega inšpektorata RS.

ODGOVOR VARUJINJE Z MNENJEM

Odgovor vodstva pojasnjuje finančno-etični in profesionalni primež, v katerega je ujeta TV Slovenija zaradi nestabilnega financiranja. To jo peha v pridobivanje prihodkov iz oglaševanja, čeprav to krni programski čas, namenjen informativnim, izobraževalnim, kulturnim, športnim in drugim vsebinam v interesu javnosti. TV Slovenija sicer dosledno spoštuje [Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah](#), ki v šestem poglavju določa televizijsko oglaševanje in televizijsko prodajo, za TV Slovenija še strožje kot za druge televizijske programe. Na drugih TV-programih lahko skupni obseg televizijskega oglaševanja in televizijske prodaje v televizijskem programu dosega do 20 odstotkov časa med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro, na TV Slovenija pa četrtno manj, do 15 odstotkov časa med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro. Poleg tega v

času med 18. in 23. uro v posameznem televizijskem programu Radiotelevizije Slovenija ni dovoljeno predvajanje TV-prodajnih oken. TV Slovenija poleg tega z oglasi in TV-prodajo ne sme prekinjati programskih enot, kot so celovečerni ali televizijski filmi (razen serijskih filmov, nanizank in razvedrilnih oddaj), dnevnoinformativnih oddaj in oddaj, ki imajo kulturni, umetniški, znanstveni ali izobraževalni značaj. Za komercialne TV-programe te omejitve ne veljajo. **Kljub temu je na TV Slovenija oglasov in TV-prodajnih oken veliko in so za gledalke in gledalce moteči. O tem pričajo tako vaš kot tudi drugi odzivi gledalcev, ki prihajajo praktično vsak mesec.** RTV Slovenija ima glede tega precej omejene možnosti. Od oglaševalcev lahko zahteva, da spoštujejo vse zakone in tudi Pravilnik o poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki podrobneje določa pravila oglaševanja. Ne more pa preverjati resničnosti vseh trditev ali kršitev posamezne področne zakonodaje (denimo o prehranskih dopolnilih), za katere so pristojne inšpekcijske službe. Žal tudi sistem inšpekcijskega nadzora ne vključuje samodejnega obveščanja medija, v katerem je inšpekcija zaznala kršitev, kot je tudi pojasnjeno v odgovoru.

Vsekakor menim, da bi področje oglaševanja in TV-prodajnih oken terjalo več širših družbenih razprav in sistemskih ukrepov, od podrobnejše pravne ureditve posameznih področij in medijskega opismenjevanja občinstva o pasteh oglasnih sporočil in TV-prodaje do financiranja RTV Slovenija, vključno s tem, ali naj se RTV Slovenija sploh financira tudi z oglaševanjem in prodajnimi okni in če da, kolikšen naj bo ta delež.

[AVGUST](#), str. 59: »Zavajajoče oglaševanje«, prekinjanje prenosov olimpijskih iger z oglasi ... (11 odzivov)

»Namesto olimpijade je prodajno okno!? /.../ Promovira se izdelke, ki jih je inšpekcija označila za zavajanje!? Torej je pomemben samo kapital, ne ljudje!?« (D. Š.)

»Sprašujem se, ali moram še plačevati RTV-pristojbino glede na vašo zavajajoča oglaševanja prehranskih dopolnil, ki jih forsirate na radiu in televiziji. Radiotelevizija je zaradi obveznega plačila pristojbine kulturna in izobraževalna ustanova. Ker pa nam vi vsiljujete lažne in zdravju škodljive oglase, se sprašujem, ali je RTV še kulturna in izobraževalna ustanova.« (A. M.)

ODGOVOR VARUHINJE

Zadnje tedne sem prejela na TV-prodajo zelo veliko pritožb, objavila sem jih tudi v mesečnem poročilu za [JULIJ](#), skupaj s pojasnilom vodstva TV Slovenija in Službe za trženje TV-programov. /.../ Svet RTV Slovenija sem na avgustovski seji zaprosila, da v prihodnjih tednih o tem opravi razpravo na seji komisije Sveta RTV Slovenija za programske standarde in odzive javnosti in morda tudi na kakšni drugi komisiji, saj gre za vprašanje, ki ni povezano samo z ugledom RTV Slovenija, nezadovoljstvom občinstva, etičnimi standardi ipd., temveč tudi s prihodki in poslovanjem RTV Slovenija.

[OKTOBER](#), str. 34: »Ali ocenjujete, da TV-prodaja sodi na slovensko nacionalno televizijo?« (2 odziva)

»Ali ocenjujete, da oddaja Televizijsko prodajno okno po kvaliteti produkcije, rabi slovenščine (saj veste, dvojina je včasih težava), izdelkih, ki jih tam prodajajo, in formatu oddaje sodi na slovensko nacionalno televizijo?« (K. E.)

Strokovni sodelavec v Službi za trženje TV-programov in oddaj Uroš Tekavec

V oddajah TV-prodaje voditelji načeloma govorijo čisto slovenščino, gostje pa niso zavezani k pravilni izgovorjavi (narečja ipd.).

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede rabe slovenščine odgovarjam, da mora tudi TV-prodajno okno spoštovati vsa pravila knjižne slovenščine na podoben način, kot to velja za ostale vsebine RTV Slovenija: poklicni govorci morajo govoriti pravilno knjižno slovenščino, prav tako morajo biti v pravilni slovenščini vsi napisi. Gostje pa lahko govorijo tudi v narečju, manj knjižno in podobno, morajo pa biti razumljivi.

4.5.4.2 Pobuda za stalni termin TV-prodajnega okna

AVGUST, str. 63: »Izberite stalni termin za prodajno okno.«

»Plačujem RTV Slovenija. Gledam pa program kot na kakšnem komercialnem kanalu. Sploh v poletnem terminu. Prodajno okno je dobra reklama, a ne tako pogosto. Raje dvignite ceno za tako oglaševanje in zmanjšajte količino takega oglaševanja. /.../ Izberite stalni termin za tako oglaševanje. Upam, da ob podražitvi prispevka tudi ta problem rešite. Tako bi RTV Slovenija postala javna TV, a ne prisilno plačljiv komercialni kanal.« (L. Č. G.)

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej

TV-prodajna okna na TV SLO 1 imajo večinoma stalne termine in gredo v program točno po sporedu. Morda še podatek, da po 18. uri TV-prodajnih oken ne predvajamo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Glede stalnega termina predvajanja TV-prodajnega okna sporočam, da so na TV SLO 1 že sedaj termini bolj ali manj stalni: prvi po jutranjem otroškem programu oziroma po koncu oddaje Dobro jutro, drugi okrog 11. ure, popoldne pa sta še dva: prvi ob 14.15, drugi okrog 15. ure (glede na dolžino oddaje prej), ob nekaterih dneh je še tretji termin pol ure pozneje. /.../ Na TV SLO 2 TV-prodaja ni zapisana v sporedu, ker je spored zaradi športa tam nepredvidljiv.

4.5.4.3 O slabem označevanju oglasnih oddaj na radiu

JUNIJ, str. 38: »Na radiu, če začneš poslušati na sredini, ne veš, da gre za oglas.« (2 odziva)

»Na Valu 202 sem slišal zavajajoč oglas za Biostile z neko Hertto Kosmina. Vsi vemo, da gre za plačan oglas. Na televiziji je to vsaj ves čas lahko označeno kot oglas, na radiu pa, če začneš poslušati na sredini, ne veš, da gre za oglas. Oddaja je, kot da gre za strokovno oddajo, čeprav

je veliko zavajanja ... Lahko bi razmislili na RTV SLO o kakem internem aktu, ki bi prepovedoval oglase, ki so evidentno, dokazljivo in namensko zavajanje.» (M. K.)

V. d. odgovornega urednika Vala 202 Nejc Jemec

Oglasna oddaja je kot oglasna vsebina označena na začetku in ob koncu predvajanja. Podobno torej, kakor so označeni tudi oglasni bloki. Pri presojanju o (ne)primernosti se lahko opremo na veljavne zakonske predpise in interne akte RTV Slovenija. Skladno s prodajnimi pogoji za oglaševanje v programih RTV Slovenija ne prevzema odgovornosti za vsebino oglasov ter resničnost trditev v njih. Odgovornost za to v celoti prevzema naročnik. Sicer lahko RTV Slovenija oglas zavrne, če je njegova vsebina v nasprotju z veljavnim zakonom o medijih in zakonom o avdiovizualnih medijskih storitvah, zakonom o varstvu potrošnikov in drugimi zakoni oziroma podzakonskimi akti, ki urejajo področje trženja in oglaševanja, vendar pa mora nasprotje s predpisi dokazati oz. določiti pristojni organ. RTV Slovenija ne more presojati skladnosti vsebine oglasov, npr. na področju zdravja, kjer ima pristojnost nadzora zdravstveni inšpektorat. Kot javni zavod zagotavljamo enake pogoje oglaševanja vsem naročnikom ter skrbimo, da je tudi oglaševanje v skladu s programskimi načeli RTV Slovenija. Vsako dokazano kršitev teh načel obravnavamo resno, predvsem pa delujemo tudi preventivno in vsakega naročnika pozovemo k umiku ali spremembi oglasa, če zaznamo, da bi lahko prišlo do kršitve zakonskih predpisov ali programskih standardov, kar smo naredili tudi tokrat.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Podobno kot pri TV-prodaji bi bila tudi pri radijskih oglasnih oddajah potrebna širša javna razprava in javna razprava odločevalcev (na ravni države, ki je ustanoviteljica RTV Slovenija) o oglaševanju v programih RTV Slovenija. **Glede označevanja oglasne oddaje bi bilo zelo primerno, če bi tudi Radio Slovenija našel možnost označevanja oglasne oddaje ves čas njenega trajanja.** TV Slovenija je to storila in sedaj ves čas trajanja oglasne oddaje gledalce na to opozarja napis na zaslonu. Pri radijski oglasni oddaji rešitev z napisom ni možna, morda pa se vendar najde kakšen način za jasnejše ločevanje oglasne oddaje tudi med njenim predvajanjem.

4.5.4.4 Označevanje oglasov na teletekstu

SEPTEMBER, str. 43: Oglas na teletekstu: »Ni naslova podjetja, ni spletne strani, ni pogojev poslovanja.«

»Že dalj časa (od 5. 8.) oglašujete oglas neznanega podjetja za razne brezplačne izdelke (magnetni pas, tablete, očala ...). Gre za popolno zavajanje in laž, nobenega izdelka ne podarijo, čeprav npr. piše 150 gratis pasov ali 350 gratis očal za nič evrov /.../. Ni naslova podjetja, ni spletne strani, ni pogojev poslovanja, ni možnosti reklamacij in vračila. Mislim, da delujejo popolnoma nezakonito in vi jih pri tej nepošteni praksi s tem oglasom podpirate.« (M. P.)

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaja Jakopič

Vsebinske oglase, ki jih uporabnica omenja, je v skladu z našo uredniško politiko, oglasi prav tako ustrezajo internim pravilom oglaševanja. Ker smo pri oglaševanju na teletekstu omejeni s

prostorom, ki je namenjen besedilu, smo zdaj našli rešitev, da bo pri oglasu dodan tudi naročnik oglasa. Za resničnost objav v oglasih pa so odgovorni oglaševalci oziroma naročniki oglasov.

Varuhinja se je direktorici digitalnih vsebin zahvalila za dodanega naročnika oglasa, saj je to za bralce pomembna informacija. Prosila je še, da bi na stran z oglasom dodali napis »oglasna stran« ali »oglas« ali »oglasno sporočilo«, da bralec na vsaki strani takoj vidi, da gre za oglas. Hkrati je predlagala še poslovenjenje napisa na strani 780 (*Oglasi* namesto *Reklame*).

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaja Jakopič

Hvala, smo dodali v oglas napis, urejamo tudi izraz »reklame«, to bo malo trajalo, ker je treba grafiko popraviti ročno.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da se je direktorica zelo hitro in primerno odzvala in uredila pomanjkljivosti, na katere je bila opozorjena. Oglasi so namreč na RTV Slovenija dovoljeni, tudi na teletekstu. Pomembno pa je, da so jasno ločeni od programskih vsebin, da bralci, gledalci in poslušalci takoj vidijo, da gre za oglas in ne za novinarsko ali drugo programsko vsebino. Na spletni strani rtvslo.si je označevanje že primerno urejeno, sedaj je tudi na teletekstu. Glede /.../, da gre za popolno zavajanje, da ni jasen način poslovanja, reklamacije in vračila, pa sporočam, da RTV Slovenija ni pristojna za preverjanje, ali oglaševalec deluje skladno z zakoni in pošteno tržno prakso. So pa za to pristojne državne ustanove, med drugim tržni inšpektorat, na katerega se lahko obrnete s prijavo. Državni organi imajo vse vzvode, da lahko preverijo poslovanje oglaševalca, RTV Slovenija pristojnosti na tem področju nima.

4.5.4.5 Oglasna sporočila (advertorial oglaševanje) na MMC-ju

OKTOBER, str. 33: »Pritožba glede zavajajoče predstavitve oglasnega sporočila na strani MMC«

Bralka **B. P.** se je pritožila nad načinom predstavitve in umestitve [oglasnega sporočila o jedrski energiji](#) na spletni strani MMC-ja, saj je imelo oglasno sporočilo enako tipologijo naslova in črk kot novinarski prispevki, umeščeno pa je bilo v rubriko Novice na prvi strani MMC-ja. Tudi znotraj oglasnega sporočila je bila enaka tipologija črk in prelom kot v novinarskih člankih, »tako da bralec, če ne preveri, kdo je avtor (na tem mestu piše Oglasno sporočilo), sploh ne ve, da bere propagando investitorja«, je napisala bralka. Odziv je poslala varuhinji, v vednost pa direktorici digitalnih vsebin RTV Slovenija in odgovorni urednici Uredništva za nove medije.

Vstopna stran MMC z oglasom, ki je sprožil odziv gledalke:

RTV SLO MMC SLOVENIJA SVET ŠPORT KULTURA ZABAVA IN SLOG POSEBNA IZDAJA Kazalo

ZDRAVJE Gospodarstvo EU Znanost in tehnologija Zdravje Okolje Lokalne novice Številke 10. 10. 2024 | 12:27

Novice

Bližnji vzhod / 'Rešil naju je Hasan, ki je pri Hezbollahu dobro zapisan'
Novinarika RTV Slovenija Karmen Švegi in snemalec Gunnar Willum sta sedem dni prežvela v Libanonu, kjer izraelskim napadom, tako zračnim kot kopanskim, ni videti konca.

Izredna seja DZ-ja / Golob predstavil proračunske prioritete in zatrdil, da so zagotovljena tudi sredstva za reforme
DZ se je seznanil s predlogom državnih proračunov za prihodnje dve leti. Točka je bila kratka, saj razprave o tem še ni bilo. Več časa bo namenjenega za obravnavo predlogov davčnih...

Jedrska energija: zeleni prehod ali tveganje?
Jedrska energija je tema, ki sproža živahne razprave – medtem ko pri nekaterih vzbuja strahove in pomisleke, drugi prepoznajo njeno ključno vlogo v prihodnosti energetske...

Bližnji vzhod / Izraelska vojska v napadih na Sirijo ubila poveljnika Hezbollaha
Ob osmih / Aleš Cedićnik: Ljudje v Bosni in Hercegovini so trdoživi in izjemno prijazni

Evropa / V Franciji ena žrtev oslabljenega ciklona Kirka
Vojna v Gazi / Najmanj 60 žrtev izraelskega napada na begunske taborišče v Gazi

Način oblikovanja, prelom, tipologija črk in grafični elementi oglasnega sporočila:

RTV SLO MMC SLOVENIJA SVET ŠPORT KULTURA ZABAVA IN SLOG POSEBNA IZDAJA Kazalo

Predstavitev

Jedrska energija: zeleni prehod ali tveganje?
Jedrska energija je tema, ki sproža živahne razprave – medtem ko pri nekaterih vzbuja strahove in pomisleke, drugi prepoznajo njeno ključno vlogo v prihodnosti energetske preskrbe.

Pia Fackovič Volčanik, magistrica inženirka strojništva in strokovnjakinja za analize v sektorju novih jedrskih objektov pri GEN energiji, deli poglede in razbija številne mite o jedrski tehnologiji. Poudarja, da gre za enega najvarnejših, energetsko najučinkovitejših in nizkoogljičnih virov energije, ki bo zaradi elektrifikacije družbe in naraščajoče porabe energije ključna za prihodnost.

Zakaj je jedrska energija energija prihodnosti?
Jedrska energija predstavlja pomemben del trajnostnega in nizkoogljičnega energetskega sistema, s številnimi prednostmi. Omogoča zanesljivo, predvidljivo oskrbo z energijo ne glede na vremenske razmere in čas dneva, hkrati pa električno energijo proizvaja brez izpuštev toplogrednih plinov. Analize žvižganskega cikla, ki vključujejo vse faze od pridobivanja goriva, obratovanja elektrarne do končne razgradnje, kažejo, da ima jedrska energija med vsemi tehnologijami proizvodnje električne energije enega najmanjših ogljičnih odtisov. Poleg tega je cenovno konkurenčna in, skladno z metodologijo Mednarodne agencije za energijo (IEA – International Energy Agency), obravnavana kot domači vir energije, kar zmanjšuje odvisnost od uvoza. Pomembno je tudi poudariti, da je proizvodnja električne energije v jedrski elektrarni varna in ima z učinkovito nadomestitvijo proizvodnje električne energije iz fosilnih goriv številne pozitivne učinke na zdravje ljudi in kalnost okolja.

Veliko ljudi in ekologov težko sprejema rešitev, da je jedrska energija potrebna. Zakaj OVE niso dovolj (sončna, vetrna, vodna energija)?
Splošna javnost pogosto pozablja, da morata biti za stabilno obratovanje elektroenergetskega sistema proizvodnja in poraba električne energije v vsakem trenutku uravnoteženi. Z večanjem deleža nestanovitnih OVE v omrežju se povečuje potreba po zagotavljanju prožnega obratovanja drugih elektrarn. Jedrske elektrarne so danes edina zrna preverjena in predvidljiva nizkoogljična tehnologija, ki poleg delovanja v pasu (24 ur, vse dni v letu) omogoča tudi prožno obratovanje in prilagajanje moči.

Zakaj potrebujemo JEK2 in jedrsko energijo v prihodnosti?

Napovedi.
Napovedi kažejo, da bo do leta 2050 poraba elektrike v Sloveniji presegla 25 TWh, kar je dvakratnik današnje porabe.

Zadnje iz sekcije
Kaj imata skupnega Tina Maze in Ana Priznik
Utrinki s konferenca: Imova pot uspeha Ana Roli in bankrot Boris Beckerja
To je izziv za vse: razmisli, preden deliš naprej
Boris Becker - Kako drage so lahko napačne poslovne odločitve?
Še ugodnejše do priložnostnih ameriških destinacij

Direktorica digitalnih vsebin je odgovorila bralki in varuhinji, a bralka z njenim odgovorom ni bila zadovoljna, v odzivu je med drugim zapisala: »Sam format je sporen in zavajajoč, še posebej pa sem se oglasila s pritožbo, ker je šlo za vsebino v oglasnem sporočilu v formatu članka/intervjuja, ki je bila predmet javne razprave in demokratičnega odločanja ravno v času objave.« Varuhinja je po dodatnem odgovoru direktorice in ogledu spletne strani pripravila odgovor z mnenjem in priporočilom:

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Iz ogleda spletne strani ugotavljam, da oglas ne spoštuje:

46. člena Zakona o medijih, točka 3: »(3)Oglaševalske vsebine se morajo povsem jasno prepoznati in se posebej ločiti od drugih programskih vsebin medija.«

Ne spoštuje niti **47. člena Zakona o medijih, točka 2:** »(2)Pri oglaševanju je prepovedano uporabljati tehnične postopke, ki bralcem, poslušalcem oziroma gledalcem ne omogočajo zavestnega zaznavanja oglaševanih vsebin.«

Ne spoštuje niti **Programskih standardov RTV Slovenija v delu, ki navaja:** »pri umeščanju plačanih oglasov in izdelkov televizijske prodaje v programe strogo upoštevanje zakonskih in etičnih meril /.../ in programskega konteksta.«

Oglasno sporočilo je vizualno zelo podobno novinarskim besedilom (enaka barva, velikost in tip črk), z barvno podlago pa uredniškim besedilom MMC-ja (Izpostavljeno, Napovedujemo,

Preberite tudi). Tudi umestitev oglasnega sporočila na vstopno stran MMC-ja je enaka umestitvi novinarskih vsebin po velikosti in obliki prostora, ki ga zaseda, po velikosti fotografije, po dolžini in obliki naslova in besedila, po velikosti in tipu črk. Edina razlika je majhen napis »Oglasno sporočilo« nad njim.

Še manjše razlikovanje od novinarskih besedil je v naslednjem koraku, ko bralec odpre oglasno sporočilo /.../: enaka je velikost in tipologija črk v naslovu, podnaslovu in besedilu, enaka je postavitev slikovnih elementov (fotografij), vključno z znakom za avtorja fotografije in tipologije podpisa pod fotografijo, enaki so grafični elementi – poudarki v obliki okvirčkov, ki imajo enake črke in enako modro barvno podlago za naslov okvirja, besedilo ima obliko žanra intervju, z vprašanji in odgovori v enaki obliki kot novinarski intervjuji. Ko se bralec preseli v drugi del besedila, na zaslону nima niti enega elementa, ki bi mu sporočal, da bere oglasno besedilo. Zelo veliko pa je elementov, ki ga navajajo k sklepanju, da bere novinarsko besedilo. Zato zmotno meni, da bere verodostojno novinarsko besedilo. To je v nasprotju z Zakonom o medijih in Programskimi standardi, ki zapovedujejo, da morajo biti oglasne vsebine jasno in prepoznavno ločene od novinarskih vsebin.

Ker bralci zlahka dojemajo vsebino oglasnega sporočila kot novinarsko vsebino, je dodatno sporno, da je bil oglas objavljen na spletni strani v času javne razprave o referendumu o JEK 2 in ga je marsikateri bralec razumel kot dodatno informiranje o JEK 2. Vendar pa seveda ni izpolnjeval novinarskih standardov o nepristranskosti, verodostojnosti, odgovornosti, neodvisnosti, pravičnosti, vsestranskosti in uravnoteženosti sporočanja /.../. **To bralce zavaja in je v nasprotju s Programskimi standardi RTV Slovenija.**

Programski enoti MMC-ja zato **priporočam razpravo o umeščanju in oblikovanju oglasnih sporočil na spletno stran tako, da bodo bralci oglasnega sporočila nedvoumno in jasno ter ves čas spremljanja ali branja oglasnega sporočila vedeli, da berejo ali gledajo oglasno sporočilo in ne novinarske vsebine.**

ODZIVNO POROČILO direktorice digitalnih vsebin RTV Slovenija Kaje Jakopič na priporočilo varuhinje

V MMC-ju smo podrobno preučili priporočilo varuhinje v zvezi s primerom pritožbe oglasnega sporočila in vam pošiljam odziv.

Omenjen format oglaševanja smo uvedli v letošnjem letu, šlo je za poslovno odločitev z namenom povečanja oglasnih prihodkov, kot posledico nižanja sredstev in pričakovanj uprave po višjih prihodkih iz oglaševanja.

Menimo, da v primeru oglasnega sporočila oz. t. i. advertoriala ne gre za kršitve Programskih standardov in Zakona o medijih, saj je oglasno sporočilo ločeno od ostalih vsebin, kot to nalagajo standardi in zakon.

Samo ločenost oglasnega sporočila od ostalih uredniških vsebin bomo še dodatno ločili s spremembo odtenkov barv in označevanjem ob umestitvi na vstopni portal ter znotraj samega sporočila. Omenjene spremembe bomo uvedli takoj, ko bodo pripravljene in tehnično omogočene.

Celotno poročilo z odzivoma bralke, odgovoroma direktorice digitalnih vsebin RTV Slovenija ter mnenjem in priporočilom varuhinje je objavljeno kot **Priloga 3** na str. 56.

4.5.4.6 »Ciljano« (addressable) oglaševanje: oglas za alkohol med predvajanjem otroških vsebin

MAJ, str. 46: Predvajanje oglasa za alkohol med risanko

»Na programu TV SLO 1 se med ogledom za nazaj v dnevnem času ob cca. 15 h (otroška oddaja za najmlajše Živ Žav – RTV 356), med predvajanjem risanke pojavi oglas za alkohol. V zadnjem primeru, dne 13. 5. 2024, je bil to oglas za alkoholno pijačo – pivo /.../. Pred tem za energijsko pijačo /.../, pred tem za /.../. Oglas se pojavi brez predhodne napovedi in ga ni mogoče niti ustaviti niti prevrteti naprej. Dejansko je otrok med ogledom ene same risanke prisiljen gledati in poslušati oglaševanje alkohola, če hoče risanko sploh pogledati do konca. Oglas ni v sklopu oglasnega bloka, temveč se nenadno predvaja med samo risanko. Gre za npr. risanko Boti in Zverke, ki je namenjena najmlajšim otrokom (starost od 3 let naprej), ki traja največ 5 minut in med tem časom risanko 'povozi' oglas za alkoholno pijačo! Plačujem obvezen RTV-prispevek, da moja 7 let stara hči na nacionalni televiziji med predvajanjem svoje najljubše risanke gleda reklame za alkohol in energijske pijače. Kolikor mi je znano, gre za protizakonito ravnanje. Ponudnika storitev (Telekom) sem že obvestila o tem. Prijavo o kršitvi zakona sem oddala na Tržni inšpektorat RS, na SOZ ter na agencijo Akos.« (E. B.)

Vodja Služba za trženje TV-programov in oddaj Andrej Tekavec

TV Slovenija otroških vsebin ne prekinja z oglasi in je na tem področju še precej strožja, kot to predvideva zakonodaja, ravno tako smo zelo dosledni pri oglaševanju alkoholnih pijač, ki je dovoljeno le pod določenimi pogoji in po 21.30. Glede na zapisano sklepam, da gospa govori o t. i. addressable TV-oglaševanju, ki je v domeni ponudnika kabelskih storitev (v njenem primeru očitno Telekoma), zato bodo oni pravi naslov za pritožbo.

Varuhinja se je s pritožbo gledalke in odgovorom vodje Službe za trženje TV-programov in oddaj obrnila na Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS), ki je pristojna za nadzor operaterjev. Hkrati jih je prosila še za odgovore na dodatna vprašanja.

DODATNA VPRAŠANJA VARUHINJE

- Gre v navedenem primeru res za t. i. addressable TV-oglaševanje?
- Kaj pomeni t. i. addressable TV-oglaševanje?
- Kako je zakonsko urejeno?
- Kaj določajo glede oglaševanja med otroškim programom zakonodaja in smernice?
- Ali so operaterji dolžni spoštovati enako zakonodajo in pravila kot TV-programi?
- Ali ste zaznali kršitve pri operaterjih?

Odgovor AKOS-a

Sporočamo, da je agencija z vsebino prijave že seznanjena. Zadevo bo preučila in vas o zaključkih obvestila.

Za osvetlitev problematike pa: agencija ni seznanjena s prakso tovrstnega prekinjanja programskih vsebin, ki bi vplivala na integriteto programske vsebine, niti takšne prekinitve niso dovoljene brez izrecnega soglasja ponudnika televizijskega programa. Kot izhaja iz vašega pripetega sporočila, pa se RTVS za te prekinitve niti ni dogovoril z operaterjem. Agencija lahko torej v tej fazi zbiranja dokazov sklepa, da je prišlo do ciljanega oglaševanja operaterja, kar pa ni dovoljeno na način posega v samo vsebino, s takšno prakso pa agencija do tega trenutka niti ni bila seznanjena. Glede prekrivanja sicer obstaja možnost izjeme glede na odnos naročnik-operater, zato je treba naročniško razmerje preveriti, saj gre za stvar tega odnosa.

Agencija je v preteklosti sicer že obravnavala primere umeščanja oglasov operaterja pri ogledu za nazaj in pri tem ubirala različne pristope reševanja, gre pa za reševanje spora med naročnikom in operaterjem ter izvajanja dejavnosti, kot je to določeno v naročniški pogodbi.

Ciljano oglaševanje posebej v slovenski zakonodaji ni urejeno. Še najbolj relevantna zakonska podlaga je v tem primeru 8. člen Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAVMS), ki določa varstvo avtorskih in sorodnih pravic pri prenašanju avdiovizualnih medijskih storitev (AVMS). Strinjamo se sicer, da gre v tem primeru še za dodatno problematično prakso prikazovanja oglasov za alkohol in energijske pijače otrokom, zato bomo tudi to specifiko posebej upoštevali in v skladu z našimi pristojnostmi ukrepali tudi v tej smeri.

Za operaterje sicer na podlagi ZAVMS obveznosti glede oglaševalskih določil ne veljajo, ker ne gre za ponudnike AVMS, bo pa agencija preučila še vse morebitne druge možnosti ukrepanja, ker gre pri tovrstni praksi tudi za nakazano sistemsko tveganje z vidika varstva pravic otrok (prikazovanje alkohola in energijskih pijač), zato bomo možnosti našega ukrepanja raziskali tudi v tej smeri.

Hvala za posredovanje vašega vprašanja, kot tudi koristnih informacij, ki nam bodo vsekakor olajšale ugotavljanje dejanske kršitve. Kot vidite, gre za kompleksno zadevo, ki jo bo agencija obravnavala, pri tem upoštevala vse njene vidike in izkoristila vse možnosti ukrepanja, ki jih ima.

4.5.4.7 Promocijsko umeščanje izdelkov ali prikrito oglaševanje?

NOVEMBER, str. 43: »Prikrito oglaševanje« v razvedrilnih oddajah? (2 odziva)

»Kako je možno, da se na javni televiziji pojavlja prikrito oglaševanje v vaših oddajah – eklatanten primer je oddaja Nedeljsko popoldne z nastavljenimi sokovi določene blagovne znamke, obrnjenimi v kamero. Oddaja ni označena s črko P.« (A. G.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

Gre za promocijsko umeščanje izdelkov, kar je v oddaji tudi primerno označeno (na sliki spodaj). Tovrstno 'oglaševanje' je tudi zakonsko regulirano in vsa določila spoštujemo. Del dohodkov mora TV Slovenija za svoj program pridobiti tudi na trgu, in to je konkretna posledica tega dejstva. Hvala za razumevanje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Pojasnilu odgovornega urednika dodajam, da promocijsko umeščanje izdelkov v elektronskih medijih ureja Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki v 26. členu med drugim navaja:

(1) Promocijsko umeščanje izdelkov je dovoljeno v vseh avdiovizualnih medijskih storitvah, razen v otroških, verskih in informativnih programskih vsebinah, kot so poročila in dnevnoinformativne oddaje, ter v oddajah za zaščito potrošnikov in svetovalnih oddajah. /.../

(4) Programske vsebine, ki vsebujejo promocijsko umeščanje izdelkov, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- promocijsko umeščanje izdelkov ne vpliva na vsebino ali razvrstitev v sporedu televizijskega programa ali na razvrstitev v katalogu medijskih storitev na zahtevo tako, da bi posegalo v odgovornost in uredniško neodvisnost ponudnika avdiovizualne medijske storitve;*
- gledalca oziroma uporabnika se na promocijsko umeščanje izdelka v programsko vsebino jasno opozori z ustreznim vizualnim simbolom na začetku, po morebitnih prekinitvah in na koncu vsebine.*

Če menite, da je bil zakon kršen, se lahko obrnete na Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS). Sicer pa AKOS v Pojasnilih Pravil oglaševanja v elektronskih medijih podrobneje navaja: *»Oddaja, ki vsebuje promocijsko umeščene izdelke in storitve, mora biti posebej označena. V zgornjem levem ali desnem kotu zaslona mora biti dobro vidna črka »P« v krogu, in sicer v trajanju 30 sekund na začetku oddaje ter po vsaki prekinitvi oddaje ali filma z oglasi. Obveznost označevanja velja samo za produkcijo domačih oddaj, serij in filmov, za kupljeno tujo ta obveznost ne velja. Namen objave oznake »P« je seznaniti gledalca z informacijo, da vsebina vsebuje izdelke in storitve, za umestitev katerih je nekdo plačal ali so bili pridobljeni brezplačno za umestitev v oddajo kot produkcijski rekvizit ali nagrada.«*

V oddaji [Nedeljsko popoldne, 24. 11. 2024](#), sem preverila spoštovanje zakona in pravil. Na začetku oddaje je bila v zgornjem desnem kotu zaslona 30 sekund vidna oznaka P, prav tako na koncu oddaje, krajši čas je bila vidna tudi ob prekinitvah z oglasi. Na [spletni strani](#) je arhivirana samo oddaja brez oglasnih prekinitev, zato vmesnih oznak tam ni.

Ugotavljam, da gre v omenjeni oddaji za promocijsko umeščanje izdelkov, ki je primerno označeno, in ne za prikrito oglaševanje, saj točka 2 prej navedenega zakona pravi: *»Promocijsko umeščanje izdelkov, ki je v skladu s tem zakonom, se ne šteje za prikrito komercialno sporočilo.«* Spoštovane so bile tudi ostale določbe zakona glede promocijskega umeščanja izdelkov: izdelki oziroma blagovna znamka, ki jih navajate, niso v ničemer vplivali na vsebino oddaje, niti na

njeno umestitev v spored, prav tako v oddaji ni bilo neposrednega spodbujanja k nakupu izdelkov, izdelki tudi niso bili vsebinsko izpostavljeni.

Zato menim, da v primeru oddaje Nedeljsko popoldne RTV Slovenija ne izvaja prikritega oglaševanja, temveč promocijsko umeščanje izdelkov na način, skladen z zakoni in pravili.

»Pritožbo imam glede oddaje Ambienti, TVS 1, 2. 11. 2024. V oddaji so predstavili manjšo leseno hišo. Po mojem mnenju je šlo za nedovoljeno, prikrito oglaševanje proizvajalca. Oglasne vsebine morajo biti po zakonu obvezno označene kot take.« (K. E.)

Producentka in avtorica oddaje Mateja Košir

Oddaja, ki se vam zdi sporna, je nastala pod pokroviteljstvom Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport in 'promovira' uporabo slovenskega lesa. Gledalci so informirani o vključenem 'promocijskem umeščanju' z zakonsko določeno oznako ob začetku in koncu oddaje:

Izvajalec hiš ne omeni imena podjetja, ki je graditelj hiše. V prispevkih, ki so nastali pod pokroviteljstvom ministrstva, so nastopajoči podpisani le s funkcijo pri projektu in ne z arhitekturnim birojem, podjetjem ipd.

Varuhinja je gledalcu K. E. poslala enako pojasnilo zakonske ureditve promocijskega umeščanja izdelkov kot gledalki A. G. (odgovor zgoraj). Glede oddaje Ambienti je zapisala še:

ODGOVOR VARUHIJNE Z MNENJEM

Oddaja Ambienti je imela na začetku oddaje v zgornjem desnem kotu zaslona 30 sekund vidno oznako P, prav tako na koncu oddaje, krajši čas je bila vidna tudi ob prekinitvah z oglasi.

Iz navedenega ugotavljam, da v omenjeni oddaji ne gre za prikrito oglaševanje, temveč za promocijsko umeščanje izdelkov, ki je primerno označeno.

4.5.4.8 RTV prispevek: mnenja o zvišanju prispevka

O RTV-prispevku je občinstvo izrazilo mnenje v več odzivih na oglaševanje, neposredno na RTV-prispevek pa v **33 odzivih**. Navajamo en primer.

AVGUST, str. 67: Odziv državljana RS na predlog ministrstva za kulturo za dvig RTV-prispevka

»Nisem za ukinitev RTV-naročnine! Sem pa absolutno proti dvigu prispevka. Iz preprostega razloga, ker je na RTV Slovenija zaposlenih bistveno preveč ljudi. Na tem segmentu ima RTV ogromno rezerve! Najlažje pa je seveda dvigniti naročnino in se ne ozreti vase. /.../ Že danes ni kaj gledati. Izjema so Evrovizija, EMA, MMS ... Športa je malo ... Gledamo le še prodajno okno /.../, ki ga ponavljajo po cele dneve po 30 minut ... Spremeniti se mora organizacija dela v javnem RTV zavodu. Pes laja, karavana pa bo šla dalje, delovalo se bo po starem in čez dve leti bodo z RTV-ja vnovič pozivali vladajoče, da dvignejo naročnino!« (J. J.)

4.5.5 SVET, VARUHIJA

Na Svet RTV Slovenija v letu 2024 ni bilo nobenega neposrednega odziva.

22 odzivov se je neposredno ali posredno nanašalo na delo varuhinje. Nekaj je bilo voščil za uspešno delo v začetku leta, med letom nekaj vprašanj o njenem delu in pristojnostih, tudi kritik o neučinkovitosti. Vsem je odgovorila s pojasnili. Največ pa je bilo odzivov po njenih gostovanjih v oddajah RTV Slovenija in po uspešnih posredovanjih. Navajamo dva primera:

[AVGUST](#), str. 68: Zahvala za pogovor v oddaji Razgledi in razmisleki

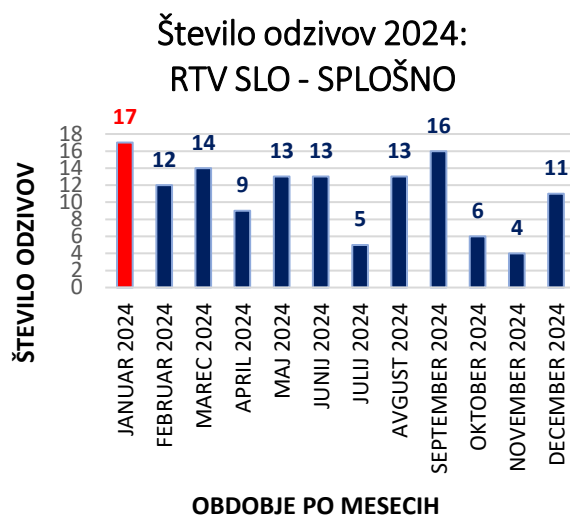
»Poslušal sem pogovor, ki ga je na Radiu Slovenija imel z Vami novinar Gregor Podlogar. Zahvaljujem se vam in sogovorniku za strokovno, nepristransko, strpno predstavljanje problematike RTV-ja in Vašega dela. Še posebej sem z veseljem prisluhnil Vašemu poudarjanju, kako je pomemben jezik, ki ga uporabljajo mediji, kako ga oblikujejo, gojijo, kultivirajo, pa tudi pačijo. Kako mediji, posebno RTV, vzpostavljajo jezikovno normo za celotno narodno skupnost.«
(J. K.)

[SEPTEMBER](#), str. 43: Oglas na teletekstu: Ni naslova podjetja, ni spletne strani, ni pogojev poslovanja

»Hvala za vaš izčrpen odgovor, vaše pobude in rešitve. Nikoli ne razočarate. Mislim, da imamo zelo dobro varuhinjo gledalčevih pravic.« (M. P.)

4.5.6 RTV SPLOŠNO: TO IN ONO O JAVNEM MEDIJU

V to poglavje varuhinja uvršča odzive, ki se nanašajo na skupne programske vsebine vseh treh enot, na domnevno nasprotje interesov zaposlenih zaradi nastopanja v oglasih in druge odzive, ki se nanašajo na javni zavod in jih ni možno uvrstiti v eno od naštetih kategorij. V letu 2024 je varuhinja o tem prejela **133** odzivov, kar je bistveno manj kot v letih 2023 (**416** odzivov), 2022 (213) in 2021 (469).

4.5.6.1 Premalo premiernih oddaj na radiu, premalo novih filmov

[SEPTEMBER](#), str. 53: »Že več kot dva meseca poslušamo ponovitve starih oddaj, na TV pa se ne spomnim, kdaj smo videli kak nov film.«

»Menda je na RTV 2000 zaposlenih. Že več kot dva meseca poslušamo ponovitve starih oddaj. Ali ob takem številu zaposlenih res ni mogoče "uporabiti" kadra, ki bi bil sposoben zapolniti

predvajalni čas? Saj menda niso vsi toliko časa na dopustih – ali pač? To velja za radio Prvi (ki ga sicer poslušam več), na TV pa se ne spomnim, kdaj smo videli kak nov film. Večino spremljam BBC in CNN in tam je vse leto nemotena "proizvodnja".» (B. D.)

ODGOVOR VARUHIINJE

Res je, v poletnih mesecih je na TV Slovenija in na radijskih programih zelo veliko ponovitev oddaj. V preteklih letih jih je bilo več na televiziji, letos je bilo več ponovitev tudi na radiu. Razlog za povečano število ponovitev v letu 2024 je krčenja variabilnih stroškov za leto 2024, zaradi česar se je RTV morala odreči mnogim honorarnim sodelavcem, pa tudi nakupu novih filmov. Zato je bilo na TV Slovenija v prvi polovici leta več kot 300 ur premiernega programa manj kot v letu 2023. Z varčevalnimi ukrepi in dodatnimi prihodki je RTV Slovenija zagotovila za drugo polovico leta 2024 dovolj denarja za nakup novih filmov, zato bodo do konca leta na sporedu večinoma novi (občasno pa tudi kakšna ponovitev, kar je bila sicer praksa tudi v preteklih letih). RTV Slovenija (pa tudi komercialne TV-postaje v Sloveniji) že vrsto let v poletnih mesecih zelo okrne premierni program, zato je julija in avgusta, deloma tudi junija in še del septembra, na sporedu zelo veliko ponovitev. Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev že tretje leto opozarjam Svet RTV Slovenija (in programski svet pred njim), da odsotnost svežega programa v poletnih mesecih najbolj prizadene najranljivejše skupine družbe: bolne, invalide, osamljene, starejše, socialno šibke ..., ki sta jim ravno televizija in/ali radio pogosto edini vir informacij, družbe in tudi razvedrila.

Na moje pozive so na TV Slovenija lani nekoliko podaljšali v poletje trajanje nekaterih razvedrilnih oddaj, letos pa poleti uvedli nekaj novih. Kljub temu pa je bilo ponovitev oddaj zelo veliko.

Tudi ob sprejemanju Programsko-produkcijskega načrta za leto 2025 bom pripravljavce pozvala, naj bo tudi poleti gledalcem in poslušalcem na voljo dovolj novih oddaj.

4.5.6.2 Odgovornost, tenkočutnost: Medijsko poročanje o medvrstniškem nasilju

MAJ, str. 54: [Odziv Društva psihologov Slovenije na medijsko poročanje ob samomoru deklice in dogodku medvrstniškega nasilja v Odmevih](#) in na [MMC-ju, 10. 5.](#)

»Objave novice o samomoru deklice, kjer je poleg informacije o dogodku navedeno še ime šole, lokacija, ne bi smelo biti. Na tak način ste šolo in žalujoče izpostavili in okrepili pritisk na starše, sorodnike, prijatelje, sošolce, strokovne delavce šole in lokalno skupnost. Tako ste na družbenih omrežjih in drugje široko odprli prostor širjenju govoric o vzrokih dejanja in družini žrtve. Družina umrle deklice, ki v teh dneh potrebuje mir, prostor za žalovanje in psihološko podporo, je bila še dodatno izpostavljena. Upoštevajte pravico do zasebnosti in tudi z načinom poročanja izkazujte spoštovanje do žrtve in vseh, ki jih je dogodek prizadel.

Poleg tega, da prizadenemo osebe, ki so bile blizu žrtvi, lahko z medijskim poročanjem o takih dogodkih prispevamo tudi k posnemanju tovrstnega vedenja med otroki in mladostniki /.../.

Ne delite nepotrebnih podrobnosti o dogodku. Delite samo dejstva, potrebna za razumevanje dogodka. Navajanje manj podrobnosti o izvršitelju dejanja zmanjšuje verjetnost, da se bodo drugi z njim poistovetili in poskušali vedenje posnemati. /.../

Pozivamo vas tudi, da odstranite fotografije in posnetke o medvrstniškem nasilju med deklicami. S tovrstnim prikazovanjem vizualnega gradiva, čeprav so obrazi neprepoznavni, vplivate na širjenje govoric, iskanje deklet, ki so nasilje izvajale, krepitev poenostavljenih mnenj o dogodku, njegovih vzrokih ter posploševanj o značilnostih izvršiteljev dejanj in žrtev in na ponujanje stereotipnih rešitev. Ne objavljajte pretresljivih fotografij ali videoposnetkov.»

Društvo je spomnilo na *Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih*, ki jih je v sodelovanju z varuhinjo predstavilo programskim ustvarjalcem RTV Slovenija 8. decembra 2023 in so dostopne na [spletni strani varuhinje](#).

4.5.6.3 Projekt Prvič

[FEBRUAR, str. 58: Odzivi na projekt Prvič, predvajan 12. 2. na TV SLO 2 \(na povezavi\) oziroma 14. 2. ob 20. uri na radiu Prvi](#) (12 odzivov)

»Očitno namen oddaje ni zdrava vzgoja mladine, temveč povečanje njihove negotovosti in zmedenosti.« (F. P.)

»Protestiram proti usmeritvi oddaje (in podcasta) z naslovom »Prvič«. S poudarjanjem pomena spolnosti in predstavljanjem vseh vrst spolnih praks v najstnikih povzročate samo več negotovosti in na dolgi rok uničujete njihovo psihofizično zdravje. V oddaji rosno mlada pričevalka omenja, da je imela več spolnih partnerjev, šele oni naj bi ji dali pozitivno samopodobo o njenih spolnih organih! Znanstveno je dokazano, da pozitivna samopodoba ne narašča s številom spolnih partnerjev, velikokrat ravno obratno. Nikjer ni poudarka o npr. zvestobi med partnerjema, pa vsi vemo (tudi na podlagi številnih znanstvenih raziskav), da dolgoročne zveze osrečujejo, pari v stalnih zvezah statistično živijo dlje.« (R. K.)

Uredništvo otroškega in mladinskega programa TV Slovenija

Projekt Prvič je nastal na podlagi strokovnih priporočil in smernic za celovito spolno vzgojo. Kot javni medij se zavedamo svoje odgovornosti pri posredovanju informacij mladim, zato smo vsako oddajo pripravili zelo premišljeno.

Celovita spolna vzgoja ima pomemben [vpliv na mlade](#). Kot kažejo izsledki znanstvenih raziskav, spolna vzgoja nanje vpliva pozitivno, saj mladi s tem pridobijo znanje, ki izboljša njihov odnos do spolnega in reproduktivnega zdravja in vedenja. Spolna vzgoja ne poveča spolne dejavnosti mladih, tveganega vedenja ali pojavnosti spolno prenosljivih okužb. Izobraževalni programi, ki spodbujajo le vzdržnost, ne pripomorejo k poznejšemu vstopanju mladih v aktivno spolnost, manjšemu številu spolnih odnosov ali spolnih partnerjev. Učinkoviti so takšni programi, ki vzdržnost dopolnjujejo z drugimi vsebinami. Programi, ki se osredotočajo na družbeni spol, so pri preprečevanju neželenih nosečnosti in spolno prenosljivih okužb učinkovitejši kot tisti, ki se ne. Spolna vzgoja v šolah je najbolj učinkovita, če so vanjo vključeni starši, učitelji, izobraževalne in zdravstvene ustanove. /.../

Glavna [vira informacij o spolnosti](#) sta danes splet in mama, vendar pa mladi pri tem ne dobijo informacij o čustvih in občutkih /.../. [Tehnologija](#) je že od nekdaj posrednik pri spoznavanju intimnih in spolnih partnerjev. Tinder, Grinder, Badoo, Bumble, Her, Feeld – aplikacij za zmenkarije je vse več. Vendar tehnologije niso nevtralne, vanje se pogosto vpisujejo obstoječa razmerja moči, predsodki in stereotipi, ko govorimo o področju intimnih partnerstev, pa spolni in seksualni normativi, tudi nadlegovanje in nasilje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Uredništvo je zelo podrobno in temeljito pojasnilo zasnovo oddaj in podkastov Prvič ter pomen javnega medija za izobraževanje in osveščanje mladih o vprašanjih, s katerimi se soočajo pri odrasčanju. Podrobno je predstavilo tudi strokovne in znanstvene temelje ter strokovna priporočila in smernice za celovito spolno vzgojo, na katerih so zasnovali projekt.

4.5.6.4 Pobude, pohvale

[MAJ, str. 53: Pobuda AKOS-a za predvajanje ozaveščevalne kampanje proti dezinformacijam](#)

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS) je na RTV Slovenija naslovila poziv k sodelovanju v ozaveščevalni kampanji EU proti dezinformacijam. Za pomoč pri sodelovanju se je obrnila na varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev. Kot so zapisali v pobudi, gre za ozaveščevalno kampanjo pred evropskimi volitvami na temo dezinformacij (sporočilo za javnost je dostopno na: <https://www.sta.si/3299871/akos-v-evropski-ozavescevalni-kampanji-o-prepoznavanju-laznih-novic-pred-evropskimi-volitvami?q=akos>). V kampanji sodelujejo Evropska komisija in evropski medijski regulatorji, torej AKOS skupaj s portalom MiPi. V projektu Medijska in informacijska pismenost (Mipi) sodeluje tudi varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija. Zato je več informacij o kampanji na voljo [v novici na spletni strani varuhinje](#). K sodelovanju so bili zaproseni izdajatelji slovenskih medijev in pridružila se jim je tudi RTV Slovenija. Ob koncu maja se je AKOS varuhinji zahvalil:

Zahvala AKOS-a Varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Obveščam vas, da smo se uspeli dogovoriti glede predvajanja videa v sklopu ozaveščevalne kampanje proti dezinformacijam na programih RTV Slovenija. Vsekakor gre zahvala tudi vam za vaše posredovanje. Hvala tudi za delitev na vaši spletni strani.

[APRIL, str. 37: Zahvala ustvarjalcem državne proslave ob dnevu upora proti okupatorju](#)

»V poplavi povprečja me je izjemno navdušila enkratna proslava ob 27. aprilu, prenos, zasnova in režija. Vsem ustvarjalcem in režiserju velika hvala za dosežek, na katerega ste lahko upravičeno ponosni.« (M. V.)

[JUNIJ, str. 48: Pohvala za ozaveščanje javnosti](#)

»Tako nacionalni RTV SLO kot vladi RS gre pohvala ozaveščanja javnosti prek medijskih opozoril glede velikokrat prehitrih prstov (marsikoga izmed nas) na družbenih omrežjih: potrebna je (bila)

aktualna tema zdajšnje medijske akcije za preprečevanje širjenja dezinformacij. Posledice zapisanih/izrečenih besed so lahko ubijajoče, ubijajoče za duha, za srce prizadetega. Skupaj lahko preprečimo marsikatero zlobno besedo. Velikokrat beseda zaboli bolj kot udarec roke. Ko stopimo skupaj, Slovenci resnično zmoremo – vse!« (M. B.)

AVGUST, str. 68: Pohvala za medijsko pokrivanje olimpijskih iger

»/.../ izrekam nacionalni RTV SLO za medijsko pokrivanje OI iz Pariza veliko pohvalo. Ker večinoma spremljam TV-programe in MMC RTV SLO, manj pa radio, izrekam pohvalo vsem sodelavkam in sodelavcem teh enot, ne dvomim pa, da tudi radijski del nacionalne RTV SLO prispeva svoj delež pokrivanja in poročanja z OI v Parizu. Torej gre pohvala tudi njim. Prosim, naj naslovniki tega e-pisma prenesejo pohvalo prav vsaki/vsakemu od ustvarjalcev teh vsebin. Kar je dobro, zgledno, odlično, se mora javno pohvaliti, tako kot na drugi strani, se nikoli ne sme omahovati izreči/zapisati kritiko.« (M. B.)

5 PREMIKI LETA 2024

Kaj se je na podlagi odzivov občinstva in priporočil varuhinje v letu 2024 izboljšalo, katere težave odpravile, kateri sistemski ukrepi so bili sprejeti za preprečevanje napak, kršitev in odmikov od programskih standardov in poklicnih meril? Nekaj premikov na bolje je nanizanih pri odzivih na oglaševanje in dostopnost vsebin v poglavju 2.1. V tem poglavju navajamo nekaj večjih izboljšav, ki so se zgodile na priporočila varuhinje ali so povezane z njimi.

5.1 Premiki na podlagi priporočil varuhinje vodstvu in uredništvom RTV Slovenija

Nekaj izboljšav se je v letu 2024 uresničilo na podlagi priporočil v letu 2023. Med drugim:

DOSTOPNOST

- ✓ Uvedba podnapisov za oddajo Tednik že ob premiernem predvajanju
- ✎ Uredništvu priporočam, da čim prej zagotovi podnapise za gluhe in naglušne za vse oddaje Informativnega programa, ki ne potekajo v živo ([NOVEMBER 2023, str. 28](#)).
- ✓ ODZIVNO POROČILO vodje Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aide Ljubljankić ([MAREC, str. 33](#)): »S trenutno urednico Tednika sva našli rešitev v okviru naših delovnih procesov, da lahko oddajo pravočasno opremimo s podnapisi. Prispevke iz oddaje nam pošiljajo takoj po montaži, s tem nam omogočijo več časa za pripravo in opremo oddaje. Prva oddaja Tednik s podnapisi ob premiernem predvajanju je bila tako predvajana 29. januarja 2024.«

RTV-PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI, TV SLOVENIJA

- ✎ Razmislek o možnosti, da bi del programa, ki nastaja na TV Koper – Capodistria v italijanskem jeziku, prevedli in podnaslovili v slovenščino. Tako bi ga lahko predvajali tudi na TV SLO 1 ali TV SLO 2, kjer bi bil dostopen vsem gledalkam in gledalcem ([FEBRUAR 2023, str. 23: Pobuda](#)).
- ✓ V letu 2024 je bilo 10 oddaj *Istria e dintorni (Istra z okolico)* prevedenih in predvajanih na TV Slovenija. Predvajanje oddaj, ki jih pripravlja TV Koper – Capodistria v italijanščini, je predvideno za predvajanje tudi v PPN 2025: 10 oddaj *Istria e dintorni (Istra z okolico)*, dodatno pa še dokumentarni oddaji *Jubilej 2025, Sveto leto* in *Santorio Santorio, koprski zdravnik*.

V letu 2024 je opazno hitrejša in učinkovitejša uresničevanje priporočil, kar je verjetno tudi posledica dogovora varuhinje z direktorji vseh treh enot, da uredništva na vsa priporočila varuhinje pripravijo odzivna poročila v desetih delovnih dneh. V nadaljevanju navajamo izbor pomembnejših izboljšav in ukrepov po priporočilih varuhinje:

SVETU RTV SLOVENIJA

- ✎ Po številnih kritikah gledalcev na TV-prodajo v več mesecih (npr. [JULIJ, str. 31: »Ste najverjetneje edina nacionalna TV, ki svoj program nenehno rešeta z reklamami«](#)), je varuhinja avgusta prosila Svet RTV Slovenija, da v prihodnjih tednih opravi na pristojnih komisijah razpravo o spornosti in dvoreznosti TV-prodajnih oken, v povezavi z ugledom RTV

Slovenija, nezadovoljstvom občinstva, etičnimi standardi, pa tudi s prihodki in poslovanjem RTV Slovenija.

- ✓ Po več razpravah na sejah komisij in Sveta RTV Slovenija je v začetku leta 2025 TV Slovenija ukinila TV-prodajo na TV SLO 2, na TV SLO 1 pa zmanjšala. Na obeh programih skupaj je TV prodaje za 74 % manj kot v letu 2024. Zmanjšanja in preoblikovanja tega načina oglaševanja so se lotili tudi na radiu, MMC pa je po pritožbi zaradi občutno nezadostne označitve oglasnih besedil (»advertorialov«) te označil bolj opazno.

UPRAVI RTV SLOVENIJA, SLUŽBI ZA DOSTOPNOST

✎ Upravi RTV Slovenija kot pripravljavcu in Službi za dostopnost programov je varuhinja v letu 2024 dala več priporočil za povečanje števila oddaj, ki imajo podnapise za gluhe in naglušne, in za povečanje količine vsebin v tehniki lahkega branja, med drugim: [JULIJ, str. 44: Oddaja Dnevna soba brez podnapisov za gluhe in naglušne](#); [OKTOBER, str. 38: Dnevna soba, 15. 10.: Oddaja o invalidnosti brez podnapisov in brez tolmačenja v znakovnem jeziku](#).

- ✓ Decembra 2024 je bila nadgrajena storitev samodejnega ustvarjanja podnapisov. Do takrat je imela te podnapise oddaja Dobro jutro, z nadgradnjo storitve so samodejni podnapisi v živo na voljo tudi za oddaje Tarča, Marcel, Dnevna soba in nekatere druge oddaje TV SLO 1, postopoma se bodo širili tudi na druge programe.
- ✓ Januarja 2025 je RTV Slovenija začela izvajati projekt vzpostavitve novega lastnega produkcijskega okolja za samodejno podnaslavljanje televizijskih programov s pomočjo razpoznavalnika govora. Z njim bo RTV Slovenija vzpostavila novo lastno produkcijsko okolje za samodejno podnaslavljanje televizijskih programov s pomočjo razpoznavalnika govora. Omogočil bo podnaslavljanje televizijskih vsebin vseh TV programov, tudi obeh regionalnih, pa tudi radijskih vsebin.
- ✓ Izboljšanje na področju tehnik lahkega branja bo omogočil evropski projekt ENAC, ki se je začel decembra 2024 in bo trajal dve leti. Pobudo zanj je dala Služba za dostopnost programov RTV Slovenija, ki ga tudi vodi. Projekt ima tri cilje: izobraziti medijske strokovnjake na tem področju, razviti skupne smernice za uporabo vključujočega in lahko razumljivega jezika v medijih in spodbuditi medijsko pismenost z vključevanjem premalo zastopanih skupin, med njimi oseb z oviranostmi ter tistih, ki se učijo jezika.

TV SLOVENIJA IN INFORMATIVNEMU PROGRAMU

✎ Uredništvu priporočam, da skupaj s pristojnimi službami, ki skrbijo za izvedbo oddaj Informativnega programa, preveri možnosti za učinkovitejše odpravljanje težav s podnapisi tujejezičnih govorcev ([JUNIJ, str. 40: »Katastrofalno poslabšanje podnapisov pri informativnem programu«](#)); ([OKTOBER, str. 37: »Na koncu neprevedenih prispevkov informativni program enostavno opravičilo«](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO urednice dnevnoinformativnih oddaj ([NOVEMBER, str. 47](#)): »Se opravičujemo za napake. Zaradi menjave sistema imamo s tem še vedno težave, čeprav, verjemite, poskušamo vse, da se to ne bi dogajalo. Tukaj ne gre za standarde

ali malomarnost in dvomim, da bodo pomagali kakršnikoli pravilniki, če nam zagode sistem. Konkretno, 31. 10 se je urednik odločil, da zamenja izjave iz ZDA, ker so bile relevantnejše, prevod je bil pripravljen, niso pa pravočasno prišle čez sistem. Naslednji dan so uredniki dobili navodilo, da se takšnim hitrim spremembam raje odpovejo in ne tvegajo zapletov s podnapisi.«

- ✓ ODZIV PREDSEDNICE UPRAVE: O ponavljajočih se težavah s podnapisi po uvedbi novega programske-produkcijskega sistema je s predstavniki proizvajalca v začetku novembra govorila predsednica Uprave RTV Slovenija Natalija Gorščak in dogovorili so se za ukrepe, ki naj bi težave odpravili ali vsaj občutno zmanjšali.

INFORMATIVNEMU PROGRAMU TV SLOVENIJA

✍ Uredništvu priporočam notranjo razpravo o doslednejšem spoštovanju navedenih točk Poklicnih meril (1.3 Preverjanje dejstev, 1.8 Pravičnost in 2.3 Uravnoteženost sporočanja) tako, da objektivno in argumentirano prikaže »obe plati medalje« (ali več, če jih je več) ([JUNIJ, str. 5: Koda: Zdravniške napake, 22. 6: »Pričakoval bi še mnenje obtožene strani, česar ni bilo«](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice ([OKTOBER, str. 12](#)): »O konkretnem primeru smo se v uredništvu tedenskih oddaj pogovorili takoj po objavi prispevka. Ugotovili smo, da so v Medicorju imeli možnost podati svoj pogled na izražene očitke, ki ga niso izkoristili, da je voditeljica in urednica oddaje postopala skladno s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike in kršitev mi nismo zaznali. Hkrati je bila to priložnost za pogovor o interesih javnosti in pravici do obveščenosti.«

✍ Uredništvu priporočam razpravo o grafičnih prikazih, primernih za kompleksne vsebine ([SEPTEMBER, str. 14: Globus, 3. 9.: »Nedopustna dezinformacija« v prispevku o Gazi](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO uredništva ([SEPTEMBER, str. 17](#)) in LP, str. 50.: »Tematiko zaveznikov v konfliktu na Bližnjem vzhodu smo – kot smo napovedali v našem odgovoru na opozorilo gledalke – ponovno osvetlili v prispevku novinarke Petre Marc v Odmevih, 8. oktobra. Prav tako 8. oktobra smo v Globusu podrobneje pojasnili zaveznike Irana v kontekstu sedanjega konflikta. Razpravo o grafičnih prikazih smo opravili v okviru analize oddaje Globus – to je pomembna tema, o kateri tudi sicer redno govorimo, saj so grafični prikazi del vsake oddaje Globus. Z letošnjo sezono smo rubriko Sinteza prestavili na večji wall, ki omogoča nekoliko bolj pregledne grafične prikaze, prav tako smo nekoliko izpopolnili pisanje scenarijev in komunikacijo z mojstrom grafike.«

✍ Priporočam uredništvu, da pri pripravi zemljevida Krima in drugih zasedenih delov Ukrajine tega pripravlja še posebej skrbno: v vseh primerih, ko bi občinstvo lahko zemljevid razumelo na več načinov, pa s spremljajočo razlago ali kontekstom, da bo gledalkam in gledalcem vedno nedvoumno jasno, kakšno je uradno mednarodno-pravno stanje določenih ozemelj in kakšno dejansko stanje glede izvajanja nadzora teh ozemelj ali drugih konkretnih dejanj na terenu. ([DECEMBER, str. 6: Dnevnik, 18. 12.: »Zemljevid Ukrajine brez polotoka Krim, ki je bil enako obarvan kot Rusija«](#))

- ✓ ODZIVNO POROČILO ([FEBRUAR](#), str. 6): Urednica Uredništva zunanjepolitičnih oddaj Marta Razboršek: »Vaše priporočilo skušamo vsekakor upoštevati. Vsi so zato zelo pazljivi in preverjajo v grafiki pripravljene zemljevide, saj očitno predloge Krima več ne pripisujejo Ukrajini. V najboljšem primeru ga razumejo kot sporno območje, ki si ga lastita dve državi. Glede na zadnje izjave nove ameriške administracije, ki želi s pogajanjem poseči v spor, pa se nam zelo verjetno obetajo novi zemljevidi.«
Odgovorna urednica Polona Fijavž: »Dodajam, da smo po opozorilih gledalcev opravili vrsto pogovorov in vzpostavili dodatne mehanizme, da se napake ne bi več ponovile. Kot je zapisala urednica Zunanjepolitične redakcije, smo grafike pazljivo preverjali že prej, zavedanje o občutljivosti tematike je v zunanjepolitični redakciji izjemno visoko in vseprisotno. Prepričana sem, da se napake z dodatnimi varnostnimi mehanizmi ne bi smele ponoviti.«

✎ Priporočam uredništvu, da preveri obstoječe načine komuniciranja posameznih oddaj ali uredništev z občinstvom, jih revidira, poenoti ... ([DECEMBER](#), str. 11: [Oddaja Marcel brez elektronskega naslova](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO ([JANUAR](#), str. 8): Uredništvo je uvedlo elektronski naslov oddaje.

KULTURNEMU IN UMETNIŠKEMU PROGRAMU TV SLOVENIJA

✎ Priporočam uredništvu notranjo razpravo o Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, zlasti o vključevanju primernih sogovornikov, upošteva pri tem njihovo širše družbeno ozadje, in o vključevanju vsebin, ki so lahko zavajajoče, nepošteno in pri gledalcih upravičeno lahko zbudijo dvom v nepristranskost avtorja ([APRIL](#), str. 11: [Obzorja duha, 7. 4.: »Gre za zlorabo verske oddaje za propagandne namene«](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Andraža Pöschla (Letno poročilo 2024, str. 64): »Sporočam vam, da smo v uredništvu verskih oddaj UPE Kulturni in umetniški program na rednem tedenskem kolegiju uredništva opravili razpravo o Poklicnih merilih in načelih novinarske etike s potrebno pozornostjo do ugotovljenih odmikov in kršitev meril in načel, ki so opredeljena v točki 1.8.«

PRVEMU PROGRAMU RADIA SLOVENIJA – RADIU PRVI

✎ Uredništvu Prvega programa priporočam razpravo o urejanju dnevnoinformativnih oddaj ([AVGUST](#), str. 29: [V oddaji Dogodki in odmevi ni bilo niti ene besede o dnevu spomina na totalitarne režime](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Danijela Posleka ([SEPTEMBER](#), str. 33): »Glede na vaše priporočilo sporočam, da smo se v informativnem programu pogovorili o vaših zaključkih in o priporočilu. Zagotavljanje celovitih informacij je bilo in bo v ospredju našega dela tudi v prihodnje. Zato so pogovori o novinarskih standardih, pa tudi o pričakovanjih javnosti, del uredniških sestankov informativnega programa, za katerega verjamemo, da mora s poročili, novicami in osrednjimi informativnimi oddajami zajeti celoten spekter dnevnega dogajanja doma in po svetu. Včasih se pričakovanja javnosti in naša profesionalna presoja

morda razlikujejo, bomo pa tovrstnim razmislekom, kot ga je zapisal poslušalec, namenili posebno pozornost.«

✍ Uredništvu Prvega priporočam doslednejše obveščanje o vsebinah vseh oddaj Prvaki tedna v sporedu in arhivu ([NOVEMBER, str. 28: Prvaki tedna, 18. 11.: »Kakor da nekdo ne želi, da poslušalci izvemo, kdo je bila gostja«](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO odgovornega urednika Danijela Posleka ([NOVEMBER, str. 30](#)): »Hvala za vaše mnenje. V uredništvu smo se že pred tem pomenili o možnih rešitvah bolj učinkovitega in celostnega obveščanja. To bomo uredili prek bolj doslednih vnosov v spored, kjer bo tudi označeno, da gre za povzetek in ne za premierno oddajo. Glede števila oddaj pa smo imeli v načrtu 52 premiernih oddaj, razlog za odmik od tega so samo objektivne okoliščine (bolezen, nenadna odpoved že potrjenih gostov ipd.). Če bo še kakšen tak primer, bomo to pojasnili v poročilu o realizaciji programskoprodukcijskega načrta, poslušalke in poslušalce pa celostno obvestili tako, kot sem omenil v uvodu.«

UREDNIŠTVU ZA NOVE MEDIJE

✍ Uredništvu za nove medije priporočam interno razpravo o doslednem spoštovanju Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah 21 (Navzkrižni interesi, pravice in dolžnosti), 1.7 (Neodvisnost) in 1.2 (Nepristranskost). ([JUNIJ, str. 22: »Odziv na članek o ŠOU v Ljubljani«](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice ([NOVEMBER, str. 38](#)): »V skladu s priporočili varuhinje smo v uredništvu MMC-ja opravili razpravo z dnevnimi uredniki in notranjepolitično redakcijo glede doslednega spoštovanja Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah 21 (Navzkrižni interesi, pravice in dolžnosti), 1.7 (Neodvisnost) in 1.2 (Nepristranskost). Kot so poudarili dnevniki, je spoštovanje poklicnih meril in načel novinarske etike osnova novinarskega dela, kolegi so bili zato pozvani k ponovni osvežitvi branja omenjenih pravil.«

✍ Uredništvu za nove medije priporočam razpravo z avtorico o doslednem spoštovanju 5. člena Zakona o RTVS, Programskih standardov v točki, ki programske ustvarjalke in ustvarjalce RTV Slovenija zavezuje, da spoštujejo: *»natančnost, nepristranskost, celovitost, poštenost in jezikovna dovršenost v sporočanju dejstev, spoštovanje žanrov ter izogibanje senzacionalizmu«* in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točkah 1.2 Nepristranskost in 1.8 pravičnost. Uredništvu za nove medije priporočam, da poleg razprave z avtorico, zapisane v prejšnjem priporočilu, opravi še razpravo z dnevnimi uredniki in zunanjepolitično redakcijo o spoštovanju poklicnih meril, programskih standardov in Zakona o RTV Slovenija pri umeščanju člankov na spletno stran tako, da bo zagotavljala bralkam in bralcem verodostojne in nepristranske informacije in celovito obveščanje o političnem dogajanju po svetu ([AVGUST, str. 35: Očitane več kršitev članku »Volitve v Venezueli – res oporečne ali izid zgolj ne ustreza ZDA?«](#)).

- ✓ ODZIVNO POROČILO odgovorne urednice ([SEPTEMBER](#), str. 38): »V skladu s priporočili varuhinje smo v uredništvu MMC-ja opravili pogovor z avtorico članka, razpravo z dnevnimi uredniki in zunanjepolitično redakcijo. Spoštovanje poklicnih meril in načel novinarske etike je osnova novinarskega dela, kolegica je bila pozvana k doslednemu spoštovanju, vsi novinarji in uredniki pa k ponovni osvežitvi branja omenjenih pravil.«
- ✍ Uredništvu priporočam razpravo o umeščanju in oblikovanju oglasnih sporočil na spletno stran tako, da bodo bralci oglasnega sporočila nedvoumno in jasno ter ves čas spremljanja ali branja oglasnega sporočila vedeli, da berejo ali gledajo oglasno sporočilo in ne novinarske vsebine ([OKTOBER](#), str. 33: [Pritožba glede zavajajoče predstavitve oglasnega sporočila na strani MMC](#)).
- ✓ ODZIVNO POROČILO direktorice digitalnih vsebin ([NOVEMBER](#), str. 46): »V MMC-ju smo podrobno preučili priporočilo varuhinje v zvezi s primerom pritožbe oglasnega sporočila in pošiljam vam odziv. Omenjeni format oglaševanja smo uvedli v letošnjem letu, šlo je za poslovno odločitev z namenom povečanja oglasnih prihodkov kot posledico nižanja sredstev in pričakovanj uprave po višjih prihodkih iz oglaševanja. Menimo, da v primeru oglasnega sporočila oz. t. i. advertoriala ne gre za kršitve Programskih standardov in Zakona o medijih, saj je oglasno sporočilo ločeno od ostalih vsebin, kot to nalagajo standardi in zakon. Samo ločenost oglasnega sporočila od ostalih uredniških vsebin bomo še dodatno ločili s spremembo odtenkov barv in označevanjem ob umestitvi na vstopni portal ter znotraj samega sporočila. Omenjene spremembe bomo uvedli takoj, ko bodo pripravljene in tehnično omogočene.«

5.2 Premiki na podlagi priporočil varuhinje za PPN 2025

Na podlagi odzivov občinstva je varuhinja 5. julija 2024 poslala pripravljavcem Programsko-produkcijskega načrta za leto 2025 v pomoč in razmislek Priporočila za PPN 2025. Ob sprejetju PPN-ja pa je dala mnenje o upoštevanju svojih priporočil.

VSE PPE (TV, RA, MMC)

- ✍ Razmislek o deležih informativnih, kulturnih, izobraževalnih, razvedrilnih, športnih in drugih vsebin, pri čemer naj pripravljavci in odločevalci PPN-ja upoštevajo v Zakonu o RTV Slovenija določene naloge javne službe, zelo heterogeno občinstvo (mnenjsko, izobrazbeno, interesno, socialno ...), njegove potrebe in pričakovanja, vključno z različnimi manjšinami. Programi RTV Slovenija morajo pokrivati vsa področja in biti načrtovani tako, da nobena skupina ni prikrajšana, nobena tema zanemarjena. Ukinjanje in uvajanje novih oddaj naj bo zato premišljeno, upošteva naj se vsestransko raznovrstnost občinstva in vsebine, ki jih mora javna RTV predstaviti javnosti.
- ✍ Vse enote naj ohranijo analitične, polemične in kritične vsebine, s katerimi javni medij profesionalno in verodostojno predstavlja delovanje nosilcev javnih funkcij in drugih delov

družbe; povečanje nestrpnosti in nasilja med mnogimi družbenimi skupinami in posamezniki ter slabšanje duševnega zdravja mnogih posameznikov pa terja od javnega servisa tudi več pozornosti preventivnim vsebinam in vsebinam, ki povezujejo različne družbene skupine, iščejo njihove skupne točke ter blažijo družbene napetosti.

- ✎ Razmislek o možnem krčenju ali drugačnem umeščanju oglasov in še posebej TV-prodaje in radijskih oglasnih oddaj. Zlasti te so za mnoge gledalce in poslušalce zelo moteče in jih odvrčajo tudi od gledanja ali poslušanja programskih vsebin.
- ✎ TV in Radio naj načrtujeta oddaje in vsebine tako, da bo tudi poleti na sporedu dovolj premiernih oddaj in da ne bodo prevladovala ponovitve.
- ✎ Ohraniti Glasbeno produkcijo, umetniške vsebine programa Ars, Radio Si in regionalne radijske in TV programe, ker so pomembni dejavniki na področjih glasbenega (po)ustvarjanja, umetniških, kulturnih in regionalnih vsebin.

RADIO

- ✎ Jasneje določiti ločnice med glasbenim profilom Prvega in Vala 202. Na Prvem poslušalke in poslušalci predvsem jutraj in dopoldne želijo več slovenske glasbe (zlasti narodno-zabavne, ljudske, zborovske, glasbe za pihalne orkestre), ob nedeljah in verskih praznikih več verske glasbe, ob nedeljah zvečer lahkotnejšo glasbo.

TV SLO 1, 2, 3

- ✎ Pri načrtovanju programske sheme naj bo glavna pozornost namenjena gledalcem, ki so pred zasloni takrat, v realnem času, manj tistim, ki gledajo oddaje z zamikom ali na spletu (nekateri kakovostne vsebine KUP-a so potisnjene na rob osrednjega programskega časa, tudi po 22.50; ob ponedeljkih je v osrednjem programskem času dolg blok zahtevnih vsebin).
- ✎ Ohraniti jutranja/dopoldanska poročila tudi poleti.
- ✎ Povečati število prevedenih oddaj TV Koper – Capodistria.

INFORMATIVNI PROGRAM TV SLO

- ✎ Zagotoviti zadostno število in dolžino (glede na temo in število gostov) aktualnih polemičnih oddaj, da se v njih lahko izrazijo različna stališča o vsebinah, ki delijo javnost. Javnost od javne TV pričakuje, da je prostor za javno razpravo o aktualnih temah.

KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM TV SLO

- ✎ Ohraniti odlične dokumentarne filme, vsaj nekaterim zagotoviti primernejšo uro predvajanja (ne pozno zvečer).
- ✎ Ohraniti produkcijo lastnih dokumentarnih oddaj o pomembnih osebnostih, zgodovinskih dogodkih, etnološki, kulturni, naravni dediščini ...
- ✎ Ohraniti prenose bogoslužja vsako nedeljo, pomembni so za starejše, bolne in invalide.
- ✎ Ohraniti prenose vrhunskih glasbenih dogodkov v tujini in doma.
- ✎ Ohraniti oddajo za starejše.

RAZVEDRILNI PROGRAM TV SLO

- ✎ Upoštevati raznovrstnost gledalskega občinstva glede glasbe in drugih področij, razmislek o glasbeni oddaji, podobni oddaji V petek zvečer.
- ✎ Ohraniti prenose uveljavljenih glasbenih prireditev in festivalov.

ŠPORTNI PROGRAM TV SLO

- ✎ Zagotoviti prenos najpomembnejših tekem državnih reprezentanc.
- ✎ Ohraniti ali povečati pozornost tržno manj zanimivim športom in športu invalidov.

MMC

Novinarske vsebine

- ✎ Podkasti: jasno določiti vsebinsko zasnovo in periodiko izhajanja (npr. Stopkast).
- ✎ Teletekst: ohraniti ali povečati število, obseg in ažurnost novic z vseh področij (teletekst je še vedno mnogim vir informacij, zlasti starejšim, ki počasneje berejo).

Storitve

- ✎ Prenosi v živo na spletu in drugih platformah: jasno določiti uredniška merila, kaj se prenaša, upoštevaje tudi konkurenčne platforme.

DOSTOPNOST, VSEBINE O LJUDEH Z INVALIDNOSTMI

- ✎ Povečati število oddaj, ki imajo podnapise za gluhe in naglušne (pri izboru so lahko v pomoč pristojna društva ali programski odbori za invalidske vsebine).
- ✎ Povečati količino vsebin v tehniki lahkega branja.

RADIJSKI IN TV PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI

- ✎ Prevodi najzanimivejših oddaj (reportaž, intervjujev, dokumentarnih ... oddaj) TV Koper – Capodistria v slovenščino za predvajanje na TV SLO 1 ali/in TV SLO 2 (oddaje za madžarsko narodno skupnost so že dostopne slovensko govorečim gledalcem).

MNENJE VARUHNJE O UPOŠTEVANJU PRIPOROČIL ZA PPN 2025 na seji Sveta RTV Slovenija, 28. 1. 2025

Glede na priporočila, ki sem jih na podlagi odzivov občinstva poslala pred pripravo PPN-ja, ob prebiranju končnega predloga ugotavljam, da kljub velikim neznankam in težavam, ki so spremljale pripravo PPN-ja, ta predlog večinoma sledi mojim priporočilom – od upoštevanja heterogenosti občinstva, spremenjenih deležev vsebin na TV Slovenija in večjega poudarka lokalnih slovenskih tem v vseh programih TV Slovenija, do ohranitve kulturnih vsebin, okrepitve okoljskih vsebin in povečanja deleža vsebin, dostopnih gluhim in naglušnim, zlasti na račun samodejnega podnaslavljanja.

Področje, na katerem nisem zasledila izboljšav, pa je velik delež ponovitev oddaj v poletnih mesecih – na televiziji in na radiu. To je težava, ki se ponavlja že več let, a zato ni nič manjša. Gledalci in poslušalci, ki so poleti doma – in to so najbolj ranljivi (starejši, invalidi, bolni, osamljeni ...), bodo poleti spet ostali ob zelo skromnem programu.

Drugo mnenje pa bi dala glede obveznih priporočil Sveta RTV Slovenija upravi, ki jih je svet sprejel na dopisni seji decembra. Varuhinja sem predvsem mediator med uporabniki in programskimi ustvarjalci, sem pa tudi varuh poklicnih standardov, ker ti varujejo tudi pravice občinstva do kakovostnih in verodostojnih informacij. Pomemben del programskih in poklicnih standardov je tudi uredniška avtonomija, zato moram izraziti kritično mnenje glede tistih obveznih priporočil, ki se nanašajo na konkretne oddaje – na njihovo dolžino, format, scenografijo, ime. Menim, da morajo ostati take konkretne izvedbe v pristojnosti uredništev, ki morajo pri tem ohranjati popolno avtonomijo.

Drug problem, ki se je pokazal ob pripravi tega PPN-ja, je tudi avtonomija celotnega medija v odnosu do ustanovitelja, povezana s finančno avtonomijo. Ta seveda ni v pristojnosti sveta zavoda RTV Slovenija. Čutim pa dolžnost, da na to opozorim.

6 DELOVANJE VARUHINGE

Leto 2024 je bilo tretje leto delovanja varuhinje **Marice Uršič Zupan**. V vseh treh se je soočala z zelo velikim številom odzivov: leta 2022 je prejela rekordnih 4775, leto zatem 3473, leta 2024 pa 2490 odzivov, kar je tudi krepko nad dolgoletnim povprečjem. V treh letih je obravnavala 10.738 odzivov, kar pomeni več kot 14 na dan.

6.1 Ključni cilji in izzivi

Soočanje z **obsegom dela** je bil tudi v letu 2024 eden **ključnih izzivov** varuhinje. Drugi izziv je bil **skrajšati odzivni rok za odgovore občinstvu**. To ji je večinoma uspelo. Na mnoge enostavne odzive, ki niso potrebovali odgovorov pristojnih, je odgovorila še isti dan ali v nekaj dneh. Pri odzivih, ki so vključevali odgovore pristojnih ter pregled in presojo oddaje ali prispevka, je večinoma uspela odgovoriti prej kot v 20 delovnih dneh, kot predvideva pravilnik. Tudi **vsa mesečna poročila je objavila hitro, v prvi polovici meseca za pretekli mesec**.

Povzetek ključnih ciljev delovanja varuhinje in njihovega uresničevanja v letu 2024:

Ključni cilji v letu 2024	Opis	Realizacija
Krepitev razumevanja med občinstvom in ustvarjalci	Obravnava pisnih in telefonskih odzivov občinstva	2.490 odzivov; odgovori v 1 do 20 delovnih dneh; večina pošiljateljev zadovoljna s pojasnili
Krepitev pomena varuhinje v splošni javnosti	Povečanje vidnosti, slišnosti, branosti varuhinje	Predstavitev odzivov na TV SLO (Odmevi, Dobro jutro, RTV smo, TV Koper), Radiu (Prvi, Ars, RA Maribor, Radiu Si)
Krepitev pomena varuhinje med programskimi ustvarjalci	Sistematično sodelovanje s programskimi ustvarjalci; krepitev njihovega zavedanja o samoregulaciji	Redno komuniciranje odzivov odgovornim urednikom; predstavitve odzivov in presoj na kolegijih, komisijah, programskih odborih; strokovno utemeljevanje presoj
Boljše pravne podlage za učinkovitejše izvajanje nalog javnega RTV-servisa in varuhinje	Sodelovanje pri pripravi pravnih podlag	Sodelovanje pri pripravi sprememb poklicnih meril in etičnih načel; sodelovanje v projektu MiPi pri AKOS
Doslednejše spoštovanje programskih standardov in shem	Sistematično spremljanje pritožb na kršitve programskih standardov in shem	Presoja 272 pritožb občinstva; pridobitev odzivnih poročil na vse ugotovljene kršitve; strokovne utemeljitve presoj; poročanje na sejah komisije Sveta za programske standarde in za PPN; spremljanje ukrepov

Izboljšanje jezikovne in govorne kulture	Sistematično spremljanje odzivov glede jezika; sistemska ureditev govornega izobraževanja na TV Slovenija	Obravnava 104 pripomb občinstva; povečanje števila ur jezikovnega usposabljanja za voditelje in novinarje TV Slovenija; dodatno jezikovno usposabljanje programskih ustvarjalcev
--	---	--

Varuhinji sta tudi v letu 2024 pri delu pomagali dve strokovni sodelavki, **Katja Karlin Musulin** in **Mirjana Bijelić**. Skrbeli sta za popis in klasifikacijo vseh odzivov, prepis odzivov iz Klicnega centra, vnos in obdelavo mesečnih, letnih in večletnih statističnih podatkov o odzivih, za pripravo osnutkov mesečnih poročil in letnega poročila. Opravljali sta redakcijski in tehnični pregled mesečnih in letnega poročila, urejali objave mesečnih poročil, občasnih poročil in novic o delu varuhinje na spletni strani varuhinje in skrbeli za varno hrambo osebnih podatkov občinstva, ki morajo biti varovani. Varuhinji sta pomagali tudi s preverjanjem nekaterih navedb občinstva v odzivih, pri reševanju nekaterih enostavnejših odzivov in drugih opravilih, skrbeli sta tudi za pisarniška opravila. Pogoji dela so bili dobri.

Zaradi varčevanja v celotnem zavodu RTV Slovenija v letu 2024 je morala tudi Pisarna varuhinje znižati načrtovane variabilne stroške. Letni finančni plan je s 3.249 evrov, kolikor je znašal v letu 2023, znižala v letu 2024 na 2.947 evrov. Z optimizacijo stroškov in ker ni izpeljala izobraževanj, niti te vsote ni porabila v celoti. Realizirani variabilni stroški pisarne so tako v letu 2024 znašali samo 1.862 evrov.

Podobno kot v preteklih dveh letih so največji delež variabilnih stroškov predstavljali stroški za delovanje Klicnega centra za sprejemanje telefonskih klicev občinstva in mobilnega telefona za vračanje klicev (770 evrov) in stroški tiska letnega poročila (734 evrov), ostalo pa so bili stroški drugih programskih storitev, naročnin na medijske vsebine, pisarniškega materiala in službenih poti.

Variabilni stroški pisarne varuhinje 2024 (v evrih)

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
3.807 €	3.996 €	4.268 €	3.046 €	1.422 €	1.490 €	1.656 €	1.862 €

6.2 Stiki z občinstvom: dostopnost, zaupnost in javnost delovanja

Eno od načel in smisel delovanja varuhinje je **dostopnost** vsakomur, ki bi o programih RTV Slovenija rad kaj vprašal, komentiral, se pritožil. Varuhinja jo dostopna po elektronski pošti, s klasično pošto, z obrazcem na spletni strani in po telefonu. Telefon je za dostop do varuhinje v letu 2024 uporabilo še več ljudi kot v preteklih letih, kar petina vseh. To kaže, da je mnogim zelo pri srcu, ker omogoča najbolj osebni stik, sprotno izmenjavo mnenj in hitro pridobitev odgovorov na enostavnejša vprašanja. Klicni center, ki zabeleži vse klice in sporočila tudi zunaj delovnega časa varuhinje, pa omogoča, da varuhinja vsem vrne klic in je tako res dostopna vsakomur.

Tako klicateljem kot pošiljateljem elektronskih sporočil je varuhinja jasno sporočala, da je njeno delo namenjeno njim, da so njihovi odzivi dobrodošli, da so v pomoč programskim ustvarjalcem pri preverjanju njihovega dela in načrtovanju prihodnjega. Seznanjala jih je s tem, da njihovi osebni podatki ostajajo znani samo njej in sodelavkama. To je pomembno zlasti pri kritičnih odzivih, saj zaupnost omogoča, da občinstvo izrazi mnenje brez strahu zaradi morebitnih sankcij. Je pa vedno poudarjala, da morajo biti pritožbe, kritike in drugi odzivi utemeljeni in spoštljivi. K spoštljivi komunikaciji je spodbujala tudi tiste, ki jih je zaradi neprimerne zapisa ali govora zavrnila.

Javno delovanje je varuhinja zagotavljala na več načinov. Med najpomembnejšimi so bile **objave mesečnih poročil in drugih sporočil na spletni strani varuhinje**. V **mesečnih poročilih** je poleg anonimiziranih odzivov občinstva objavila odgovore in mnenja na vse pritožbe ter vsa mnenja, kritike in pohvale, za katere je presodila, da so pomembni za širšo javnost ali programske ustvarjalce. Za vse odzive na objavljene oddaje, prispevke ali članke je dodala spletne povezave na oddajo ali vsebino, na katero se je nanašal posamezni odziv. Tako so bralci z enim klikom dobili na enem mestu vse za celovito razumevanje odziva.

V **medijih RTV Slovenija** je delo varuhinje predstavila enajstkrat: januarja v Radijski tribuni na Radiu Maribor in v rubriki Izluščeno na Radiu Si, februarja v Svetovalnem servisu na Prvem, aprila je predstavila Letno poročilo 2023 v Odmevih, maja še v oddaji Dobro jutro. 3. maja, ob Dnevu svobode medijev, je o grožnjah svobodi medijev govorila na TV Koper – Capodistria. Junija je skupaj z odgovornim urednikom Prvega v Svetovalnem servisu odgovarjala na številna vprašanja poslušalcev. Avgusta je v oddaji Razgledi in razmisleki na programu Ars spregovorila o izzivih javnih medijev, tudi RTV Slovenija, v času, ko za pozornost občinstva poleg zelo številnih medijev tekmujejo tudi mnoga družbena omrežja in druge platforme, ki ne sledijo poklicnim in etičnim standardom. Oktobra je sodelovala v prvi oddaji RTV smo, decembra pa spet v Radijski tribunu Radia Maribor. Nastopov je bilo kljub temu nekoliko manj, kot bi jih po Pravilniku o delu varuhinje morala zagotavljati posamezna uredništva. Za predstavitev odzivov občinstva so najbolj prikrajšani bralci in uporabniki spletne strani rtvslo.si. Kljub večkratnim predlogom varuhinje, da o tem spregovori bralcem spletnega portala ali v spletni klepetalnici, uredništvo tega že tretje leto zapored ni izpeljalo.

6.3 Sodelovanje s strokovnimi javnostmi

Tudi v letu 2024 je varuhinja nadaljevala ustaljeno sodelovanje s strokovnimi javnostmi in z ustanovami s podobnimi področji dela. Ob predstavitvah Letnega poročila 2023 je v krajših delovnih srečanjih z njimi osvetlila skupne točke delovanja. Pri varuhu človekovih pravic **Petru Svetini** je poudarila pravico do obveščenosti kot temeljno človekovo pravico, ki zaradi različnih oviranosti vsem ljudem ni enako dostopna. Ob tem sta podprla prenos paraolimpijskih iger 2024 v Parizu, ki tedaj še ni bil zagotovljen, pozneje pa se je uresničil. S sodelavci **Zagovornika načel enakosti** je govorila o diskriminacijah, ki terjajo sistemske ukrepe, o pomenu regionalnih RTV-centrov, umetniških, kulturnih in nekaterih drugih vsebin javnega RTV servisa, ki odpravljajo diskriminacijo zaradi oddaljenosti od urbanih središč, nizkih dohodkov in drugih

razlik med družbenimi skupinami. Med predstavitvijo letnega poročila na Mirovnem inštitutu je z raziskovalko **Brankico Petković** izmenjala strokovne poglede na spoštovanje programskih standardov ter poklicnih in etičnih meril v programih RTV Slovenija, na Društvu novinarjev Slovenija pa so v pogovoru o letnem poročilu poglede na številna pereča vprašanja novinarstva z varuhinjo izmenjali predsednik društva **Gašper Andrinek**, sekretarka **Špela Stare** in predsednica Novinarskega častnega razsodišča **Tatjana Pirc**. Z direktorjem Agencije za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS) **Markom Mišmašem** in strokovnim sodelavcem agencije **Tomažem Gorjancem** so razpravljali o številnih skupnih točkah delovanja – od različnih oblik oglaševanja in TV-pravic za prenose mednarodnih športnih tekmovanj do sovražnega govora in drugih pristojnosti, ki jih dobiva agencija z novo medijsko zakonodajo.

Akos je tudi nosilec projekta **Medijska in informacijska pismenost (MiPi)**, v katerem varuh pravic gledalcev sodeluje kot partner. V letu 2024 je varuhinja sodelovala na dveh delovnih srečanjih projekta MiPi: aprilsko je bilo posvečeno predstavitvi Akta o digitalnih storitvah (DSA), novembrsko pa predstavitvam novih partnerjev projekta, aktualnemu dogajanju na področju medijske in informacijske pismenosti in terminološkemu slovarju s tega področja. S sodelavci Akosa je varuhinja sodelovala tudi glede odzivov s področja ciljanega oglaševanja in TV-prodaje.

Nadaljevala je stike z Društvom psihologov Slovenije, s katerim je vzpostavila sodelovanje v letu 2023 glede medijskega poročanja po nasilnih dogodkih, tokrat pa je člane društva prosila za strokovno mnenje o vključevanju starostnikov z različnimi bolezenskimi stanji v programe RTV Slovenija. Ob tej temi je navezala stike tudi s predstavnico Združenja Spominčica – Alzheimer Slovenija.

6.4 Sodelovanje z vodstvom in programskimi ustvarjalci

Odnosi z vodstvom RTV Slovenija so bili dobri, pri čemer velja posebej izpostaviti, da je Uprava RTV Slovenija ohranjala neodvisnost varuhinje in ni z ničemer poskušala vplivati na njeno delovanje, je pa vse leto zagotavljala pogoje za nemoteno delo varuhinje in dveh strokovnih sodelavk. To je ključnega pomena, da so gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki RTV Slovenija, ki so se obrnili na varuhinjo, v vsakem trenutku dobili odgovor.

To velja tako za prvo sestavo uprave, ki jo je vodil **Zvezdan Martič**, kot za njegovo naslednico **Natalijo Gorščak**, ki je vodenje uprave prevzela v drugi polovici leta, po Martičevem odstopu. Obema je predstavila svoje delo in vizijo instituta Varuha.

Marca je upravi poslala Letno poročilo 2023. Predsednik uprave Zvezdan Martič je ugodil prošnji varuhinje, da se tudi Odzivno poročilo objavi skupaj z Letnim poročilom varuhinje na njeni spletni strani, s čimer je občinstvo prvič lahko prebralo oba dokumenta na enem mestu. Varuhinja je vsa mesečna poročila pošiljala Upravi RTV Slovenija, direktorjem in odgovornim urednikom ter zaposlenim na RTV Slovenija, ki so za to izrazili željo. Vsak mesec je tako mesečno poročilo prejelo 187 prejemnikov, nekaj jih je bilo tudi iz zunanje javnosti.

V začetku leta se je varuhinja sestala z direktorico TV Slovenija **Ksenijo Horvat**, direktorjem Radia Slovenija **Mirkom Štularjem** in direktorico digitalnih vsebin **Kajo Jakopič**. Z direktorjema obeh

starejših medijev se je dogovorila, da bo glavne poudarke mesečnih odzivov na televizijo oziroma radio redno predstavljala na njunih kolegijih. Po mnenju varuhinje se je to izkazalo za koristno, saj je hitrejša izmenjava informacij prispevala k hitrejšemu reševanju zaznanih težav, varuhinja pa je hitreje dobila vpogled v razloge za določene težave. Z vsemi tremi direktorji se je v prvih mesecih leta dogovorila tudi, da ji bodo odgovorni uredniki in vodje enot sproti pošiljali odzivna poročila na njena priporočila. Tudi to je zelo pospešilo reševanje nekaterih težav, na katere je opozorilo občinstvo. Odgovorni uredniki in vodje enot so v veliki večini spoštovali rok za odgovor (pet delovnih dni) in za odzivno poročilo (deset delovnih dni). Tu in tam je koga opomnila, če je rok prekoračil, v upravičenih primerih se je dogovorila za daljši rok, v nujnih zadevah pa za krajšega. Odzivanje in sodelovanje vodstva, vodij, urednikov in programskih ustvarjalcev zato ocenjuje kot primerno.

Veliko poglobljenih odgovorov je varuhinji pripravila neformalna Lektorska koordinacija. Septembra je prisostvovala srečanju pred novo sezono izobraževanj, na katerem se je posebej razveselila povečanega števila ur govornih izobraževanj za novinarje in voditelje televizije, za kar si je zelo prizadevala v preteklih letih. 26. novembra je sodelovala na predstavitvi pravorečnih poudarkov, ki jo je pripravila Akademija RTV Slovenija po več odzivih občinstva o izgovorjavah tujih kratic, napakah pri tujih krajevnih imenih.

Na konkretna vprašanja posameznih programskih ustvarjalcev glede strokovnih ali etičnih dilem je varuhinja dala več ustnih pojasnil ali ustrezne smernice ali druge podlage.

Redno je spremljala seje Sveta delavcev, kar ji je pomagalo razumeti razmere, v katerih delajo. V mnenje je Svetu delavcev posredovala pobudo, da bi RTV Slovenija postala demenci prijazna točka.

Vse leto je varuhinja dejavno sodelovala v delovni skupini za prenovu **Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija**. Skupina se je sestala na 28 delovnih srečanjih, na zadnjem srečanju v letu 2024 je oblikovala končni predlog prenovljenega kodeksa in ga posredovala v strokovni pregled zunanjima strokovnjakoma.

Med letom se je udeležila vseh pomembnejših dogodkov RTV Slovenija, zlasti tistih, za katere je ocenila, da je s prisotnostjo na njih poudarila tudi njihov pomen za širšo javnost. Med drugim se je tako udeležila slovesnosti ob podelitvi Arsove lastovke 2024, slovesnosti ob 75-letnici Radia Koper in podelitvi Ježkove nagrade, podelitve priznanj RTV Slovenija.

6.5 Sodelovanje s Svetom, njegovimi komisijami in odbori

Sodelovanje z najvišjim organom upravljanja RTV Slovenija je po krajšem zastoju v letu 2023 zaradi menjave najvišjega organa zavoda v letu 2024 teklo dobro. Predsednik sveta **Goran Forbici** se je odzval na vse prošnje varuhinje za sestanek, v delovanju predsednika sveta je bilo zaznati dosledno spoštovanje neodvisnosti instituta Varuha.

Letno poročilo varuhinje za leto 2023 in Odzivno poročilo vodstva nanj je svet obravnaval 24. aprila. Svet je varuhinjo vabil na vse redne seje, kjer je lahko sodelovala v razpravi in dajala pobude. **Težišče sodelovanja pa je bilo na komisijah sveta**, zlasti dveh. **Komisiji za programske standarde in odzive javnosti** je varuhinja vsak mesec podrobno predstavila mesečno poročilo

za pretekli mesec. Razprave so bile zelo vsebinske, člane in članice sveta so zanimali predvsem odzivi, pri katerih je varuhinja med presojo programskih standardov in poklicnih meril ugotovila kršitve ali odmike. Spremljali so odzivna poročila uredništev na priporočila varuhinje in jo spraševali, ali se kršitve ali odmiki ponavljajo ter kateri so najpogostejši. **Komisiji za PPN** je ob predstavitvah mesečnih poročil izpostavila odzive na programsko shemo, čas predvajanja oddaj, izvajanje PPN-ja, pričakovanja javnosti glede umeščanja oddaj in vsebin. Tudi razprave članic in članov te komisije so bile poglobljene in konstruktivne, sodelovanje z obema predsednikoma komisij, **Klaudijo Sedar** in **Janezom Pircem**, zgledno, usmerjeno v iskanje izboljšav v dobro javnosti.

Varuhinja je izrazila željo po sodelovanju v Komisiji za Slovence v zamejstvu in po svetu, saj se je kar nekaj odzivov javnosti nanašalo na to področje, vendar vabila na seje komisije ni prejela. To željo bo ponovila tudi v letu 2025.

Na predlog komisije za kadrovske in pravne zadeve, organizacijo dela in poslovanje je svet 3. decembra imenoval delovno skupino za operacionalizacijo določb drugega odstavka 16. člena ZRTVS-1. V delovno skupino je bila imenovana tudi varuhinja.

Zelo dobro je bilo v letu 2024 sodelovanje z vsemi tremi programskimi odbori, tako s programskima odboroma za italijanski narodnostni program in za madžarski narodnostni program kot tudi s Programskim odborom za problematiko programskih vsebin za invalide. Varuhinjo so redno vabili na seje. Redno jim je poročala o odzivih na njihove vsebine, skrbno pa prisluhnili tudi drugim njihovim razpravam in problematiko vključila v priporočila za pripravo PPN. To še zlasti velja za programski odbor za problematiko vsebin za invalide, saj je bilo težav in odzivov občinstva s tega področja več. Največ se jih je nanašalo na dostopnost programov s podnapisi za gluhe in naglušne, kjer je varuhinja redno posredovala med občinstvom in programskimi ustvarjalci. Varuhinja je zadovoljna, da se je delo vseh treh odborov v letu 2024 precej izboljšalo, saj tudi sama posveča obema narodnostnima skupnostma in osebam z invalidnostmi posebno pozornost.

7 ZAKLJUČEK IN POGLED NAPREJ

Izhodišče varuhinjininega delovanja bodo tudi v letu 2025 **pravice gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov programskih vsebin RTV Slovenija, ki so najbolj varovane, ko RTV Slovenija dosledno izvaja 3., 4. in 5. člen Zakona o RTV Slovenija in Programske standarde** RTV Slovenija. Varuhinja pravic gledalcev na izpolnjevanje teh določb nima neposrednega formalnega vpliva, lahko pa k temu posredno prispeva z dejanji za doseganje naslednjih ciljev:

Cilj	Opis in ciljno občinstvo	Vsebina/storitev	Kazalnik
Okrepiti verodostojnost RTV Slovenija	Opozarjanje programskih ustvarjalcev na spoštovanje programskih standardov, poklicnih meril in etičnih načel	Posredovanje anonimiziranih odzivov občinstva uredništvom	Sprotno pridobivanje odzivnih poročil
		Presoje o spoštovanju programskih standardov in poklicnih meril	Objava odzivov, presoj in odzivnih poročil v mesečnih poročilih
	Sprotno opozarjanje pristojnih na odmike od sprejetega PPN, programske sheme ...	Razprave o pomenu samoregulacije in odgovarjanju javnosti	Sodelovanje na kolegijih, uredniških sestankih
Okrepiti zaupanje javnosti v RTV Slovenija	Povečati: – informiranost javnosti, – razumevanje javnosti za posebnosti RTV Odgovarjati na dezinformacije	Posredovanje odzivov pristojnim vodjem	Poročanje komisiji za PPN
Izboljšanje dostopnosti vsebin	Sprotno opozarjanje pristojnih na spoštovanje zakonskih zavez glede dostopnosti vsebin	Dosledno, jasno, vsebinsko odgovarjanje občinstvu na odzive (vprašanja in pritožbe)	Objava pomembnih, zanimivih odzivov in odgovorov nanje v mesečnih poročilih (MP)
		Odgovarjanje občinstvu v kontaktnih oddajah	Nastopi varuhinje v medijih RTV Slovenija
Izboljšanje dostopnosti vsebin	Sprotno opozarjanje pristojnih na spoštovanje zakonskih zavez glede dostopnosti vsebin	Posredovanje anonimiziranih odzivov občinstva o nedostopnosti vsebin pristojnim	Poročanje Programskemu odboru za invalidske vsebine in komisiji za programske standarde
			Objava odzivov in odgovorov v MP
Okrepiti stebrno vlogo v negovanju slovenščine	Sprotno opozarjanje programskih ustvarjalcev in jezikovnih svetovalcev o napakah, odmikih, dilemah	Posredovanje anonimiziranih odzivov občinstva in lastnih opažanj jezikovnim svetovalcem	Poročanje komisiji za programske standarde
			Objava odzivov, odgovorov in priporočil v mesečnih poročilih

Zaupanje javnosti bo varuhinja krepila z doslednim in še hitrejšim odgovarjanjem na vse odzive, saj so zaostali odzivi, ki so se nakopičili zaradi izjemno povečanega števila v letih 2022 in 2023, rešeni. Še kak dan ali dva prej kot v letu 2024 bodo na spletni strani objavljena tudi vsa mesečna poročila, praviloma do 10. v mesecu za pretekli mesec.

V letu 2025 bo varuhinja nadaljevala **sprotno pridobivanje in objavo odzivnih poročil** uredništev in vodij enot, kar je začela v letu 2024 in se je izkazalo kot zelo učinkovito.

Sodelovala bo pri dokončanju prenove Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija (pri pregledu pripomb zunanjih strokovnjakov), ki bo v letu 2025 predvidoma tudi uveljavljen. **Nov kodeks bo pomembno orodje varuhinje pri presoji delovanja programskih ustvarjalcev**, njim pa koristen pripomoček in vodilo pri vsakdanjem delu. **Varuhinja meni, da bi lahko imel ključno vlogo pri ohranjanju zaupanja javnosti v javni medij. Prav zaupanje pa je lahko pomemben dejavnik, da javni medij ohrani občinstvo**, za katerega pozornost se poteguje vse več medijev in platform. Pogoji za to pa bo, da bodo programski ustvarjalci sprejeli prenovljeni kodeks za svojega in koristnega, ne pa kot oviro, ki bi se ji poskušali izogniti.

Varuhinja bo sodelovala tudi pri prenovi Pravilnika o delovanju varuha in Metodologije programskega nadzora, pri čemer bo zasledovala cilj, da bosta oba dokumenta omogočala Svetu RTV predvsem nadzor nad izvajanjem javnih programskih nalog, zapisanih v Zakonu o RTV Slovenija in v Programskih standardih RTV Slovenija, ne da bi kakor koli ošibila novinarsko in uredniško avtonomijo RTV Slovenija. Seveda ob predpogoju, da bodo uredništva dosledno upoštevala zakon, programske standarde in sedanja poklicna merila ali novi kodeks.

V ta namen bo varuhinja še okrepila sodelovanje z internimi javnostmi in nadaljevala dosednji način sodelovanja, ki ni usmerjen v iskanje krivcev za napake, temveč v iskanje rešitev za njihovo odpravo in predvsem sistemskih rešitev, da se napake in programski zdrs ne bi ponovili.

Še več časa bo posvetila sodelovanju v vseh medijih RTV Slovenija, saj meni, da je treba najti čim več poti za dialog z občinstvom. Nadaljevala bo sodelovanje z zunanjimi strokovnimi javnostmi in dosedanjim nalogam dodajala vse tiste, ki bi lahko krepile kakovost javnega medija in zaupanje javnosti vanj.